

รายงานการวิจัย

โครงการวิจัย แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผน
การบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่

Guidelines for the development of community Water user organization to increase the
ability of planning water management at the area level

โดย

1. นายชินนวัฒน์	มณีศรีขำ	หัวหน้าโครงการ	2. นายคำรณ	นิ่มอนงค์	ทีมวิจัย
3. นางสาวอรธิดา	นามศิริ	ทีมวิจัย	4. ผศ. น.สพ.ดร.วินัย	แก้วละมุล	ทีมวิจัย
5. ผศ.ดร.ศุภวรรณ	วิเศษน้อย	ทีมวิจัย	6. ผศ.ดร.ภรณ์ทิรา	เหมภัทธสุวรรณ	ทีมวิจัย
7. น.สพ.ชนนนท์	จันทร์สุริย์	ทีมวิจัย	8. สพ.ญ.ดร.ศรราวณี	ชั้นมณี	ทีมวิจัย
9. น.สพ.ดร.พชระ	เพียรรอดวงษ์	ทีมวิจัย	10. น.สพ.ชวานนท์	บุญเกิด	ทีมวิจัย
11. ผศ.ดร.ชิตชล	ผลารักษ์	ทีมวิจัย	12. นายทรงยศ	กุลสุทธิ	ทีมวิจัย
13. นายรัฐ	กสิธิกสิกรรม	ทีมวิจัย	14. นางสาวมัสยา	คำแหง	ทีมวิจัย
15. นางสาวยุพารัตน์	พรหมลัง	ทีมวิจัย	16. นายอเนก	การินทร์	ทีมวิจัย
17. นายฐานันดร	พันธ์เพชร	ทีมวิจัย	18. นางสาวดวงมณี	นารีนุช	ทีมวิจัย
19. นายทัพไท	ชุ่นนาเสียว	ทีมวิจัย	20. นางสาวณัฐชญา	มาลี	ทีมวิจัย
21. ผศ.ดร.กิงกาญจน์	สำนวนเย็น	ทีมวิจัย	22. นายอนุกุล	ทรายเพชร	ทีมวิจัย
23. นายพีระพล	วงศ์เมือง	ทีมวิจัย	24. พ.ต.อ.อำนาจ	ถนอมทรัพย์	ทีมวิจัย
25. ผศ.ดร.มานะ	นาคำ	ทีมวิจัย	26. นางพะเยาว์	นาคำ	ทีมวิจัย
27. นายสมพงษ์	หลี่เคราะห์	ทีมวิจัย	28. นายอับดุลอาสิด	หยีเหม	ทีมวิจัย
29. นายพิเชษ	เบญจมาศ	ทีมวิจัย	30. ดร.พีรพัฒน์	โกศลศักดิ์สกุล	ทีมวิจัย
31. นางสาวพาชียะ	ซีแต่	ทีมวิจัย	32. นายไอ	คงสุข	ทีมวิจัย
33. นางสาวบุษริน	เพ็งบุญ	ทีมวิจัย	34. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	ทีมวิจัย
35. นายกิจเจริญ	บุญรอด	ทีมวิจัย	36. นางสาวนิตา	รุ่งแสง	ทีมวิจัย
37. นายจักรกริช	ไชยเนตร	ทีมวิจัย	38. ดร.สินีนาด	เริ่มลาวรรณ	ทีมวิจัย
39. ดร.พงษ์ศักดิ์	วิทวัสชุดิกุล	ทีมวิจัย	40. นางสาวเพ็ญจันทร์	ละอองมณี	ทีมวิจัย
41. นายวิโรจน์	ละอองมณี	ทีมวิจัย	42. นายสมิตร	คุณเจตน์	ทีมวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

สิงหาคม 2565

รายงานการวิจัย

โครงการวิจัย แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผน
การบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่

Guidelines for the development of community Water user organization to increase the
ability of planning water management at the area level

โดย

1. นายชินนวัฒน์	มณีศรีขำ	หัวหน้าโครงการ	2. นายคำรณ	นิ่มอนงค์	ทีมวิจัย
3. นางสาวอรธิดา	นามศิริ	ทีมวิจัย	4. ผศ. น.สพ.ดร.วินัย	แก้วละมุล	ทีมวิจัย
5. ผศ.ดร.ศุภวรรณ	วิเศษน้อย	ทีมวิจัย	6. ผศ.ดร.ภรณ์ทิรา	เหมภัทธสุวรรณ	ทีมวิจัย
7. น.สพ.ชนนนท์	จันทร์สุริย์	ทีมวิจัย	8. สพ.ญ.ดร.ศรราวณี	ชั้นมณี	ทีมวิจัย
9. น.สพ.ดร.พชนะ	เพียรรอดวงษ์	ทีมวิจัย	10. น.สพ.ชวานนท์	บุญเกิด	ทีมวิจัย
11. ผศ.ดร.ชิตชล	ผลารักษ์	ทีมวิจัย	12. นายทรงยศ	กุลสุทธิ	ทีมวิจัย
13. นายรัฐ	กสิธิกสิกรรม	ทีมวิจัย	14. นางสาวมัสยา	คำแหง	ทีมวิจัย
15. นางสาวยุพารัตน์	พรหมลัง	ทีมวิจัย	16. นายอเนก	การินทร์	ทีมวิจัย
17. นายฐานันดร	พันธ์เพชร	ทีมวิจัย	18. นางสาวดวงมณี	นารีนุช	ทีมวิจัย
19. นายทัพไท	ชุ่นนาเสียว	ทีมวิจัย	20. นางสาวณัฐชญา	มาลี	ทีมวิจัย
21. ผศ.ดร.กิงกาญจน์	สำนวนเย็น	ทีมวิจัย	22. นายอนุกุล	ทรายเพชร	ทีมวิจัย
23. นายพีระพล	วงศ์เมือง	ทีมวิจัย	24. พ.ต.อ.อำนาจ	ถนอมทรัพย์	ทีมวิจัย
25. ผศ.ดร.มานะ	นาคำ	ทีมวิจัย	26. นางพะเยาว์	นาคำ	ทีมวิจัย
27. นายสมพงษ์	หลี่เคราะห์	ทีมวิจัย	28. นายอับดุลอาสิด	หยีเหม	ทีมวิจัย
29. นายพิเชษ	เบญจมาศ	ทีมวิจัย	30. ดร.พีรพัฒน์	โกศลศักดิ์สกุล	ทีมวิจัย
31. นางสาวพาชียะ	ชีแต่	ทีมวิจัย	32. นายไอ	คงสุข	ทีมวิจัย
33. นางสาวบุษริน	เพ็งบุญ	ทีมวิจัย	34. นายเอกชัย	ยุทธชัยวรกุล	ทีมวิจัย
35. นายกิจเจริญ	บุญรอด	ทีมวิจัย	36. นางสาวนิตา	รุ่งแสง	ทีมวิจัย
37. นายจักรกริช	ไชยเนตร	ทีมวิจัย	38. ดร.สินีนาด	เริ่มลาวรรณ	ทีมวิจัย
39. ดร.พงษ์ศักดิ์	วิทวัสชุดิกุล	ทีมวิจัย	40. นางสาวเพ็ญจันทร์	ละอองมณี	ทีมวิจัย
41. นายวิโรจน์	ละอองมณี	ทีมวิจัย	42. นายสมิตร	คุณเจตน์	ทีมวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

สิงหาคม 2565

กิตติกรรมประกาศ
(Acknowledgement)

โครงการวิจัย แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2564 จำนวน 6,767,000 บาท ตั้งแต่เดือนเดือนมิถุนายน 2564 ถึงเดือนสิงหาคม 2565 ซึ่งการดำเนินงานได้ลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และนำไปสู่รูปธรรมในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ ทั้งนี้ ขอขอบคุณเครือข่ายนักวิจัยจากทั้ง 5 ภูมิภาค ประกอบด้วย 1) สำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3) ศูนย์วิจัยนวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนภาคอีสาน 4) มูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชีวิตจังหวัดอุบลราชธานี 5) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี 6) บริษัท Folk rice จำกัด 7) สอจร.ภาคอีสานตอนบน จังหวัดขอนแก่น 8) มหาวิทยาลัยขอนแก่น 9) ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล 10) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 11) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผึกแวง 12) โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 13) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ 14) บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด และ 15) มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ที่ทำหน้าที่ทีมพี่เลี้ยงประจำจังหวัด/ตำบล อย่างเข้มข้น คอยหนุนเสริมการทำงานในระดับตำบลของพื้นที่ต้นแบบทั้ง 33 ตำบลอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนขอขอบคุณภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้การดำเนินโครงการวิจัยเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และที่สำคัญที่สุด ขอขอบคุณทีมแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำทั้ง 33 ตำบล ที่ร่วมขับเคลื่อนการทำงาน ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานจนโครงการสามารถดำเนินงานได้ลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดได้ด้วยดี

ทีมวิจัย
สิงหาคม 2565

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำที่อุดมสมบูรณ์และมีสัดส่วนในการกักเก็บน้ำในระดับสูง ซึ่งหากมองย้อนไปดูวิกฤตการณ์น้ำที่เกิดขึ้นในอดีตนั้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งหรือน้ำท่วมซึ่งตามวงจรของธรรมชาติและช่วงฤดู แต่ในปัจจุบันการขาดแคลนน้ำนอกจากจะเกิดตามฤดูกาลแล้ว ยังเกิดจากปริมาณฝนที่แปรปรวนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำท่าและน้ำใต้ดินในระยะยาว เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีแนวโน้มประสบปัญหาภัยแล้งบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากขึ้น แต่ในบางพื้นที่กลับเกิดปัญหาอุทกภัยแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ประกอบกับความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดความไม่สมดุลของปริมาณน้ำจนส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคนในทุกภาคส่วนทั่วประเทศ และหลายพื้นที่เกิดการแย่งชิงน้ำ

ที่ผ่านมากรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีรูปแบบการจัดการน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วมผ่าน กลไกกลุ่มผู้ใช้น้ำและกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ที่นำไปสู่การแบ่งปันน้ำแก่ผู้ใช้น้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม แต่ถึงกระนั้นข้อจำกัดสำคัญ คือ ยังดำเนินงานภายใต้ขอบเขตพื้นที่ชลประทาน หากแต่พื้นที่คาบเกี่ยว และพื้นที่นอกเขตชลประทาน ยังไม่ได้มีการลุกขึ้นมาดำเนินงานอย่างจริงจัง ทำให้ยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีช่องว่างความรู้ของประชาชนต่อการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ อีกทั้งกิจกรรมยังขาด กระบวนการ เป็นเพียงการทำกิจกรรมที่แก้วิกฤติภัยแล้งเฉพาะหน้า หรือทำการซ่อมบำรุงหรือดูแลคลองส่งน้ำ ในกรณีที่ชำรุดเสียหาย หากแต่ยังขาดกระบวนการวางแผนและการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำของ ตนเอง ไม่มีการจัดบันทึกข้อมูล สถานการณ์น้ำ แหล่งน้ำต้นทุน ปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ ขาดการจัดระบบ ฐานข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการกำหนดอาชีพหรือการดำเนินกิจกรรมในการใช้น้ำ ของตนเอง อีกทั้งยังขาดความรู้และความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาร่วมในการ คาดการณ์สถานการณ์น้ำ ขาดช่องทางในการเชื่อมประสานหน่วยงานวิชาการ / สถาบันการศึกษา ทำให้ไม่สามารถวางแผนการจัดการน้ำได้ในระดับพื้นที่เป็นเพียงการจัดการปัญหาเฉพาะจุดเท่านั้น

จากสถานการณ์ปัญหาข้างต้นทำให้ทีมวิจัยจากบริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด และศูนย์ประสานงาน วิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอโครงการ แนวทางการพัฒนา กลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อ ค้นหาค้นหาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำตามบริบทพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ และสร้าง ธุรกรรมการวางแผนน้ำชุมชนในพื้นที่ จาก 5 ภูมิภาค ทำให้เกิดระบบภูมิสารสนเทศในการจัดระบบข้อมูลน้ำ ของชุมชน รวมถึงเกิดเป็นข้อเสนอเชิงวิชาการเพื่อผลักดันสู่การขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่ สอดคล้องตามบริบทของแต่ละพื้นที่ อันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไปในอนาคต โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อค้นหาค้นหาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถ ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ 2) เพื่อจัดทำระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการ น้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 33 ตำบล 3) เพื่อสร้างธุรกรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำ ในระดับพื้นที่จำนวน 33 ตำบล และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถ ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ โดยดำเนินงานผ่านวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นใน 7 ขั้นตอน เชื่อมประสานกับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านน้ำเข้ามาช่วยในการสนับสนุน กิจกรรมของโครงการ

ผลจากการดำเนินงาน ก่อให้เกิด 1) **องค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำ** ให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ที่ต้องมีกระบวนการดำเนินงานที่แบ่งออกเป็น 3 จังหวะ คือ จังหวะที่ 1 การพัฒนาคน ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ อปท. และคนในชุมชน ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กร และมีทักษะในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จังหวะที่ 2 การพัฒนาข้อมูล มุ่งเน้นในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีข้อมูลน้ำของชุมชนที่นำมาใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จังหวะที่ 3 การพัฒนาแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม ที่ต้องอาศัยทั้งความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมและข้อมูลมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ เพื่อที่จะนำไปสู่การมีแผนน้ำที่สามารถตอบโจทย์การดำเนินงานของพื้นที่ โดยในการดำเนินงานทั้ง 3 จังหวะนี้ ต้องอาศัยหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพใน 4 หลักสูตรสำคัญ ประกอบด้วย หลักสูตร 1 การพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม – แอปพลิเคชัน หลักสูตร 2 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยองค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. หลักสูตร 3 การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบน้ำชุมชน (DATA STUDIO) และ หลักสูตร 4 การจัดทำแผนงานโครงการ “แผนน้ำชุมชน” เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (อปท.) 2) **เกิดระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 33 ตำบล** โดยพบว่าที่ผ่านมาชุมชนยังไม่มีการจัดทำข้อมูลน้ำของชุมชนเอง มีเพียง อปท. ที่มีข้อมูลแหล่งน้ำเพียงบางส่วน ข้อมูลส่วนใหญ่กระจายกันไปตามหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงานร่วมกับแกนนำชุมชนในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นในขั้นตอนของการจัดทำแผนน้ำของชุมชนในเวทีประชาคมหมู่บ้านที่ผ่านมาจึงขาดการมองระบบน้ำของชุมชนอย่างเชื่อมโยงตลอดสายน้ำ เนื่องจากการมีข้อมูลที่ไม่รอบด้าน ซึ่งในการดำเนินโครงการครั้งนี้ได้มีการแบ่งการทำข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลบริบททั่วไปของชุมชนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ตั้งของชุมชน ตลอดจนความเป็นมาและพัฒนาการของชุมชนที่สัมพันธ์กับน้ำเพื่อทำให้เห็นลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ๆ เชื่อมโยงกับสายน้ำ ส่วนที่ 2 คือ ข้อมูลปริมาณน้ำต้นทุน ส่วนที่ 3 คือ ข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชน เพื่อค้นหาตัวเลขความต้องการใช้น้ำและกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตื่นตัวต่อสถานการณ์น้ำที่ไม่สมดุลกันของพื้นที่ และ ส่วนที่ 4 คือ ข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แยกเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อใช้ประกอบการประเมินแนวทางการจัดทำแผนน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในอนาคต 3) **เกิดรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำ** ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 33 ตำบลโดยมุ่งเน้นไปที่การทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำมีแผนการจัดการน้ำของตนเอง โดยมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดแผน โดยใช้ข้อมูลที่รอบด้านในการตัดสินใจ และ 4) **ได้ข้อเสนอเชิงวิชาการ** ในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานในอนาคตต้องมีการสร้างให้เกิดกลไกในลักษณะของอาสาสมัครบริหารจัดการน้ำในการทำหน้าที่ เชื่อมโยงองค์กรผู้ใช้น้ำ ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในระดับอำเภอ – จังหวัดในการดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้ อปท. ควรจะต้องเข้ามา มีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเป็นพี่เลี้ยงให้กับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งเป็นคนในชุมชน ในขณะเดียวกันทาง สทช.ภาค เองก็จำเป็นที่จะต้องลงมาหนุนเสริมทีมเจ้าหน้าที่ อปท. อย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะทำให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถไปหนุนองค์กรผู้ใช้น้ำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ก็ต้องการทำงานร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการควบคุม ติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย ซึ่งจะสามารถทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำของชุมชนเกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การออกแบบการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องกับระบบนิเวศของสายน้ำหรือลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ:	464042-ODU22
ชื่อโครงการ:	โครงการวิจัย แนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่
ชื่อนักวิจัย:	ชิษณุวัฒน์ มณศรีขำ ¹ และคณะ ¹ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด
email address:	tanate091@hotmail.com
ระยะเวลาโครงการ:	มิถุนายน 2564 ถึง สิงหาคม 2565

โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อค้นหาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ 2) เพื่อจัดทำระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล 3) เพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ ผ่านการดำเนินงานด้วยวิธีวิจัยวิทยา 7 ขั้นตอน ของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ครอบคลุมพื้นที่ 5 ภูมิภาค 15 จังหวัด รวม 33 ตำบล

ผลจากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ต่อแนวทางการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 33 ตำบล ใน 5 ภูมิภาค 15 จังหวัด โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่แบ่งออกเป็น 3 จังหวะ คือ จังหวะที่ 1 การพัฒนาคน ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ อปท. และคนในชุมชน ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กร และมีทักษะในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จังหวะที่ 2 การพัฒนาข้อมูล มุ่งเน้นในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีข้อมูลน้ำของชุมชนที่นำมาใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จังหวะที่ 3 การพัฒนาแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม ที่ต้องอาศัยทั้งความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมและข้อมูลมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ เพื่อที่จะนำไปสู่การมีแผนน้ำที่สามารถตอบโจทย์การดำเนินงานของพื้นที่ นอกจากนี้ยังนำไปสู่การมีหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ เกิดองค์กรผู้ใช้น้ำในระดับพื้นที่จำนวน 74 องค์กรใน 33 ตำบล ที่มีระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศด้านน้ำของชุมชน ที่ทำให้เห็นทั้งสถานการณ์ต้นทุนน้ำและความต้องการน้ำที่มีในพื้นที่ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการออกแบบโครงการขนาดเล็กในการบริหารจัดการน้ำ ที่ทำให้ได้แผนการจัดการน้ำของชุมชนที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนการทํากิจกรรม โดยใช้ข้อมูลร่วมกันนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานร่วมกัน จนเกิดการทํากิจกรรมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดทำฝายมีชีวิต การทำธนาคารน้ำใต้ดิน การจัดพื้นที่เกษตรใช้น้ำน้อย การทำฝายข่อยซีเมนต์ การจัดระเบียบกองทุนการจัดการน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการขยายผลชุดความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการไปยังพื้นที่ใกล้เคียงที่สนใจ โดยเฉพาะในส่วนของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตัวช่วยสำคัญในการเตรียมข้อมูลสำหรับการกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWR / TWP ซึ่งเป็นข้อมูลที่มาจากคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

คำสำคัญ (Keywords) : การเพิ่มประสิทธิภาพ / องค์กรผู้ใช้น้ำ/ การบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่

Abstract

Project code : 464042-ODU22
Project name: Guidelines for the development of community Water user organization to increase the ability of planning water management at the area level
Researcher team: Chitchanuwat Meneesrikum et all.
Creative Intelligence co, ltd.
email address: Tanate091@hotmail.com
Project duration: Jun 2021 - Aug 2022

Guidelines for developing water user organizations to increase the capacity of water management planning at the area level, It has objectives as follows: 1) To search for knowledge in water management and development guidelines for the organization of water users to have the ability to plan water management at the local level, 2) To establish a geo-informatics system for water management for decision-making in 30 Subdistricts, 3) To create a concrete water user organization in planning water management at the area level of 30 Subdistricts and 4) to prepare an academic proposal to develop water user organizations to be able to plan water management at the local level. The research was conducted with a 7-step research methodology of Community Based Research (CBR) covering 5 Regions, 15 Provinces, and including 33 Subdistricts.

The results of this research can create knowledge in establishing and developing water user organizations to be able to plan concrete water management at the local level for a total of 33 Subdistricts in 5 Regions and 15 Provinces. It is 3 stages as follows: The first stage, the development of people consists of the committee of water user organizations, the Local government officials, and people in the community development to be ready for organization management and have their skill to operate in various fields. In the second stage, the information development raised awareness of the importance of having community water information to be used in effective planning and the third stage, developing a participatory community water use plan which requires both relationships participation, including data management to be used for decision-making and lead to a water management plan that can meet the operational needs of the area.

It also leads to the creation of a course for developing the potential of the water user organization committee and local government officials to have the ability to plan water management at the area level. Create 74 water user organizations at the area level in 33 Subdistricts that have a geo-informatics system on the water of the community, showing both the situation of the water cost and the need for water in the area to be used for decision-making and to design a small project in water management that will provide a community

water management plan that truly meets the needs of the area by linking with relevant agencies to support the activities by using the collective information available, it leads to a common goal and action plan. This cause of community activities to manage the area's water which consists of Making a living weir, underground water bank, Management of agricultural areas that use less water, Making a weir in a soil cement alley and organization of water management funds, etc.

In addition, the knowledge set obtained from the project implementation has been expanded to nearby areas of interest. Especially in the part of the local government officials who have an important help in preparing the information for entering the Thai Water Plan (TWP) and Thai Water Resource (TWR) system, which is genuine information from the local people.

Keywords: Optimization, Water user organization, and Area-level water management.

สารบัญเรื่อง
(Table of Contents)

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหา/โจทย์การวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย	5
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเรื่องวงจร Deming หรือวงจร PDCA	6
2.2 แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการน้ำ	7
2.3 แนวคิดเรื่องการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและวิวิธวิทยาที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม	14
2.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (ปี พ.ศ. 2558-2569)	15
2.5 วัฒนธรรมนิเวศวิทยา	17
บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	20
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 การสรุปผลการวิจัยตามกิจกรรมที่ดำเนินการ	24
4.2 การสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์โครงการ	37
บทที่ 5 อภิปรายและวิจารณ์ผล	
5.1 อภิปรายและวิจารณ์ผล	376
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการวิจัย	380
6.2 ปัญหาการวิจัย	382
6.3 ข้อเสนอแนะ	382
บรรณานุกรม (Bibliography)	383

สารบัญตาราง
(List of Tables)

	หน้า
ตารางที่ 4-1 ภาคเหนือ มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริม	25
ตารางที่ 4-2 ภาคอีสาน มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริม	26
ตารางที่ 4-3 ภาคใต้ มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริม	26
ตารางที่ 4-4 ภาคกลาง มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริม	26
ตารางที่ 4-5 ภาคตะวันออก มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริม	27
ตารางที่ 4-6 ผลการวิจัยตามกิจกรรมที่ดำเนินการ	28
ตารางที่ 4-7 ผลการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	45
ตารางที่ 4-8 ข้อมูลการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำใน 33 ตำบลเป้าหมาย	67
ตารางที่ 4-9 กำหนดการกิจกรรมหลักสูตรที่ 1	77
ตารางที่ 4-10 กำหนดการกิจกรรมหลักสูตรที่ 2	78
ตารางที่ 4-11 กำหนดการกิจกรรมหลักสูตรที่ 3	79
ตารางที่ 4-12 กำหนดการกิจกรรมหลักสูตรที่ 4	80
ตารางที่ 4-13 เปรียบเทียบการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม	84
ตารางที่ 4-14 การวิเคราะห์ศักยภาพภาพของชุมชนผ่านระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศ ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ	101
ตารางที่ 4-15 กิจกรรมขนาดเล็กในโครงการเพื่อสร้างรูปธรรมในพื้นที่ (เบื้องต้น)	260
ตารางที่ 4-16 รูปแบบการจัดการน้ำชุมชนบนฐานนิเวศ 5 ภูมิภาค	368

สารบัญภาพ
(List of Illustration)

	หน้า
ภาพที่ 4-1 แสดงพื้นที่การดำเนินงาน	25
ภาพที่ 4-2 คุณลักษณะชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดี 5 ภูมิภาค	38
ภาพที่ 4-3 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลศรีบุญเรือง จังหวัดขอนแก่น	47
ภาพที่ 4-4 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเมืองเพีย จังหวัดขอนแก่น	48
ภาพที่ 4-5 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลยางสว่าง จังหวัดสุรินทร์	48
ภาพที่ 4-6 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลชะวีง จังหวัดสุรินทร์	49
ภาพที่ 4-7 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลนาเหี้ย จังหวัดอุบลราชธานี	49
ภาพที่ 4-8 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี	50
ภาพที่ 4-9 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลพักทัน จังหวัดสิงห์บุรี	50
ภาพที่ 4-10 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลไม้ดัด จังหวัดสิงห์บุรี	51
ภาพที่ 4-11 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ้านจำ จังหวัดสิงห์บุรี	51
ภาพที่ 4-12 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเชิงกลัด จังหวัดสิงห์บุรี	52
ภาพที่ 4-13 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ้านคา จังหวัดราชบุรี	52

สารบัญภาพ (ต่อ)
(List of Illustration)

	หน้า
ภาพที่ 4-14 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลแก่งผักกูด จังหวัดลพบุรี	53
ภาพที่ 4-15 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลทะเลวังวัด จังหวัดลพบุรี	53
ภาพที่ 4-16 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลซับจำปา จังหวัดลพบุรี	54
ภาพที่ 4-17 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองผักแว่น จังหวัดลพบุรี	54
ภาพที่ 4-18 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองขาม จังหวัดสุพรรณบุรี	55
ภาพที่ 4-19 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลสามพี่น้อง จังหวัดจันทบุรี	55
ภาพที่ 4-20 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่าหลวง จังหวัดจันทบุรี	56
ภาพที่ 4-21 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลแก่ง จังหวัดระยอง	56
ภาพที่ 4-22 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลตะพง จังหวัดระยอง	57
ภาพที่ 4-23 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่ากระดาน จังหวัดฉะเชิงเทรา	57
ภาพที่ 4-24 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองไม้แก่น จังหวัดฉะเชิงเทรา	58
ภาพที่ 4-25 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลพลวงทอง จังหวัดชลบุรี	58

สารบัญภาพ (ต่อ)
(List of Illustration)

	หน้า
ภาพที่ 4-26 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลทับช้าง จังหวัดสงขลา	59
ภาพที่ 4-27 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเชิงแส จังหวัดสงขลา	59
ภาพที่ 4-28 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลวังประจัน จังหวัดสตูล	60
ภาพที่ 4-29 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล	60
ภาพที่ 4-30 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลย่านซื่อ จังหวัดสตูล	61
ภาพที่ 4-31 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่าผา จังหวัดเชียงใหม่	62
ภาพที่ 4-32 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลป่าเมี่ยง จังหวัดเชียงใหม่	62
ภาพที่ 4-33 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ่อสวก จังหวัดน่าน	63
ภาพที่ 4-34 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเมืองจัน จังหวัดน่าน	63
ภาพที่ 4-35 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองแดง จังหวัดน่าน	64
ภาพที่ 4-36 แสดงกรอบแนวคิดของหลักสูตร	76
ภาพที่ 4-37 ตัวอย่างการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลของแหล่งน้ำในชุมชน	82
ภาพที่ 4-38 ตัวอย่างแผนผังน้ำทำมือโดยชาวบ้าน	83
ภาพที่ 4-39 ตัวอย่างการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อจัดการความรู้	83
ภาพที่ 4-40 หน้าที่ 1 แสดงภาพรวมของ ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน	87
ภาพที่ 4-41 หน้าที่ 2 แสดงรายละเอียดข้อมูลในพื้นที่	88

สารบัญภาพ (ต่อ)
(List of Illustration)

	หน้า
ภาพที่ 4-42 หน้าที่ 3 แสดงรายละเอียดความต้องการการใช้น้ำในพื้นที่	89
ภาพที่ 4-43 ตัวอย่างระบบตำบลหนองแดง	90
ภาพที่ 4-44 ตัวอย่างระบบตำบลเมืองจัน	90
ภาพที่ 4-45 ตัวอย่างระบบตำบลบ่อสวก	91
ภาพที่ 4-46 ตัวอย่างระบบตำบลท่าผา	91
ภาพที่ 4-47 ตัวอย่างระบบตำบลป่าเมี่ยง	91
ภาพที่ 4-48 ตัวอย่างระบบตำบลนาเขีย	92
ภาพที่ 4-49 ตัวอย่างระบบตำบลสำโรง	92
ภาพที่ 4-50 ตัวอย่างระบบตำบลเมืองเพีย	92
ภาพที่ 4-51 ตัวอย่างระบบตำบลศรีบุญเรือง	93
ภาพที่ 4-52 ตัวอย่างระบบตำบลยางสว่าง	93
ภาพที่ 4-53 ตัวอย่างระบบตำบลยะวิ๊ก	93
ภาพที่ 4-54 ตัวอย่างระบบตำบลหนองไม้แก่น	94
ภาพที่ 4-55 ตัวอย่างระบบตำบลท่ากระดาน	94
ภาพที่ 4-56 ตัวอย่างระบบตำบลสามพี่น้อง	94
ภาพที่ 4-57 ตัวอย่างระบบตำบลท่าหลวง	95
ภาพที่ 4-58 ตัวอย่างระบบตำบลพลวงทอง	95
ภาพที่ 4-59 ตัวอย่างระบบตำบลแกลง	95
ภาพที่ 4-60 ตัวอย่างระบบตำบลตะพง	96
ภาพที่ 4-61 ตัวอย่างระบบตำบลวังประจัน	96
ภาพที่ 4-62 ตัวอย่างระบบตำบลย่านซื่อ	96
ภาพที่ 4-63 ตัวอย่างระบบตำบลควนขัน	97
ภาพที่ 4-64 ตัวอย่างระบบตำบลเชิงแส	97
ภาพที่ 4-65 ตัวอย่างระบบตำบลนาทวี	97
ภาพที่ 4-66 ตัวอย่างระบบตำบลบ้านคา	98
ภาพที่ 4-67 ตัวอย่างระบบตำบลหนองขาม	98
ภาพที่ 4-68 ตัวอย่างระบบตำบลชัยจำปา	98
ภาพที่ 4-69 ตัวอย่างระบบตำบลหนองผักแว่น	99
ภาพที่ 4-70 ตัวอย่างระบบตำบลแก่งฝักกูด	99
ภาพที่ 4-71 ตัวอย่างระบบตำบลทะเลวังวัด	99
ภาพที่ 4-72 ตัวอย่างระบบตำบลพักทัน	100
ภาพที่ 4-73 ตัวอย่างระบบตำบลไม้ดัด	100
ภาพที่ 4-74 แสดงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ 6 ด้าน และ 9 กลุ่มประเภทโครงการ	101

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรน้ำที่อุดมสมบูรณ์และมีสัดส่วนในการกักเก็บน้ำในระดับสูง ซึ่งหากมองย้อนไปดูวิกฤตการณ์น้ำที่เกิดขึ้นในอดีตนั้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งหรือน้ำท่วมซึ่งตามวงจรของธรรมชาติและช่วงฤดู แต่ในปัจจุบันการขาดแคลนน้ำนอกจากจะเกิดตามฤดูกาลแล้ว ยังเกิดจากปริมาณฝนที่แปรปรวนเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำท่าและน้ำใต้ดินในระยะยาว

เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมีแนวโน้มประสบปัญหาภัยแล้งบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากขึ้น แต่ในบางพื้นที่กลับเกิดปัญหาอุทกภัยแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ทำให้เราเห็นความแปรปรวนของสภาพพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะสถานการณ์ภัยแล้งที่กระจายตัวไปในหลายพื้นที่มากยิ่งขึ้น ประกอบกับความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดความไม่สมดุลของปริมาณน้ำจนส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของคนในทุกภาคส่วนทั่วประเทศ และหลายพื้นที่เกิดการแย่งชิงน้ำในแต่ละกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็น (1) การใช้น้ำเพื่อการเกษตร-ชลประทานและการปศุสัตว์ (2) การใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค (3) การใช้น้ำในโรงงานอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว (4) การใช้น้ำในการผลิตไฟฟ้า และ (5) การใช้น้ำในการรักษาสมดุลนิเวศท้ายน้ำ

ความเข้มข้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการน้ำ ทั้งบริเวณต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทำให้สถานการณ์การใช้น้ำของประเทศไทยในทุกภูมิภาค เข้าสู่ภาวะตึงเครียดและเกิดปัญหาการจัดสรรน้ำ โอกาสที่ความรุนแรงของปัญหาการขาดแคลนน้ำ และความขัดแย้งจากการแย่งชิงน้ำระหว่างลุ่มน้ำและระหว่างภาคการผลิตจะเพิ่มสูงขึ้นในทุกสาขาการผลิต ความขัดแย้งด้านการจัดสรรน้ำได้กลายเป็นปัญหาสำคัญระหว่างเมืองกับชนบท ภาคการเกษตรกับอุตสาหกรรม โดยเกิดปะทะขัดแย้งระหว่างประชาชน ประชาชนกับรัฐ และระหว่างหน่วยงานของรัฐเอง (มิ่งสรรพ์, 2538) ประเด็นปัญหาของการจัดการน้ำในภาวะขาดแคลนน้ำ ได้แก่

1) การเปิดให้เข้าถึงการใช้น้ำได้โดยเสรีและขาดกติกากการจัดสรรน้ำ คนที่มีอำนาจ มีเทคโนโลยี หรือมีที่ตั้งภูมิศาสตร์ที่ดีกว่า ย่อมเข้าถึงทรัพยากรน้ำได้สะดวกกว่า รวมไปถึงอิทธิพลต่าง ๆ ที่นอกเหนือการควบคุม นอกจากนี้การใช้น้ำโดยไม่รู้คุณค่าเองก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กติกากการใช้น้ำไม่สามารถใช้ได้จริง

2) ความไม่มั่นคงของนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ แม้ประเทศไทยจะมีนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับน้ำหลายฉบับ และมีองค์กรจัดการน้ำของรัฐหลายองค์กร แต่การจัดการน้ำของไทยยังมีปัญหาความขัดแย้งทุกระดับดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงกล่าวได้ว่านโยบายเหล่านั้นยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการดำเนินนโยบายยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ยังคงผูกขาดและเหลื่อมล้ำเน้นการบริหารงานแบบศูนย์กลาง รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยแล้งแต่เพียงการเยียวยาช่วยเหลือผู้ประสบภัยแบบปลายเหตุ เท่านั้น

3) การวิเคราะห์สถานการณ์น้ำขาดการเชื่อมโยงข้อมูลและไม่เป็นองค์รวม ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์สถานการณ์และการบริหารจัดการน้ำ รัฐไม่ได้มองภาพรวมของนิเวศลุ่มน้ำทั้งระบบ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการใช้น้ำในภาคการเกษตร ไม่มีข้อมูลการใช้น้ำที่แท้จริง ขาดข้อมูลต้นทุนน้ำในระดับพื้นที่ที่นำมาใช้วางแผนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบน้ำมักไม่คำนึงถึงข้อจำกัดด้านนิเวศที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของแต่ละท้องถิ่น ทำให้การ

วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาภัยแล้งไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง จนนำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการน้ำที่ผิดพลาด

4) การเปลี่ยนแปลงไปของความต้องการใช้น้ำและการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของประชาชน ซึ่งในอดีตคนในแต่ละพื้นที่ต่างมีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากน้ำ เช่น การทำเหมืองฝาย หรือการจัดรอบเวรตักน้ำของชุมชน หากแต่เมื่อสถานการณ์ของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ต่างคนต่างอยู่ทำให้รูปแบบการจัดการด้วยขนบธรรมเนียมและวิถีชีวิตเริ่มหายไป กลายเป็นต่างคนต่างมุ่งใช้ประโยชน์ ทำให้รูปแบบการมีส่วนร่วมจึงเป็นเพียงร่วมรับรู้หรือรับฟัง หากแต่ไม่ได้มีการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างแท้จริงและยกภาระหน้าที่ทั้งหมดไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแล ทำให้การบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอกับความต้องการของคนในพื้นที่

จากภายใต้สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ถึงแม้จะมีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ก็ยังไม่สามารถจัดการวิกฤติภัยแล้งและการบริหารจัดการน้ำได้อย่างสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบายการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการวางกลไกการจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง โดยเฉพาะความต้องการใช้น้ำในระดับชุมชนในภาคการเกษตรที่ดูเหมือนจะยิ่งทวีความต้องการมากยิ่งขึ้น โดยเกิดจากการปลูกพืชที่ใช้น้ำมากและเกษตรกรไม่มีการบริหารจัดการน้ำที่ดี

ที่ผ่านมากรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีรูปแบบการจัดการน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วมผ่านกลไกกลุ่มผู้ใช้น้ำและกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ที่นำไปสู่การแบ่งปันน้ำแก่ผู้ใช้น้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม แต่ถึงกระนั้นข้อจำกัดสำคัญ คือ ยังดำเนินงานภายใต้ขอบเขตพื้นที่ชลประทาน หากแต่พื้นที่คาบเกี่ยวและพื้นที่นอกเขตชลประทาน ยังไม่ได้มีการลุกขึ้นมาดำเนินงานอย่างจริงจัง ทำให้ยังขาดรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีช่องว่างความรู้ของประชาชนต่อการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ อีกทั้งกิจกรรมยังขาดกระบวนการ เป็นเพียงการทำกิจกรรมที่แก้วิกฤติภัยแล้งเฉพาะหน้า หรือทำการซ่อมบำรุงหรือดูแลคลองส่งน้ำในกรณีที่ชำรุดเสียหาย หากแต่ยังขาดกระบวนการวางแผนและการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการน้ำของตนเอง ไม่มีการจัดบันทึกข้อมูล สถานการณ์น้ำ แหล่งน้ำต้นทุน ปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ ขาดการจัดระบบฐานข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการกำหนดอาชีพหรือการดำเนินกิจกรรมในการใช้น้ำของตนเอง อีกทั้งยังขาดความรู้และความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาร่วมในการคาดการณ์สถานการณ์น้ำ ขาดช่องทางในการเชื่อมประสานหน่วยงานวิชาการ / สถาบันการศึกษา ทำให้ไม่สามารถวางแผนการจัดการน้ำได้ในระดับพื้นที่เป็นเพียงการจัดการปัญหาเฉพาะจุดเท่านั้น

ภายใต้ พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ที่ให้ความสำคัญกับองค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่จะเชื่อมโยงองค์กรทั้งระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และองค์กรผู้ใช้น้ำเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะองค์กรผู้ใช้น้ำที่ผู้ใช้น้ำในบริเวณใกล้เคียงกันและอยู่ในเขตลุ่มน้ำเดียวกันมีสิทธิ์รวมตัวกันจดทะเบียนก่อตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการใช้น้ำ การพัฒนา การบริหารจัดการการบำรุงรักษา การฟื้นฟูและการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในหมู่สมาชิกขององค์กรผู้ใช้น้ำได้ จึงเป็นโอกาสสำคัญที่จำเป็นต้องเร่งเตรียมความพร้อมให้คนในชุมชนท้องถิ่นมีความรู้และความเข้าใจ ในการลุกขึ้นมาดำเนินงานจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำและสร้างรูปธรรมการใช้น้ำแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

จากสถานการณ์ปัญหาข้างต้นทำให้ทีมวิจัยจากบริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด และศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอโครงการ แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อ

ค้นหาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำตามบริบทพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ และสร้างรูปธรรมการวางแผนน้ำชุมชนในพื้นที่ จาก 5 ภูมิภาค เกิดระบบภูมิสารสนเทศในการจัดระบบข้อมูลน้ำของชุมชน รวมถึงเกิดเป็นข้อเสนอเชิงวิชาการเพื่อผลักดันสู่การขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สอดคล้องตามบริบทของแต่ละพื้นที่ อันจะนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไปในอนาคต

โดยรูปแบบการดำเนินงานจะเน้นไปที่การค้นหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรผู้ใช้น้ำที่เหมาะสม โดยมีทีมวิจัยจากบริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด และศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นพี่เลี้ยง ทำหน้าที่สร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้ลงไปทำหน้าที่เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลชุมชน มาผสานกับองค์ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีนวัตกรรม รวมทั้งจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ทั้ง 16 จังหวัด ให้มีความรู้และความเข้าใจตลอดจนเพิ่มความสามารถจนนำไปสู่การสนับสนุนงบประมาณในการสร้างรูปธรรมการวางแผนน้ำชุมชนใน 30 ตำบลที่สามารถลุกขึ้นมาเป็นพื้นที่นำร่องในการบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีระบบ ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีมาวิเคราะห์และตัดสินใจในการวางแผนประกอบอาชีพและการบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีประสิทธิภาพได้ต่อไปในอนาคต

1.2 ปัญหา/โจทย์การวิจัย

1. แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ควรเป็นอย่างไร
2. องค์ความรู้สำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1) เพื่อค้นหาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่
- 2) เพื่อจัดทำระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล
- 3) เพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล
- 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

1.4 ขอบเขตการศึกษา

1.4.1 พื้นที่ดำเนินการ

การดำเนินงานวิจัยครั้งอยู่ มีพื้นที่ในการดำเนินงาน 5 ภูมิภาค 30 ตำบล ประกอบด้วย

ภาค	จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย
ภาคเหนือ	จังหวัดน่าน	1.ตำบลหนองแดง 2.ตำบลเมืองจิ่ง 3.ตำบลบ่อสวก
ภาคเหนือ	จังหวัดเชียงใหม่	1.ตำบลป่าเมียง

		2.ตำบลท่าผา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดอุบลราชธานี	1.ตำบลนาเยีย 2.ตำบลสำโรง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดสุรินทร์	1.ตำบลยงวิภ 2.ตำบลยางสว่าง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวัดขอนแก่น	1.ตำบลเมืองเพีย 2.ตำบลศรีบุญเรือง
ภาคใต้	จังหวัดสตูล	1.ตำบลวังประจัน 2.ตำบลย่านซื่อ 3.ตำบลควนซัน
ภาคใต้	จังหวัดสงขลา	1.ตำบลเชิงแส 2.ตำบลทับช้าง
ภาคกลาง	จังหวัดลพบุรี	1.ตำบลหนองผักแว่น 2.ตำบลแก่งผักกูด 3.ตำบลซับจำปา 4.ทะเลวังวัด
ภาคกลาง	จังหวัดสิงห์บุรี	1.ตำบลพิกทัน 2.ตำบลไม้ตัด 3.ตำบลเชิงกลัด 4.ตำบลบ้านจำ
ภาคกลาง	จังหวัดสุพรรณบุรี	1.ตำบลหนองขาม
ภาคกลาง	จังหวัดราชบุรี	1.ตำบลบ้านคา
ภาคตะวันออก	จังหวัดฉะเชิงเทรา	1.ตำบลหนองไม้แก่น 2.ตำบลท่ากระดาน
ภาคตะวันออก	จังหวัดชลบุรี	1.ตำบลพลวงทอง
ภาคตะวันออก	จังหวัดระยอง	1.ตำบลแกลง 2.ตำบลตะพง
ภาคตะวันออก	จังหวัดจันทบุรี	1.ตำบลสามพี่น้อง 2.ตำบลท่าหลวง

*ในการดำเนินโครงการมีพื้นที่สนใจสมัครเข้าร่วมเพิ่มขึ้น 3 ตำบล รวมเป็น 33 ตำบล

1.4.2 กลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยที่เน้นไปที่การพัฒนาองค์กรผู้ใช้ในระดับชุมชนให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ที่นำไปสู่รูปธรรมในการดำเนินงาน 30 ตำบล โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างแกนนำชุมชนพื้นที่เป้าหมาย เครือข่ายสถาบันการศึกษา และหน่วยงานองค์กรภายในและภายนอกพื้นที่ โดยกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานครั้งนี้ ประกอบด้วย

- นักวิจัยจากทีมวิจัยจากภายนอกที่เข้าร่วมดำเนินโครงการ จำนวน 10 คน

- เครือข่ายมหาวิทยาลัยใน 5 ภูมิภาค ที่เคยมีประสบการณ์ในการดำเนินงานร่วมกับทีมวิจัย และพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งภายใต้กระบวนการดำเนินงานโครงการจะมีขั้นตอนการกำหนดมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมอีกครั้ง
- แกนนำ/ตัวแทนองค์กรผู้ใช้น้ำใน 30 ตำบล เป้าหมาย
- เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- เครือข่ายชุมชนที่อยู่ร่วมกันในระบบนิเวศสายน้ำในพื้นที่เป้าหมาย

1.5 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

15 มิถุนายน 2564 ถึงวันที่ 15 เมษายน 2565 รวมเวลาที่ทำวิจัยทั้งสิ้น 10 เดือน

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักวิจัย เครือข่ายมหาวิทยาลัย แกนนำชุมชน แกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในพื้นที่ 30 ตำบล จาก 5 ภูมิภาคและในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูง ตราบแนวทางการบริหารจัดการจัดการกลุ่ม และการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำ เครือข่ายมหาวิทยาลัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดการน้ำชุมชน เกิดการจัดระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลของชุมชนและข้อมูลเชิงวิชาการ/เทคโนโลยีนวัตกรรม เกิดเป็นรูปธรรมการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและเกิดธรรมาภิบาลในการใช้น้ำเกิดขึ้น และเกิดชุดความรู้ที่ได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน กลุ่มผู้ใช้น้ำ องค์กร / หน่วยงานภาครัฐ และนำความรู้ไปสู่การติดตั้งเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในกลุ่มผู้ใช้น้ำและเครือข่ายมหาวิทยาลัย เพื่อขยายผลในพื้นที่ใกล้เคียงในระยะต่อไป
2. เกิดรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและเกิดธรรมาภิบาลในการใช้น้ำเกิดขึ้น และเกิดชุดความรู้ที่ได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน เครือข่ายมหาวิทยาลัย องค์กร / หน่วยงานภาครัฐ และนำความรู้ไปสู่การติดตั้งเครื่องมืองานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในกลุ่มผู้ใช้น้ำ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ อบท. เพื่อขยายผลในพื้นที่ใกล้เคียงในระยะต่อไป
3. เกิดการขยายผล / กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายมหาวิทยาลัย ไปยังชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำอื่น ๆ ในพื้นที่หรือผู้ที่สนใจเข้าร่วมเรียนรู้
4. แกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำ มีทักษะในการเก็บข้อมูล สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเก็บข้อมูล พร้อมกับการทำกระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และตัดสินใจในการกำหนดแผนน้ำชุมชนได้
5. เกิดแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในชุมชน เครือข่ายมหาวิทยาลัย ที่ลงไปหนุนเสริมความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมกับชุมชน ตลอดจนเครือข่ายหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกพื้นที่
6. เกิดการเชื่อมแผนน้ำชุมชนเข้าสู่แผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด โดยเฉพาะการบูรณาการข้อมูลในระดับพื้นที่เพื่อใช้ในการวางแผนภาพรวมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามกรอบแผนแม่บทระดับลุ่มน้ำ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินงานโครงการวิจัยนี้ มีแนวคิดที่คณะผู้วิจัยเลือกนำมาใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดองค์ความรู้ต่อไปดังนี้ 5 แนวคิดหลัก คือ

- 1) แนวคิดเรื่องวงจร Deming หรือวงจร PDCA
- 2) แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการน้ำ
- 3) แนวคิดเรื่องกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและวิถีวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม
- 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (ปี พ.ศ. 2558-2569)
- 5) วัฒนธรรมนิเวศวิทยา

2.1. แนวคิดเรื่องวงจร Deming หรือวงจร PDCA

เนื่องจากในโครงการวิจัยนี้ เป็นโครงการวิจัยที่จะขับเคลื่อนการวิจัยด้วย 3 ฝ่าย คือ 1) นักวิจัยจากภายนอก 2) เครือข่ายมหาวิทยาลัย 3) องค์กรผู้ใช้น้ำฯ ทางทีมวิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบกระบวนการทำงานร่วมกัน (work process) โดยใช้แนวคิดเรื่องกระบวนการทำงานแบบวงจร Deming หรือวงจร PDCA ไปตลอดระยะเวลาของการวิจัย

วงจร PDCA เป็นชื่อเรียก “กระบวนการ / ขั้นตอนการทำงานประเภทหนึ่ง” (work process) ที่คิดค้นโดย W.A. Shewhart จากนั้น William Edwards Deming ได้นำมาพัฒนาและปรับใช้ในการควบคุมคุณภาพในวงการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น จึงมีชื่อเรียกวงจรเดมมิง (Deming cycle)

กระบวนการทำงานแบบวงจรเดมมิงนี้เชื่อว่า “คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ หากมีวิธีการและกระบวนการที่ดีและถูกต้อง” ดังนั้นเป้าหมายของกระบวนการทำงานแบบนี้จึงมีเพื่อปรับปรุงคุณภาพให้ ผลลัพธ์สุดท้าย (ที่อาจจะเป็นไปได้ตั้งแต่สินค้า บริการ กิจกรรมในชีวิตประจำวัน) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น Deming cycle จึงเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพ

วิธีการหรือกระบวนการทำงานให้มีคุณภาพนั้น จะต้องประกอบด้วย (i) องค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ Plan Do Check Act (เราจึงรู้จักชื่อวงจรนี้ว่า PDCA) (ii) โดยที่ทั้ง 4 องค์ประกอบย่อยนี้ต้องเชื่อมต่อกัน และ (iii) ต้องหมุนเป็นวงเกลียว (Spiral) ต่อเนื่องไป เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย

1) P (Plan) – (การวางแผน) เป็นขั้นตอนของการวางแผนเพื่อสำรวจและตัดสินใจเลือกปัญหา ตั้งเป้าหมาย / กำหนดวัตถุประสงค์ประสงค์ในการดำเนินงาน เลือกวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้วิธีการบรรลุเป้าหมาย

2) D (Do) – (การปฏิบัติ) เป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามแผนซึ่งได้กำหนดเอาไว้ โดยที่ก่อนจะลงมือปฏิบัติจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน (เช่น ต้องให้การฝึกอบรมใหม่แก่ชาวบ้านก่อนที่จะไปปฏิบัติภารกิจใหม่)

3) C (Check) – (การตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม และการตรวจสอบ

ผลจากการตรวจสอบจะช่วยให้ทิศทางกับองค์ประกอบย่อยตัวต่อไป คือ Act กล่าวคือ หากวิธีการทำงานใดที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการนั้นก็就会被เอาไว้ใช้ต่อไป (หรืออาจสร้างเป็นมาตรฐาน/ แบบฉบับของหน่วยงาน) และหากวิธีการใดใช้ไม่ได้ผล ก็ต้องแสวงหาวิธีการปรับปรุงต่อไป

4) A (Act) – (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน เฉพาะหน้า หรือค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจจะนำไปสู่การปรับมาตรฐาน / แบบฉบับของวิธีการทำงานที่ต่างไปจากเดิม (เช่นในกรณีของศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม แต่เดิมในการพัฒนาโจทย์กับชุมชน จะใช้ระยะเวลายาวนานเป็นปี แต่เมื่อมีวิธีการ / กระบวนการพัฒนาโจทย์ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ก็สามารถลดเวลาในการพัฒนาโจทย์ให้น้อยลง)

วงจร PDCA ของ W.Edwards Deming

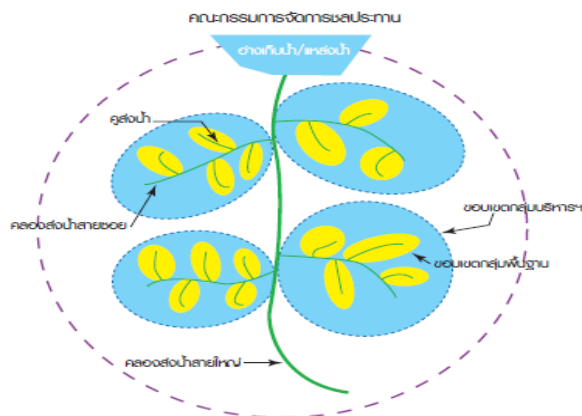
อันที่จริงในชีวิตประจำวัน เราทุกคนก็ใช้กระบวนการ / วิธีการแบบ PDCA นี้ในการทำกิจกรรมหรือแก้ปัญหาต่างๆ เพียงแต่ว่าวิธีการนำ PDCA มาใช้นั้นไม่ครบเงื่อนไขทั้ง 3 ของวงจรนี้ เช่น มีองค์ประกอบย่อยไม่ครบทั้ง 4 (เช่น มีการวางแผน (P) แต่ไม่ลงมือปฏิบัติ (D) หรือในทางตรงกันข้าม มีการปฏิบัติ (D) โดยไม่ได้วางแผน (P) หรือมีทั้งการวางแผน (P) และปฏิบัติ (D) แต่ไม่ได้ติดตามผล (C) หรือมีองค์ประกอบย่อยครบทั้ง 4 แต่ไม่มีการเชื่อมโยงส่งต่อไม่ให้กัน หรือมีวงจรเพียงรอบเดียวก็จบงาน ไม่มีแรงส่งไปสู่วงเกลียวที่ 2 – 3 – 4 เป็นต้น

2.2 แนวคิดเรื่องการบริหารจัดการน้ำ

จากรูปแบบการจัดการน้ำในสมัยก่อนปี พ.ศ.2500 มีการจัดการเหมืองฝาย โดยทุกคนมีสิทธิ์เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำอย่างทั่วถึง โดยใช้กลไกการบุชาผีฝายในการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมกับชาวนา ต่อมาเมื่อความเจริญเข้ามาในยุคประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิด พ.ร.บ.ชลประทานราษฎร์ 2484 ขึ้นเพื่อจัดการน้ำร่วมกัน โดยใช้กลไกผู้นำในชุมชนและนายอำเภอเป็นผู้ดูแล ทำให้วัฒนธรรมการบุชาผีฝายลดลง รวมทั้งให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำจึงเกิดความไม่เท่าเทียมกันในการจัดการน้ำ และเกิดความขัดแย้งในชุมชนตามมา กรมชลประทานจึงคิดเรื่องการบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม ผ่าน 3 กลุ่ม หลัก คือ 1) กลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐาน 2) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และ 3) คณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC: Joint Management Committee for Irrigation) เพื่อมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมให้เกษตรกร ชุมชน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมที่มุ่งแก้ไขปัญหการจัดการน้ำของคนในชุมชนและสังคมเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการชลประทานที่แท้จริง ซึ่งกรมชลประทานมีนโยบายที่จะพัฒนาจัดตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ชลประทานทั้งหมดในอนาคต (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน, 2550)

ประเด็น	ม้งรายศาสตร์	พ.ร.บ.ชลประทานราษฎร์ 2484	คณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC)
1. การรับรองสิทธิชุมชนและวัฒนธรรมของชุมชน	ให้หอบุชาผีฝายมีความสำคัญผู้ใดล่วงละเมิดมิได้	ไม่มีบทบัญญัติไว้ แม้ว่าจะยังคงมีประเพณีบูชาผีฝายในชุมชนก็ตาม	ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดสรรแบ่งปันน้ำ การบำรุงรักษา กำหนดมาตรการควบคุม การใช้น้ำ ส่งเสริมการผลิต การตลาด และแก้ไขปัญหาทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำ
2. การเรียกเกณฑ์แรงงาน	ให้ขุนฝายเป็นผู้เรียกเกณฑ์และให้หัวหน้าเหมืองฝายเป็นผู้ปันน้ำ	ให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกเกณฑ์ให้กำนันสามารถเรียกเกณฑ์ได้ในกรณี ที่ จำเป็น และให้กำนันผู้ใหญ่บ้านและหัวหน้าเหมืองฝายเป็นผู้แบ่งปันน้ำ	ดำเนินงานตามแผนงานที่กลุ่มผู้ใช้น้ำระบุไว้ในแผนงาน ที่ได้จากการประชุมร่วมกันของสมาชิกผู้ใช้น้ำอย่างน้อย 1 – 2 ครั้ง / ปี
3. บทลงโทษและการบังคับใช้	ให้เจ้าของนาสามารถฆ่าหรือตีหัวให้แตก หรือปรับใหม่เป็นเงินแก่ผู้ละเมิดกฎโดยขโมยน้ำ และกรณีมีผู้เอาเปรียบแรงงานจะถูกลงโทษปรับเป็นเงิน หรือโดยวิธีอื่นตามแต่กรณี	ผู้ไม่ยอมเกณฑ์แรงงานหรือผู้ขโมยน้ำผิดกฎหมาย	สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาคูส่งน้ำก่อนฤดูกาลส่งน้ำ ใช้น้ำตามรอบเวรที่กำหนดตลอดจนชำระเงินเข้ากองทุน ตามปริมาณการใช้น้ำหรือตามพื้นที่ชลประทาน ตามมติของที่ประชุมใหญ่
4. สิทธิในการใช้น้ำ	ให้หัวหน้าเหมืองฝายและชาวนาเป็นผู้อนุญาต	ให้เอกชนสามารถยื่นขอใช้น้ำต่อนายอำเภอได้ ให้เอกชนสามารถสัมปทานทำชลประทานเพื่อการค้าได้	มีการประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำและเขียนแผนความต้องการการจัดการน้ำร่วมกัน เพื่อแบ่งปันน้ำตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่
5. ค่าตอบแทน	ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบเหมืองฝายได้รับการยกเว้นการทำงาน ได้รับค่าตอบแทนและส่วนแบ่งจากการปรับใหม่	ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบเหมืองฝายได้รับการยกเว้นค่าแรงแต่ไม่ได้รับค่าตอบแทนจากค่าปรับ	คณะกรรมการจัดการชลประทานจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกเพื่อกำหนดการบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน เช่น นำค่าตอบแทนบางส่วนจากการบริหารจัดการน้ำมาใช้ในการจัดการกลุ่ม (ขึ้นอยู่กับแต่ละพื้นที่)

การบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมมีความเชื่อมโยงกันระหว่าง 1) กลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐาน 2) กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และ 3) คณะกรรมการจัดการชลประทาน หรือคณะกรรมการ JMC ภายใต้ขอบเขตพื้นที่และบทบาทที่แต่ละกลุ่มมี ดังนี้

ที่มา ขอบเขตกลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐาน กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และคณะกรรมการจัดการชลประทาน
(สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมชลประทาน, 2550)

2.2.1 กลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐาน (กลุ่มพื้นฐาน) เป็นกลุ่มที่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำหรือคลองสายเดียวกัน เพื่อจัดการน้ำจากแหล่งน้ำหรือคลองส่งน้ำสายใหญ่ หรือคลองซอย หรือคลองแยกซอยหรือโซนส่งน้ำ รวมทั้งในระดับคูส่งน้ำ ภายใต้การดูแลของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน เมื่อมีแหล่งน้ำหรืออ่างเก็บน้ำก็จะมีคณะกรรมการจัดการชลประทานเป็นผู้ดูแลหลักตามลำดับ โดยมีโครงสร้างการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป ดังจะได้กล่าวในลำดับต่อไป ดังนั้นกลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ดูแลและใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีความต้องการการใช้น้ำในแต่ละรอบปฏิทินการผลิตให้สอดคล้องกับรอบเวรการใช้น้ำก็ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลการผลิต ปริมาณความต้องการการใช้น้ำอย่างครอบคลุมในแต่ละฤดูกาล เพื่อนำข้อมูลไปให้กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานนำไปใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำของแต่ละช่วงปีอย่างโปร่งใส เป็นธรรม และเป็นประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานต่อไป นอกจากนี้กลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐานยังสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการส่งน้ำในแต่ละพื้นที่ว่ามีอุปสรรคขาด เสียหายอันใดที่ทำให้การไหลเวียนของน้ำไปไม่ถึงเกษตรกรก็สามารถแจ้งข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการซ่อมบำรุงและดูแลร่วมกันทั้งในระดับกลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐาน กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และคณะกรรมการจัดการชลประทาน

2.2.2 กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน เป็นองค์กรของเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการที่เลือกมาจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ มีระเบียบข้อบังคับขององค์กร สมาชิกขององค์กรก็คือผู้ใช้น้ำจากระบบชลประทานสายเดียวกัน กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานจะดูแลพื้นที่ระบบส่งน้ำเป็นหลัก ทั้งคลองส่งน้ำสายใหญ่ หรือคลองซอย หรือคลองแยกซอย หรือโซนส่งน้ำ 1 โซน

โครงสร้างบริหารการใช้น้ำชลประทาน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานพื้นฐาน (กลุ่มพื้นฐาน) หลายกลุ่ม ที่ใช้น้ำ จากแหล่งน้ำหรือคลองสายเดียวกัน เพื่อจัดการน้ำจากแหล่งน้ำ หรือคลองส่งน้ำสายใหญ่ หรือคลองซอย หรือคลองแยกซอย หรือโซนส่งน้ำ รวมทั้งในระดับคูส่งน้ำ กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินการบริหารงานและตรวจสอบโดยสมาชิกกันเอง และเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไรจากการดำเนินงาน

กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน มีหน้าที่บริหารการส่งน้ำและบำรุงรักษาระบบชลประทาน บริหารกองทุนของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโดยทำงานร่วมกับกรมชลประทาน อย่างใกล้ชิดเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ภายใต้บทบาท 1) การเป็นศูนย์รวมของเกษตรกรผู้ใช้น้ำในการประสานงาน ระหว่างผู้ใช้น้ำองค์กรปกครองท้องถิ่น กรมชลประทานและส่วนราชการอื่นๆ 2) ดำเนินการเพื่อให้สมาชิกผู้ใช้น้ำ ปฏิบัติตาม

ระเบียบข้อบังคับขององค์กร 3) ดำเนินการควบคุมการส่งน้ำในคลองส่งน้ำและคูส่งน้ำ เพื่อให้มีการแบ่งปันน้ำแก่ผู้ใช้น้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม 4) ดำเนินการเพื่อให้สมาชิกผู้ใช้น้ำ ดูแลบำรุงรักษาคูส่งน้ำ และอาคารชลประทานในคูส่งน้ำ และ 5) ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การผลิต การตลาด

ประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการมีกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน เช่น มีการซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารชลประทานสอดคล้องหรือเป็นไปโดยคำนึงถึงความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรด้วยกันเอง และระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ เกษตรกรและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของโครงการชลประทานเพื่อนำไปสู่การเข้าร่วมการบริหารจัดการชลประทานอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน เกษตรกรและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีส่วนร่วมกับภาครัฐ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมระบบประชาธิปไตยอีกทางหนึ่งด้วย เกษตรกรในเขตพื้นที่ชลประทานมีรายได้มั่นคงและสูงขึ้น

ที่มา การจัดตั้งกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมชลประทาน, 2550)

ขั้นตอนของการจัดตั้งกลุ่มกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานนั้น จะเริ่มที่การจัดตั้งกลุ่มพื้นฐานให้เต็มพื้นที่ก่อน แล้วดำเนินการสร้างความเข้าใจ และให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับกลุ่มบริหารฯ พร้อมทั้งระบุขอบเขตชลประทานของกลุ่มบริหารฯ และรวบรวมรายชื่อผู้ใช้น้ำภายใต้กลุ่มพื้นฐานตรวจสอบข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก และกรรมสิทธิ์ในที่ดินคัดเลือกสมาชิกผู้ใช้น้ำและหัวหน้ากลุ่มพื้นฐาน เพื่อฝึกอบรมและไปดูงานกลุ่ม

ที่ประสบความสำเร็จเมื่อเตรียมการเสร็จสิ้น ก็เปิดประชุมใหญ่สมาชิกผู้ใช้น้ำ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานพร้อมทั้งจัดทำทะเบียนและระเบียบข้อบังคับ จัดตั้งเป็นกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และขึ้นทะเบียนกับกรมชลประทาน

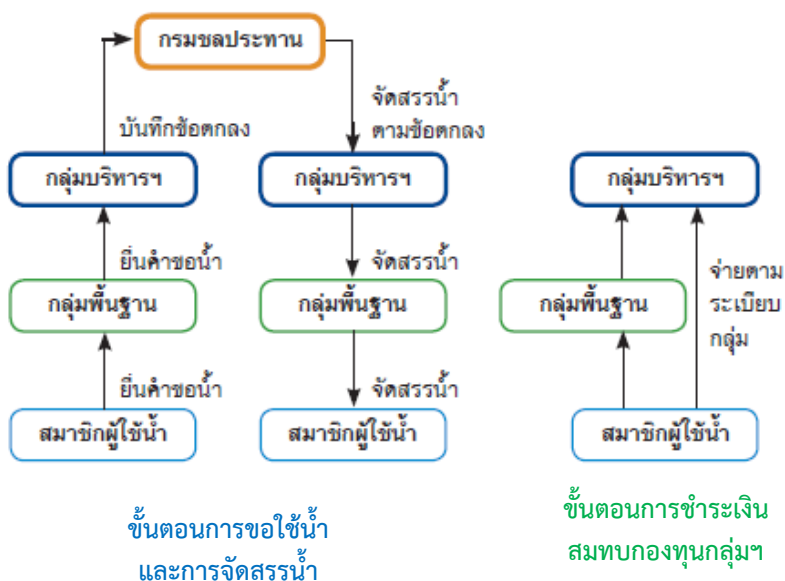
โดยปกติแล้วกลุ่มบริหารฯ จะประกอบด้วยกลุ่มพื้นฐานหลายกลุ่ม สมาชิกในแต่ละคู่งน้ำ จะมีการประชุมเพื่อเลือกหัวหน้ากลุ่มขึ้นมาเรียกว่าหัวหน้ากลุ่มพื้นฐาน ทำหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานและจัดการน้ำในระดับคู่งน้ำในบางกรณีอาจจะมีการเลือกตั้งหัวหน้าเขตหรือหัวหน้าคลองขึ้นก็ได้ เพื่อประสานงานระหว่างกลุ่มบริหารฯ กับกลุ่มพื้นฐาน อีกชั้นหนึ่ง ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม คือธรรมนูญสูงสุดขององค์กรที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม ประกอบด้วย หมวดที่ 1 ชื่อและวัตถุประสงค์ หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก หมวดที่ 3 การบริหารงานขององค์กร หมวดที่ 4 การประชุมและการประชุมใหญ่ หมวดที่ 5 กฎระเบียบข้อบังคับในการจัดสรรน้ำและบำรุงรักษา หมวดที่ 6 การเงิน หมวดที่ 7 บทลงโทษ และหมวดที่ 8 การเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมข้อบังคับ

การประชุมใหญ่สมาชิกผู้ใช้น้ำ คือกระบวนการที่มีอำนาจสูงสุดในองค์กร คณะกรรมการบริหารกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานเลือกตั้งมาจากสมาชิกผู้ใช้น้ำ โดยจะมีการเลือกตั้งใหม่ทุก 2 - 4 ปี อำนาจและบทบาทของการประชุมใหญ่คือ เลือกตั้งและถอดถอนคณะกรรมการ ทบทวนระเบียบข้อบังคับตรวจสอบการดำเนินงาน อนุมัติและติดตามปฏิทินแผนดำเนินงานกิจกรรมประจำปี ตรวจสอบบัญชีกองทุนกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน กำหนดมาตรการการดำเนินงานของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ดังนั้นกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานจะมีจัดการประชุมใหญ่สมาชิกผู้ใช้น้ำ ปีละ 1 - 2 ครั้ง สมาชิกจะต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดแผนการส่งน้ำและบำรุงรักษาประจำปี การเก็บเงินเข้ากองทุน ตลอดจนทั้งผลการดำเนินงานตามปฏิทินกิจกรรมของกลุ่มฯ เมื่อมีปัญหาสำคัญก็ให้เปิดประชุมในวาระพิเศษ การประชุมต้องมีการบันทึกการประชุมนับครั้งแล้วแจ้งเวียน หรือติดประกาศให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน

เกษตรกรทุกรุ่นเรือนที่อยู่ในขอบเขตชลประทานของกลุ่มบริหารฯ สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มบริหารฯ ได้ในช่วงการจัดตั้งกลุ่มบริหารฯ กรมชลประทาน จะเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานให้เกษตรกรผู้ใช้น้ำทราบและเห็นความสำคัญผู้ใช้น้ำต้องมีส่วนร่วม สอบถามและทำความเข้าใจถึงขั้นตอน วิธีการและประโยชน์ที่จะได้รับ จากเจ้าหน้าที่ชลประทาน และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่างๆ เช่นสถานภาพผู้ใช้น้ำ พื้นที่เพาะปลูก ฯลฯ เพื่อจัดทำทะเบียนกลุ่มฯ สอบถามความคิดเห็นเกษตรกร ในการจัดตั้งกลุ่มฯ สิทธิพื้นฐานของสมาชิก คือ ได้รับจัดสรรน้ำ เข้าร่วมประชุม เข้าร่วมในการเลือกตั้งและถูกเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ ร่วมแสดงความคิดเห็น และแสดงความต้องการใช้น้ำไปยังกลุ่มพื้นฐาน ทั้งยังมีอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ อีกด้วย

หน้าที่สำคัญของสมาชิก คือ ปฏิบัติตามมติ และระเบียบข้อบังคับของกลุ่มฯ ป้องกันดูแลอาคารชลประทานไม่ให้ผู้ใดมาทำลาย มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาคู่งน้ำก่อนฤดูการส่งน้ำ ใช้น้ำตามรอบเวรที่กำหนด ตลอดจนชำระเงินเข้ากองทุน ตามปริมาณการใช้น้ำหรือตามพื้นที่ชลประทาน ตามมติของที่ประชุมใหญ่และหัวหน้ากลุ่มพื้นฐาน จะทำการตรวจสอบชนิดและจำนวนพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร จากนั้นจะรายงานข้อมูลไปยังกลุ่มบริหารฯ กลุ่มบริหารฯ จะรวบรวมความต้องการใช้น้ำจากทุกกลุ่มพื้นฐาน เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแผนการใช้น้ำประจำปีฤดูกาล ร่วมกับกรมชลประทาน หรือคณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC) จากนั้นจะทำการลงนามในบันทึกข้อตกลงการใช้น้ำกับกรมชลประทาน พร้อมกับประกาศรายละเอียดในข้อตกลงให้สมาชิกทราบ หากแผนการใช้น้ำมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก ทางกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานก็จะนัดประชุมหัวหน้ากลุ่มพื้นฐานและแจ้งให้สมาชิกผู้ใช้น้ำทราบ ซึ่งในการใช้น้ำชลประทานนั้น กรมชลประทานจะส่งน้ำไปที่ปากคลองของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน โดยมีกรวัดปริมาณน้ำที่ส่ง

กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานจะทำการจัดสรรน้ำไปสู่คูส่งน้ำของกลุ่มพื้นฐาน จากนั้นกลุ่มพื้นฐานจึงจัดสรรน้ำต่อไปยังพื้นที่เพาะปลูกของสมาชิกผู้ใช้น้ำต่อไป

ที่มา ขั้นตอนการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมชลประทาน, 2550)

การจ่ายเงินเพื่อสมทบกองทุนของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ที่ประชุมใหญ่กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานจะเป็นผู้กำหนดอัตราการจ่ายและระยะเวลาในการจ่ายสมาชิกจะจ่ายเป็นเงินสดหรือผลผลิตทางการเกษตร ให้กับกลุ่มพื้นฐาน หรือกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานโดยตรงก็ได้ หรือไม่ต้องมีการจ่ายก็ได้ ขึ้นอยู่กับมติที่ประชุมใหญ่ ดังนั้นกรมชลประทานจะต้องให้การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกระตุ้นให้กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานจัดทำแผน / ผลปฏิบัติงานกิจกรรมประจำปี จัดทำบันทึกรายงานการประชุมกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างโปร่งใส และติดประกาศอย่างเปิดเผยดำเนินการให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ถึงเทคนิคและวิธีการของการส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ดี การบริหารองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทานที่ดี โดยการประชุม การฝึกอบรม และการนำเกษตรกรไปทัศนศึกษาดูงานโครงการฯ ที่ประสบความสำเร็จ เมื่อกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น กรมชลประทานจะให้ความรู้เรื่องกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน สมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน และสหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน เพื่อยกระดับกลุ่มให้สูงขึ้นในอนาคต

2.2.3 คณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC: Joint Management Committee for Irrigation) เป็นกลุ่มบุคคลที่มาจากหลายภาคส่วน และร่วมมือกันบริหารจัดการแบ่งปันน้ำให้เกษตรกรผู้รับน้ำได้ใช้น้ำอย่างเป็นธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุด คณะกรรมการจัดการชลประทานเป็นการบริหารจัดการชลประทานในระดับอ่างเก็บน้ำหรือแหล่งน้ำ กรมชลประทานจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC: Joint Management Committee for Irrigation) เพื่อเป็นองค์กรสูงสุดในการจัดสรร แบ่งปันน้ำ การบำรุงรักษา กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำ ส่งเสริมการผลิต การตลาด และแก้ไขปัญหาทั้งหมด ประกอบด้วย 4 ประสาน ดังนี้

2.2.3.1 ผู้แทนองค์กรผู้ใช้น้ำชลประทาน เพื่อเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดการชลประทานร่วมดำเนินการ ตัดสินใจ และร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งติดตามการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่องค์กรผู้ใช้น้ำจะได้รับ

2.2.3.2 ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อเข้าร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของการดำเนินงานพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานต่างๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

2.2.3.3 ผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าร่วมสนับสนุนเพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.3.4 ผู้แทนโครงการชลประทานในพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการจัดการชลประทาน เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำทั้งในด้านการจัดการน้ำ การดูแลรักษาระบบชลประทาน และดำเนินการตามมติของคณะกรรมการจัดการชลประทาน

คณะกรรมการจัดการชลประทานจะมีประสิทธิภาพได้ต้องมาจากการมีกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ทำบทบาทหน้าที่ได้อย่างที่กำหนดไว้ดังกล่าว เพียงแต่ว่าขอบเขตพื้นที่ที่กว้างขึ้นทำให้ต้องดึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 4 ประสาน มาทำงานร่วมกันอย่างมีส่วนร่วม ดังแผนภูมิแสดงโครงสร้างคณะกรรมการจัดการชลประทานและคณะกรรมการจัดการชลประทานต่อไปนี้ ดังนั้นคณะกรรมการ JMC มาจาก 1) สมาชิกผู้ใช้น้ำ รวมเป็นกลุ่มพื้นฐาน และกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน 2) สมาชิกผู้ใช้น้ำ รวมเป็นกลุ่มพื้นฐาน และกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน 3) สมาชิกผู้ใช้น้ำ รวมเป็นกลุ่มพื้นฐาน และสหกรณ์ผู้ใช้น้ำชลประทาน และ 4) สมาชิกผู้ใช้น้ำ รวมเป็นกลุ่มพื้นฐาน และสมาคมผู้ใช้น้ำชลประทาน เนื่องจากมีโครงสร้างกลุ่มการบริหารจัดการที่หลากหลายและมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

ที่มา โครงสร้างคณะกรรมการจัดการชลประทานและคณะกรรมการจัดการชลประทาน (สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมชลประทาน, 2550)

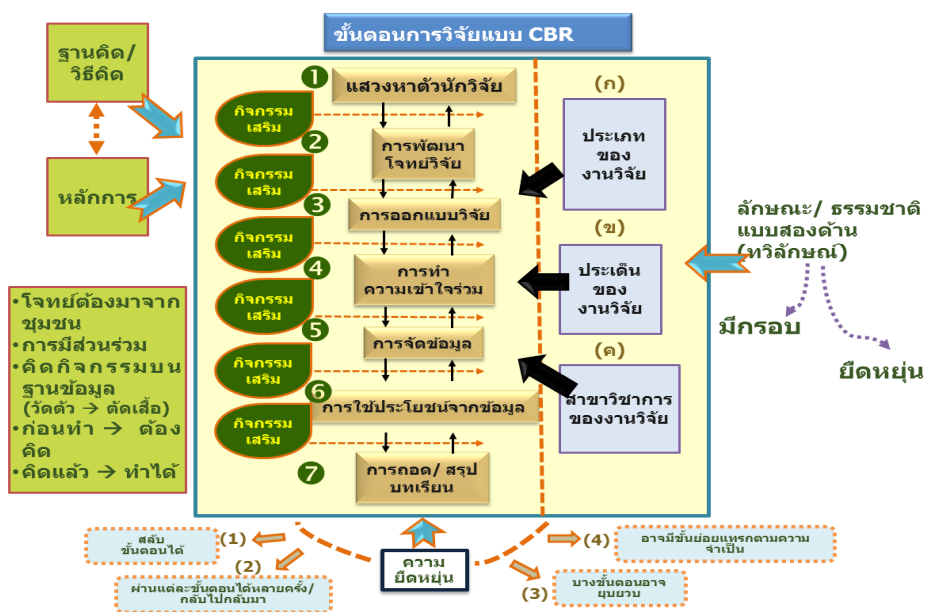
อย่างไรก็ตาม จะพบว่า การจัดตั้งกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน ถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม เป็นหนทางให้เกษตรกร ชุมชน เกิดการเรียนรู้ ร่วมกันดำเนินกิจกรรมที่มุ่งแก้ไขปัญหาของสังคมชุมชน เป็นสำคัญ ซึ่งจะนำไปสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการชลประทานที่แท้จริง ซึ่งกรมชลประทานมีนโยบายที่จะพัฒนาจัดตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ชลประทานทั้งหมดในอนาคต คณะผู้วิจัยต้องศึกษาในรายละเอียด

ของกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานว่า มีกลไก / ปัจจัย เงื่อนไขอย่างไรต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาต่อท่อแดง ภายใต้รูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพผ่านกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเนื่องจากเป็นกระบวนการสำคัญที่เชื่อมโยงประสานระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำขั้นพื้นฐาน กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน และคณะกรรมการจัดการชลประทาน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ชลประทานพื้นที่ เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำตรงตามหลักการบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษาอย่างแท้จริง อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน เพราะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ทุกคนต้องใช้และมีส่วนร่วมกันดูแลรักษา

นอกจากนี้ยังพบว่า การบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำที่มีการจัดทำข้อมูลจากในพื้นที่ นำเสนอข้อมูลเข้าสู่คณะกรรมการจัดการชลประทาน เช่น อ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย ทำให้เกิดการจัดการรอบเวรน้ำที่มีประสิทธิภาพ มีน้ำใช้อย่างเพียงพอ และเกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนชนิดของพืชที่ปลูกได้อย่างสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เป็นต้น (นายประชุม เตชะวัน, 2556) ซึ่งจะช่วยให้คณะผู้วิจัยศึกษาผลลัพธ์ ผลผลิต และผลกระทบที่เกิดจากรูปธรรมการบริหารจัดการน้ำในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาต่อท่อแดง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประมวลรูปแบบ / กลไก / วิธีการว่าด้วยเรื่องการขยายผลกระบวนการเรียนรู้และการแบ่งปันทรัพยากรเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน เกษตรกร องค์กร / หน่วยงานภาครัฐด้วยกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป

2.3 แนวคิดเรื่องการวิจัยเพื่อท้องถิ่นและวิธีวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม

จากแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นแนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องการเสริมพลังของคนในชุมชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การพัฒนาโจทย์ที่มาจากชุมชน การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่มีพลัง สำหรับนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกัน (ปิยะวัตติ บุญ-หลง, 2546) ซึ่งงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นมีวิธีวิทยา 7 ขั้นตอน (กาญจนา แก้วเทพ, 2553) เพื่อที่จะบอกว่าแก้ไขปัญหาสำเร็จได้ด้วยวิธีการอะไร หากไม่สำเร็จมีข้อจำกัดเรื่องอะไร และจะทำด้วยวิธีการอะไรเพื่อให้ทำงานได้สำเร็จในครั้งต่อไป รวมทั้งหากสามารถแก้ไขปัญหาได้สำเร็จแล้ว เมื่อทำวิธีการซ้ำ ย่อมสามารถทำได้สำเร็จ วิธีวิทยา 7 ขั้นตอนของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ดังแผนภาพ

ที่มา รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ (วิธีวิทยาของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น, 2553)

จากกรอบวิธีวิทยาทั้ง 7 ขั้นตอนนี้ สามารถปรับยืดหยุ่นได้ ซึ่งคุณสมบัติเรื่อง “ความยืดหยุ่น” นี้ที่มวิจัยจะนำมาใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการน้ำจากความร่วมมือหลายฝ่ายในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง ในขณะที่ภารกิจการปฏิบัติงานของโครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดงเป็นลักษณะเฉพาะแยกออกมาจากงานประจำ ขณะที่งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นใช้กลไกพี่เลี้ยงที่สามารถติดต่อประสานงานทั้งในแนวราบและแนวดิ่ง

- 2.3.1 การแสวงหาตัวนักวิจัย เน้นนักวิจัยชุมชนที่มีจิตสาธารณะ มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ และต้องมีความเพียรในการต่อสู้กับความไม่รู้
- 2.3.2 การพัฒนาโจทย์การวิจัย เพื่อให้ นักวิจัยรู้จักสถานการณ์ / ทูตที่มีในชุมชนและเรียนรู้จากนอกชุมชนเพื่อนำมาปรับใช้กับการพัฒนาโจทย์วิจัย โดยโจทย์วิจัยต้องมาจากความต้องการของชุมชน ทุกคนเข้าใจโจทย์การวิจัย
- 2.3.3 การออกแบบวิจัย ต้องมีองค์ประกอบเรื่อง 1) การเลือกประเภทข้อมูล 2) การเลือกเครื่องมือสร้างการมีส่วนร่วมไปใช้ เช่น แผนที่ชุมชน เส้นแห่งประวัติศาสตร์ (Timeline) เป็นต้น 3) การเลือกแหล่งข้อมูลจากหลากหลายแหล่งที่เชื่อถือได้ ทั้งการสัมภาษณ์ การพูดคุยในเวทีชาวบ้าน ฯลฯ
- 2.3.4 การทำความเข้าใจร่วม มีทั้งเรื่องของเป้าหมายในการทำงานวิจัยว่าทำงานวิจัยในประเด็นการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน และเนื้อหาของการสร้างความเข้าใจ ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 2.3.5 การจัดการข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ที่นำไปสู่ขั้นตอนการใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่อไป
- 2.3.6 การใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อแก้ไขปัญหาและผลักดันรูปธรรมการจัดการน้ำเข้าสู่นโยบายของท้องถิ่นและกรมชลประทาน เป็นต้น
- 2.3.7 การถอด / สรุปบทเรียน เป็นขั้นตอนการจัดการความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติการในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งในส่วนของบทบาทความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมดำเนินงาน ผลผลิตและคุณค่าที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อนำสู่การค้นหาชุดความรู้ในการนำความรู้การบริหารจัดการน้ำเชิงรูปธรรมของการสร้างความร่วมมือองค์กรในพื้นที่ที่ได้ไปติดตั้งงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นในชุมชน อปท.และองค์กรภาครัฐ และขยายผลสู่พื้นที่ใกล้เคียงอื่นต่อไป

2.4 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (ปี พ.ศ. 2558-2569)

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกอราชอธิปไตย มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ
2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอด

อดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้า นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปรุงจูน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น
4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง
5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานและการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรง ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง
6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (ปี พ.ศ. 2558-2569) ภายใต้อายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ซึ่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคนี้เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน จึงมีความสำคัญที่จะต้องจัดหาให้ประชาชนมีน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างทั่วถึง ยุทธศาสตร์นี้จึงมีเป้าประสงค์คือ เพื่อจัดหาอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ชุมชนเมือง รวมทั้งพื้นที่เศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ โดยมีเป้าหมายพัฒนาประปาหมู่บ้าน 7,490 หมู่บ้าน ปรับปรุงประปาหมู่บ้าน 9,093 หมู่บ้าน ชุมชนเมืองมีระบบประปาเพิ่มขึ้น 255 เมือง และขยายเขตประปา 688 แห่ง
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม ภาคการผลิตในการเกษตรและอุตสาหกรรมนั้นมีบทบาทที่สำคัญต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการผลิตในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมนั้นจึงมีความสำคัญ

ยุทธศาสตร์นี้จึงมีเป้าประสงค์คือ เพื่อจัดหาน้ำต้นทุน สร้างความมั่นคงในภาคการผลิตเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยมีเป้าหมายพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำได้ไม่น้อยกว่า 9,500 ล้านลูกบาศก์เมตร เพิ่มพื้นที่ชลประทานไม่น้อยกว่า 8.7 ล้านไร่ จัดหาแหล่งน้ำให้พื้นที่เกษตรน้ำฝน 2,700 ล้านลูกบาศก์เมตร ขุดสระน้ำในไร่นา 270,000 บ่อ พัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร 1.04 ล้านไร่

- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย มีเป้าประสงค์คือ เพื่อลดความเสียหายจากอุทกภัยของชุมชนเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ บรรเทาความเสียหายและสนับสนุนการปรับตัวในพื้นที่เกษตร ลดความเสียหายจากดินโคลนถล่ม น้ำท่วมฉับพลัน โดยมีเป้าหมายปรับปรุงเพิ่มอัตราการไหลมากกว่าร้อยละ 10 ในลำน้ำสายหลัก 870 กิโลเมตร ลดความเสียหายจากน้ำล้นตลิ่งในลุ่มน้ำวิกฤต 10 ลุ่มน้ำ และพัฒนาพื้นที่รับน้ำนองในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำ มีเป้าประสงค์คือ เพื่อให้แหล่งน้ำมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ขึ้นไป โดยมีเป้าหมายพัฒนาระบบบำบัดน้ำเสีย 201 แห่ง เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย 47 แห่ง
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน พื้นที่ป่าต้นน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการเก็บรักษาความชุ่มชื้น การดูดซับน้ำ การชะลอการไหลของน้ำ อีกทั้งยังเป็นแหล่งระบบนิเวศที่สำคัญของพื้นที่ต้นน้ำ ยุทธศาสตร์นี้จึงมีเป้าประสงค์คือ เพื่อปรับสมดุลระบบนิเวศ โดยมีเป้าหมายฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำ 4.77 ล้านไร่
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการ ด้วยปัญหาทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเกิดจากการบริหารที่ไม่มีเอกภาพ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์นี้จึงมีเป้าประสงค์คือ สร้างการบริหารที่มีเอกภาพโดยผลักดันให้มีองค์กร กฎหมาย และนโยบายขับเคลื่อน มีระบบข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในการวางแผน มีแผนประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และมีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน

ภายใต้การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ที่วิจัยมุ่งเน้นการสร้างรูปธรรมเพื่อตอบโจทย์ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำที่ 2 และยุทธศาสตร์ที่ 6 เป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการน้ำเริ่มตั้งแต่ในระดับชุมชน จังหวัด ไปจนถึงในระดับลุ่มน้ำ โดยเชื่อมโยงความรู้กับเครือข่ายนักวิชาการและหน่วยงานในพื้นที่ให้เกิดการหนุนเสริมการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน การจัดทำข้อมูลน้ำในระดับพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ที่นำไปสู่การวางแผนน้ำชุมชน / แผนการจัดการลุ่มน้ำ เกิดเป็นความมั่นคงด้านน้ำขึ้นในพื้นที่ต่อไป

2.5 วัฒนธรรมนิเวศวิทยา

การวิจัยครั้งนี้จะมีการนำแนวคิดเรื่องวัฒนธรรมนิเวศวิทยา เข้ามาใช้เพื่อช่วยในการอธิบายให้เห็นความสำคัญของการที่คนในท้องถิ่นต้องลุกขึ้นมาจัดการทรัพยากรในพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมีผลต่อโครงสร้างทางสังคม ทั้งการประกอบอาชีพ การผลิตและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ดังนั้นปัญหาที่เกี่ยวกับการที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีความสัมพันธ์กับคนที่ทำให้ตัวเลือกที่เกี่ยวกับวิธีการที่จะปรับตัวมีความสำคัญอย่างมาก

นิเวศวิทยา วัฒนธรรม (cultural ecology) เป็นแนวคิดทางมานุษยวิทยาแนวหนึ่งที่สนใจศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม โดยเน้นถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมว่าเป็นตัวกำหนดกระบวนการวิวัฒนาการทางสังคมวัฒนธรรม จูเลียน สจิวัด (Julian Steward) นักมานุษยวิทยาอเมริกัน ได้อธิบายแนวความคิดแบบนิเวศวิทยาวัฒนธรรมว่า เป็นการศึกษาระบวนการปรับตัวของสังคมภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการศึกษาวิวัฒนาการหรือการเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการปรับตัว (adaptation) ของสังคม แนวความคิดนี้มองสังคมในลักษณะเป็นพลวัตหรือเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม โดยมีพื้นฐานสำคัญคือ เทคโนโลยีการผลิตโครงสร้างสังคม และลักษณะของสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เป็นเงื่อนไข

แนวความคิดนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับสภาพแวดล้อมว่ามีความแนบแน่นใกล้ชิดและส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก ในยุคสมัยที่พัฒนาการด้านเทคโนโลยียังอยู่ในระดับต่ำ มนุษย์จำเป็นต้องปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และทำให้สภาพแวดล้อมมีศักยภาพในการเปลี่ยนหรือดัดแปลงสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น อิทธิพลของสภาพแวดล้อมก็เริ่มลดถอยลง หากแต่รูปแบบและลักษณะทางวัฒนธรรม ประสบการณ์และความเคยชินในอดีต ตลอดจนวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่างจะยังคงอยู่ และได้รับการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง

ซึ่งกล่าวโดยสรุปแล้ว นิเวศวิทยาวัฒนธรรมตามทัศนะของสจิวัด เป็นความพยายามศึกษาวิเคราะห์ถึง

(1) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมกับเทคโนโลยีทางการผลิต ซึ่งเป็นตัวกำหนดสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับพฤติกรรมของมนุษย์

(3) ผลในการอธิบายต้นกำเนิดของลักษณะทางวัฒนธรรม (cultural traits) ของกลุ่มชนต่างๆ เช่น เปรู เม็กซิโก เมโสโปเตเมีย อียิปต์ และจีน เป็นต้น ผลงานของสจิวัดมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้นักมานุษยวิทยาหันมาสนใจศึกษาถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมและอิทธิพลของสภาพแวดล้อมต่อพัฒนาการทางวัฒนธรรม

ด้วยเหตุนี้การดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้จึงไม่ได้ผู้กมัดพื้นที่การดำเนินงานเฉพาะในด้านลักษณะที่ตั้งของพื้นที่ตามหลักการแบ่งเขตพื้นที่ หากแต่ให้ความสนใจถึงระบบนิเวศสายน้ำ ที่ไม่ได้มีความหมายเพียงทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ หากแต่ให้ความสนใจกับน้ำที่มีผลต่อคุณค่า วัฒนธรรม ความเชื่อ ตลอดจนพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งการทำให้คนในท้องถิ่นลุกขึ้นมาที่มีความหมายและมุ่งมองต่อการทำแผนการจัดการน้ำชุมชน ที่สนใจในมิติที่หลากหลายมากขึ้น

วรรณกรรมหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ มีการนำผลการวิจัยของ สุจริต คุณธนกุลวงศ์, 2558 ร่วมกับเครือข่ายวิจัยจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้สรุปบทเรียนจากการวางแผนการจัดการน้ำระดับชุมชนสู่ระดับจังหวัด จากชุดโครงการวิจัยระบบการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงระดับจังหวัด มาใช้เป็นแนวคิดในการดำเนินโครงการ ซึ่งพบว่า การวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำระดับชุมชน การขับเคลื่อนระดับชุมชน ปัจจัยของความสำเร็จ และการขยายผลสู่ระดับ อบต. / จังหวัด จากกรณีตัวอย่างจังหวัดระยอง

นครปฐม สมุทรสงคราม และนครศรีธรรมราช โดยแนวทางการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการดังนี้

1. การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนทั้งในแนวราบและแนวตั้ง ตั้งแต่ระดับนโยบาย การบริหารจัดการน้ำที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับชาติ ระดับหน่วยงาน / กรม / กอง ระดับ จังหวัด อำเภอ และชุมชนท้องถิ่น
2. การมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพทีมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการทำงานร่วมกับชุมชน การสร้างการมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
3. การมีพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกันเพื่อให้เกิดรูปธรรมในพื้นที่
4. การสรุปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน ทั้งเรื่องคุณภาพน้ำ การไหลเวียนของน้ำ และปริมาณการใช้น้ำ
5. การมีกิจกรรมประชาสัมพันธ์และการสื่อสารสาธารณะเพื่อสร้างการรับรู้

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของกรมชลประทานร่วมกับ คณะกรรมการจัดการชลประทาน (JMC) และการบูรณาการการจัดการน้ำร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในแนวราบและแนวตั้ง เครือข่ายนักวิชาการร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน ช่วยในการบริหารจัดการน้ำ และแก้ไขปัญหาหน้าท่วม น้ำแล้ง และคุณภาพน้ำได้ ซึ่งต้องมีรูปแบบและกระบวนการดำเนินงานขององค์กรร่วม ในรูปแบบการทำบันทึกข้อตกลง การอาศัยกลไกพี่เลี้ยงและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำสู่การตัดสินใจ แก้ไขปัญหาร่วมกันจนประสบความสำเร็จ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับนวัตกรรมเชิงความคิดและกระบวนการ ซึ่งที่ผ่านมา พื้นที่เป้าหมายจะดำเนินงานบริหารจัดการน้ำและการเขียนแผนตำบลจากการที่หน่วยงานในพื้นที่ลงไป ประชาคมหรือการลงไปเขียนแผนตำบลโดยใช้รูปแบบการดำเนินการแนวตั้ง และเน้นไปที่การมองน้ำในฐานะ ทรัพยากรในการใช้ประโยชน์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จะเน้นไปที่การสร้างมุมมองให้ชาวบ้าน/กลุ่มผู้ใช้น้ำ มีมุมมองที่ เปลี่ยนแปลงไปต่อการมองน้ำ ทำให้มองน้ำอย่างมีคุณค่า และสัมพันธ์กับวิถีชีวิต นอกจากนี้ยังติดตั้ง กระบวนการในการสร้างแผนน้ำชุมชนรูปแบบใหม่ที่เกิดจากการมีพื้นที่กลางในการดำเนินงานร่วมกันทั้งจาก องค์กรผู้ใช้น้ำ หน่วยงานในพื้นที่ เครือข่ายมหาวิทยาลัย โดยมีทีมวิจัยออกแบบกระบวนการในการพูดคุยและ สร้างรูปธรรมร่วมกันจนนำไปสู่ข้อเสนอทางวิชาการในการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ โครงการวิจัยหลักที่ช่วยยกระดับการขับเคลื่อนการจัดการน้ำชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการเก็บข้อมูล

การดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ในทุกขั้นตอนสำหรับกระบวนการวิจัยจะเริ่มต้นด้วย การสร้างความเข้าใจและสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายมหาวิทยาลัย กับองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามหลักสูตรที่ทีมวิจัยกำหนด โดยมีการติดตามสนับสนุนให้เกิดการดำเนินกิจกรรมหลังการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การคืนข้อมูลรวมถึงการตัดสินใจกำหนดแผนการบริหารจัดการน้ำร่วมกันภายใต้กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยมีงบประมาณสำหรับการดำเนินกิจกรรมรายตำบลและมีทีมสนับสนุนรายภาคคอยสนับสนุน นอกจากนี้ในกระบวนการทำงานจะเน้นการพัฒนาศักยภาพแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำให้ใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้น้ำและมีการวางแผนการผลิตที่นำไปสู่การใช้น้ำอย่างประหยัด โดยมีการเก็บข้อมูลปริมาณน้ำฝนและเก็บข้อมูลความต้องการใช้น้ำในการผลิต เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจการบริหารการใช้น้ำและส่งน้ำโดยจะทำงานเชื่อมโยงกับข้อมูลภายใต้โครงการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการเก็บข้อมูลที่จะใช้ได้แก่

- 1) การจัดประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการและถอดบทเรียนการจัดการน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้ง 5 ภูมิภาค ทั้งการลงพื้นที่ / การประชุมออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom
  - การสร้างความเข้าใจเป้าหมายโครงการและแผนการดำเนินโครงการ
  - การถอดบทเรียนชุดประสบการณ์ในการบริหารจัดการน้ำชุมชนใน 5 ภูมิภาค และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูง
  - การศึกษาข้อมูลองค์กรผู้ใช้น้ำของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นต้น
  - วิเคราะห์และสรุปลักษณะแนวทางเพื่อให้เกิดการประหยัดน้ำและการใช้น้ำอย่างยั่งยืน
  - การศึกษา พรบ.ทรัพยากรน้ำ ปี พ.ศ. 2561 เพิ่มเติม
- 2) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “หลักสูตรวิทยากรกระบวนการในการจัดการน้ำและการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันเพื่อการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำ” โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มโซนจังหวัด
- 3) สสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลสมดุลงานชุมชนและการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำ (การดำเนินกิจกรรมอยู่ภายใต้เงื่อนไขมาตรการป้องกัน COVID-19) ในพื้นที่เป้าหมาย 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูง
  1. การจัดเวทีประชุมย่อยในระดับพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือ เส้นประวัติศาสตร์ ชุมชน แผนที่เส้นทางน้ำ แผนที่ชุมชน ปฏิทินชุมชน การเก็บข้อมูลสมดุลงานเป็นต้น
  2. การสำรวจข้อมูลผ่านโปรแกรม Epicollect5

3. การจัดระบบข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น
- 4) การวิเคราะห์ - สังเคราะห์ข้อมูลและการเขียนแผนแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่
  1. วิเคราะห์ข้อมูลในระบบ Data Studio
  2. ตรวจสอบข้อมูลแบบมีส่วนร่วมในระบบ Data Studio
  3. จัดทำแผนเพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรโดยใช้ข้อมูลประกอบจาก Data Studio
- 5) สร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล จาก 5 ภูมิภาคและพื้นที่ภายใต้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร
  1. การกำหนดเป้าหมายและวางแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่
  2. การจัดเวทีประชุมแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจและการรับรู้ต่อแผนปฏิบัติการเพื่อสร้างรูปธรรมการทำงาน
  3. ปฏิบัติการเพื่อสร้างรูปธรรมตามแผนงานโครงการ
  4. การจัดเวทีประชุมเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานทั้งในระดับท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด เพื่อหนุนเสริมการทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม
  5. สรุบทบทเรียนการดำเนินงานและจัดการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้
- 6) การติดตามการดำเนินงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับตำบลเพื่อหนุนเสริมการสร้างรูปธรรมการทำงานในพื้นที่
  - การติดตามหนุนเสริมการทำงานในรายภาค ทั้งการลงพื้นที่ / การประชุมออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom โดยเน้นการประเมินแบบเสริมพลัง (Empower Evaluation)
  - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานร่วมกันกับเครือข่ายนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งการลงพื้นที่ / การประชุมออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom
- 7) การจัดเวทีสรุบทบทเรียนการดำเนินงานและสังเคราะห์ความรู้เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ
  - การประเมินผลลัพธ์และตัวชี้วัดที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมโครงการทั้ง 30 พื้นที่
- 8) จัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่
  - ข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ 5 ภูมิภาค
  - ข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำภายใต้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร
- 9) เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ
  - การจัดเวทีประชุมระดับหน่วยงาน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / อำเภอ / จังหวัด เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน
  - การนำเสนอรูปธรรมแผนการจัดการน้ำชุมชนและกระบวนการทำงานในพื้นที่ / ระบบนิเวศเป้าหมาย ให้กับคนในชุมชน / หน่วยงานในและนอกพื้นที่ ฯลฯ ได้ ผ่านเวทีในจังหวัดและการจัดประชุมออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom
- 10) จัดทำรายงานผลการวิจัย

แผนการดำเนินงานรายกิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

แผนการดำเนินงานรายกิจกรรม	ปี 2564 - 2565										ผลที่คาดว่าจะได้รับ	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1) การจัดประชุมที่วิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการและถอดบทเรียนการจัดการน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้ง 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร												1) เกิดการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ 30 ตำบลเป้าหมาย 2) เกิดทีมแกนนำการจัดการน้ำใน 30 ตำบลจาก 5 ภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร 3) เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการน้ำ / แผนการจัดการน้ำของชุมชนท้องถิ่น 4) ประมวลองค์ความรู้ / วิธีการในการจัดการน้ำแต่ละภูมิภาค
2) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “หลักสูตรวิทยากรกระบวนการในการจัดการน้ำและการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันเพื่อการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำ” โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มโซนจังหวัด												1) ทีมแกนนำการจัดการน้ำใน 30 ตำบลมีทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการที่นำไปใช้สร้างความสัมพันธ์ชุมชน 2) ทีมแกนนำการจัดการน้ำใน 30 ตำบลมีทักษะการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันและมีทักษะการใช้ระบบภูมิสารสนเทศในการตัดสินใจ
3) สสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลสมมูลน้ำชุมชนและการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำในพื้นที่เป้าหมาย 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร												1) ได้ข้อมูลสมมูลน้ำทั้ง 30 ตำบลเป้าหมาย 2) ได้ระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจทั้ง 30 ตำบล
4) กิจกรรมวิเคราะห์ - สังเคราะห์ข้อมูลและการเขียนแผนแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่												1) เกิดการวิเคราะห์ - สังเคราะห์และจัดทำแผนน้ำชุมชน 2) เกิดร่างแผนการจัดการน้ำชุมชน ทั้ง 30 ตำบล
5) สร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ จำนวน 30 ตำบล จาก 5												1) เกิดพื้นที่รูปธรรมในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ ที่มีผลการใช้น้ำลง 15 %

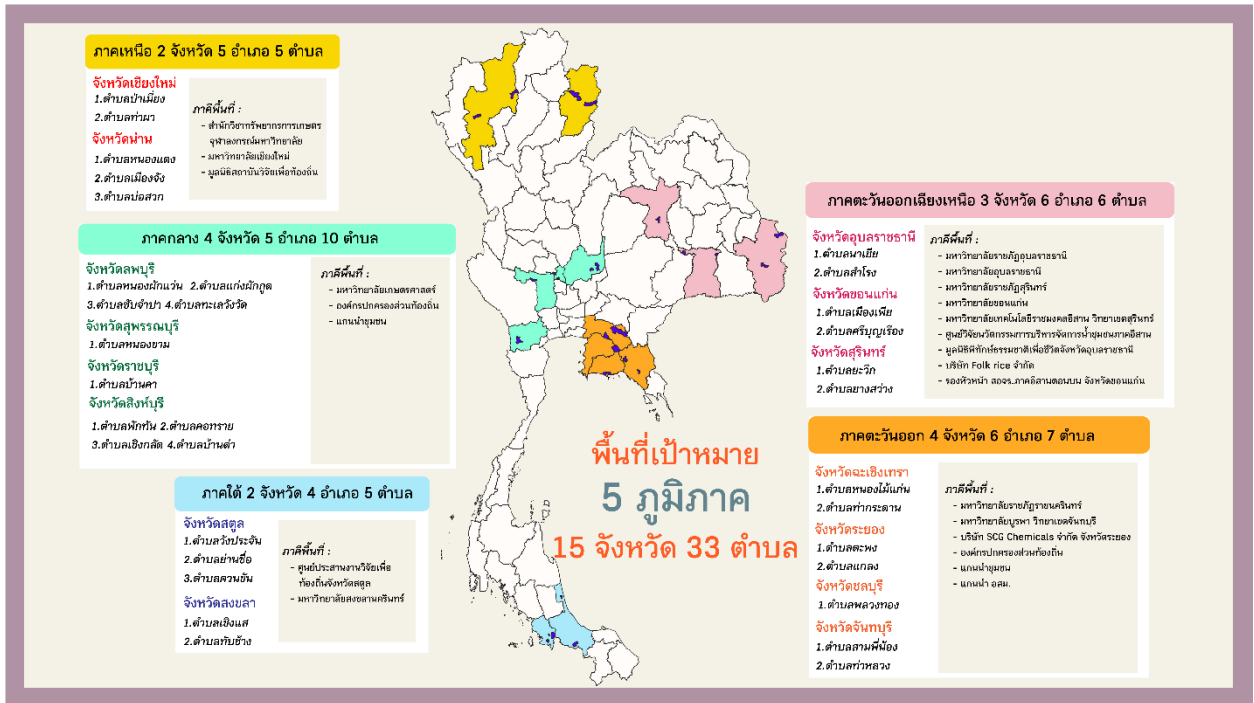
ภูมิภาคและพื้นที่ ภายใต้ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ชั้นสูง										2) เกิดกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำที่มี การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม รวม จำนวน 30 ตำบล
6) การติดตามการดำเนินงาน ทั้งในระดับจังหวัดและระดับ ตำบลเพื่อหนุนเสริมการสร้าง รูปธรรมการทำงานในพื้นที่										1) การติดตามการดำเนินงาน ทั้งในระดับจังหวัดและระดับ ตำบลเพื่อหนุนเสริมการสร้าง รูปธรรมการทำงานในพื้นที่
7) การจัดเวทีสรุปบทเรียน การดำเนินงานและสังเคราะห์ ความรู้เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการ										1) เกิดการสรุปบทเรียนการ ดำเนินงานและสังเคราะห์ ความรู้เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น จากการดำเนินโครงการ
8) จัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการ ในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้ มีความสามารถในการวางแผน การบริหารจัดการน้ำใน ระดับพื้นที่										1) ได้ข้อเสนอเชิงวิชาการใน การจัดการน้ำชุมชน ทั้งจาก พื้นที่เป้าหมาย 5 ภูมิภาค และ พื้นที่ภายใต้โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาชั้นสูง
9) เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่ สาธารณะ										1) เกิดการขยายผลการบริหาร จัดการน้ำชุมชนไปสู่หน่วยงาน / พื้นที่ อื่น ๆ ที่สนใจ
10) จัดทำรายงานผลการวิจัย										1) ได้เล่มรายงานผลการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการดำเนินโครงการวิจัย แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ มีเป้าหมายเพื่อค้นหาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำตามบริบทพื้นที่ เชื่อมโยงไปสู่การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ และสร้างรูปธรรมการวางแผนน้ำชุมชนในพื้นที่ จาก 5 ภูมิภาค เกิดระบบภูมิสารสนเทศในการจัดระบบข้อมูลน้ำของชุมชน รวมถึงเกิดเป็นข้อเสนอเชิงวิชาการเพื่อผลักดันสู่การขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สอดคล้องตามบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ใน 10 กิจกรรมสำคัญที่นำมาสู่ผลการวิจัย ดังนี้

4.1. การสรุปผลการวิจัยตามกิจกรรมที่ดำเนินการ

ผลการดำเนินงาน พบว่า ทีมวิจัยได้ดำเนินงานสอดคล้องกับแผนงานที่ระบุไว้ในโครงการ โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำกิจกรรมจากการลงพื้นที่เป็นการจัดประชุมผ่านระบบออนไลน์ 100% แต่เมื่อสถานการณ์เริ่มมีการผ่อนคลายจึงได้มีการลงพื้นที่ภายใต้มาตรการ COVID-19 โดยมีการติดตั้งกระบวนการทำงานให้กับกลไกพี่เลี้ยงพื้นที่ทั้ง 5 ภูมิภาคที่ประกอบด้วยเครือข่ายมหาวิทยาลัยและภาคีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ให้ลุกขึ้นมาหนุนเสริมการทำกิจกรรมให้กับชุมชนพื้นที่เป้าหมายทั้ง 33 พื้นที่ โดยได้ดำเนินกิจกรรมโดยมีพี่เลี้ยงคอยกระตุ้นและหนุนให้เกิดการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่และชุมชนเป้าหมายให้เกิดความไว้วางใจที่จะต่อยอดในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำต่อไป ถึงแม้โครงการจะสิ้นสุดลง ในขณะเดียวกันการสร้างกลไกพี่เลี้ยงที่มาจากหลากหลายสาขาอาชีพ เป็นส่วนช่วยสนับสนุนองค์ความรู้ในมิติต่าง ๆ ที่นำมาสู่การยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน โดยพื้นที่เป้าหมาย 33 ตำบล (เพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้ 3 ตำบล) และรายละเอียดของกลไกพี่เลี้ยงในแต่ละภูมิภาคมีดังนี้

ภาพที่ 4-1 แสดงพื้นที่การดำเนินงาน

ตารางที่ 4-1 ภาคเหนือ มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริม ดังนี้

จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย	ทีมกลไกพี่เลี้ยง	หน่วยงาน
จังหวัดน่าน	1.ตำบลหนองแดง 2.ตำบลเมืองจั้ง 3.ตำบลบ่อสวก	1.น.สพ.ชนนธ์ จันท์สุรีย์ 2.ผศ.ดร.ศุภวรรณ วิเศษน้อย 3.สพ.ญ.ดร.ศราวณี ชันมณี 4.ผศ.น.สพ.ดร.วินัย แก้วละมุล 5.น.สพ.ดร.พชร เพ็ญรอดวงษ์ 6.น.สพ. ชูวานนท์ บุญเกิด 7.ผศ.ดร.ภัณฑิรา เหมภัทธุสุวรรณ	สำนักวิทยার্থพยาบาล การเกษตร จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
จังหวัดเชียงใหม่	1.ตำบลป่าเมี่ยง 2.ตำบลท่าผา	1.ผศ.ดร.ชิตชล ผลารักษ์	ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
		1.นายทรงยศ กุลสุทธิ 2.นายรัฐ กสิธิกสิกรรม	การจัดการน้ำชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตารางที่ 4-2 ภาคอีสาน มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกที่เลี้ยงหนุนเสริม ดังนี้

จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย	ทีมกลไกที่เลี้ยง	หน่วยงาน
จังหวัด อุบลราชธานี	1.ตำบลนาเยีย 2.ตำบลสำโรง	1.นางสาวมัทยา คำแหง 2.นางสาวยุพารัตน์ พรหมลัง 3. นายอเนก การินทร์ 4. นายธวัช นันดร พันธุ์เพชร 5. นางสาวดวงมณี นารีนุช	ศูนย์วิจัยนวัตกรรม บริหารจัดการน้ำชุมชน ภาคอีสาน
		1. นายทัฬหายุทธ ชุ่มนาเสียว 2. นางสาวณัฐชฎา มาลี	มูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติ เพื่อชีวิตจังหวัด อุบลราชธานี
		ผศ.ดร.กิงกาญจน์ สำนวนเย็น	มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี
จังหวัดสุรินทร์	1.ตำบลยะวีก 2.ตำบลยางสว่าง	1.นายอนุกุล ทรายเพชร 2.นายพีระพล วงศ์เมือง	บริษัท Folk rice จำกัด
จังหวัดขอนแก่น	1.ตำบลเมืองเพีย 2.ตำบลศรีบุญเรือง	1. พ.ต.อ.อำนาจ ถนอมทรัพย์	รองหัวหน้า สอจร.ภาค อีสานตอนบน จังหวัด ขอนแก่น
		1.ผศ.ดร.มานะ นาคำ 2.คุณพะเยาว์ นาคำ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 4-3 ภาคใต้ มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกที่เลี้ยงหนุนเสริม ดังนี้

จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย	ทีมกลไกที่เลี้ยง	หน่วยงาน
จังหวัดสตูล	1.ตำบลวังประจัน 2.ตำบลย่านซื่อ 3.ตำบลควนขัน	1.นายสมพงษ์ หลีเคราะห์ 2.นายอับดุลอาสิด หยีเหม 3.นายพิเชษ เบญจมาศ	ศูนย์ประสานงานวิจัย เพื่อท้องถิ่นจังหวัดสตูล
จังหวัดสงขลา	1.ตำบลเชิงแส 2.ตำบลทับช้าง	1.ดร.พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล 2.นางสาวพาชียะ ซีแท้	มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์

ตารางที่ 4-4 ภาคกลาง มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกที่เลี้ยงหนุนเสริม ดังนี้

จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย	ทีมกลไกที่เลี้ยง	หน่วยงาน
จังหวัดลพบุรี	1.ตำบลหนองผักแว่น 2.ตำบลแก่งผักกูด 3.ตำบลซับจำปา 4.ทะเลวังวัด	1.นายไอ คงสุข	องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองผักแว่น

จังหวัดสิงห์บุรี	1.ตำบลพักทัน 2.ตำบลไม้ดัด 3.ตำบลเชิงกลัด 4.ตำบลบ้านจำ	1. นางสาวบุษริน เพ็งบุญ 2. นางสาวนันท์นภสร สรวงกันทะ รัตน์	โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
จังหวัด สุพรรณบุรี	1.ตำบลหนองขาม	1. นายเอกชัย ยุทธชัยวรกุล 2. นายชลิต ตรีนิศย์	วิทยาลัยเกษตรและ เทคโนโลยีสิงห์บุรี
จังหวัดราชบุรี	1.ตำบลบ้านคา	1. ผศ. วรลักษณ์ กรรณวัฒน์	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึง

 ตารางที่ 4-5 ภาคตะวันออก มีพื้นที่ในการดำเนินงานและทีมกลไกที่เลี้ยงหนุนเสริม ดังนี้

จังหวัด	พื้นที่เป้าหมาย	ทีมกลไกที่เลี้ยง	หน่วยงาน
จังหวัด ฉะเชิงเทรา	1.ตำบลหนองไม้แก่น 2.ตำบลท่ากระดาน	1. นายกิจเจริญ บุญรอด 2. อาจารย์วันิดา รุ่งแสง	แกนนำตำบลสนามชัย เขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
จังหวัดชลบุรี	1.ตำบลพลวงทอง	3. อาจารย์จักรกริช ไชยเนตร 4. ดร.สินีนารถ เริ่มลาวรรณ	และมหาวิทยาลัยราช ภัฏราชนครินทร์
จังหวัดระยอง	1.ตำบลตะพง 2.ตำบลแกลง		
จังหวัดจันทบุรี	1.ตำบลสามพี่น้อง 2.ตำบลท่าหลวง	1. อาจารย์เพ็ญจันทร์ ละอองมณี 2. ดร.วิโรจน์ ละอองมณี 3. ผศ. ดร. สุमितร์ คุณเจตน์	มหาวิทาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ภายใต้การดำเนินงานนำไปสู่การปฏิบัติการจริงในพื้นที่รวม 33 ตำบล เพิ่มมาจากที่ตั้งไว้ในขอบเขตการดำเนินงานใน 3 ตำบล (ตั้งไว้ 30 ตำบล) โดยมีทีมวิจัยส่วนกลาง ทำหน้าที่ในการสนับสนุนทั้งชุดความรู้เทคนิคเครื่องมือ ผ่านการประชุมประจำเดือนออนไลน์ และการติดตามในพื้นที่ ทำให้เมื่อเปรียบเทียบกับแผนการดำเนินงานภาพรวมของทั้งโครงการ ทีมวิจัยสามารถทำงานตามแผนงานที่กำหนด โดยมีผลการวิจัยตามกิจกรรมที่ดำเนินการ

ตารางที่ 4-6 ผลการวิจัยตามกิจกรรมที่ดำเนินการ

แผนการดำเนินงานรายกิจกรรม	Output	Outcome	Impact
1) การจัดประชุมที่มวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการและถอดบทเรียนการจัดการน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้ง 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร	1) เกิดการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ 33 ตำบลเป้าหมาย 2) เกิดทีมแกนนำการจัดการน้ำใน 33 ตำบลจาก 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร 3) ได้คุณลักษณะชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดีในการเป็นตัวชี้วัดผลลัพธ์ก่อน-หลังการดำเนินโครงการ จำนวน 10 แกนหลัก	1) เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการน้ำ / แผนการจัดการน้ำของชุมชนท้องถิ่นลงในระบบ Google Sheet 2) เกิดกลไกพี่เลี้ยงหนุนเสริมการทำงานของ 33 ตำบลเป้าหมายที่มาจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยในพื้นที่ เครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในพื้นที่ 3) เกิดองค์ความรู้ / วิธีการในการจัดการน้ำแต่ละภูมิภาค	1) เครือข่ายมหาวิทยาลัยนำความชุดความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับการทำงานในพื้นที่ ๆ ที่ขับเคลื่อนประเด็นการจัดการน้ำชุมชน
2) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “หลักสูตรวิทยากรกระบวนการในการจัดการน้ำและการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันเพื่อการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำ” โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มโซนจังหวัด	1) เกิดการเตรียมความพร้อมทีมวิจัยและทีมกลไกพี่เลี้ยง 5 ภูมิภาคในการทำความเข้าใจแอปพลิเคชัน Epicollect 5 ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสมดุลงาน และการวิเคราะห์ข้อมูลลงระบบ Data Studio 2) เกิดการพัฒนาแบบเก็บข้อมูลสมดุลงานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ใน 5 ภูมิภาคเพื่อนำเข้าระบบแอปพลิเคชัน Epicollect 5 3 เกิดการอบรมเชิงปฏิบัติการฯ ให้กับแกนนำชุมชน โดยใช้วิธีอบรมรายจังหวัด - รายภาค (ตามเงื่อนไขมาตรการ COVID-19 ของพื้นที่)	1) กลุ่มเป้าหมายสามารถใช้แอปพลิเคชัน Epicollect 5 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) กลุ่มเป้าหมายสามารถถ่ายทอดความรู้และความสำคัญของการใช้แอปพลิเคชัน Epicollect 5 ให้กับคนในชุมชน	1) กลุ่มเป้าหมายและเจ้าหน้าที่ อปท. ตระหนักถึงความสำคัญของการมีข้อมูล และสามารถออกแบบกระบวนการในการเก็บข้อมูลร่วมกับชุมชนใน 33 ตำบลเป้าหมาย 2) กลุ่มคนทุกช่วงวัยในตำบลสามารถใช้ Epicollect 5 โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่ทำให้เกิดความภูมิใจที่สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดทำข้อมูลได้
3) สสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลสมดุลงานชุมชนและการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำในพื้นที่	1) เกิดการรวบรวมและวิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการน้ำ ทั้ง 33 ตำบล	1) กลุ่มเป้าหมายและคนในชุมชน เข้าใจระบบน้ำและสมดุลงานของชุมชนมากขึ้น รวมทั้งเห็นพัฒนาของชุมชนใน	1) คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและตื่นตัวต่อการจัดทำระบบน้ำของชุมชน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการพา

<p>เป้าหมาย 5 ภูมิภาคและ โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาชั้นสูตร</p>	<p>2) เกิดระบบฐานข้อมูลภูมิ สารสนเทศด้านน้ำ ทั้ง 33 ตำบล ที่มีการนำเข้าข้อมูลแผนพัฒนา ท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับการบริหาร จัดการน้ำ ในระบบ Google Sheet 3) เกิดการจัดเก็บข้อมูลต้นทุน ชุมชนและบริบทของพื้นที่ 33 ตำบลอย่างละเอียด ประกอบด้วย ข้อมูล - พัฒนาการและบทเรียนการ บริหารจัดการน้ำของพื้นที่อย่าง ละเอียด (Timeline พื้นที่) - ปฏิทินการใช้น้ำของชุมชน - แผนที่เส้นทางน้ำและผิวน้ำชุมชน</p>	<p>การบริหารจัดการน้ำ (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก) 2) เจ้าหน้าที่ อปท. เห็นข้อมูล จริงในพื้นที่และเข้าใจระบบน้ำ ของชุมชนมากยิ่งขึ้น</p>	<p>สำรวจพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูล น้ำ 2) พื้นที่ตำบลข้างเคียงเห็น ความสำคัญของการจัดเก็บ ข้อมูลและขอเข้ามาเรียนรู้กับ ทีมแกนนำในพื้นที่ เช่น ใน ตำบลท่าหลวงจังหวัดลพบุรี ที่มาเรียนรู้กับตำบลหนอง ผักแว่น และตำบลซับจำปา เป็นต้น</p>
<p>4) กิจกรรมวิเคราะห์ - สังเคราะห์ข้อมูลและการ เขียนแผนการบริหารจัดการ น้ำในระดับพื้นที่</p>	<p>1) พื้นที่ ทั้ง 33 ตำบล มีการ รวบรวมข้อมูลครบถ้วนและรอบ ด้าน และมีการนำข้อมูลมา วิเคราะห์ - สังเคราะห์ข้อมูล และ เตรียมการเขียนแผนการบริหาร จัดการน้ำในระดับพื้นที่</p>	<p>1) กลุ่มเป้าหมายทั้ง 33 ตำบล และเจ้าหน้าที่ อปท. มีทักษะใน การวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลผ่านการใช้ระบบ สารสนเทศ DATA STUDIO</p>	<p>1) กลุ่มเป้าหมายทั้ง 33 ตำบล และเจ้าหน้าที่ อปท.เห็นพลัง ของข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ ประกอบการตัดสินใจเพื่อ เขียนแผนงานจัดการน้ำของ ชุมชน / เกิดกำลังใจที่จะเก็บ ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>5) สร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำ ในการวางแผนการบริหาร จัดการน้ำในระดับพื้นที่ จำนวน 33 ตำบล จาก 5 ภูมิภาคและพื้นที่ภายใต้ โครงการส่งน้ำและ บำรุงรักษาชั้นสูตร</p>	<p>1) แกนนำชุมชนทั้ง 33 ตำบล ได้มี การจดทะเบียนเป็นกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ (มีการดำเนินการจัดตั้งองค์กร ผู้ใช้น้ำแล้ว 74 องค์กร โดยได้รับ การรับรองแล้ว 65 องค์กร กำลัง พิจารณา 9 องค์กร) 2) เกิดการบริหารจัดการระบบ องค์กรผู้ใช้น้ำที่จัดตั้งขึ้นรวมทั้ง พื้นที่ ๆ กำลังจัดตั้งให้มีความพร้อม ในการดำเนินงานตามกรอบ 10 คุณลักษณะของชุมชนจัดการน้ำที่ดี 3) เกิดการดำเนินกิจกรรมขนาด เล็กของพื้นที่ภายใต้การสนับสนุน</p>	<p>1) เกิดการร่างแผนน้ำชุมชนใน ทั้ง 33 ตำบล เพื่อเตรียมนำเข้า เวทีประชุมจัดทำแผนน้ำร่วมกัน ทั้ง 5 ภูมิภาค ให้สอดคล้องกับ 6 ยุทธศาสตร์และ 9 ประเภท กลุ่มโครงการ และเตรียมความ พร้อมในการประสานเจ้าหน้าที่ อปท. ในการนำข้อมูลเข้าสู่ ระบบ TWP 2) คนในชุมชนเกิดการรับรู้การ ดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ และเข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการน้ำชุมชนภายใต้ องค์กรผู้ใช้น้ำมากขึ้น</p>	<p>1) อปท.ทั้ง 33 แห่ง เห็น ความสำคัญของการ ดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ และนำต้นแบบการดำเนินงาน ของโครงการวิจัยไปปรับใช้กับ การดำเนินงานจัดทำแผนน้ำ ชุมชนพร้อมทั้งสนับสนุน ทรัพยากรในการจัดการน้ำ ของพื้นที่ เช่น ตำบลหนอง ขาม ตำบลศรีบุญเรือง ตำบล ซับจำปา ตำบลปอสะวก เป็น ต้น</p>

	<p>งบประมาณทำกิจกรรมในโครงการจำนวน 33 ตำบล (กิจกรรมทดลอง)</p>		
<p>6) การติดตามการดำเนินงานทั้งในระดับจังหวัดและระดับตำบลเพื่อหนุนเสริมการสร้างรูปธรรมการทำงานในพื้นที่</p>	<p>1) ทีมวิจัยมีการติดตามหนุนเสริมการค้นหาพื้นที่ การสร้างทีมแกนนำตำบล ทั้ง 33 พื้นที่ใน 5 ภูมิภาค ผ่านกลไกพี่เลี้ยงระดับจังหวัด 2) ทีมวิจัยมีการหนุนเสริมกิจกรรมผ่านการเข้าร่วมประชุมออนไลน์ในตำบลเป้าหมาย ร่วมกับทีมกลไกพี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง 3) การดำเนินกิจกรรมหลักเพื่อติดตามการสร้างรูปธรรมของ 33 ตำบลเป้าหมาย เน้นไปที่ การดำเนินการจัดทำแผนน้ำชุมชนร่วมกับทีมแกนนำในพื้นที่ และเชื่อมโยงการทำงานกับ อปท. เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการนำข้อมูลเข้าระบบ TWP</p>	<p>1) กลุ่มเป้าหมายทั้ง 33 ตำบล เกิดการตื่นตัวและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) เครือข่ายมหาวิทยาลัยทั้ง 5 ภูมิภาคได้รับการยอมรับจากพื้นที่ โดยเฉพาะในบทบาทที่ปรึกษาในการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ</p>	<p>1) เจ้าหน้าที่หน่วยงานในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลตื่นตัวต่อการจัดการน้ำของคนในพื้นที่และเข้ามาร่วมในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>7) การจัดเวทีสรุปบทเรียนการดำเนินงานและสังเคราะห์ความรู้เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ</p>	<p>1) เกิดการแลกเปลี่ยนบทเรียนการดำเนินกิจกรรมของ 33 ตำบลใน 5 ภูมิภาค ผ่านการจัดเวทีในพื้นที่ และการประชุมผ่านออนไลน์ 2) กลไกพี่เลี้ยงทั้ง 5 ภูมิภาคเกิดการแลกเปลี่ยนชุดความรู้ ประสบการณ์และแนวทางการดำเนินกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ร่วมกัน</p>	<p>1) เกิดแนวทางและชุดความรู้ในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำและการออกแบบแนวทางการบริหารจัดการน้ำของชุมชน 2) เกิดการประเมินการเปลี่ยนแปลงระหว่างทางที่ทำให้ทั้ง 33 ตำบลได้วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาต่อให้ดีมากยิ่งขึ้น</p>	<p>1) เครือข่ายมหาวิทยาลัยใน 5 ภูมิภาค และตัวแทนองค์กรผู้ใช้น้ำ ทั้ง 33 ตำบล นำบทเรียนจากการพูดคุยไปพัฒนาการดำเนินงานของพื้นที่อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>8) จัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่</p>	<p>1) ได้ข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่</p>	<p>1) อปท. ในพื้นที่เป้าหมายมีการนำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำไปปรับใช้กับการหนุนเสริมให้เกิดองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่เพิ่มเติม (ขยายหมู่บ้าน / กลุ่ม)</p>	

9) เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณชน	1) เกิดการสื่อสารกระบวนการในการขับเคลื่อนโครงการผ่าน Facebook กลุ่มไลน์ รายการ Community talk Thailand / CBR talk และเวทีประชุม สาธารณะทั้งในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด ที่ทำให้เห็นจุดเริ่มต้นของการขับเคลื่อนโครงการ	1) บุคคลที่สนใจสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ ทั้งในส่วนของกระบวนการ และเทคนิค เครื่องมือได้มากขึ้น	1) คนในสังคมเกิดความตื่นตัวต่อการลุกขึ้นมามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ (จำนวนผู้เข้าชม 1,712 คน) โดยมีการสอบถามและขอข้อมูลเพิ่มเติม ทั้งเอกสาร ชุดความรู้ และกระบวนการในการดำเนินงาน
10) จัดทำรายงานผลการวิจัย	1) ได้รายงานความก้าวหน้าระยะที่ 1 และระยะที่ 2 2) ได้รายงานฉบับสมบูรณ์	1) ทีมวิจัยเกิดการสรุปความรู้ และบทเรียนในการทำงานร่วมกัน	

รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานจริงตามแผนงาน ณ ช่วงเวลาที่รายงาน

การจัดประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการและถอดบทเรียนการจัดการน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทานทั้ง 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร

- 1) เวทีประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ 5 ภูมิภาค วันที่ 7 กรกฎาคม 2564 เวลา 09.00 – 11.30 น. ณ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านโปรแกรมซูม
- 2) เวทีประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ พื้นที่ภาคตะวันออก ครั้งที่ 1 วันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2564 เวลา 13.00-15.00 น. ณ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด และผ่านโปรแกรม zoom
- 3) เวทีประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ พื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วันที่ 17 กรกฎาคม 2564 เวลา 09.00 – 12.10 น. ณ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านโปรแกรมซูม
- 4) เวทีประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ พื้นที่ภาคใต้และภาคเหนือ วันที่ 21 กรกฎาคม 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านโปรแกรมซูม
- 5) เวทีประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ พื้นที่ภาคกลาง จังหวัดลพบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2564 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ สำนักงานบริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด และผ่านโปรแกรม zoom
- 6) เวทีประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ พื้นที่ภาคตะวันออก (ครั้งที่ 2) วันที่ 27 กรกฎาคม 2564 เวลา 13.00 – 13.50 น. ณ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านโปรแกรมซูม
- 7) เวทีประชุมทีมวิจัย 5 ภูมิภาค วันที่ 7 กันยายน 2564 เวลา 16.00 – 18.30 น. ณ บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านโปรแกรมซูม
- 8) เวทีลงพื้นที่สร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลป่าเมียง อำเภอตอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 12 ตุลาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ศาลาประชาคม ผู้เข้าร่วมจำนวน 11 คน

- 9) เวทีลงพื้นที่สร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 15 ตุลาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ศาลาประชาคม ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
- 10) ประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจโครงการ ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จรม จังหวัดน่าน วันที่ 30 กรกฎาคม 2564 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ สำนักวิทยบริการการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านโปรแกรมซูม ผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน
- 11) ประชุมทำความเข้าใจแกนนำและวางแผนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จรม จังหวัดน่าน วันที่ 6 ตุลาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ เทศบาลตำบลหนองแดง อำเภอแม่จรม ผู้เข้าร่วมจำนวน 8 คน
- 12) เวทีประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจโครงการฯ ตำบลเมืองจั่ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่านวันที่ 4 สิงหาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ สำนักวิทยบริการการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านโปรแกรมซูม ผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน
- 13) ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 30 กรกฎาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก ผ่านโปรแกรมซูม ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
- 14) เวทีลงพื้นที่สร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 7 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ที่ทำการกำนันบ่อสวก ผู้เข้าร่วมจำนวน 3 คน
- 15) เวทีลงพื้นที่ความรู้จักแกนนำพื้นที่ ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ที่ทำการกำนันบ่อสวก ผู้เข้าร่วมจำนวน 2 คน
- 16) เวทีประชุมสร้างความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 24 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ หอประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านบ่อสวก ผู้เข้าร่วมจำนวน 17 คน
- 17) เวทีลงพื้นที่สร้างความเข้าใจและการรวบรวมเอกสารในการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 2 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ที่ทำการกำนันบ่อสวก ผู้เข้าร่วมจำนวน 2 คน
- 18) ลงพื้นที่สร้างความเข้าใจโครงการร่วมกับสัสดีอำเภอเมืองน่าน ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 3 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ที่ทำการอำเภอเมืองน่าน ผู้เข้าร่วมจำนวน 2 คน
- 19) เวทีลงพื้นที่สร้างความเข้าใจขั้นตอนการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำกับสัสดีอำเภอเมืองน่าน ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน วันที่ 9 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ ที่ทำการอำเภอเมืองน่าน ผู้เข้าร่วมจำนวน 2 คน
- 20) เวทีสร้างความเข้าใจ ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล วันที่ 23 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ อาคารเอนกประสงค์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 17 คน
- 21) เวทีสร้างความเข้าใจ ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล วันที่ 28 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ อาคารเอนกประสงค์ บ้านเขาน้อย ผู้เข้าร่วมจำนวน 16 คน
- 22) เวทีสร้างความเข้าใจกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา วันที่ 27 สิงหาคม 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ผ่านออนไลน์ Line meet ผู้เข้าร่วมจำนวน 9 คน

- 23) เวทีสร้างความเข้าใจกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา วันที่ 26 สิงหาคม 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ผ่านออนไลน์ Line meet ผู้เข้าร่วมจำนวน 11 คน
- 24) เวทีสร้างความเข้าใจโครงการ จังหวัดระยอง วันที่ 9 ธันวาคม 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ บ้านนางกัลยา จิตตรง ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
- 25) เวทีสร้างความเข้าใจแกนนำตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2564 เวลา 14.00 – 16.00 น. ณ ศูนย์เรียนรู้ทางเลือก เพื่อทางรอด ผู้เข้าร่วมจำนวน 6 คน
- 26) เวทีสร้างความเข้าใจแกนนำตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2564 เวลา 14.00 – 16.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ 5 ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
- 27) เวทีสร้างความเข้าใจการขึ้นทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี วันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ 5 ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
- 28) ประชุมพี่เลี้ยงระดับจังหวัดเพื่อวางแผนเวทีประชุมชี้แจงโครงการกับองค์กรผู้ใช้น้ำระดับตำบล จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 19.00 – 21.00 น. ผ่านระบบออนไลน์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 7 คน ครั้งที่ 1
- 29) ประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 9.00 – 15.00 น. ณ สถานที่ศูนย์เกษตรอินทรีย์บ้านนาเยี่ย ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ครั้งที่ 2
- 30) ประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลสำโรง วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ศาลาประชาคมบ้านนาห้าง ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทรผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน ครั้งที่ 3
- 31) ประชุมทีมวิจัยถอดบทเรียนการจัดการน้ำ ตำบลนาเยี่ย วันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ สถานที่ศูนย์เกษตรอินทรีย์บ้านนาเยี่ย ผู้เข้าร่วมจำนวน 21 คน
- 32) ประชุมทีมวิจัยถอดบทเรียนการจัดการน้ำ ตำบลสำโรงวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ศาลาประชาคมบ้านนาห้าง ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้เข้าร่วมจำนวน 21 คน
- 33) ประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ศาลาวัดพันระสามัคคี บ้านซีกกค้อ บ้านซีกกค้อ ผู้เข้าร่วมจำนวน 47 คน
- 34) ประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการ ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น วันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ ที่ทำการกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ บ้านหนองหวาย ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน
- 35) ประชุมทีมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2564 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเพีย ผู้เข้าร่วมจำนวน 3 คน

- ✚ พัฒนากลไกที่เลี้ยงในการดำเนินกิจกรรมหนุนเสริมพื้นที่เป้าหมาย 33 ตำบล ที่เชื่อมโยงมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กับภาคีเครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในพื้นที่
  - 1) ประสานมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กับภาคีเครือข่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในพื้นที่ที่มีความสนใจและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำและการทำงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
  - 2) ประชุมสร้างความเข้าใจโครงการและกำหนดเป้าหมายร่วมในการขับเคลื่อนการทำงาน
  - 3) จัดเวทีประชุมเครือข่ายเพื่อหนุนเสริมการดำเนินงานของพื้นที่และแลกเปลี่ยนความรู้ในการดำเนินงานของแต่ละภูมิภาคผ่านออนไลน์ โดยมีทีมวิจัยส่วนกลางทำหน้าที่จัดพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบรายภาค และภาพรวมทั้ง 5 ภูมิภาค
  - 4) หนุนเสริมองค์ความรู้ เทคนิคเครื่องมือ ให้กับทีมกลไกที่เลี้ยงในการหนุนเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมใน 33 ตำบลเป้าหมาย เช่น ระบบ แอปพลิเคชัน Epicollect 5 ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสมดุลงาน และการวิเคราะห์ข้อมูลระบบ Data Studio เครื่องมือการมีส่วนร่วม เช่น Timeline แผนที่เส้นทางน้ำ ปฏิทินชุมชน เป็นต้น

- ✚ การคัดเลือกพื้นที่ตำบลเป้าหมายและสร้างทีมแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำระดับตำบล ใน 5 ภูมิภาค จำนวน 33 ตำบล
  - 1) ทีมวิจัยอธิบายเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ที่จะเข้าร่วมดำเนินงานให้กับกลไกที่เลี้ยง 5 ภูมิภาค
  - 2) ทีมกลไกที่เลี้ยง 5 ภูมิภาคลงค้นหาพื้นที่ ๆ เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด พร้อมทั้งสร้างทีมแกนนำชุมชนในการขับเคลื่อนการจัดการน้ำขึ้น โดยดำเนินการทั้งการประชุมออนไลน์และการลงประสานในพื้นที่
  - 3) ทีมกลไกที่เลี้ยง 5 ภูมิภาค จัดเวทีสร้างความเข้าใจโครงการให้กับแกนนำในพื้นที่เป้าหมาย ตามความรับผิดชอบ
  - 4) การสำรวจพื้นที่ และสร้างความร่วมมือกับพื้นที่ในการร่วมโครงการฯ ตำบลเมืองเพีย อำเภอ บ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ บ้านซีกกคือ ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
  - 5) การสำรวจพื้นที่ และสร้างความร่วมมือกับพื้นที่ในการร่วมโครงการฯ ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอนงนุช จังหวัดขอนแก่น วันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2564 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ บ้านหนองหวาย ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน

- ✚ สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลสมดุลงานชุมชนและการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำในพื้นที่เป้าหมาย 5 ภูมิภาคและโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร
  - 1) ทีมกลไกที่เลี้ยง 5 ภูมิภาคและแกนนำชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำ ลงใน Google Sheet
  - 2) ทีมกลไกที่เลี้ยง 5 ภูมิภาค กระตุ้นให้ทีมแกนนำชุมชนเก็บข้อมูลบริบทชุมชนของพื้นที่ (อยู่ระหว่างดำเนินการ)
  - 3) ทีมวิจัยและทีมกลไกที่เลี้ยง 5 ภูมิภาค ร่วมกันถอดบทเรียนชุดประสบการณ์ในการบริหารจัดการน้ำชุมชนใน 5 ภูมิภาค และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร โดยเฉพาะในส่วนของ

คุณลักษณะของชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดี ซึ่งจะนำมาใช้เป็นกรอบในการวัดผลการสร้างรูปธรรมของพื้นที่

- 4) การประเมินคุณลักษณะชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ (ก่อนเริ่มโครงการ)
- 5) สำรวจข้อมูลการบริหารจัดการน้ำเบื้องต้น ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน วันที่ 15 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ เทศบาลตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม ผู้เข้าร่วมจำนวน 4 คน
- 6) ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่เบื้องต้น ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน วันที่ 13 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ณ ตำบลเมืองจิ่ง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ผู้เข้าร่วมจำนวน 6 คน
- 7) เวทีเก็บข้อมูลการจัดทำแผนน้ำชุมชน ตำบลควนชัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564 เวลา 10.00 – 16.00 น. ณ อาคารเอนกประสงค์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 14 คน
- 8) เวทีเก็บข้อมูลการจัดทำแผนน้ำชุมชน ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล วันที่ 2 ธันวาคม 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ อาคารเอนกประสงค์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 13 คน
- 9) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำระดับตำบล 2 พื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 13 สิงหาคม – 19 กันยายน พ.ศ. 2564 ผู้เข้าร่วมจำนวน 9 คน ผ่านโปรแกรมซูม
- 10) การประชุมเพื่อพัฒนาเอกสารรายงานความก้าวหน้างวดที่ 1 จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2564 เวลา 16.30 – 19.30 น. ผ่านระบบออนไลน์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 9 คน
- 11) เรียนรู้เครื่องมือวางแผนเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และเตรียมความพร้อมความรู้และการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 14 ธันวาคม 2564 เวลา 09.30 – 15.30 น. ณ กองทุนสวัสดิการชุมชน บ้านหนองหวาย ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน

กิจกรรมอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ

- 1) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 13 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 15.00 น. ผ่านโปรแกรมซูม ผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน
- 2) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดสตูล วันที่ 15 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ชมรมประมงพื้นบ้าน ผู้เข้าร่วมจำนวน 49 คน
- 3) เวทีสร้างความเข้าใจ ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล วันที่ 28 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ อาคารเอนกประสงค์ บ้านเขาน้อย ผู้เข้าร่วมจำนวน 16 คน
- 4) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดสงขลา วันที่ 15 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ มหาลัยสงขลานครินทร์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน
- 5) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดจันทบุรี วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564 เวลา 09.00 – 12.00 น. ณ มหาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน
- 6) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดสุรินทร์ วันที่ 18 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ ตำบลยางสว่าง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน

- 7) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 19 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. ณ บ้านนาห้าง ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน
  - 8) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดขอนแก่น วันที่ 20 ธันวาคม 2564 เวลา 09.00 – 16.00 น. สำนักงานกองทุนสวัสดิการชุมชน บ้านหนองหวาย ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน
  - 9) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดน่าน วันที่ 7-8 มกราคม 2565 เวลา 09.00 – 16.00 น. สำนักวิทยบริการการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำบลผาสิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ผู้เข้าร่วมจำนวน 40 คน
  - 10) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี (ภาคกลาง) วันที่ 3-5 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 09.00 – 16.00 น. โรงแรมลพบุรีอินน์ ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน
  - 11) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดระยอง วันที่ 7-8 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 09.00 – 16.00 น. ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน
  - 12) เวทีอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลการเก็บข้อมูลอย่างมีส่วนร่วม จังหวัดลพบุรี วันที่ 24-25 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 09.00 – 16.00 น. ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี ผู้เข้าร่วมจำนวน 20 คน
- จัดทำระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศด้านน้ำของตำบล ผ่านระบบ Data Studio ในพื้นที่ 33 ตำบล
- 1) ทีมวิจัยและทีมกลไกพี่เลี้ยง 5 ภูมิภาค ร่วมสร้างแบบสอบถามและนำเข้าสู่แอปพลิเคชัน Epicollect 5 ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสดุดน้ำ และการวิเคราะห์ข้อมูลลงระบบ Data Studio
  - 2) ทีมวิจัยดำเนินการจัดทำร่างระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศด้านน้ำของ 33 ตำบลเป้าหมาย
  - 3) เวทีอบรมการใช้ระบบการเก็บข้อมูลผ่าน Application epicollect5 จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 24 มกราคม 2565 เวลา 13.00 – 16.00 น. บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านระบบ Zoom ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
  - 4) เวทีอบรมการใช้ระบบการเก็บข้อมูลผ่าน Application epicollect5 จังหวัดอุบลราชธานี วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น. บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านระบบ Zoom ผู้เข้าร่วมจำนวน 10 คน
- เวทีการวิเคราะห์ – สังเคราะห์ข้อมูลและการเขียนแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่
- 1) ภาคอีสาน ดำเนินงาน วันที่ 1-2 เมษายน 2565 เวลา 09.15 – 13.30 น.
  - 2) ภาคกลาง ดำเนินงาน วันที่ 7-8 เมษายน 2565 เวลา 09.15 – 13.30 น.
  - 3) ภาคตะวันออก ดำเนินงาน วันที่ 29 เมษายน 2565 เวลา 09.15 – 13.30 น.
  - 4) ภาคใต้ ดำเนินงาน วันที่ 4 พฤษภาคม 2565 เวลา 09.15 – 13.30 น.
  - 5) ภาคเหนือ ดำเนินงาน วันที่ 7 พฤษภาคม 2565 เวลา 09.15 – 13.30 น.

จากการดำเนินงานส่งผลให้เกิดการดำเนินการและจัดระบบข้อมูลโดยหลายพื้นที่เริ่มมีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อเตรียมนำเสนอในเวทีประชุมและนำกรอกเข้าระบบ TWP เช่น ตำบลหนองขาม ตำบลซับจำปา ตำบลศรีบุญเรือง บ่อสวก เชียงแสน เป็นต้น

- สร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 33 ตำบล จาก 5 ภูมิภาคและพื้นที่ภายใต้โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร ดำเนินงานตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2564 - เมษายน 2565
- เวทีสรุปทบทวนการดำเนินงานและสังเคราะห์ความรู้เพื่อวัดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ วันที่ 27 มีนาคม 2565 เวลา 09.00 – 12.00 น. บริษัท สร้างสรรค์ปัญญา จำกัด ผ่านระบบ Zoom ผู้เข้าร่วมจำนวน 32 คน
- เวทีนำเสนอผลการวิจัยสู่สาธารณะ ดำเนินงานตั้งแต่เดือนธันวาคม 2564 – เมษายน 2565

4.2 การสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์โครงการ

โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน 4 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) เพื่อค้นหาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่
- 2) เพื่อจัดทำระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล
- 3) เพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล
- 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

จากการดำเนินงานมุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อ จนนำไปสู่ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ผลลัพธ์ในการตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 : เพื่อค้นหาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

4.2.1 เกิดองค์ความรู้ในการประเมินคุณลักษณะชุมชนจัดการน้ำที่ดีภายใต้องค์กรผู้ใช้น้ำ

การดำเนินโครงการครั้งนี้ได้มีการถอดบทเรียนชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดีภายใต้พื้นที่รูปธรรมของโครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง จังหวัดกำแพงเพชร และนำมาร่างกรอบตั้งต้นในการวิเคราะห์คุณลักษณะชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดี ของทั้ง 5 ภูมิภาค โดยเป็นการนำบทเรียนในเรื่องของชุมชนบริหารจัดการน้ำมาวิเคราะห์และตกผลึกร่วมกันของทีมวิจัยและทีมกลไกพี่เลี้ยง

5 ภูมิภาค จนนำมาสู่การได้ 10 คุณลักษณะของชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดีภายใต้การขับเคลื่อนขององค์กรผู้ใช้น้ำ โดยคุณลักษณะ 10 ข้อ มีรายละเอียดดังนี้

สร้างสรรค์ ปัญญา คุณลักษณะชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดี " 5 ภูมิภาค "

01 มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำที่มีอำนาจหน้าที่และระเบียบในการบริหารจัดการภายในที่ชัดเจน

- บทบาท - หน้าที่
- ความโปร่งใส
- รูปแบบการบริหารจัดการ

02 คณะกรรมการมีความสามารถและศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำชุมชน

- ทักษะการเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูล
- ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการวางแผนน้ำ
- ทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม
- ทักษะการปรับตัวอย่างเท่าทัน เช่น ด้านสภาวะอากาศ / การตลาด

03 มีระบบฐานข้อมูลชุมชนเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำ

- Timeline การจัดการน้ำชุมชน
- ข้อมูลแหล่งน้ำ

04 มีการระดมการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

- การเปิดรับฟังความคิดเห็น
- การใช้ข้อมูลอย่างรอบคอบในการวางแผนการจัดการน้ำ

05 มีแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สอดคล้องกับระบบภูมินิเวศ

- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน
- การสร้างวิถีกรมการบริหารจัดการน้ำ

06 มีระเบียบ / มาตรการของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในการปฏิบัติ

- มีเวทีประชุมเพื่อสร้างการรับรู้
- มีการจับจองระเบียบและกำหนดการปฏิบัติร่วมกัน

07 มีการจัดการด้านการเงินของกลุ่มในรูปแบบกองทุนเพื่อจัดการน้ำชุมชน

- มีกองทุนในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่ม
- มีการสร้างรายได้ของกลุ่ม เช่น การเก็บเงินจากสมาชิกเป็นค่าบริหารจัดการน้ำ

08 มีแผนการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม

- มีแผนการในการติดตามชุมชนกิจกรรมกลุ่ม
- องค์กรประกอบของกินผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลาย

09 มีกลไกการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

- เครือข่ายต่อองค์กรพื้นที่ / กลุ่ม
- การเชื่อมประสานการทำงานกับ อบท. / แผนพัฒนาตำบล
- การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกพื้นที่

10 มีการส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน

- มีกิจกรรมจัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ
- มีการส่งเสริมความรู้และสื่อสารข้อมูล

ภาพที่ 4-2 คุณลักษณะชุมชนบริหารจัดการน้ำที่ดี 5 ภูมิภาค

- คุณลักษณะที่ 1 ชุมชนมีการรวมกลุ่มและมีการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำที่มีอำนาจหน้าที่และระเบียบในการบริหารจัดการภายในที่ชัดเจน
  - 1) บทบาท - หน้าที่
  - 2) ความโปร่งใส
  - 3) รูปแบบการบริหารจัดการ
- คุณลักษณะที่ 2 แกนนำชุมชนและคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำมีความสามารถและศักยภาพของในการบริหารจัดการน้ำชุมชน โดยดูจากทักษะที่จำเป็น
  - 1) ทักษะการเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูล
  - 2) ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการวางแผนน้ำ
  - 3) ทักษะการบริหารจัดการองค์กร (ทักษะการบริหารจัดการทีมคณะกรรมการและสมาชิก / การจัดการข้อมูลและระบบเอกสาร / การจัดการทรัพยากร เป็นต้น)
  - 4) ทักษะการปรับตัวอย่างรู้เท่าทัน เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านสภาวะอากาศ / กลไกการตลาดและกระบวนการผลิตเชิงคุณภาพ ฯลฯ
- คุณลักษณะที่ 3 มีระบบฐานข้อมูลชุมชนเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำ ทั้งข้อมูลสถานการณ์น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบน้ำในชุมชน ความต้องการใช้น้ำในพื้นที่ เชื่อมโยงกับระบบนิเวศลุ่มน้ำ (Demand & Supply การใช้น้ำของพื้นที่)

- 1) ระบบการไหลเวียนน้ำ เส้นทางน้ำ และผิวน้ำชุมชน (ระดับตำบล ระดับลุ่มน้ำที่มีความสัมพันธ์กัน)
  - 2) แหล่งกักเก็บน้ำ สภาพแหล่งน้ำ และคุณภาพน้ำ
  - 3) บทเรียนการจัดการน้ำเสียของพื้นที่
  - 4) ปริมาณน้ำต้นทุน (น้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน)
  - 5) ปริมาณความต้องการน้ำด้านการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
  - 6) การใช้ประโยชน์ที่ดินและขอบเขตพื้นที่การใช้น้ำ
  - 7) ความเชื่อมโยงของการจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์จากที่ดินของคนในลุ่มน้ำ
- คุณลักษณะที่ 4 มีกระบวนการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม การเปิดพื้นที่ในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของคนในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ ร่วมติดตามและร่วมรับผล โดยมีการใช้ข้อมูลอย่างรอบด้านในการวางแผนการจัดการน้ำ
  - คุณลักษณะที่ 5 มีแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สอดคล้องกับระบบภูมินิเวศ โดยเป็นแผนน้ำที่ดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
    - 1) ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน 9 กลุ่มประเภทโครงการ
    - 2) การสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการน้ำ
  - คุณลักษณะที่ 6 มีระเบียบ / มาตรการ กติกาของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในการปฏิบัติ โดยมาจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งคนในชุมชน สมาชิก หน่วยงานในและนอกพื้นที่
    - 1) มีเวทีประชุมเพื่อสร้างการรับรู้
    - 2) มีการรับรองระเบียบและกำหนดการปฏิบัติร่วม
  - คุณลักษณะที่ 7 มีการจัดการด้านการเงินของกลุ่มในรูปแบบกองทุนเพื่อจัดการน้ำชุมชน
    - 1) มีกองทุนในการบริหารจัดการน้ำของกลุ่ม
    - 2) มีการสร้างรายได้ของกลุ่ม เช่น การเก็บเงินจากสมาชิกเป็นค่าบริหารจัดการน้ำ
  - คุณลักษณะที่ 8 มีกลไกการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม
    - 1) มีแผนการในการติดตามหนุนเสริมกิจกรรมกลุ่ม
    - 2) องค์กรประกอบของทีมติดตามที่มีความหลากหลาย
  - คุณลักษณะที่ 9 มีกลไกการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย
    - 1) เครือข่ายต่อรองข้ามพื้นที่ / กลุ่ม
    - 2) การเชื่อมประสานการทำงานกับ อปท. / แผนพัฒนาตำบลฯ
    - 3) การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกพื้นที่
  - คุณลักษณะที่ 10 มีการส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนต่อการบริหารจัดการน้ำ
    - 1) มีกิจกรรมจัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพ
    - 2) มีการส่งเสริมความรู้และสื่อสารข้อมูล

ภายใต้คุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำทั้ง 10 ข้อข้างต้น ทางทีมวิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบในการประเมินชุมชนพื้นที่เป้าหมายทั้ง 33 ตำบล เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นต้นทุนของชุมชนซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย โดยมีการประเมินชุมชนจากทีมพี่เลี้ยงในพื้นที่ร่วมกับทีมแกนนำชุมชนในรูปแบบการ Focus Group การใช้แบบประเมินต้นทุนชุมชน และการสังเกต และนำข้อมูลที่ได้รับมาประเมินผ่านเครื่องมือไยมงมุ่มเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน โดยนำคุณลักษณะชุมชนจัดการน้ำที่ดี 10 ข้อ มาแตกรายละเอียดเป็นแกนคะแนนเต็ม 5 คะแนน รวม 10 แกน เป็น 50 คะแนน รายละเอียดดังนี้

แกนที่ 1 จัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ

- คะแนน 1 หมายถึง มีการรวมกลุ่มตามสถานการณ์แต่ยังไม่มีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- คะแนน 2 หมายถึง มีการรวมกลุ่มภายใต้การดูแลของหน่วยงานรัฐ เอกชน ภาคประชาชน ในการจัดการน้ำ แต่ยังไม่มีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- คะแนน 3 หมายถึง มีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน แต่ยังขาดความต่อเนื่อง และขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ
- คะแนน 4 หมายถึง มีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน มีความต่อเนื่อง แต่ยังขาดการบริหารจัดการ
- คะแนน 5 หมายถึง มีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน มีความต่อเนื่อง และมีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

แกนที่ 2 ศักยภาพของคณะกรรมการ - แกนนำชุมชน

- คะแนน 1 หมายถึง มีความตั้งใจและมีความพร้อมในการทำกิจกรรม แต่ยังขาดทักษะที่จำเป็นในด้าน การจัดการน้ำ
- คะแนน 2 หมายถึง มีความตั้งใจและมีความพร้อมในการทำกิจกรรม และมีทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม
- คะแนน 3 หมายถึง มีความตั้งใจและมีความพร้อมในการทำกิจกรรม มีทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม และทักษะการเก็บข้อมูลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล
- คะแนน 4 หมายถึง มีความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ และมีความตั้งใจ มีความพร้อมในการทำกิจกรรม มีทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม ทักษะการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากข้อมูล และทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อวางแผนน้ำ
- คะแนน 5 หมายถึง มีความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ และมีความตั้งใจ มีความพร้อมในการทำกิจกรรม มีทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม ทักษะการเก็บข้อมูล การใช้ประโยชน์จากข้อมูล และทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อวางแผนน้ำ รวมทั้งการปรับตัวอย่างรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แกนที่ 3 ระบบข้อมูลน้ำชุมชน

- คะแนน 1 หมายถึง มีข้อมูลเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะจาก อปท. ยังขาดการเชื่อมโยงและจัดการ ข้อมูลเชิงระบบ ข้อมูลยังกระจัดกระจาย รู้เฉพาะส่วน
- คะแนน 2 หมายถึง มีการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างคนในชุมชน - อปท. แต่ข้อมูลยังไม่รอบด้าน ครบคลุม (เจ้าหน้าที่ดำเนินการเป็นหลัก)

- คะแนน 3 หมายถึง มีการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและ อปท. โดยชุมชนมีบทบาทมากขึ้นในการจัดเก็บข้อมูล แต่ข้อมูลยังไม่รอบด้าน ครอบคลุม ขาดการอัปเดตข้อมูล
- คะแนน 4 หมายถึง มีการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและ อปท. มีข้อมูลที่รอบด้านและนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล – มีระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังขาดการอัปเดตข้อมูล
- คะแนน 5 หมายถึง มีการจัดเก็บข้อมูลร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและ อปท. มีข้อมูลที่รอบด้านและนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล – มีระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ มีแผนการอัปเดตข้อมูล และมีบุคคล/หน่วยงานรับผิดชอบดูแลระบบ

เกณฑ์ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนน้ำ

- คะแนน 1 หมายถึง เปิดพื้นที่ให้มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอแผนต่อ อปท./ มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมตามสถานการณ์
- คะแนน 2 หมายถึง เปิดพื้นที่ให้มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอแผนต่อ อปท./ มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมตามสถานการณ์ โดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพประกอบการตัดสินใจ
- คะแนน 3 หมายถึง เปิดพื้นที่ให้มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอแผนต่อ อปท. / มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการต่อเนื่องในการวางแผนการจัดการน้ำของพื้นที่เอง โดยมีกระบวนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนแผน แต่ยังขาดการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ อปท.
- คะแนน 4 หมายถึง เปิดพื้นที่ให้มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอแผนต่อ อปท. / มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการต่อเนื่อง (เชิงระบบ) ในการวางแผนการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยมีกระบวนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนแผนร่วมกัน โดยเชื่อมโยงการทำงานกับเจ้าหน้าที่ อปท.
- คะแนน 5 หมายถึง เปิดพื้นที่ให้มีการประชาคมหมู่บ้านเพื่อเสนอแผนต่อ อปท. / มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการต่อเนื่อง (เชิงระบบ) ในการวางแผนการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยมีกระบวนการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนแผนร่วมกัน โดยเชื่อมโยงการทำงานกับเจ้าหน้าที่ อปท. และมีการคืนข้อมูล การสื่อสารสาธารณะ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนในวงกว้าง

เกณฑ์ 5 แผนน้ำชุมชน

- คะแนน 1 หมายถึง มีแผนการจัดการน้ำของพื้นที่ที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อบต.ทำประชาคมในตำบลและบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ยังไม่ครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์ และ 9 กลุ่มประเภทโครงการ
- คะแนน 2 หมายถึง มีแผนการจัดการน้ำของพื้นที่ที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อบต.ทำประชาคมในตำบลและเปิดพื้นที่ให้บุคคล/กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเสนอแผนการจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่ยังไม่ครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์ และ 9 กลุ่มประเภทโครงการ
- คะแนน 3 หมายถึง มีแผนการจัดการน้ำของพื้นที่ที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อบต.ทำประชาคมในตำบลและเปิดพื้นที่ให้บุคคล/กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเสนอแผนการจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์ และ 9 กลุ่มประเภทโครงการ

- คะแนน 4 หมายถึง มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ที่ครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์ และ 9 กลุ่มประเภท โครงการ แยกออกจากแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำ คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. และนำเข้าสู่ระบบ TWP
- คะแนน 5 หมายถึง มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ที่ครอบคลุม 6 ยุทธศาสตร์ และ 9 กลุ่มประเภท โครงการ แยกออกจากแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรผู้ใช้น้ำ คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. รวมทั้งเชื่อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้มาร่วมดำเนินการ และ นำเข้าสู่ระบบ TWP

เกณฑ์ 6 ระเบียบ กติกาและการยอมรับ

- คะแนน 1 หมายถึง มีข้อตกลง กติกาของชุมชน ในการปฏิบัติร่วมกันตามสถานการณ์เฉพาะหน้า (เกิดปัญหาจึงดำเนินการ จบปัญหาก็ไม่มีการดำเนินการต่อ)
- คะแนน 2 หมายถึง มีข้อตกลง กติกาของชุมชน ในการปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (ทำเป็นปกติ) แต่ กติกากำหนดโดยแกนนำยังจำกัดเฉพาะบางประเด็น ไม่ครอบคลุม การรับรู้อยู่ในวงจำกัด ทำให้ขาด การยอมรับและคนในชุมชนไม่ปฏิบัติตามกติกา
- คะแนน 3 หมายถึง มีข้อตกลง กติกาของชุมชน ในการปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (ทำเป็นปกติ) กติกากำหนดร่วมกัน โดยคนในชุมชน (บางส่วน) แต่การรับรู้ยังอยู่ในวงจำกัด ขาดการยอมรับและคน ในชุมชนไม่ปฏิบัติตามกติกา
- คะแนน 4 หมายถึง มีข้อตกลง กติกาของชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำ ในการปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (ทำเป็นปกติ) กติกากำหนดร่วมกัน โดยคนในชุมชน มีการจัดเวทีสร้างความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน นำไปสู่การยอมรับในกติการ่วมกัน และปฏิบัติตาม
- คะแนน 5 หมายถึง มีข้อตกลง กติกาของชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำ ในการปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (ทำเป็นปกติ) กติกากำหนดร่วมกัน โดยคนในชุมชน มีการจัดเวทีสร้างความเข้าใจ และรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้าน นำไปสู่การยอมรับในกติการ่วมกัน และปฏิบัติตาม พร้อมทั้งมีการติดตามอย่าง ใกล้ชิดเพื่อรับฟังเสียงสะท้อนและนำมาปรับปรุง

เกณฑ์ 7 กองทุนการจัดการน้ำ

- คะแนน 1 หมายถึง มีการระดมทุน/ทรัพยากรของคนในชุมชน มาร่วมกันบริหารจัดการน้ำภายใต้ สถานการณ์เฉพาะหน้า – การเก็บเงินค่าน้ำในการจัดทำประปาหมู่บ้าน (ดำเนินการโดยผู้นำชุมชน)
- คะแนน 2 หมายถึง มีกองทุนในการจัดการน้ำของชุมชนที่มีการบริหารจัดการรวมกันอย่างเป็นระบบ รายรับและรายจ่ายสอดคล้องกัน เช่น การจัดทำประปาหมู่บ้านที่มีการบริหารจัดการร่วมกันของผู้นำ ชุมชนและคนในชุมชนแต่ละหมู่บ้าน
- คะแนน 3 หมายถึง มีกองทุนในการจัดการน้ำของชุมชน ที่เกิดจากการขับเคลื่อนชุมชนเชื่อมโยงกับ องค์กรผู้ใช้น้ำ โดยมีการจัดระบบข้อมูล การจัดการเอกสาร การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อชี้แจง กับสมาชิก
- คะแนน 4 หมายถึง มีกองทุนในการจัดการน้ำของชุมชน ที่เกิดจากการขับเคลื่อนชุมชนเชื่อมโยงกับ องค์กรผู้ใช้น้ำ โดยมีการจัดระบบข้อมูล การจัดการเอกสาร การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อชี้แจง กับสมาชิก เกิดรายได้ของชุมชน – องค์กร ที่นำไปสู่การบริหารจัดการน้ำด้วยทรัพยากรของตนเอง

- คะแนน 5 หมายถึงมีกองทุนในการจัดการน้ำของชุมชน ที่เกิดจากการขับเคลื่อนชุมชนเชื่อมโยงกับองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยมีการจัดระบบข้อมูล การจัดการเอกสาร การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อชี้แจงกับสมาชิก เกิดรายได้ของชุมชน – องค์กร ที่นำไปสู่การบริหารจัดการน้ำด้วยทรัพยากรของตนเอง พร้อมทั้งยังสามารถสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอาชีพ หรือ กองทุนกู้ยืมเพื่อการสร้างอาชีพของสมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำ/ชุมชนต่อไป

เกณฑ์ 8 การติดตามและประเมิน

- คะแนน 1 หมายถึง มีการติดตามแบบไม่เป็นทางการ ผ่านแกนนำชุมชน / ผู้นำชุมชน (ตามสถานการณ์)
- คะแนน 2 หมายถึง มีแผนการติดตามที่ยอมรับร่วมกันของชุมชน / กลุ่ม ในการจัดการน้ำของพื้นที่ (ทำต่อเนื่องแต่ยังดำเนินการโดยผู้นำชุมชน)
- คะแนน 3 หมายถึง มีแผนการติดตามที่เป็นระบบ โดยองค์กรผู้ใช้น้ำ เน้นการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจ กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของกติกาชุมชนและความสำคัญของการจัดการน้ำที่เกิดการยอมรับร่วม
- คะแนน 4 หมายถึง รายละเอียดเหมือนข้อ 3 แต่เพิ่มการมีองค์ประกอบทีมติดตามที่มาจากตัวแทนที่หลากหลายองค์กรผู้ใช้น้ำ / บทบาทหน้าที่และหน่วยงาน
- คะแนน 5 หมายถึง รายละเอียดเหมือนข้อ 3 แต่เพิ่มการมีองค์ประกอบทีมติดตามที่มาจากตัวแทนที่หลากหลายองค์กรผู้ใช้น้ำ / บทบาทหน้าที่และหน่วยงานและมีการนำข้อมูลมาสรุปทบทเรียนเพื่อวางแผนการทำงานร่วมกันในระดับเครือข่ายลุ่มน้ำ (ทำงานข้ามองค์กรผู้ใช้น้ำ)

เกณฑ์ 9 กลไกเครือข่าย

- คะแนน 1 หมายถึง มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านน้ำและตำบลข้างเคียงเป็นบางครั้ง (ตามสถานการณ์)
- คะแนน 2 หมายถึง มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านน้ำและตำบลข้างเคียง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลประจำเดือน / ปี ร่วมกัน (แต่ยังไม่ครอบคลุมระดับลุ่มน้ำ)
- คะแนน 3 หมายถึง มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านน้ำและตำบลข้างเคียง ที่เชื่อมโยงระดับเครือข่ายลุ่มน้ำ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน ประจำเดือน / ปี
- คะแนน 4 หมายถึง มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านน้ำและตำบลข้างเคียง ที่เชื่อมโยงระดับเครือข่ายลุ่มน้ำ มีการวางเป้าหมายและแผนงานร่วมกันระยะยาวที่สอดคล้องกับระบบนิเวศ (แผนน้ำชุมชนสอดคล้องกัน)
- คะแนน 5 หมายถึง มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านน้ำและตำบลข้างเคียง ที่เชื่อมโยงระดับเครือข่ายลุ่มน้ำ มีการวางเป้าหมายและแผนงานร่วมกันระยะยาวที่สอดคล้องกับระบบนิเวศ มีแผนเชิงลุ่มน้ำร่วมที่มีการสนับสนุนทรัพยากรระหว่างกัน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน

เกณฑ์ 10 การส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพ (เฉพาะประเด็นน้ำ)

- คะแนน 1 หมายถึง คนในชุมชนเข้าร่วมประชุมตามเวทีที่หน่วยงานจัด
- คะแนน 2 หมายถึง คนในชุมชนเข้าร่วมประชุมตามเวทีที่หน่วยงานจัด และมีการจัดประชุมสร้างการรับรู้ในพื้นที่ โดยงบประมาณของ อปท. แต่ยังไม่ขาดความต่อเนื่อง

- คะแนน 3 หมายถึง คนในชุมชนเข้าร่วมประชุมตามเวทีทั้งในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งได้รับการพัฒนาศักยภาพจาก อปท. อย่างต่อเนื่องทุกปี
- คะแนน 4 หมายถึง คนในชุมชนเข้าร่วมประชุมตามเวทีทั้งในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งได้รับการพัฒนาศักยภาพจาก อปท./องค์กรผู้ใช้น้ำ อย่างต่อเนื่องทุกปี มีการส่งข้อมูลเพื่อสร้างการรับรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย
- คะแนน 5 หมายถึง คนในชุมชนเข้าร่วมประชุมตามเวทีทั้งในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งได้รับการพัฒนาศักยภาพจาก อปท./องค์กรผู้ใช้น้ำ อย่างต่อเนื่องทุกปี มีการส่งข้อมูลเพื่อสร้างการรับรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย ส่งเสริมให้สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงข้อมูลด้วยตนเอง และหาช่องทางการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เปิดรับฟังข้อมูลจากพื้นที่เพื่อพัฒนาศักยภาพและรับรู้ร่วมกัน

การประเมินชุมชนภายใต้คุณลักษณะ 10 ข้อนี้จะช่วยทำให้ทีมวิจัยมองเห็นศักยภาพและต้นทุนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม โดยจะแบ่งชุมชนจัดการน้ำ ออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

- **พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น (ระดับน้อย)** : เป็นพื้นที่ชุมชนจัดการน้ำที่คนในชุมชนจะลุกขึ้นมาดูแลเรื่องน้ำของชุมชนตามเงื่อนไขและสถานการณ์ ความรู้และความเข้าใจต่อเรื่องสถานการณ์และการจัดการน้ำบางประเด็นแต่ยังไม่ครอบคลุม การทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้ง อปท. หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นการดำเนินงานเป็นครั้งคราว มากกว่าจะกำหนดเป้าหมายและแผนงานร่วมกัน ต้องมีทีมพี่เลี้ยง (เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) มาหนุนเสริมอย่างต่อเนื่องและเข้มข้น โดยเฉพาะการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องน้ำเชิงระบบและการบริหารจัดการกลุ่ม
- **พื้นที่ชุมชนระดับกลาง (ระดับกลาง)** : เป็นพื้นที่ชุมชนจัดการน้ำที่คนในชุมชนมีศักยภาพ พร้อมจะดำเนินงานเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำภายใต้การขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันขององค์กรผู้ใช้น้ำ คนในชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการรวมกลุ่มในการบริหารจัดการ มีระบบข้อมูลและแผนงานที่มีการปฏิบัติการ แต่ยังคงต้องได้รับการหนุนเสริมจากหน่วยงานและจำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงมาร่วมดำเนินงานเป็นระยะเพื่อสร้างความต่อเนื่อง
- **พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง (ระดับมาก)** : เป็นพื้นที่ชุมชนจัดการน้ำที่คนในชุมชนมีศักยภาพ พร้อมจะดำเนินงานเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำภายใต้การขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันขององค์กรผู้ใช้น้ำ คนในชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการบริหารจัดการได้ด้วยตนเองและสามารถดึงทรัพยากรในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสม (ไม่ต้องรอคอยหน่วยงานภายในหรือภายนอกมาสนับสนุน) มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ทั้งต่อคณะกรรมการ สมาชิก รวมทั้งคนในชุมชน มีระบบข้อมูลที่รอบด้าน ครอบคลุม และมีแผนงานที่มีการปฏิบัติการที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน และมีการติดตามให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการประชุมและการจัดทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

การจัดระดับชุมชนใน 3 ระดับ จะนำผลลัพธ์จากการประเมินผ่านไยมงมมาใช้ในการจัดระดับของชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์ใน 2 รูปแบบ คือ 1) การวิเคราะห์แกน 10 ข้อ และ 2) การวิเคราะห์คะแนนรวม ซึ่งการวิเคราะห์โดยใช้คะแนนรวม หรือ คะแนนรายแกน คู่ขนานกันนี้เพื่อให้ครอบคลุมศักยภาพของชุมชนทั้งในเชิงการมองภาพรวม (คะแนนรวม) และการมองในเชิงประเด็น (ตามแกน) บางพื้นที่อาจมีคะแนนภาพรวมน้อยแต่มีการทำงานลงลึกในเชิง

ประเด็น หรือ บางพื้นที่อาจไม่ได้ดำเนินงานลงลึกเชิงประเด็น แต่มีการทำงานที่ครอบคลุมในภาพรวมของการจัดการน้ำ

- พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น (ระดับน้อย) : คะแนนรวมระหว่าง 1 – 17 คะแนน หรือได้คะแนน แคน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปอยู่ระหว่าง 1 – 4 แคน
- พื้นที่ชุมชนระดับกลาง (ระดับกลาง) : คะแนนรวมระหว่าง 18 – 36 คะแนน หรือได้คะแนน แคน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป อยู่ระหว่าง 5 – 7 แคน
- พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง (ระดับมาก) : คะแนนรวมระหว่าง 37 – 50 คะแนน หรือได้คะแนน แคน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปอยู่ระหว่าง 8 – 10 แคน

การจัดระดับชุมชนที่ทีมวิจัยดำเนินการนี้ไม่ได้ดำเนินการเพื่อประเมินศักยภาพของชุมชนว่าดีหรือไม่ดี แต่เน้นในการประเมินเพื่อจัดระดับในการหาช่องว่างของการหนุนเสริมชุมชนโดยทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชนเอง เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับพื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดต่อไป และจากการดำเนินงานร่วมกับ 33 ตำบล ทำให้ทีมวิจัยได้มีการประเมินชุมชนทั้งก่อนเริ่มโครงการและหลังดำเนินโครงการที่ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลลัพธ์จากการทำโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 4-7 ผลการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

ภาค	จังหวัด	ตำบลเป้าหมาย	คุณลักษณะสำคัญชุมชนบริหารจัดการน้ำ					
			ก่อน			หลัง		
			ระดับน้อย	ระดับกลาง	ระดับมาก	ระดับน้อย	ระดับกลาง	ระดับมาก
ภาคเหนือ	น่าน	ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม	✓				✓	
		ตำบลเมืองจัง อำเภอภูเพียง	✓				✓	
		ตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน	✓				✓	
	เชียงใหม่	ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด	✓				✓	
		ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม	✓				✓	
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อุบลราชธานี	ตำบลนาเขีย อำเภอนาเขีย	✓				✓	
		ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร		✓			✓	
	ขอนแก่น	ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่		✓			✓	
		ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท		✓				✓
	สุรินทร์	ตำบลยางสว่าง อำเภอรัตนบุรี	✓				✓	
		ตำบลยะวิ๊ก อำเภอชุมพลบุรี	✓				✓	
ภาคตะวันออก	ฉะเชิงเทรา	ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว	✓				✓	

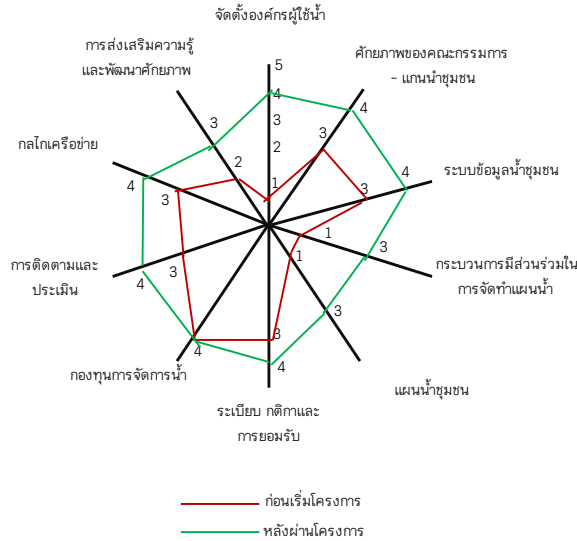
ภาค	จังหวัด	ตำบลเป้าหมาย	คุณลักษณะสำคัญชุมชนบริหารจัดการน้ำ						
			ก่อน			หลัง			
			ระดับ น้อย	ระดับ กลาง	ระดับ มาก	ระดับ น้อย	ระดับ กลาง	ระดับ มาก	
	จันทบุรี	ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต	✓				✓		
		ตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว	✓				✓		
		ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม	✓				✓		
	ชลบุรี	ตำบลพลวงทอง อำเภอบ่อทอง	✓				✓		
	ระยอง	ตำบลแกลง อำเภอเมือง		✓				✓	
		ตำบลตะพง อำเภอเมือง	✓					✓	
ภาคกลาง	สิงห์บุรี	ตำบลพิกพัน อำเภอบางระจัน	✓					✓	
		ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน	✓					✓	
		ตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน	✓					✓	
		ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน	✓					✓	
	ลพบุรี	ตำบลแก่งผักกูด อำเภอท่าหลวง			✓				✓
		ตำบลทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง	✓						✓
		ตำบลชัยจำปา อำเภอท่าหลวง	✓						✓
		ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง	✓						✓
	สุพรรณบุรี	ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ	✓					✓	
	ราชบุรี	ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา			✓				✓
ภาคใต้	สตูล	ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน			✓				✓
		ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน			✓				✓
		ตำบลควนขัน อำเภอเมือง	✓						✓
	สงขลา	ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสสินธุ์			✓				✓
		ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี	✓						✓
5 ภูมิภาค	15 จังหวัด	33 ตำบล	24	9	0	0	30	3	

โดยสรุปผลลัพธ์ของการประเมินชุมชน (ก่อนเริ่มโครงการ) พบว่า มีพื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น (ระดับน้อย) จำนวน 24 ตำบล โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ ๆ มีความใหม่ต่อเรื่องการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ยังมีความรู้และความเข้าใจต่อแนวทางการบริหารจัดการน้ำค่อนข้างน้อย ในขณะที่เดียวกันมีพื้นที่ชุมชนระดับกลาง (ระดับกลาง) จำนวน 9 ตำบล ซึ่งเป็นพื้นที่ ๆ เคยมีต้นทุนในการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นและการทำงานร่วมกับเครือข่ายมหาวิทยาลัย ทำให้เริ่มมีการจัดระบบการบริหารจัดการน้ำของชุมชน แต่ก็ยังไม่ได้เชื่อมโยงกับ พรบ.น้ำ และองค์กรผู้ใช้น้ำมากนัก ซึ่งจากการประเมินยังไม่มีพื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง (ระดับมาก)

ภายใต้การดำเนินงานตลอดระยะเวลา 11 เดือนได้นำไปสู่ผลลัพธ์และการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน โดยในการประเมินการเปลี่ยนแปลงหลังทำโครงการ พบว่าทั้ง 33 ตำบลมีการเปลี่ยนแปลงต่อความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการดำเนินงานต่อการจัดการน้ำชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีพื้นที่ชุมชนระดับกลาง (ระดับกลาง) เพิ่มขึ้นเป็น 30 ตำบล และมีพื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง (ระดับมาก) จำนวน 3 ตำบล ประกอบด้วย 1.ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี 2. ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น และ 3.ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล โดยรายละเอียดของทั้ง 33 ตำบลมีดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลศรีบุญเรือง จังหวัดขอนแก่น

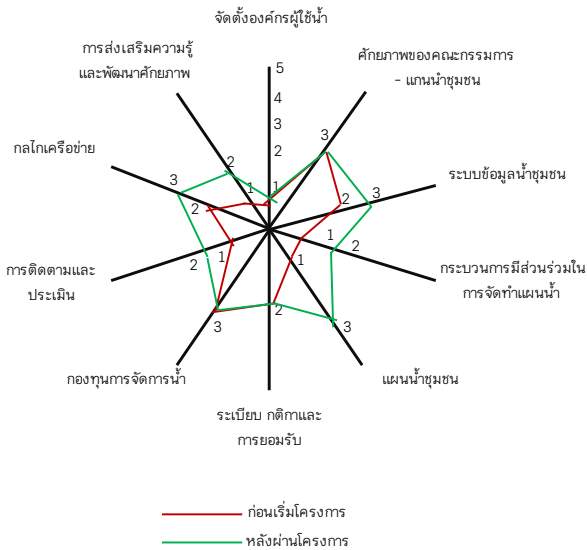

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีจำนวน 5 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง: ประเมินอยู่ในระดับมาก จากคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีจำนวน 10 แกน แต่คะแนนโดยรวมยังอยู่ที่ 36 คะแนน

ภาพที่ 4-3 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลศรีบุญเรือง จังหวัดขอนแก่น

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลเมืองเพีย จังหวัดขอนแก่น

ก่อนเริ่มโครงการ

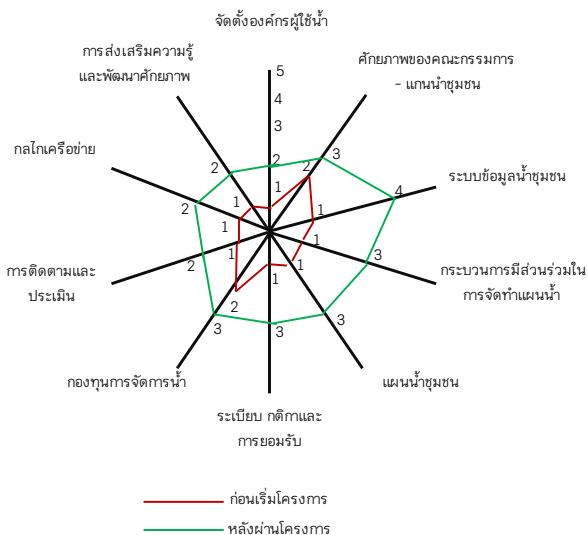
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 17 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 2 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน แต่จำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 5 แกน

ภาพที่ 4-4 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเมืองเพีย จังหวัดขอนแก่น

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลยางสว่าง จังหวัดสุรินทร์

ก่อนเริ่มโครงการ

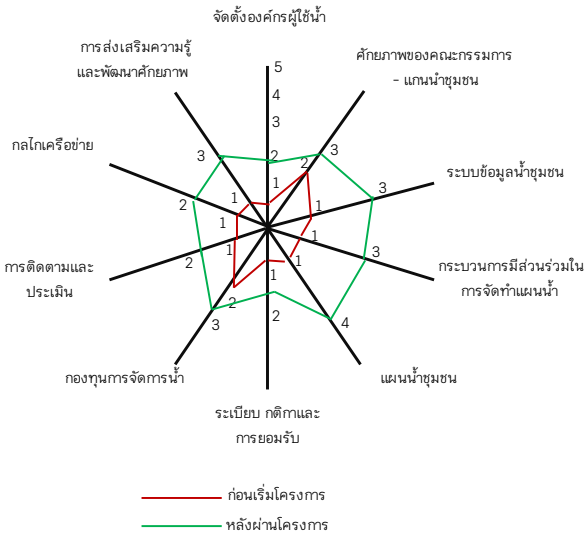
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 27 คะแนน แต่จำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-5 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลยางสว่าง จังหวัดสุรินทร์

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลละเวียง จังหวัดสุรินทร์

ก่อนเริ่มโครงการ

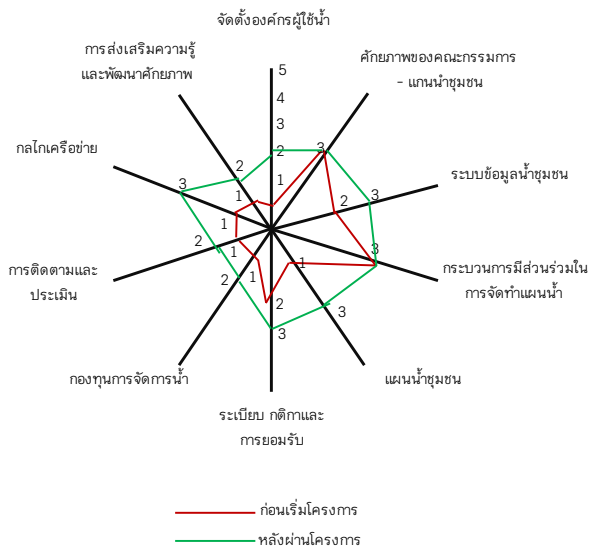
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 27 คะแนน แต่จำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-6 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลละเวียง จังหวัดสุรินทร์

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลนาเยียง จังหวัดอุบลราชธานี

ก่อนเริ่มโครงการ

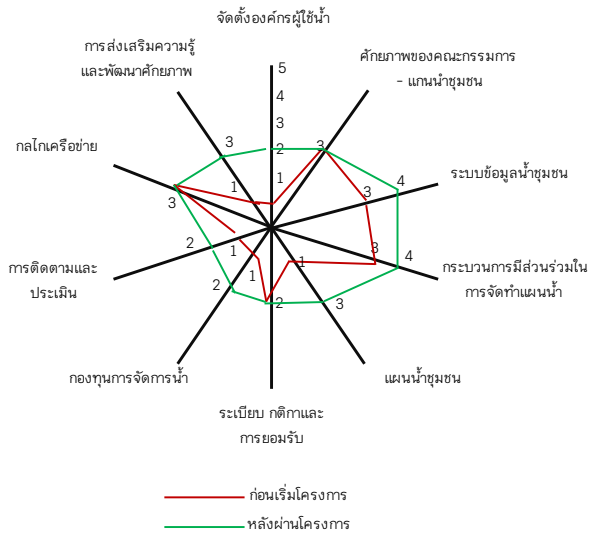
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 17 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 2 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 26 คะแนน แต่จำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-7 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลนาเยียง จังหวัดอุบลราชธานี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 19 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 4 แกน

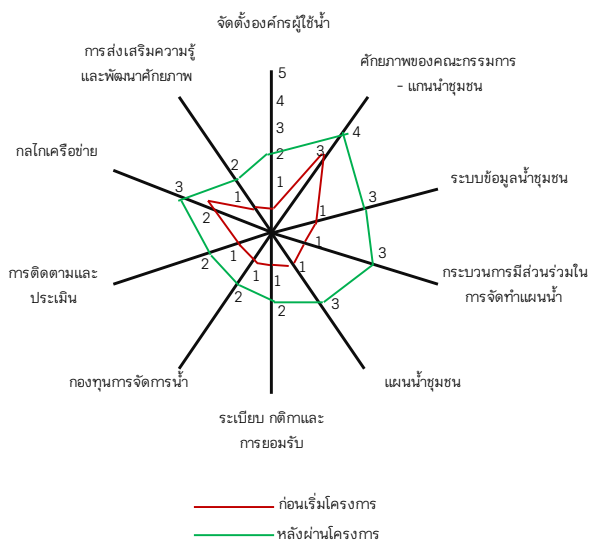
หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 28 คะแนน แต่จำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-8 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคกลาง

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลพัททัน จังหวัดสิงห์บุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

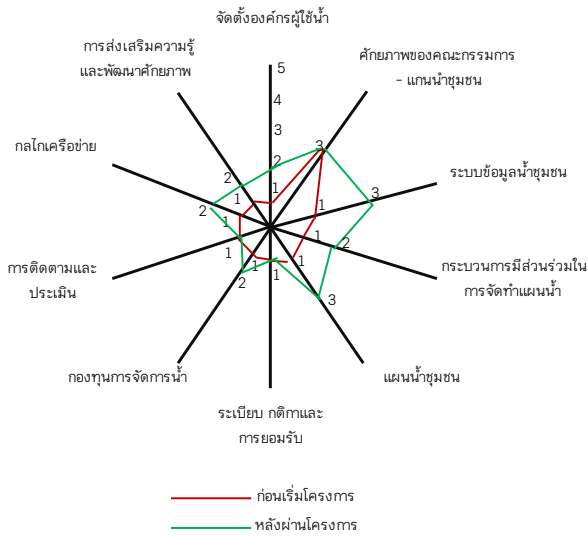
หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 26 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 5 แกน

ภาพที่ 4-9 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลพัททัน จังหวัดสิงห์บุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลไม้ตัด จังหวัดสิงห์บุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

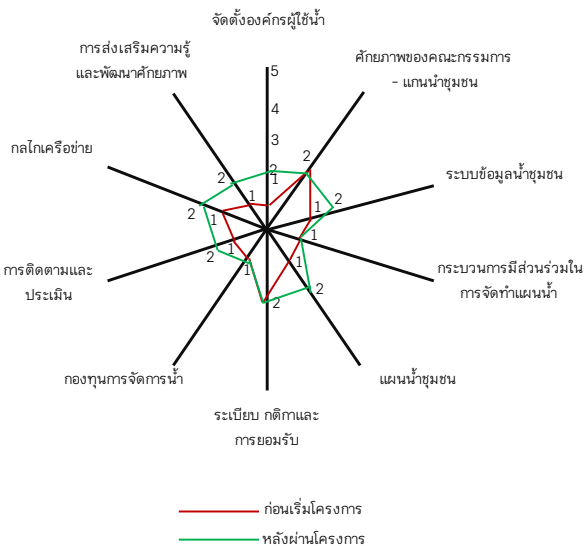
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 21 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 3 แกน

ภาพที่ 4-10 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลไม้ตัด จังหวัดสิงห์บุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลบ้านจำ จังหวัดสิงห์บุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

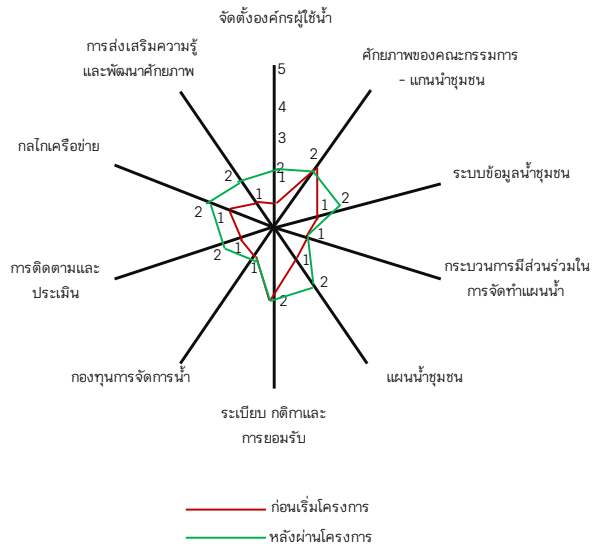
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 18 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 0 แกน

ภาพที่ 4-11 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ้านจำ จังหวัดสิงห์บุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลเชิงกลัด จังหวัดสิงห์บุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

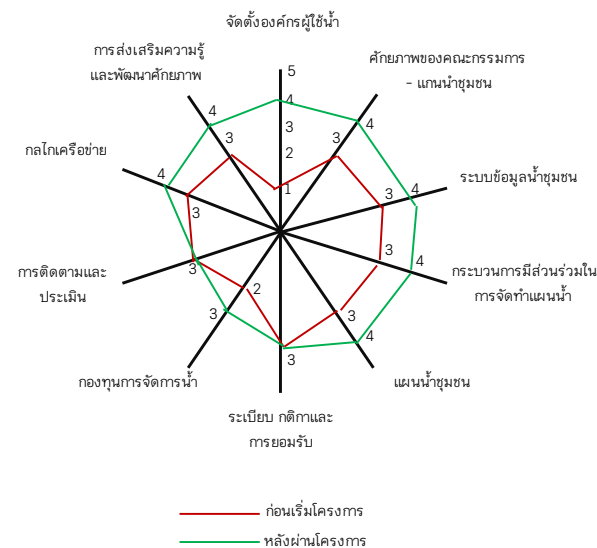
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 18 คะแนน และจำนวนแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 0 แกน

ภาพที่ 4-12 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเชิงกลัด จังหวัดสิงห์บุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลบ้านคา จังหวัดราชบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

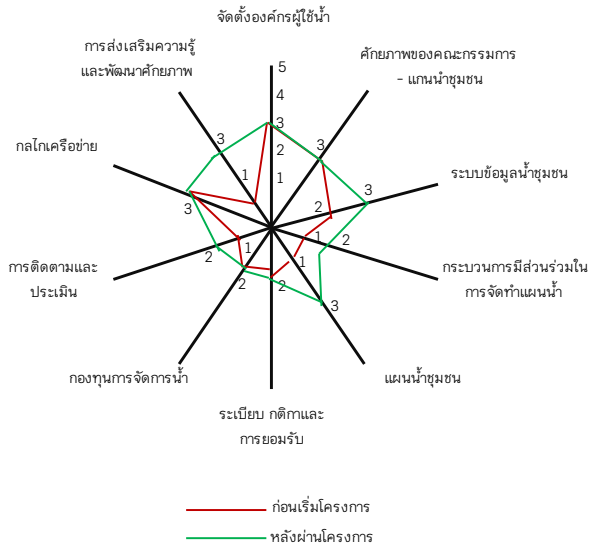
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 27 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีจำนวน 8 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง: ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 37 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีจำนวน 10 แกน

ภาพที่ 4-13 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ้านคา จังหวัดราชบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลแก่งผักกูด จังหวัดลพบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

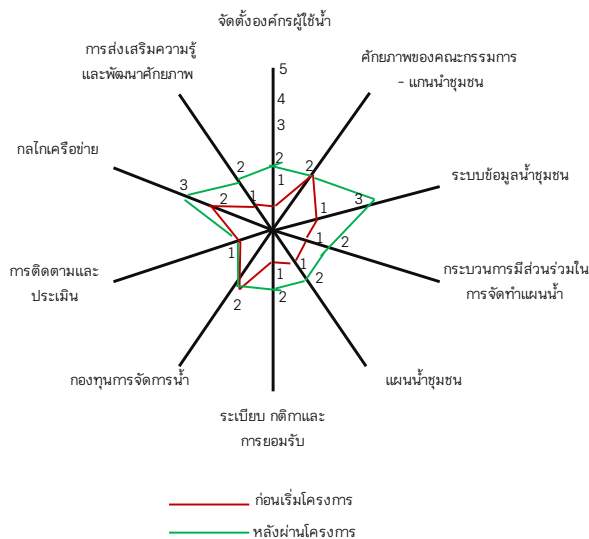
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 19 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 3 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 26 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-14 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลแก่งผักกูด จังหวัดลพบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลทะเลวังวัด จังหวัดลพบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

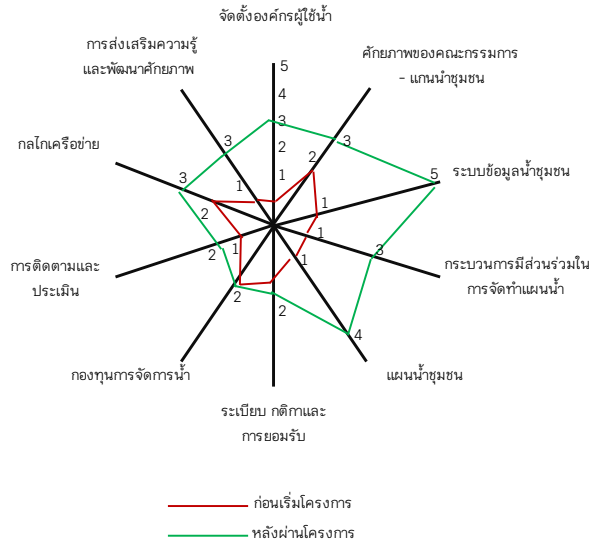
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 21 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 2 แกน

ภาพที่ 4-15 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลทะเลวังวัด จังหวัดลพบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองขี้จำปา จังหวัดลพบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

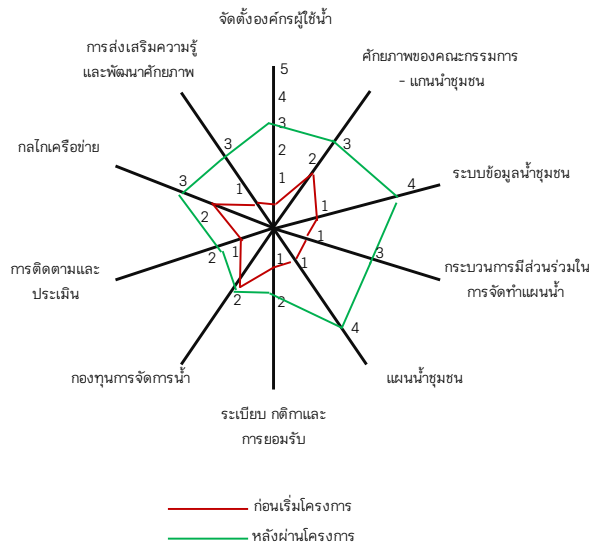
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 14 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 30 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-16 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลขี้จำปา จังหวัดลพบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองผักแว่น จังหวัดลพบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

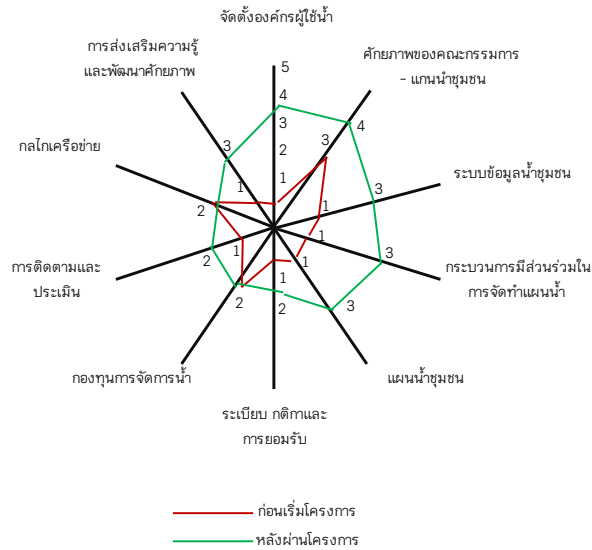
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 29 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-17 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองผักแว่น จังหวัดลพบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลหนองขาม จังหวัดสุพรรณบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 14 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

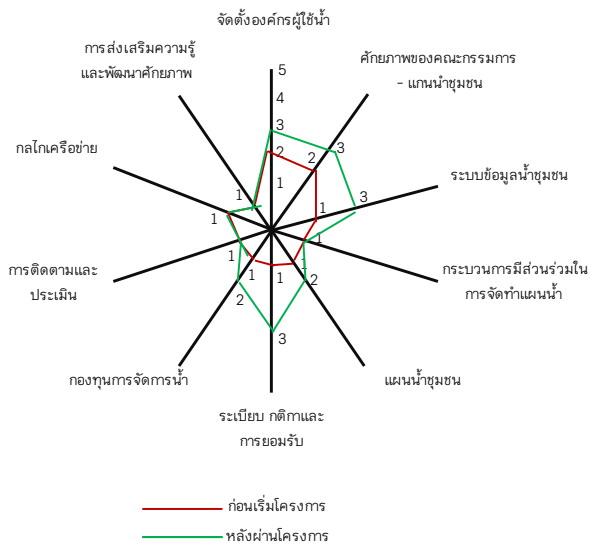
หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 28 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-18 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองขาม จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาคตะวันออก

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลสามพี่น้อง จังหวัดจันทบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

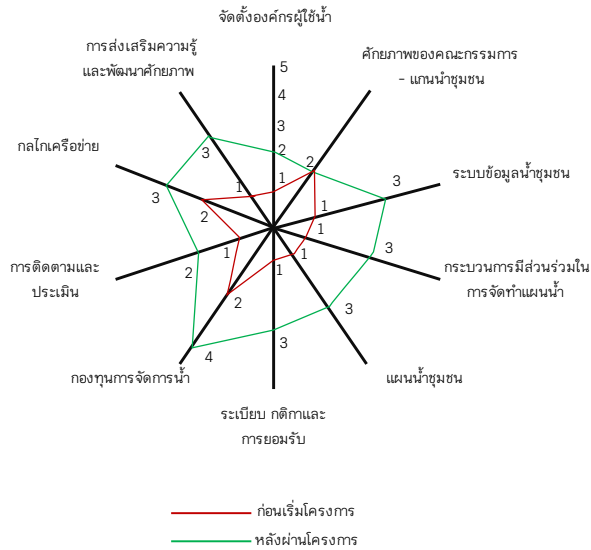
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 20 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 4 แกน

ภาพที่ 4-19 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลสามพี่น้อง จังหวัดจันทบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลท่าหลวง จังหวัดจันทบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

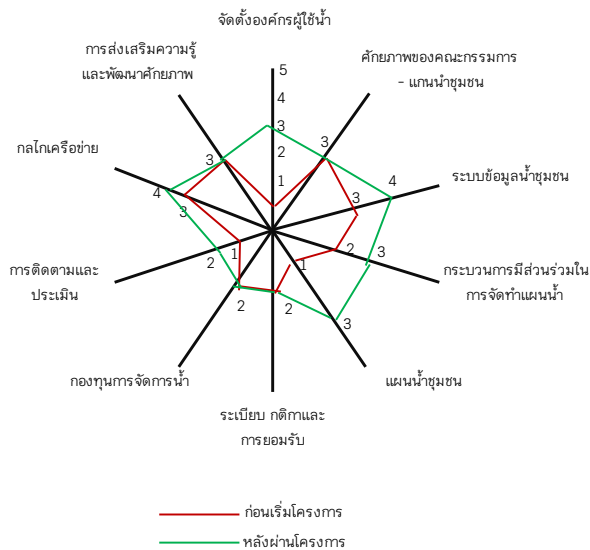
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปไม่มี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 28 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-20 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่าหลวง จังหวัดจันทบุรี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลแกลง จังหวัดระยอง

ก่อนเริ่มโครงการ

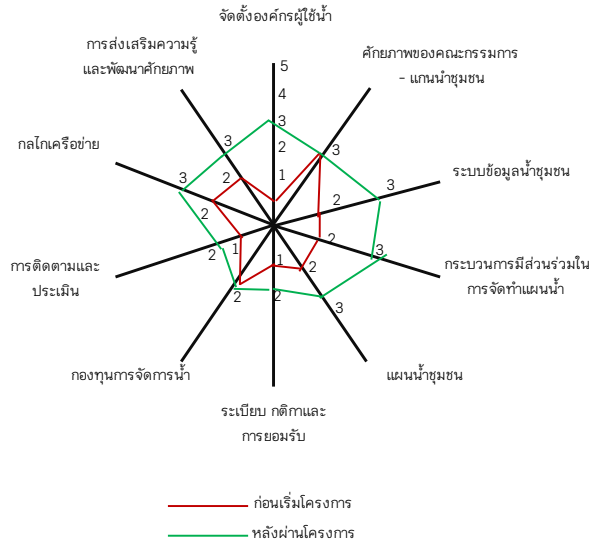
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 21 คะแนน แต่คะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 4 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 29 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-21 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลแกลง จังหวัดระยอง

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลตะพง จังหวัดระยอง

ก่อนเริ่มโครงการ

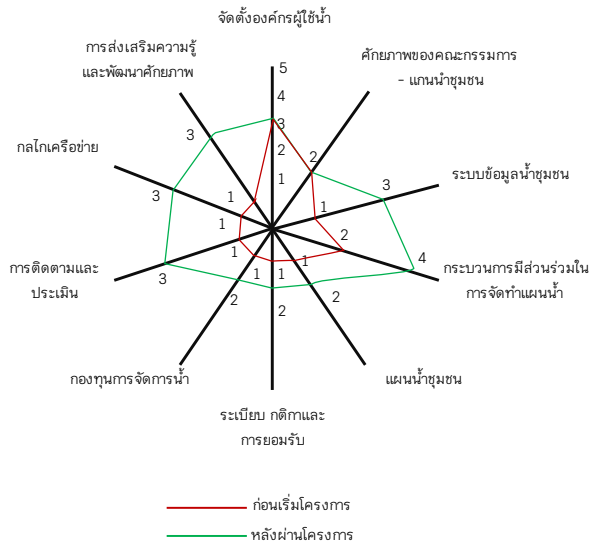
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 16 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 27 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-22 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลตะพง จังหวัดระยอง

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลท่ากระดาน จังหวัดฉะเชิงเทรา

ก่อนเริ่มโครงการ

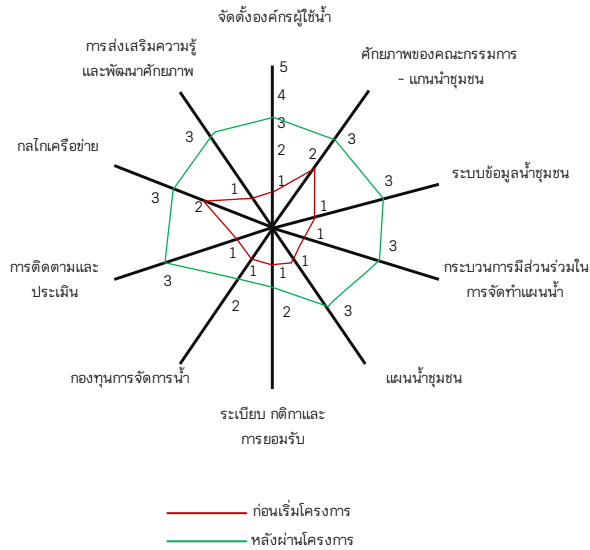
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 14 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 27 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-23 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่ากระดาน จังหวัดฉะเชิงเทรา

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองไม้แก่น จังหวัดฉะเชิงเทรา

ก่อนเริ่มโครงการ

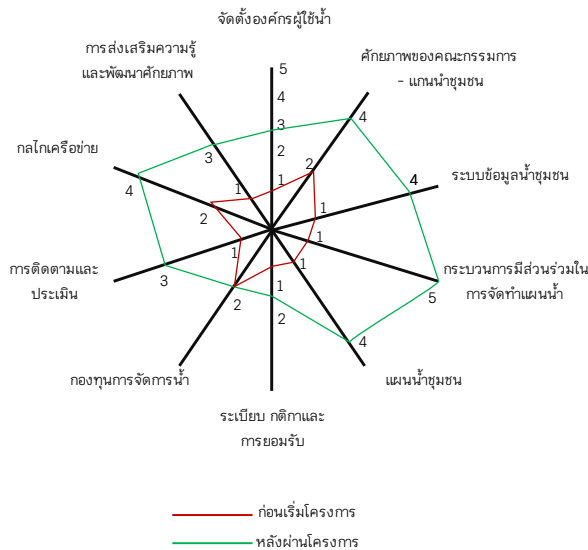
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 12 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 28 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 8 แกน

ภาพที่ 4-24 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองไม้แก่น จังหวัดฉะเชิงเทรา

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลพลวงทอง จังหวัดชลบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

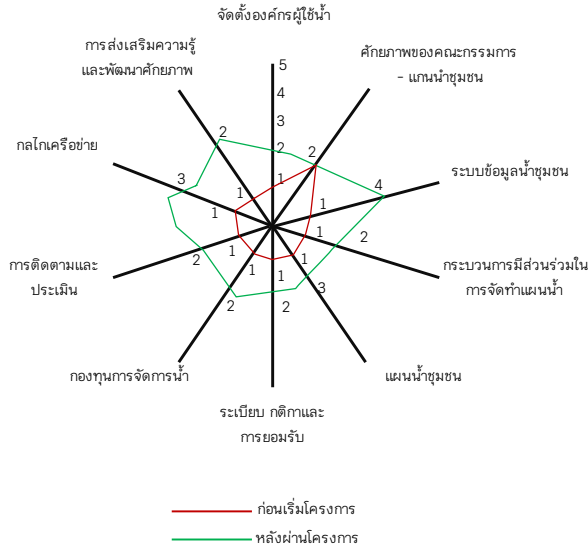
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 34 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 8 แกน

ภาพที่ 4-25 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลพลวงทอง จังหวัดชลบุรี

ภาคใต้

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลทับช้าง จังหวัดสงขลา

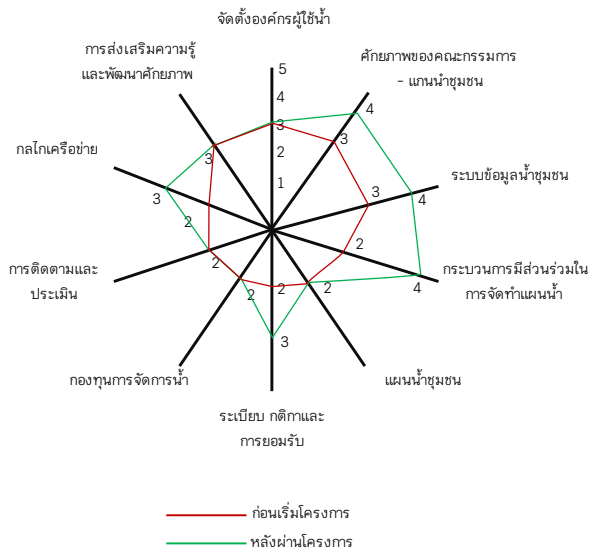

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 11 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้นจากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 3 แกน

ภาพที่ 4-26 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลทับช้าง จังหวัดสงขลา

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเชิงแส จังหวัดสงขลา

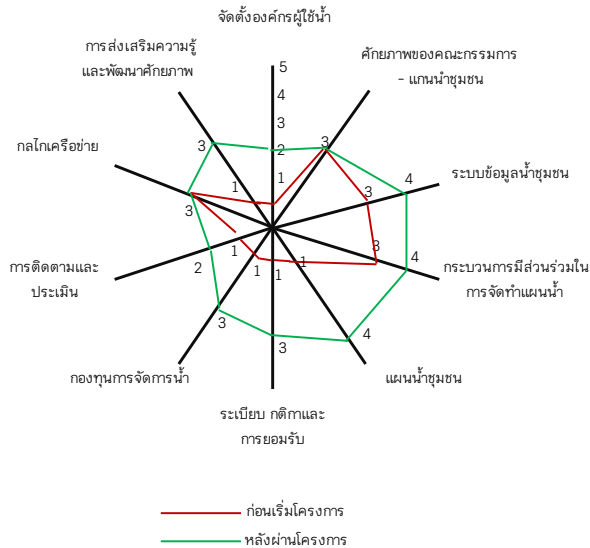

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 4 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 30 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-27 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเชิงแส จังหวัดสงขลา

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลวังประจัน จังหวัดสตูล

ก่อนเริ่มโครงการ

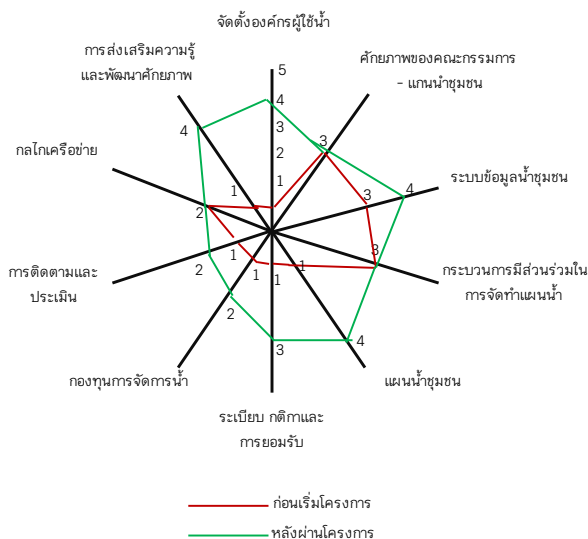
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 18 คะแนน แต่คะแนนรายแผน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 4 แผน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง: ประเมินอยู่ในระดับมาก จากจำนวนแผนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป จำนวน 8 แผน แต่คะแนนโดยรวมอยู่ที่ 31 คะแนน

ภาพที่ 4-28 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลวังประจัน จังหวัดสตูล

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล

ก่อนเริ่มโครงการ

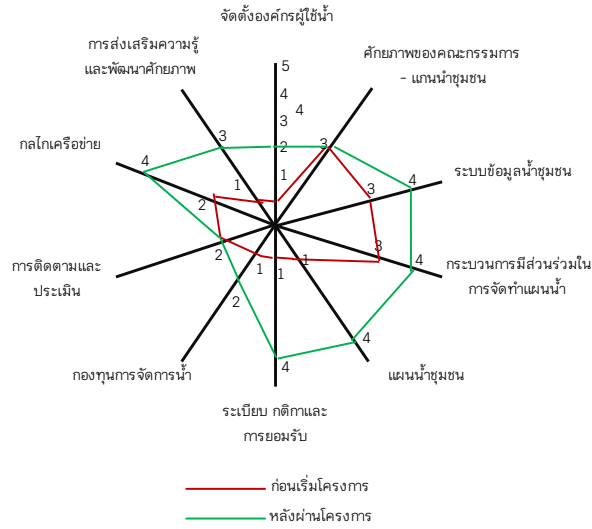
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 17 คะแนน และคะแนนรายแผน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 3 แผน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 31 คะแนน และจำนวนแผนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 7 แผน

ภาพที่ 4-29 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลย่านซื่อ จังหวัดสตูล

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 18 คะแนน แต่คะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีเพียง 3 แกน

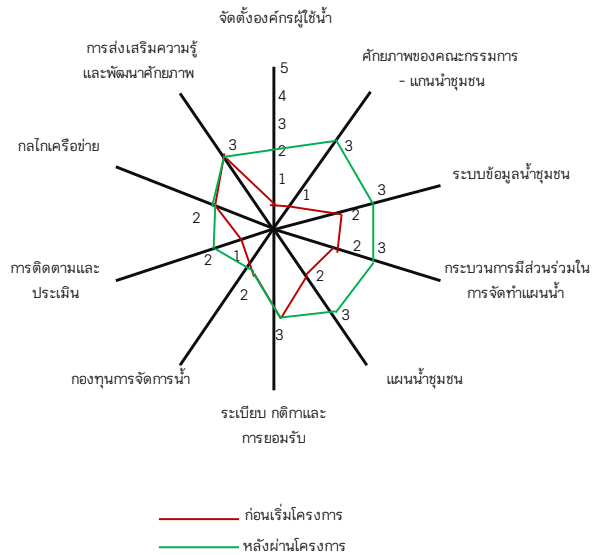
หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 32 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 7 แกน

ภาพที่ 4-30 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลย่านซื่อ จังหวัดสตูล

ภาคเหนือ

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่าผา จังหวัดเชียงใหม่

ก่อนเริ่มโครงการ

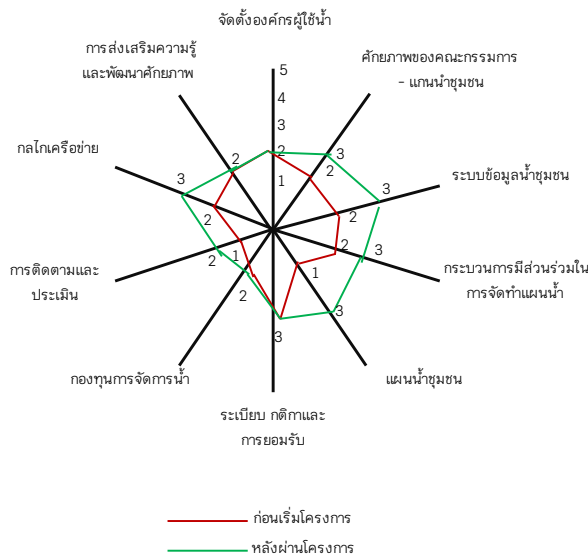
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 19 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 2 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 26 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-31 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่าผา จังหวัดเชียงใหม่

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลป่าเมี่ยง จังหวัดเชียงใหม่

ก่อนเริ่มโครงการ

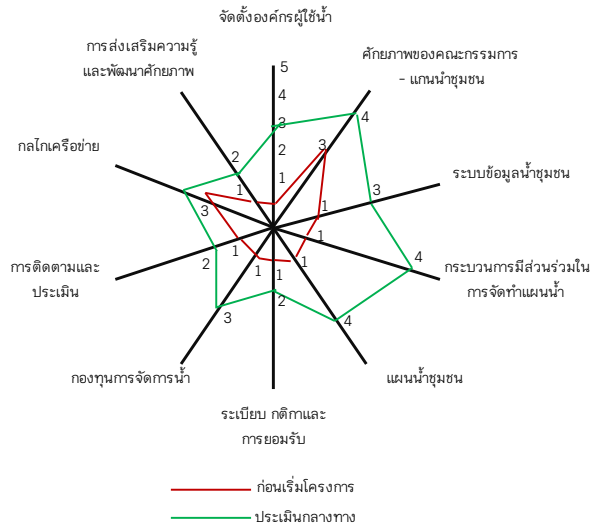
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 19 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 1 คะแนนขึ้นไปมี 2 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 26 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-32 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลป่าเมี่ยง จังหวัดเชียงใหม่

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลบ่อสวก จังหวัดน่าน

ก่อนเริ่มโครงการ

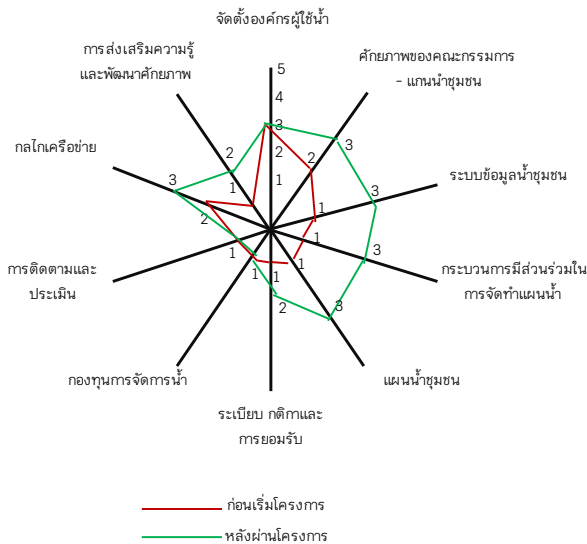
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

การดำเนินงานผ่านครึ่งทาง

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 31 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ภาพที่ 4-33 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ่อสวก จังหวัดน่าน

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลเมืองจิ่ง จังหวัดน่าน

ก่อนเริ่มโครงการ

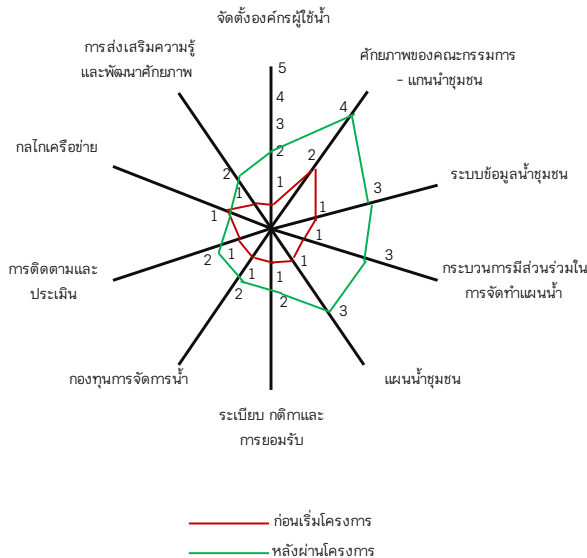
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 14 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ภาพที่ 4-34 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลเมืองจิ่ง จังหวัดน่าน

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลหนองแดง จังหวัดน่าน

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 11 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 4 แกน

ภาพที่ 4-35 แสดงการประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองแดง จังหวัดน่าน

4.2.2 องค์ความรู้ต่อแนวทางการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 33 ตำบล

4.2.2.1 การหนุนเสริมชุมชนให้เกิดการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ

การดำเนินโครงการวิจัยใน 33 ตำบล จาก 5 ภูมิภาคครั้งนี้ พบว่า คนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีความรู้และความเข้าใจในระดับน้อยมาก ต่อการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มีเพียง 3 จาก 33 ตำบลที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ (หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้) ดังนั้นจึงถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในเรื่องของการบริหารจัดการน้ำโดยตรง ทำให้ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในความสำคัญขององค์กรผู้ใช้น้ำ ด้วยเหตุนี้ในการดำเนินงานตลอดระยะเวลา 11 เดือน ทีมวิจัยจึงมีความพยายามในการหนุนเสริมให้คนในชุมชนท้องถิ่นร่วมกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างความรู้ความตระหนักและการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำชุมชนเชิงระบบลุ่มน้ำทั้งด้านปริมาณและคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับครัวเรือน หมู่บ้าน ชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ ให้ต้องเข้ามา ร่วมกัน ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการจัดการน้ำชุมชนให้มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ร่วมกัน โดยคำนึงถึงความเป็นจริงและสามารถปฏิบัติได้ มีการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างรอบด้าน โดยมีเงื่อนไขสำคัญ คือ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้าใจในรากเหง้าแห่งปัญหาอย่างแท้จริง สร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันคิด ช่วยกันหารูปแบบและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ แบบบูรณาการในทุก

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

มติ เพื่อสร้างรูปธรรมและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน โดยกระบวนการหนุนเสริมให้เกิดการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้ในโครงการครั้งนี้ จะมุ่งเน้นไปที่การสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจในสาระสำคัญ 4 เรื่อง ประกอบด้วย

- 1) พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561
- 2) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ (ปี พ.ศ. 2561 – 2580)
  - ด้านที่ 1 การจัดการน้ำอุปโภค บริโภค
  - ด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต
  - ด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย
  - ด้านที่ 4 การจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ
  - ด้านที่ 5 การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม และป้องกันการพังทลายของดิน
  - ด้านที่ 6 การบริหารจัดการ

- 3) องค์กรผู้ใช้น้ำ ภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561

- ความสำคัญขององค์กรผู้ใช้น้ำ
- บทบาทหน้าที่และสิทธิขององค์กรผู้ใช้น้ำ
- วิธีการและช่องทางในการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ

- 4) หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำระบบข้อมูลน้ำชุมชน

เมื่อแกนนำชุมชนและหน่วยงาน อปท. มีความรู้และความเข้าใจต่อประเด็นสำคัญทั้ง 4 เรื่องข้างต้น จึงได้มีการหนุนเสริมให้เกิดการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) การประสานสร้างความเข้าใจกับแกนนำในพื้นที่ (Online – On site) ทั้งแกนนำท้องถิ่น-ท้องที่และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) จัดเวทีประชุมสร้างความเข้าใจชุมชน ผ่านกระบวนการประชุมแบบมีส่วนร่วมและการเสริมความรู้ใน 4 ประเด็นหลักข้างต้น
- 3) เปิดพื้นที่ให้มีการระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนบทเรียนการจัดการน้ำของชุมชน – สร้างความตระหนักต่อบทบาทของชุมชนในการลุกขึ้นมาบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม
- 4) การติดตามหนุนเสริมให้เกิดการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ

- การเตรียมเอกสารใบสมัคร
- การประชุมเพื่อวางแผนและกำหนดบทบาทหน้าที่ ระเบียบกติกา ฯลฯ ขององค์กรผู้ใช้น้ำ ให้สอดคล้องกับแบบฟอร์มใบสมัคร
- ขยายการรับรู้และความเข้าใจให้กับคนในชุมชนได้เข้าถึงข้อมูลมากยิ่งขึ้น และสนับสนุนให้เกิดการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำเพิ่มเติม
- ยื่นสมัครตามช่องทางที่พื้นที่สะดวก

- 5) การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้น้ำแบบมีส่วนร่วม

ภายใต้การดำเนินงานของทั้ง 5 ภูมิภาค ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความตื่นตัวต่อการลุกขึ้นมาจัดตั้ง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

องค์กรผู้ใช้น้ำ และให้ความสำคัญต่อบทบาทของชุมชนที่ในอนาคตจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านน้ำในการวางแผนการจัดการน้ำของชุมชน โดยปัจจุบันในพื้นที่ 33 ตำบลเป้าหมายมีการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำแล้ว จำนวน 74 องค์กร แบ่งเป็นที่จดทะเบียนและได้รับการรับรองแล้ว จำนวน 68 องค์กร และอยู่ในระหว่างการพิจารณาจาก สททช. อีกจำนวน 6 องค์กร รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 4-8 ข้อมูลการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำใน 33 ตำบลเป้าหมาย

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่ในลุ่มน้ำ ตร.กม. (%)	องค์กรผู้ใช้น้ำ
เชียงใหม่	ดอยสะเก็ด	ป่าเมี่ยง	ปิง	น้ำแม่กวง	168.3436 (99.72)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
	แม่แจ่ม	ท่าผา	ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	2.286016 (2.07) 108.030874 (97.93)	<ol style="list-style-type: none"> ชื่อองค์กร : นายพิพัฒน์ ธนุรวิทยา ชื่อประธาน : นายพิพัฒน์ ธนุรวิทยา จำนวนสมาชิก : 33 คน ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ เหมืองฝายทุ่งปานน้อยบ้านป่าแดด ชื่อประธาน : นายบุญตัน นະติกา จำนวนสมาชิก : 54 คน ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝายแคยาว ชื่อประธาน : นายสุพรรณ กาพย์ตุ้ม จำนวนสมาชิก : 35 คน ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝายทุ่งบ้านเจียง-อ่างเก็บน้ำผานัง ชื่อประธาน : นายเอกชัย โชคสุขทรัพย์สิน จำนวนสมาชิก : 48 คน ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ บ้านทัพ ชื่อประธาน : นายดวงคำ เจริญวงศ์ จำนวนสมาชิก : 31 คน ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝายทุ่งสามคิล ชื่อประธาน : นายดวงจันทร์ ใจมณี จำนวนสมาชิก : 36 คน

						<p>7. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝ่ายหลวงแม่แจ่ม - บ้านไร่ ชื่อประธาน : นายศรีบุตร กรรณิกา จำนวนสมาชิก : 56 คน</p> <p>8. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ อุบโศค - บริโศค บ้านไร่ ชื่อประธาน : นายอินสม นิปุณะ จำนวนสมาชิก : 51 คน</p> <p>9. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ แม่แรก ชื่อประธาน : นายแสวง ปัญญาไวย์ จำนวนสมาชิก : 30 คน</p> <p>10. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ เหมืองทุ่งป่าแวง ชื่อประธาน : นายจรูญ นัคคีย์ จำนวนสมาชิก : 43 คน</p> <p>11. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ บ้านสามสบ ชื่อประธาน : นายชะ วิรามอำไพ จำนวนสมาชิก : 32 คน</p> <p>12. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ เหมืองทุ่งพระบาท ชื่อประธาน : นายประสิทธิ์ พุทธิมูล จำนวนสมาชิก : 35 คน</p> <p>13. ชื่อองค์กร : กลุ่มผู้ใช้น้ำ เหมืองผานัง ชื่อประธาน : นายประภาส กำลัณฑ จำนวนสมาชิก : 31 คน</p>
น่าน	แม่จริม	หนองแดง	น่าน	น้ำว่า	230.621358 (99.96)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
	ภูเพียง	เมืองจั้ง	น่าน	น้ำยาว (2) แม่น้ำน่านส่วนที่ 2/2	4.24121 (4.91) 81.595067 (94.39)	<p>1. กลุ่มชาวบ้านบ้านจัดสรร</p> <p>2. กลุ่มโซล่าเซลล์หนองห้า</p> <p>3. กลุ่มการประปาบ้านจัดสรร</p>

						<ol style="list-style-type: none"> 4. กลุ่มอ่างห้วยน้ำหะ 5. กลุ่มประปาหมู่บ้าน ม.5, 2, 10 6. กลุ่มห้วยฝา ห้วยผึ้ง 7. กลุ่มชานา ม.5, 2, 10 8. กลุ่มอ่างน้ำจำ 9. กลุ่มชานาบ้านราษฎร์สามัคคี 10. กลุ่มสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ห้วยปู 11. กลุ่มผู้ใช้น้ำประปาหมู่บ้านเมืองหลวง 12. กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา หมู่ที่ 10 13. กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร หมู่ 10 14. กลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตร หมู่ 1, 9 15. กลุ่มประปาหมู่บ้านลุ่มน้ำยาวใต้ 16. กลุ่มผู้ใช้น้ำประปาหมู่บ้านลุ่มน้ำยาวเหนือ 17. กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยจำโฮง 18. กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยปึกกระโถง 19. กลุ่มลุ่มน้ำนาน หมู่ 3 20. กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านมงคลเจริญ
	เมืองน่าน	บ่อสวก	น่าน	น้ำสมุน	61.45696 (99.87)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ: ตำบลบ่อสวก ชื่อประธาน นายสมศักดิ์ สายอุทธา จำนวนสมาชิก 50 คน
จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่ในลุ่มน้ำ ตร.กม. (%)	องค์กรผู้ใช้น้ำ
ลพบุรี	ท่าหลวง	หนอง ผักแว่น	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วน ที่ 1	71.327358 (100)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชื่อองค์กร: ตำบลหนองผักแว่น ชื่อประธาน: นายธนู ศรีสุข จำนวนสมาชิก 31 คน

		แก่งฝักกูด	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	53.659398 (100)	2. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำชุมชนแก่งฝักกูด-ทะเลวังวัด ตัวแทนผู้ใช้น้ำ นายฐิติพงศ์ พรเดชศรีจำปา
		ทะเลวังวัด	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	38.788983 (100)	
		ซับจำปา	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	53.458163 (100)	1. ชื่อองค์กร: ตำบลซับจำปา ชื่อประธาน: นายนที บัวพนัส จำนวนสมาชิก 33 คน
สิงห์บุรี	บางระจัน	พักทัน	เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	34.089894 (100)	1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : ตำบลพักทัน ชื่อประธาน : นายชาญ ยิ้มจันทร์ เลขทะเบียน : 1017-2565-00006 จำนวนสมาชิก : 37 คน
		เชิงกลัด	เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	23.561663 (100)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
		บ้านจำ	เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	19.525476 (100)	1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ: บ้านจำ ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายสมาน ชื่นกลิ่น จำนวนสมาชิก:
		ไม้ดัด	เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	28.936344 (100)	1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ: จุกคลีพัฒนา ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายยงยุทธ แก้วเมือง จำนวนสมาชิก:
สุพรรณบุรี	หนองหญ้าไซ	หนองขาม	ท่าจีน	ห้วยกระเสียว	34.636847 (48.66)	1. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลหนองขามสุพรรณบุรี ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายวันรบ มีสุข จำนวนสมาชิก:
				ที่ราบแม่น้ำท่าจีน	36.537414 (51.34)	
ราชบุรี	บ้านคา	บ้านคา	แม่กลอง	ลำภาชี	150.441383 (100)	1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : บ้านห้วยน้ำขาว หมู่ที่ 13 ตำบลบ้านคา 2. ชื่อประธาน : เอนก คงนาค

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่ ตร.กม. (%)	องค์กรผู้ใช้น้ำ
						3. เลขทะเบียน : 1470-2565-0007 4. จำนวนสมาชิก : 30 คน
สตูล	ควนโดน	วังประจัน	ทะเลสาบสงขลา	ทะเลสาบสงขลา (ลุ่มน้ำสาขา)	10.70488 (9.14)	1. ชื่อองค์กร: กลุ่มบริหารการใช้น้ำฝายคลองดูสน ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายกริยา อาดำ 2. ชื่อองค์กร: กลุ่มผู้ใช้น้ำภาคการเกษตร คลองดูสน - มำบัง จังหวัดสตูล 3. ชื่อองค์กร: คนในวัง ชื่อประธาน: เรวัณน์ บูอิตำ จำนวนสมาชิก 42 คน
			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ตอนล่าง	84.418496 (72.08) 21.993512 (18.78)	
	ย่านซื่อ	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง	11.342143 (100)		
	เมืองสตูล	ควนขัน	ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง ภาคใต้ฝั่งตะวันตก ตอนล่าง	19.145763 (45.45) 22.980819 (54.55)	1. ชื่อองค์กร องค์กรผู้ใช้น้ำคลองดูสน-มำบัง ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล ประธานองค์กร ประไพ กาสา จำนวนสมาชิก 35 คน
สงขลา	กระเสสินธุ์	เชิงแส	ทะเลสาบสงขลา	ทะเลหลวง	52.624144 (100)	1. ชื่อองค์กร: กลุ่มบริหารการใช้น้ำเชิงแส ชื่อประธาน: นายสมนึก ไชยวงศ์ จำนวนสมาชิก 50 คน
	นาทวี	ทับช้าง	ทะเลสาบสงขลา	คลองนาทวี	99.952439 (99.92)	1. ชื่อองค์กร: แหล่งน้ำทัพพะยา ตำบลทับช้าง ชื่อประธาน: นายเกษรา สุขสุวรรณ จำนวนสมาชิก 40 คน

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่ ตร.กม. (%)	องค์กรผู้ใช้น้ำ
ฉะเชิงเทรา	แปลงยาว	หนองไม้ แก่น	บางปะกง	คลองท่าลาด คลองหลวง ที่ราบแม่น้ำบางปะกง ส่วนที่ 2	44.772578 (33.76) 2.388047 (1.80) 85.439955 (64.43)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
	สนามชัย เขต	ท่า กระดาน	บางปะกง	คลองพระสทิง คลองท่าลาด	59.160128 (12.89) 399.675125 (87.11)	ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : บ้านคลองเตย ชื่อประธาน : สมชาย จำปีกลาง เลขทะเบียน : 1524-2565-00003 จำนวนสมาชิก : 33 คน
ระยอง	เมือง	ตะพง	ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	คลองใหญ่ ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ลุ่มน้ำสาขา 2)	54.989718 (82.06) 54.989718 (17.94)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
		แกลง	ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ลุ่มน้ำสาขา 2)	54.52108 (100)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
ชลบุรี	บ่อทอง	พลวงทอง	ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	แม่น้ำประแสร์	215.733775 (99.50)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
จันทบุรี	แก่งหาง แมว	สามพี่น้อง	ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	คลองโตนด	81.47154 (100)	1. ชื่อองค์กร: บ้านเนินสมบุรณ์ ชื่อประธาน: นายสมนึก นิเต็ง จำนวนสมาชิก 30 คน 2. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำหมู่ 9 ต.สามพี่น้อง ชื่อประธาน: นายกฤตกมล บัวเฟื่อง จำนวนสมาชิก 30 คน 3. ชื่อองค์กร: บ้านชอยสอง ชื่อประธาน: นายอลงกรณ์ ฆารละออง

						<p>จำนวนสมาชิก 30 คน</p> <p>4. ชื่อองค์กร: กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านซอยหนึ่ง ชื่อประธาน: นายสมบูรณ์ ห่อวงศ์สกุล จำนวนสมาชิก 30 คน</p> <p>5. ชื่อองค์กร: บ้านหนองแหวน ชื่อประธาน: นายธนภฤต โตสัมฤทธิ์ จำนวนสมาชิก 30 คน</p> <p>6. ชื่อองค์กร: บ้านวังไม้แดง ม.๕ ชื่อประธาน: นายกู้เกียรติ เต็มภักดี จำนวนสมาชิก 30 คน</p> <p>7. ชื่อองค์กร: กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านวังไม้แดง ม.๖ ชื่อประธาน: นายมาโนช ถมเขียว จำนวนสมาชิก 30 คน</p> <p>8. ชื่อองค์กร: กลุ่มบ้านมะค่า ชื่อประธาน: นายสุวัฒน์ ต้นงาม จำนวนสมาชิก 30 คน</p> <p>9. ชื่อองค์กร: กลุ่มผู้ใช้น้ำ ม.๑๐ หนองแหวนนอก ชื่อประธาน: นายชูเกียรติ พรหมวงศ์ จำนวนสมาชิก 30 คน</p>
	มะขาม	ท่าหลวง	ชายฝั่งทะเล ตะวันออก	แม่น้ำจันทบุรี	39.290443 (100)	<p>1. ชื่อองค์กร: กลุ่ม P5 หนองกะเพลิง ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายพิภพ อาลัย จำนวนสมาชิก 30 คน</p>
จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ขนาดพื้นที่ ตร.กม. (%)	องค์กรผู้ใช้น้ำ

อุบลราชธานี	นาเยีย	นาเยีย	มูล	ลำโดมใหญ่	105.988725 (99.92)	1. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลนาเยีย ชื่อประธาน: นายนิยม เจริญ จำนวนสมาชิก 30 คน
	โพธิ์ไทร	สำโรง	โขง ตะวันออกเฉียง เหนือ	แม่น้ำโขงตอนล่าง	165.495399 (100)	1. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำ เติตด้วยท่า จัดการน้ำ ชุมชนบ้านนาห้าง ชื่อประธาน: นายบิน คงทน จำนวนสมาชิก 30 คน 2. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำ เติตด้วยท่า จัดการน้ำ ชุมชนบ้านผาชัน ชื่อประธาน: นายหลุย ธรรมเที่ยง
สุรินทร์	ชุมพลบุรี	ยะวีก	มูล	ลำน้ำมูลส่วนที่ 2/3 ลำน้ำมูลส่วนที่ 2/4 ลำน้ำปลาลา	22.098834 (34.09) 39.868494 (61.51) 2.85262 (4.40)	1. ชื่อองค์กร: ตำบลยะวีก ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายประสิทธิ์ นาคไธสง จำนวนสมาชิก: 62 ราย
	รัตนบุรี	ยางสว่าง	มูล	ห้วยทับทัน	35.746486 (100)	1. ชื่อองค์กร: ตำบลยางสว่าง ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายสิทธิพร โพธิ์ชัย จำนวนสมาชิก: 30 ราย
ขอนแก่น	บ้านไผ่	เมืองเพี้ย	ชี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	56.486257 (100)	(อยู่ระหว่างการพิจารณา)
	ชนบท	ศรีบุญเรือง	ชี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	21.026473 (100)	1. ชื่อองค์กร: องค์กรผู้ใช้น้ำกลุ่มบริหารจัดการน้ำ ตำบลศรีบุญเรือง ตัวแทนผู้ใช้น้ำ: นายวิรัตน์ วัฒนสุข จำนวนสมาชิก: 50 ราย

4.2.2.2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายใต้เป้าหมายของโครงการที่มุ่งเน้นให้เกิดการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำที่จะนำไปสู่การเปิดพื้นที่ให้คนในทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกช่วงวัยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งน้ำทั้งตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นเอง เพื่อมุ่งเน้นให้ชุมชนมีแหล่งน้ำสะอาดเพื่อใช้อุปโภค-บริโภค และทำการเกษตร รวมทั้งสามารถเป็นแหล่งรับน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม โดยชุมชนเป็นผู้วิเคราะห์ปัญหาของชุมชน ใช้ความคิดริเริ่ม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ของตนเพื่อวางแผนจัดการ และเสนอแนวทางแก้ไขปัญห โดยบริหารจัดการได้เอง มีกระบวนการคิด แสดงความเห็น กลั่นกรองตัดสินใจ และลงมือทำร่วมกัน รวมทั้งรับการสนับสนุนจากภาครัฐ/เอกชน กระทั่งสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นหลัก ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการน้ำในท้องถิ่นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพของคณะกรรมการในการบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้น้ำและการสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน
- 2) เกิดการจัดเก็บข้อมูลน้ำของชุมชนแบบมีส่วนร่วม ที่นำไปสู่การเขียนแผนน้ำชุมชน (แผนน้ำเฉพาะที่คู่กับแผนพัฒนาท้องถิ่น) ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและการประกอบอาชีพของคนในพื้นที่
- 3) พัฒนาระบบภูมิสารสนเทศข้อมูลน้ำและแผนน้ำของชุมชนให้มีความพร้อมในการนำเข้าสู่ระบบสารสนเทศทะเบียนแหล่งน้ำและทางน้ำ (TWR) รวมทั้งแผนน้ำไทย (TWP) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
- 4) เกิดการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สอดคล้องกับระบบนิเวศลุ่มน้ำ

ด้วยเหตุนี้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งภายใต้โครงการวิจัยแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ได้วางแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาคน : ตีตั้งความรู้ ทักษะการดำเนินงานให้กับคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผ่าน 4 หลักสูตร สำคัญ คือ

- หลักสูตรการพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม – แอปพลิเคชัน
- หลักสูตรการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยองค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท.
- หลักสูตรการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบน้ำชุมชน (DATA STUDIO)
- หลักสูตรการจัดทำแผนงานโครงการ “แผนน้ำชุมชน” เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (อปท.)

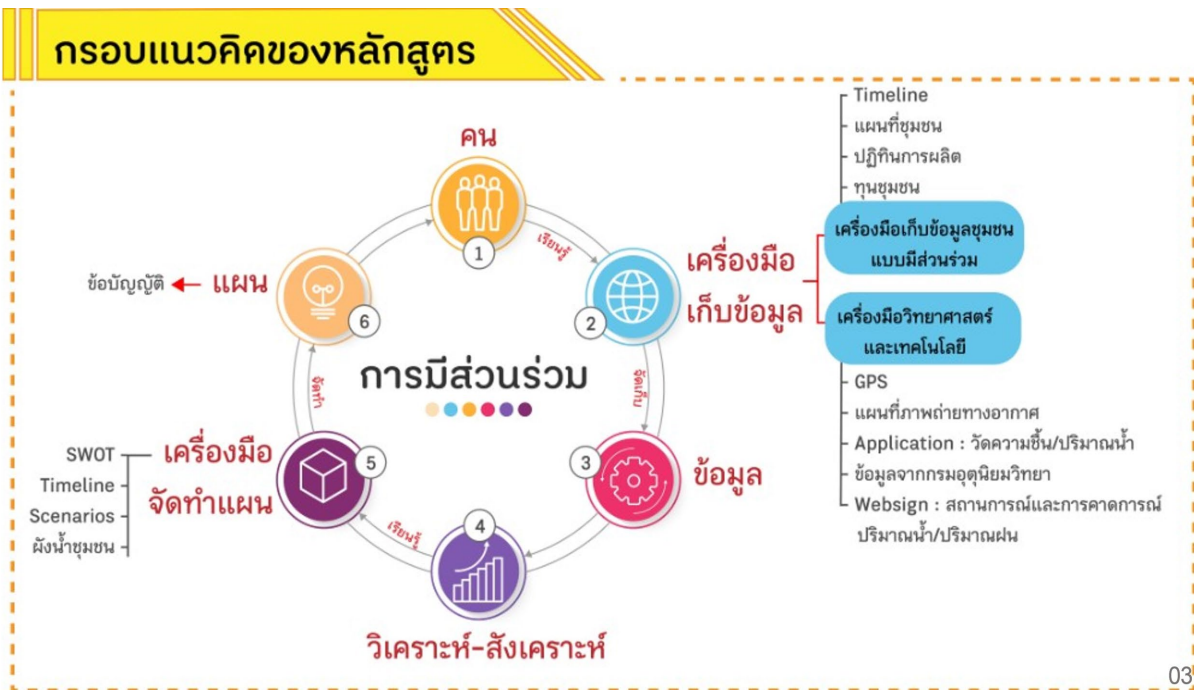
ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบข้อมูลน้ำชุมชน : กระตุ้นให้คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแกนนำชุมชน จัดเวทีประชุมเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย เส้นประวัติศาสตร์ พัฒนาการน้ำของชุมชน ผังน้ำชุมชน ปฏิทินการใช้น้ำในรอบปี และการเก็บข้อมูลแหล่งน้ำในพื้นที่ผ่านระบบ Application Epicollect5 ก่อนจะตรวจสอบข้อมูลร่วมกันและนำเข้าสู่ระบบการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่เป็น

ระบบฐานข้อมูลชุมชน (DATA STUDIO)

ระยะที่ 3 การพัฒนาแผนน้ำชุมชน : นำข้อมูลน้ำของชุมชนที่มีในระบบฐานข้อมูลมาสู่การเขียนแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน ที่สอดคล้องกับระบบนิเวศลุ่มน้ำ เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 6 ด้าน และกำหนดกลุ่มประเภทโครงการขนาดเล็กที่จะดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

4.2.2.3 หลักสูตรสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการพัฒนาศักยภาพแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่ ๆ เกี่ยวข้องมี 4 หลักสูตรสำคัญที่ใช้หลักที่เน้นไปที่การพัฒนาคน / กลุ่มคน ให้มีสมรรถนะในการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลแบบมีส่วนร่วมและข้อมูลในเชิงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จนนำไปสู่การสามารถจัดระบบข้อมูลน้ำของชุมชนที่นำไปสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่น่าไปสู่การจัดทำแผนน้ำของชุมชนร่วมกัน ผลักดันจนนำไปสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น / แผนน้ำชุมชนที่เตรียมที่จะนำเข้าสู่ระบบ TWR/TWP ต่อไป

ภาพที่ 4-36 แสดงกรอบแนวคิดของหลักสูตร

รายละเอียดในแต่ละหลักสูตร

หลักสูตร 1 การพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม – แอปพลิเคชัน : เน้นการติดตั้งหลักคิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม การดึงความรู้และภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ คู่ขนานไปกับหลักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเก็บข้อมูลสมคูลน้ำของชุมชนและเชื่อมความเข้าใจเชิงระบบให้กับคนในชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

ระยะเวลาในการฝึก : 10 – 12 ชั่วโมง

จำนวนกลุ่มเป้าหมาย : 20 – 120 คน (ตามศักยภาพและจำนวนของทีมหาวิทยาลัย)

ตารางที่ 4-9 กำหนดภารกิจกรมหลักสูตรที่ 1

ระยะเวลา	กิจกรรม	เครื่องมือ
45 นาที	เกมเพื่อการเรียนรู้	ชุดความรู้เรื่องเกม 5 ชั้นตอน
45 นาที	กิจกรรม Check In การฝึกจัดบรรยากาศการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	ชุดความรู้เรื่องสนามแห่งการพูดคุยเชิงสร้างสรรค์
90 – 120 นาที	การทบทวนเส้นประวัติศาสตร์พัฒนาการด้านน้ำชุมชน ทบทวนภูมิปัญญาและชุดความรู้ ประสบการณ์ ในการจัดการน้ำของชุมชนตั้งแต่อดีต - ปัจจุบัน	Timeline
90 – 120 นาที	กิจกรรมจัดทำผังน้ำชุมชน 2 รูปแบบ เพื่อเน้นการมีส่วนร่วมและเพิ่มความแม่นยำของข้อมูล	แผนที่เส้นทางน้ำทำมือ ผังน้ำชุมชนที่มีการใช้ข้อมูลแผนที่ QGIS
90 – 120 นาที	การวิเคราะห์ความต้องการน้ำและพฤติกรรมการใช้น้ำของชุมชน ที่เน้นการทำให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักในการใช้น้ำของชุมชนในแต่ละเดือน / ปี เห็นถึงปริมาณความต้องการใช้น้ำ โดยเชื่อมโยงข้อมูลกับฐานการจดทะเบียนการปลูกพืช - เลี้ยงสัตว์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	พฤติกรรมการใช้น้ำชุมชน
120 นาที	เกมการเรียนรู้ในการบริหารจัดการน้ำเชิงระบบ	ชุดอุปกรณ์เกมในการจัดการน้ำเชิงระบบ
120 นาที	ระบบเทคโนโลยีเพื่อเก็บข้อมูลระบบน้ำในพื้นที่ (เก็บข้อมูลน้ำต้นทุน)	Application Epicollect5
90 นาที	การสรุปบทเรียนและออกแบบการปฏิบัติการในพื้นที่	AAR
60 นาที	การเสริมความรู้และความเข้าใจต่อการบริหารจัดการน้ำเชิงระบบ	ชุดความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน ชุดความรู้เรื่อง พรบ.น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำ

หลักสูตร 2 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยองค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. : หลักสูตรปฏิบัติการที่หนุนเสริมการทำกิจกรรมในพื้นที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำและผู้เกี่ยวข้อง ในการนำความรู้จากหลักสูตรที่ 1 ไปสู่การปฏิบัติการในพื้นที่ เน้นไปที่การกระตุ้นให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลและนำบทเรียนจากการดำเนินงานมาสรุปบทเรียน ข้อค้นพบร่วมกัน โดยในหลักสูตรที่ 2 นี้ จะให้ความสำคัญกับการติดตั้งหลักคิดและทักษะในการจัดเก็บข้อมูล การใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการแปลงความรู้เชิงหลักการมาสู่การปฏิบัติการจริงในพื้นที่

ระยะเวลาในการฝึก : 8 – 10 ชั่วโมง

จำนวนกลุ่มเป้าหมาย : 20 – 50 คน

ตารางที่ 4-10 กำหนดการกิจกรรมหลักสูตรที่ 2

ระยะเวลา	กิจกรรม	เครื่องมือ
45 นาที	เกมเพื่อการเรียนรู้	ชุดความรู้เรื่องเกม 5 ขั้นตอน
45 นาที	กิจกรรม Check In การฝึกจัดบรรยากาศการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	ชุดความรู้เรื่องสนามแห่งการพูดคุยเชิงสร้างสรรค์
120 นาที	การออกแบบกระบวนการในการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม	เครื่องมือขบวนรถไฟ Application Epicollect5 Timeline / ผังน้ำชุมชน / ปฏิทินชุมชน
120 - 180 นาที	การปฏิบัติการจริงในพื้นที่เป้าหมาย	ตามที่ทีมองค์กรผู้ใช้น้ำออกแบบ
90 – 120 นาที	การสรุปบทเรียนการดำเนินงาน	ชุดเครื่องมือ - ชุดคำถาม สำหรับสรุปบทเรียน
120 นาที	การวางแผนและออกแบบกิจกรรมในพื้นที่ ๆ ดำเนินงานองค์กรผู้ใช้น้ำและเครือข่ายมหาวิทยาลัยตามภูมิภาค	ชุดอุปกรณ์เกมในการจัดการน้ำเชิงระบบ
60 นาที	การเสริมความรู้และความเข้าใจต่อการจัดเวทีชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ	ชุดความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน / การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการทำงานเชิงพื้นที่

หลักสูตร 3 การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบน้ำชุมชน (DATA STUDIO) : เป็นการติดตั้งความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งเสริมทักษะในการนำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมในพื้นที่มาสู่การจัดระบบข้อมูลและนำข้อมูลเข้าในระบบ DATA STUDIO เพื่อให้เกิดการแปลงข้อมูลสู่ระบบสารสนเทศที่พร้อมใช้งาน โดยจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ ที่จะต้องคอยควบคุมระบบข้อมูลน้ำของชุมชนให้เป็นปัจจุบันเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของชุมชนในการจัดทำแผนน้ำของพื้นที่ในแต่ละปีต่อไป

ระยะเวลาในการฝึก : 10 – 12 ชั่วโมง

จำนวนกลุ่มเป้าหมาย : 20 – 120 คน (ตามศักยภาพและจำนวนของทีมวิทยากร)

ตารางที่ 4-11 กำหนดภารกิจกรมหลักสูตรที่ 3

ระยะเวลา	กิจกรรม	เครื่องมือ
45 นาที	เกมเพื่อการเรียนรู้	ชุดความรู้เรื่องเกม 5 ขั้นตอน
45 นาที	กิจกรรม Check In การฝึกจัดบรรยากาศการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	ชุดความรู้เรื่องสนามแห่งการพูดคุยเชิงสร้างสรรค์
120 นาที	การทบทวนข้อมูลที่สำรวจจาก Application Epicollect5 / Timeline / ผังน้ำชุมชน / ปฏิทินชุมชน	ข้อมูล Google Sheet จาก Application Epicollect5 และข้อมูลทำมือจากการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ
90 นาที	การแนะนำระบบ DATA STUDIO และวิธีการจัดระบบข้อมูลหลังบ้าน	คู่มือ ระบบ DATA STUDIO
180 นาที	การปฏิบัติการวิเคราะห์ - สังเคราะห์ข้อมูลเข้าสู่ระบบ DATA STUDIO	คู่มือ ระบบ DATA STUDIO
120 นาที	การลิงค์ระบบ DATA STUDIO เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของ อปท.	ระบบเว็บไซต์ของท้องถิ่น
60 นาที	การเสริมความรู้และความเข้าใจต่อการทำระบบข้อมูลน้ำชุมชนเชื่อมโยงกับระบบ TWR / TWP	ชุดความรู้เรื่อง พรบ.น้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำ / ระบบ TWR / TWP

หลักสูตร 4 การจัดทำแผนงานโครงการ “แผนน้ำชุมชน” เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (อปท.) การติดตั้งหลักคิดและทักษะในการนำข้อมูลน้ำชุมชนมาสู่การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อตัดสินใจในการจัดทำแผนน้ำของชุมชน โดยจะเน้นไปที่การทำให้คณะกรรมการขององค์กรผู้ใช้น้ำสามารถเลือกใช้ข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจ มีทักษะในการเขียนแผนงานโครงการ เชื่อมโยงกับการทำงานกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะเวลาในการฝึก : 8 – 10 ชั่วโมง

จำนวนกลุ่มเป้าหมาย : 20 – 50 คน

ตารางที่ 4-12 กำหนดภารกิจกิจกรรมหลักสูตรที่ 4

ระยะเวลา	กิจกรรม	เครื่องมือ
45 นาที	เกมเพื่อการเรียนรู้	ชุดความรู้เรื่องเกม 5 ชั้นตอน
45 นาที	กิจกรรม Check In การฝึกจัดบรรยากาศการสนทนาอย่างสร้างสรรค์	ชุดความรู้เรื่องสนามแห่งการพูดคุยเชิงสร้างสรรค์
60 นาที	ติดตั้งหลักคิดและวิธีการในการใช้ระบบข้อมูลน้ำชุมชนจากระบบ DATA STUDIO	ระบบ DATA STUDIO
60 นาที	ชี้แจงกระบวนการจัดทำแผนน้ำชุมชน เชื่อมโยงกับระบบ TWP โดยใช้แบบฟอร์ม สทนช.004 เป็นกรอบในการจัดทำน้ำแผนน้ำ	แบบฟอร์ม สทนช.004 และคู่มือคำอธิบาย
180 นาที	การปฏิบัติการจัดทำแผนน้ำชุมชนภายใต้แผนแม่บทน้ำ 6 ด้าน	ตารางจัดทำแผนน้ำชุมชน คู่มือและคำอธิบายของ สทนช. ต่อ กิจกรรมและลักษณะงาน และระบบ DATA STUDIO
120 นาที	กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดทำแผนน้ำชุมชน โดยมีผู้เชี่ยวชาญ / ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ	แผนน้ำชุมชนที่แต่ละพื้นที่ได้จัดทำขึ้น
60 นาที	การเสริมความรู้และความเข้าใจต่อการนำข้อมูลแผนน้ำชุมชนที่ออกแบบเข้าสู่การทำเวทีประชาคมของหมู่บ้าน / ตำบล และจัดทำเป็นแผนน้ำของ อปท. (แผนพัฒนาท้องถิ่น) เพื่อเตรียมนำเข้าสู่ระบบ TWP	ชุดความรู้ - เส้นทาง ในการบรรจุแผนน้ำชุมชน เข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น

4.2.2.4 ชุดความรู้ต่อกระบวนการในการขับเคลื่อนให้เกิดรูปธรรมขององค์กรผู้ใช้น้ำและการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่

ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพองค์กรผู้ใช้น้ำ ที่นำไปสู่รูปธรรมการจัดการน้ำในพื้นที่ เริ่มจากการทำให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ผ่านการเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น จนเกิดความเข้าใจบริบท

และเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับพื้นที่ รวมถึงต้องเชื่อมโยงกับข้อมูลปริมาณและคุณภาพน้ำ ความต้องการการใช้น้ำของชุมชนในทุกกลุ่มเป้าหมาย นำมาวิเคราะห์และกำหนดเป็นแผนการจัดการน้ำของชุมชนให้สอดคล้องกับบริบทและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงจังหวะเวลา แต่การที่จะทำให้คนในพื้นที่เกิดความเข้าใจและมาร่วมกันวางแผนการจัดการน้ำโดยชุมชนนั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในชุมชน รวมถึงการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลร่วมกันผ่านกระบวนการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

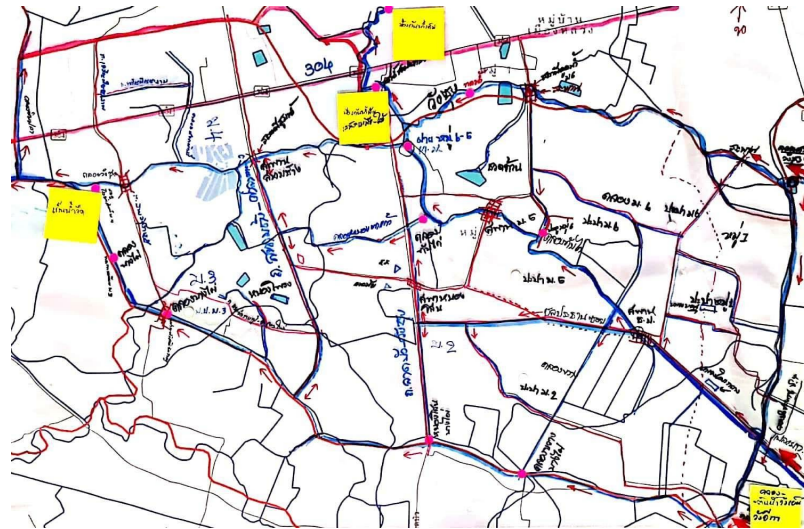
- 1) การสร้างความเข้าใจแนวทางการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับหมู่บ้าน - ตำบล
- 2) การค้นหาแกนนำในการจัดการน้ำชุมชนร่วมกับองค์กรผู้ใช้น้ำ
  - การจัดเวทีประชุมแบบมีส่วนร่วมในการเชิญชวนคนในชุมชนให้เข้ามาเป็นแกนนำของตำบล สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ โดยองค์ประกอบของแกนนำชุมชนในการจัดการน้ำ มาจากคนในชุมชนจากหลากหลายกลุ่มเป้าหมาย เช่น
    - แกนนำชุมชน
    - เด็กและเยาวชน
    - อสม.
    - อปท.
    - หน่วยงานเครือข่าย (ตามความเหมาะสม)
    - เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกกอง
- 3) การวิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นและการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำของคนในชุมชน ผ่านการประชุมรับฟังความคิดเห็น เอกสารการประชุมประจำเดือน/ประจำปี แผนพัฒนาท้องถิ่น และการทบทวนข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อติดตั้งเทคนิคและเครื่องมือในการทำงานแบบมีส่วนร่วมและการเก็บข้อมูล โดยการดำเนินการจะเน้นการติดตั้งหลักคิดการทำงานชุมชนแบบมีส่วนร่วม การติดตั้งเทคนิคและเครื่องมือในการทำงานชุมชน ทั้งการจัดทำ เส้นประวัติศาสตร์ชุมชนและพัฒนาการด้านน้ำ แผนที่เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินรอบปีการผลิต การวิเคราะห์สมดุลน้ำ และ Application Epicollect5 ฯลฯ
- 5) สํารวจและจัดเก็บข้อมูลของแหล่งน้ำในชุมชนผ่านการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วมและการใช้ Application Epicollect5
  - น้ำต้นทุน
    - สํารวจพื้นที่แหล่งน้ำชุมชน เช่น บ่อบาดาล สระ คลอง ฯลฯ
    - สํารวจเส้นทางน้ำชุมชน
    - จัดทำแผนที่แหล่งน้ำชุมชน ข้อมูลปริมาณน้ำ แบ่งตามประเภทการใช้
    - ชูดข้อมูลอุทกวิทยา (ปริมาณน้ำท่า ปริมาณน้ำฝน)

- วิธีดูแลสภาพแหล่งน้ำ
- ฯลฯ

- การใช้น้ำ
  - ปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่
  - ข้อมูลการใช้น้ำด้านเกษตรกรรม
  - ข้อมูลการใช้น้ำด้านการอุปโภคบริโภค
  - ข้อมูลการใช้น้ำด้านการเลี้ยงสัตว์
  - ระบบการใช้และส่งน้ำในพื้นที่
  - บัญชีน้ำชุมชน (ตารางติดตามสถานการณ์น้ำ)
  - ฯลฯ
- 6) กิจกรรมทำแผนผังน้ำทำมือโดยชาวบ้าน ผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ และนำมาวาดภาพเส้นทางน้ำเพื่อให้เห็นระบบไหลเวียนภาพของน้ำ และเชื่อมฐานข้อมูลเส้นทางน้ำในรูปแบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System; GIS) โดยภาพถ่ายที่ผ่านการสำรวจภาคสนามด้วยกระบวนการเชื่อมโยงทุกมิติ (hyperlink) นำมาสร้างความเชื่อมโยงฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์กับรูปภาพ

7) การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อจัดการความรู้

- การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น ระบบจัดเก็บข้อมูลน้ำ แผนที่ภูมิศาสตร์
- ภาพถ่ายจากดาวเทียม เครื่องจับพิกัดภูมิศาสตร์ (GPS) ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)
- โปรแกรมวิเคราะห์ด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Quantum GIS)
- โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐาน เช่น Microsoft Excel คอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- การใช้แอปพลิเคชันในการจัดเก็บข้อมูล

- 8) การจัดทำระบบภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำ โดยใช้แพลตฟอร์ม Application / Website ออนไลน์เพื่อจัดระบบข้อมูลและเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำ
- 9) การจัดทำแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยการนำข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์ทั้งหมด มาวางแผนในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์น้ำทั้ง 6 ด้าน และสอดคล้องกับความต้องการของคนในพื้นที่ พร้อมนำเข้าสู่เวทีประชาคมหมู่บ้าน / ตำบล เพื่อผลักดันสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น
- 10) การสนับสนุน อปท. ในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบสารสนเทศทะเบียนแหล่งน้ำและทางน้ำ (TWR) รวมทั้งแผนน้ำไทย (TWP) ทั้งในส่วนของข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำของตำบล (แผนพัฒนาท้องถิ่นที่ผ่านเวทีประชาคมและผ่านการรับรอง) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทและระบบนิเวศลุ่มน้ำ
- 11) การสรุปบทเรียนและผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งคืนข้อมูลและสื่อสารสู่สาธารณะ เพื่อผลักดันสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับท้องถิ่น และระดับลุ่มน้ำต่อไป

ภาพรวมในการขับเคลื่อนให้เกิดรูปธรรมขององค์กรผู้ใช้น้ำและการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ใน 33 ตำบล

ตารางที่ 4-13 เปรียบเทียบการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

ที่	ประเด็น	การดำเนินการ (เดิม)		การหนุนเสริมภายใต้โครงการ
		เจ้าหน้าที่ อปท.	แกนนำชุมชน	
1	การเสริมความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ - องค์กรผู้ใช้น้ำ	1.มีการเข้าร่วมประชุมชี้แจงเรื่อง พรบ.น้ำ และการใช้ระบบ TWP ที่ทาง สททช.จัดแต่ค่อนข้างน้อย / ยังไม่ต่อเนื่อง 2.ขาดความรู้เชิงลึกต่อ พรบ.น้ำ และบทบาทของ อปท. ต่อ พรบ.น้ำ	1.ยังเข้าไม่ถึงข้อมูล	1.จัดเวทีย่อยสร้างความเข้าใจกับผู้บริหารชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 2.อบรมเชิงปฏิบัติการเสริมความรู้ 3.ติดตามหนุนเสริมการดำเนินงานในพื้นที่และมีการสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง
2	การจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ	1.ยังขาดความเข้าใจต่อการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ - บทบาทหน้าที่ 2.ยังไม่มี การจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ	1.ยังไม่มีความรู้เรื่อง องค์กรผู้ใช้น้ำ - ขาดความเข้าใจและยังไม่เห็นความสำคัญ 2.มีเพียง 3 พื้นที่จาก 33 ตำบล ที่จดทะเบียนแต่ดำเนินการโดยชลประทานที่เข้ามาดำเนินการให้	1.สร้างความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำและอธิบายขั้นตอนการจดทะเบียน 2.ติดตามหนุนเสริม / กระตุ้นให้ชุมชนยื่นจดทะเบียน

3	การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ	1.ยังไม่มีการดำเนินการ	1.ยังไม่มีการดำเนินการ	1.พัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลและทำข้อมูลน้ำชุมชน 2.พัฒนาทักษะการบริหารจัดการกลุ่มและการสร้างการมีส่วนร่วม 3.พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเขียนแผนงานโครงการน้ำชุมชน 4.พัฒนาทักษะในการจัดระบบเอกสารและการบันทึกข้อมูล 5.พัฒนาทักษะการสรุปบทเรียนจากการจัดประชุม
4	การทำฐานข้อมูลน้ำชุมชน	1.เจ้าหน้าที่ อปท.เป็นผู้ดำเนินงาน (ข้อมูลมีค่อนข้างจำกัด) 2. ข้อมูลที่มียังไม่รอบด้าน มีเฉพาะเรื่อง 3.ไม่สามารถลงพื้นที่อัปเดตข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุกปีด้วยเงื่อนไขภาระงาน	1.รู้ข้อมูลเฉพาะจุด 2.รู้ข้อมูลเฉพาะบุคคล / กลุ่มคนที่จำนวนไม่มาก 3.มักใช้การประมาณการมากกว่าข้อมูลจากการสำรวจจริง 4.ยังไม่เห็นความสำคัญของการมีข้อมูล มากนัก 5.มักปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อปท. 6.บันทึกใส่สมุดแต่ยังไม่มียระบบในการบันทึก	1.เสริมความรู้และความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีข้อมูลน้ำชุมชน 2.ติดตั้งทักษะการจัดเก็บข้อมูลและหนุนเสริมการเก็บข้อมูลจริง 3.สร้างพื้นที่ให้เจ้าหน้าที่ อปท. และแกนนำชุมชนได้ร่วมเก็บข้อมูลและรับรู้ข้อมูลร่วมกัน 4.พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศน้ำของชุมชน / องค์กรผู้ใช้น้ำ หนุนเสริมการกรอกระบบข้อมูล TWR/TWP ของเจ้าหน้าที่ อปท.
5	การจัดทำแผนน้ำชุมชน	1.ยังไม่ได้ดำเนินการแผนน้ำเฉพาะ 2.บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น ที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. เป็นผู้รับผิดชอบ	1.ยังไม่ได้ดำเนินการเป็นเพียงเข้าร่วมเวทีประชาคมที่ทาง อปท. จัดขึ้น	1.เสริมทักษะการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลผ่านการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ 2.เปิดพื้นที่จัดกระบวนการแบบมีส่วนร่วมให้คนทุกกลุ่มในชุมชนได้เสนอข้อมูลและความต้องการ 3.จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเขียนแผนงานโครงการในการจัดการน้ำของชุมชน
6	การติดตามหนุนเสริม	1.ดำเนินการเป็นบางครั้งในการติดตามผลลัพธ์จากแผนงานที่ดำเนินการ	1.ยังไม่มีหน่วยงานหลักในการลงหนุนเสริม	1.เครือข่ายมหาวิทยาลัยและพี่เลี้ยงพื้นที่ลงหนุนเสริมการทำกิจกรรมขององค์กรผู้ใช้น้ำ / ชุมชน ทุก

	<p>2.ยังไม่มี การหนุนเสริมกิจกรรมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ</p> <p>3.ยังไม่มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาติดตามหนุนเสริมและติดตั้งความรู้ระหว่างทาง</p>	<p>การบริหารจัดการน้ำของชุมชน</p> <p>2.ยังไม่มีหน่วยงานภายนอกเข้ามาติดตามหนุนเสริมและติดตั้งความรู้ระหว่างทาง</p>	<p>เดือน ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การลงพื้นที่จัดประชุมกลุ่มย่อย / การใช้ Zoom เป็นต้น</p>
--	---	---	---

ผลลัพธ์ในการตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 : เพื่อจัดทำระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล

4.2.3 องค์ความรู้เรื่องระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ

4.2.3.1 รายละเอียดระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ

การพัฒนา ระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ ภายใต้การดำเนินโครงการครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างพื้นที่ฐานข้อมูลน้ำของคนในชุมชนทั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชน กลุ่มองค์กรในชุมชนที่สามารถเข้ามาร่วมเก็บและร่วมตรวจสอบข้อมูลแบบมีส่วนร่วม มีฐานระบบข้อมูลน้ำของชุมชนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการวางแผนการจัดการปัญหาน้ำของชุมชนในทุกมิติ และเพื่อที่จะนำไปใช้สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานกรอกข้อมูลเข้าไปในระบบ TWP และ TWR ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ที่มาจากความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน ซึ่งระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน Google Data Studio จะช่วยในการรายงานผล จากข้อมูลที่มีตัวเลขหลายๆ อ่านค่อนข้างยาก ให้ออกมาเป็นรูปภาพ เพื่อง่ายต่อความเข้าใจ โดยสามารถเชื่อมต่อกับข้อมูลมาสร้างเป็น กราฟ, แผนภูมิ, ตาราง, แผนที่ ฯลฯ ช่วยให้เห็นภาพข้อมูลอย่างชัดเจน และสามารถแบ่งปันข้อมูลเชิงลึกได้ โดย ระบบภูมิสารสนเทศการบริหารจัดการน้ำชุมชน Google Data Studio แบ่งออกเป็น 3 หน้าหลัก ดังนี้

หน้าที่ 1 แสดงภาพรวมของ ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน Google Data Studio โดยมี 8 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ชื่อข้อมูลสารสนเทศ

แสดงชื่อ ของ ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน Google Data Studio

2. แถบแสดงสถานะ

แสดงสถานะของข้อมูลที่กรอกเข้าระบบ Google Data Studio ในภาพรวมปัจจุบันทั้งหมดที่แบ่งออกเป็นช่องของ จำนวนโครงการ งบประมาณ ปริมาณน้ำต้นทุน พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์ และมูลค่าผลผลิตมวลรวม

3. กราฟแสดงสัดส่วน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ทั้ง 6 ด้าน

แสดงสัดส่วนของโครงการที่ ตอบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ทั้ง 6 ด้านภายใต้แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

4. กราฟแสดงจำนวนโครงการรายอำเภอ
แสดงสัดส่วนโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารจัดการน้ำ
5. รูปภาพ
แสดงลักษณะ ของสถานที่ ตามพิกัดที่แสดง
6. ตารางแสดง รายละเอียด สรุปข้อมูล
แสดงรายละเอียดภาพรวมในรูปแบบของตาราง แบ่งเป็นแผนพัฒนาตำบล (ชื่อโครงการ) ,กลุ่มประเภทโครงการ ,งบประมาณ พื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์ รวมถึงมูลค่าผลผลิต
7. แผนที่แสดงพิกัดของ พื้นที่ โครงการ
แสดงพิกัดข้อมูลในพื้นที่ ที่แบ่งสีตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ทั้ง 6 ด้าน
8. ตารางแสดง จำนวนโครงการรายตำบล
แสดงจำนวนโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารจัดการน้ำ

ภาพที่ 4-40 หน้า 1 แสดงภาพรวมของ ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน

หน้าที่ 2 แสดงรายละเอียดข้อมูลในพื้นที่ โดยมี 10 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ชื่อพื้นที่

แสดงชื่อของพื้นที่ที่เก็บข้อมูล Google Data Studio ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน

2. แถบแสดงสถานะ

แสดงสถานะของข้อมูลที่กรอกเข้าระบบ Google Data Studio ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน แบ่งออกเป็น จำนวนหมู่บ้าน จำนวนแหล่งน้ำ ปริมาณน้ำต้นทุนรวม

3. ตัวควบคุมแบบรายการ

ตัวควบคุมรายการแบบเลื่อนลง สามารถเลือกดูข้อมูล รายตำบล โดยการกดที่ตัวควบคุม และเลือกเฉพาะ ตำบลที่เราสนใจเข้าไปดูข้อมูล

4. กราฟแสดงสัดส่วน ประเภทของแหล่งน้ำ

แสดงสัดส่วนประเภทแหล่งน้ำ ในพื้นที่ตำบลที่เก็บข้อมูลขึ้นมาเป็นกราฟวงกลม

5. กราฟแสดงการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำ

แสดงสัดส่วนการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำ ในพื้นที่ตำบลที่เก็บข้อมูลขึ้นมาเป็นกราฟวงกลม

6. แผนที่แสดงพิกัดของแหล่งน้ำที่เก็บข้อมูล

แสดงพิกัดข้อมูลในพื้นที่ ที่เชื่อมโยงกับรูปภาพแหล่ง

7. กราฟแสดงสภาพปัญหาของแหล่งน้ำ

แสดงสัดส่วนสภาพปัญหาของแหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลที่เก็บข้อมูลขึ้นมาเป็นกราฟวงกลม

8. รูปภาพ

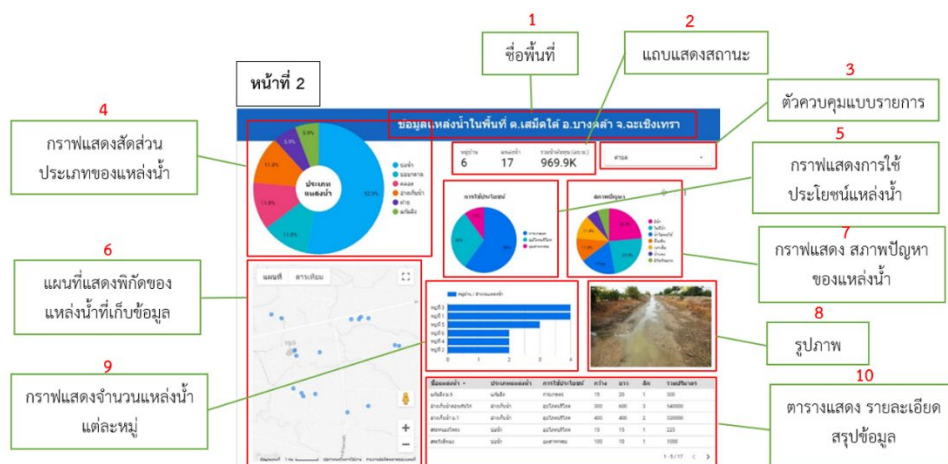
แสดงสภาพแหล่งน้ำในพื้นที่ เพื่อให้เห็นบริบทพื้นที่จริง

9. กราฟแสดงจำนวนแหล่งน้ำแต่ละหมู่

แสดงปริมาณแหล่งน้ำในพื้นที่แบ่งออกเป็นรายหมู่บ้าน

10. ตารางแสดง รายละเอียด สรุปข้อมูล

แสดงรายละเอียดภาพรวมในรูปแบบของตาราง ที่แบ่งออกเป็น ชื่อของแหล่งน้ำ ประเภทแหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ ความกว้าง ความยาว ความลึก และปริมาตรของแหล่งน้ำนั้น

ภาพที่ 4-41 หน้าที่ 2 แสดงรายละเอียดข้อมูลในพื้นที่

หน้าที่ 3 แสดงรายละเอียดความต้องการการใช้น้ำในพื้นที่ โดยมี 7 ส่วนใหญ่ๆ คือ

1. ชื่อพื้นที่

แสดงชื่อของพื้นที่ที่เก็บข้อมูล Google Data Studio ในด้านความต้องการการใช้น้ำในพื้นที่

2. ตัวควบคุมแบบรายการ

ตัวควบคุมรายการแบบรายการเลื่อนลง สามารถเลือกดูข้อมูล รายตำบล โดยการกดที่ตัวควบคุม และเลือกเฉพาะ ตำบลที่เราสนใจเข้าไปดูข้อมูล

3. แถบสถานะ

แสดงสถานะของข้อมูลที่กรอกเข้าระบบ Google Data Studio ระบบภูมิสารสนเทศ การบริหารจัดการน้ำชุมชน แบ่งออกเป็น จำนวนหมู่บ้าน ประเภทการใช้น้ำ ปริมาณการใช้น้ำต่อ

4. กราฟแสดงสัดส่วนประเภทการใช้น้ำ

แสดงสัดส่วนประเภทการใช้น้ำในแต่ละด้านในพื้นที่ตำบล

5. กราฟแสดงสัดส่วน สภาพปัญหาความต้องการน้ำ

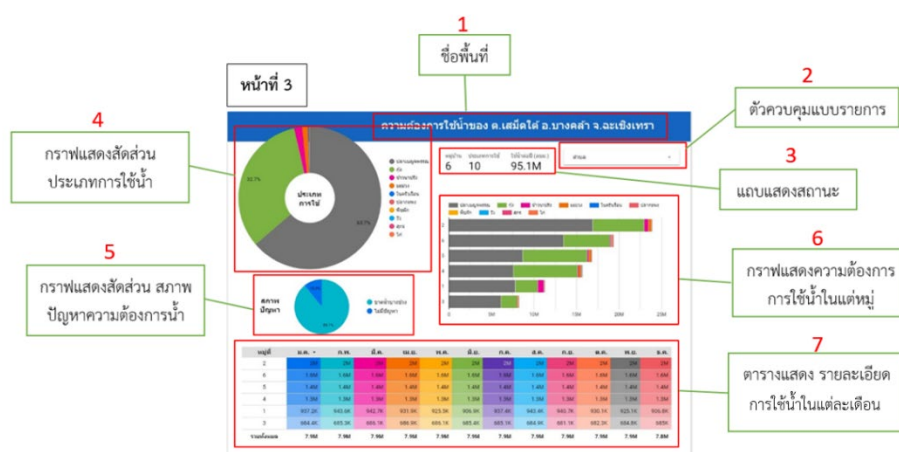
แสดงสัดส่วนสภาพปัญหาน้ำ ในพื้นที่ตำบลที่เก็บข้อมูลขึ้นมาเป็นกราฟวงกลม

6. กราฟแสดงความต้องการใช้น้ำในแต่ละหมู่บ้าน

แสดงความต้องการน้ำที่ใช้ในประเภทต่างๆ ที่แบ่งออกเป็นรายหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลที่เลือกจากตัวควบคุมรายการ

7. ตารางแสดงรายละเอียดการใช้น้ำในแต่ละเดือน

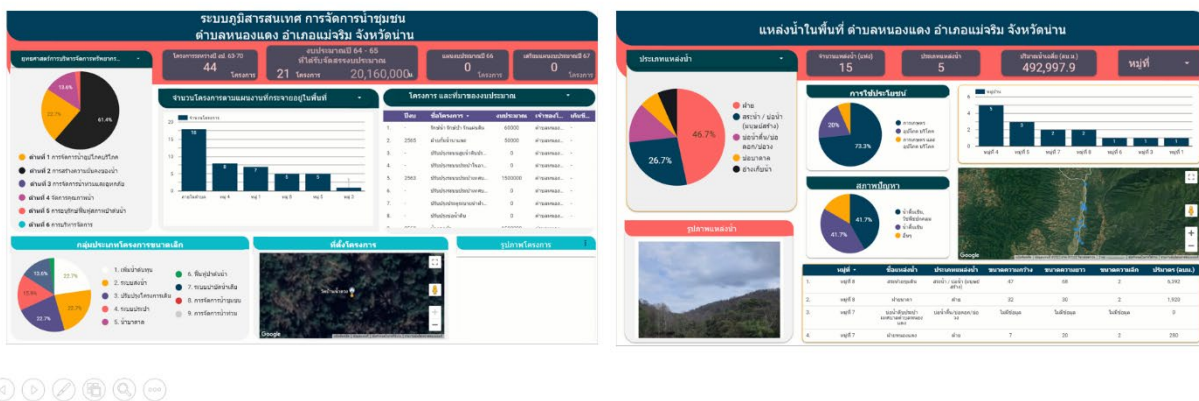
แสดงปริมาณการใช้น้ำในแต่ละเดือน และจำแนกตามหมู่บ้านโดยการสรุปภาพรวมของในแต่ละเดือน ว่ามีการปริมาณความต้องการน้ำเท่าไร และยังสามารถเลือกดูได้เฉพาะรายหมู่บ้านในตำบลนั้น

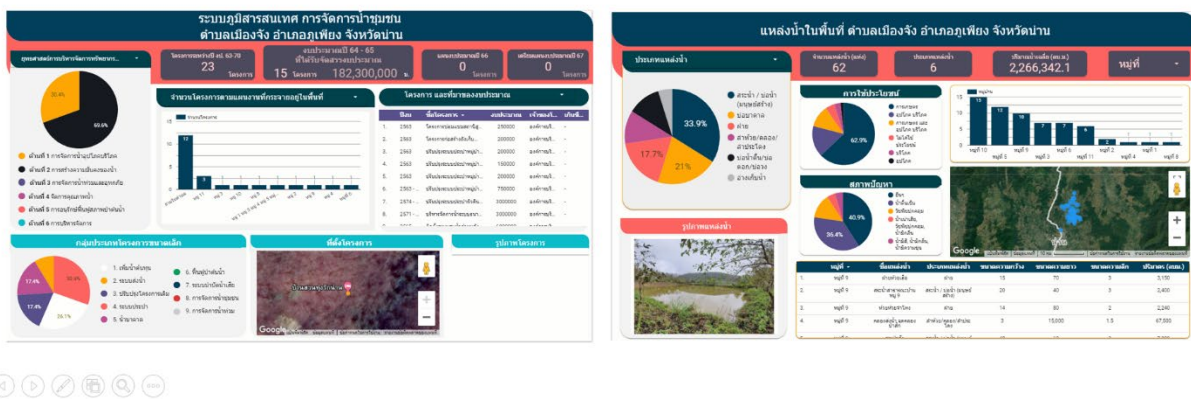
ภาพที่ 4-42 หน้าที่ 3 แสดงรายละเอียดความต้องการการใช้น้ำในพื้นที่

4.2.3.2 ระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 33 ตำบล

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการทำให้ทั้ง 33 ตำบลเป้าหมาย ทำให้เกิดระบบข้อมูลน้ำของชุมชน ที่นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดทำแผนน้ำของชุมชน โดยสามารถเปิดลิงค์ และ Copy ลิงค์ เพื่อดูรายละเอียดของระบบน้ำชุมชนทั้ง 33 ตำบลได้ที่ https://datastudio.google.com/u/0/reporting/0d2da5e4-9be1-44ee-95c6-168a752e7cbf/page/p_vemr58xorc ซึ่งได้มีการส่งมอบและติดตั้งไว้ใน อบท.ทั้ง 33 ตำบลที่เข้าร่วมโครงการเพื่อดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลของพื้นที่ให้เกิดความต่อเนื่อง โดยตัวอย่างหน้าระบบของแต่ละตำบลมี ดังนี้

ภาพที่ 4-43 ตัวอย่างระบบตำบลหนองแดง

ภาพที่ 4-44 ตัวอย่างระบบตำบลเมืองจั่ง

🔍 📄 🗺️ 📊 📑

ภาพที่ 4-45 ตัวอย่างระบบตำบลลวก

🔍 📄 🗺️ 📊 📑

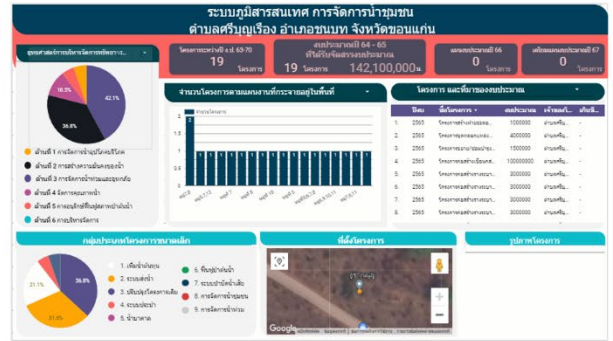
ภาพที่ 4-46 ตัวอย่างระบบตำบลท่าผา

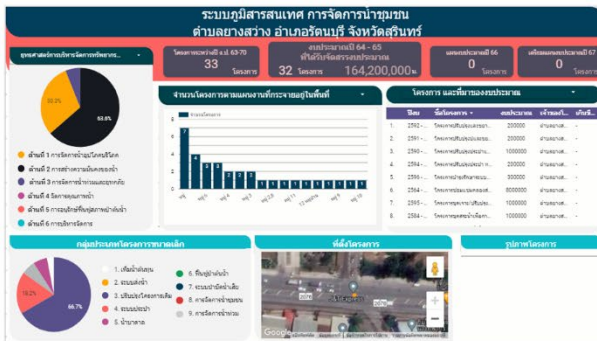
🔍 📄 🗺️ 📊 📑

ภาพที่ 4-47 ตัวอย่างระบบตำบลป่าเมี่ยง

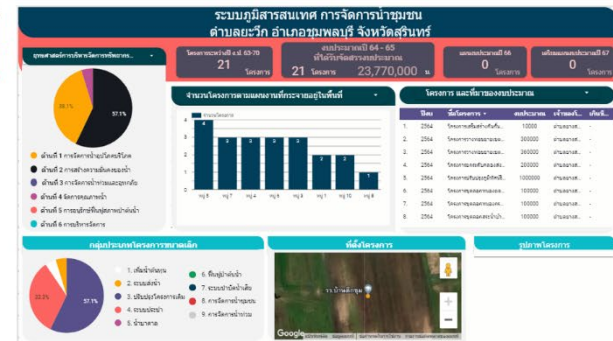

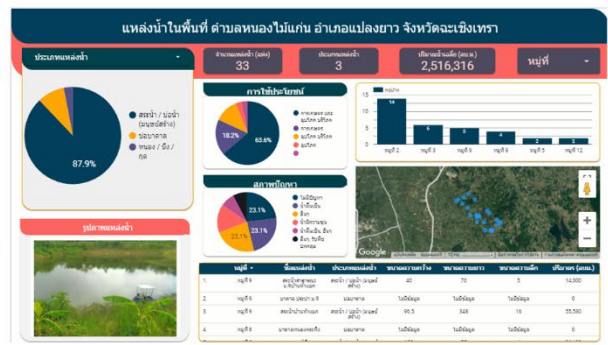
ภาพที่ 4-51 ตัวอย่างระบบตำบลศรีบุญเรือง

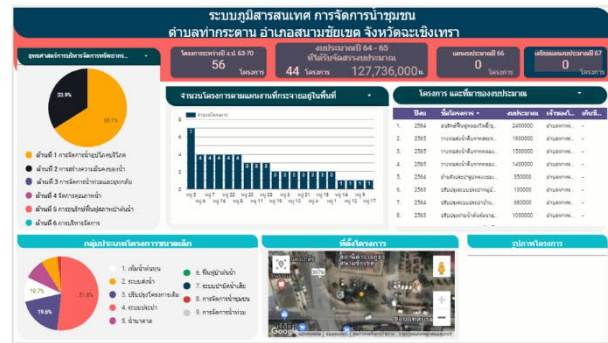
ภาพที่ 4-52 ตัวอย่างระบบตำบลยางสว่าง

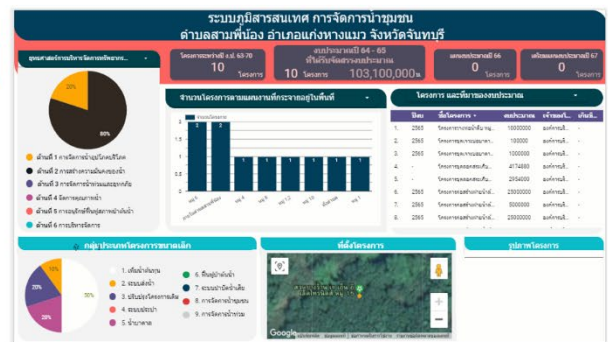
ภาพที่ 4-53 ตัวอย่างระบบตำบลละวี

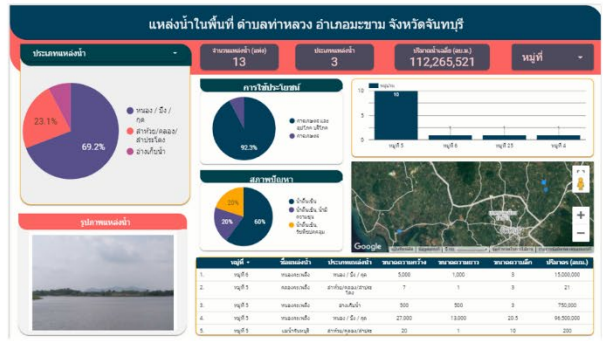
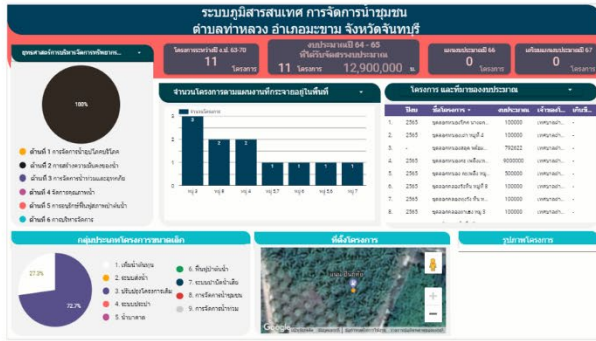
ภาพที่ 4-54 ตัวอย่างระบบตำบลหนองไม้แก่น

ภาพที่ 4-55 ตัวอย่างระบบตำบลท่ากระดาน

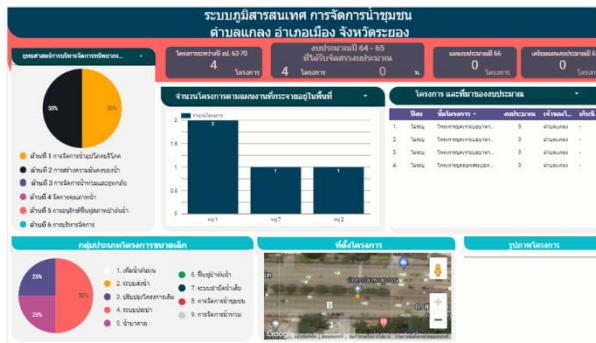
ภาพที่ 4-56 ตัวอย่างระบบตำบลสามพี่น้อง

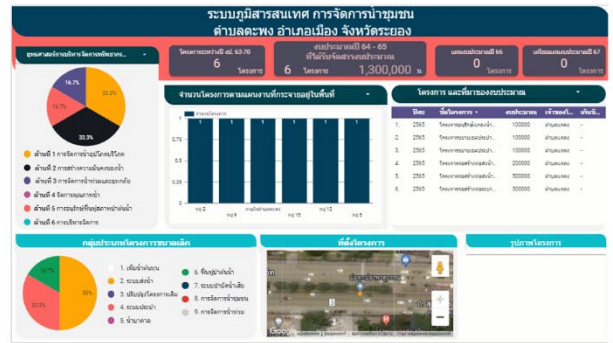
ภาพที่ 4-57 ตัวอย่างระบบตำบลท่าหลวง

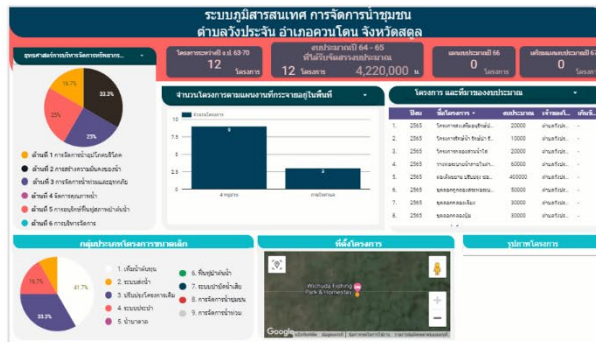
ภาพที่ 4-58 ตัวอย่างระบบตำบลพลวงทอง

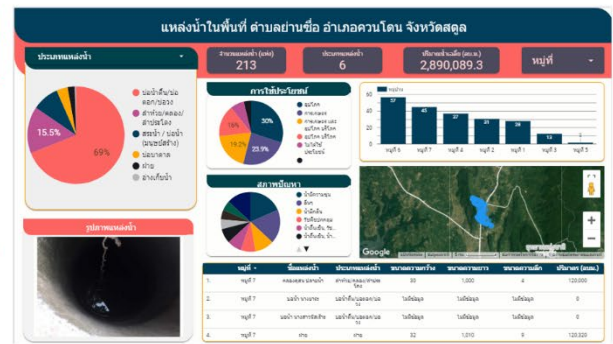
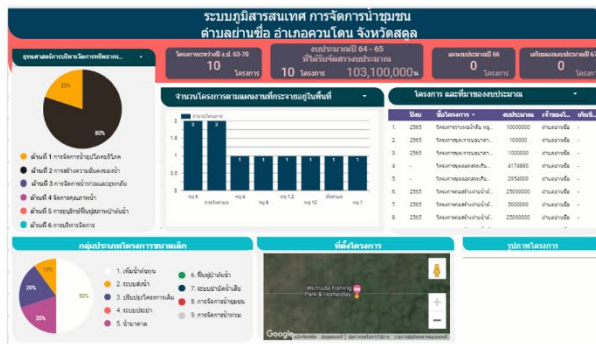
ภาพที่ 4-59 ตัวอย่างระบบตำบลแกลง

ภาพที่ 4-60 ตัวอย่างระบบตำบลตะพง

ภาพที่ 4-61 ตัวอย่างระบบตำบลวังประจัน

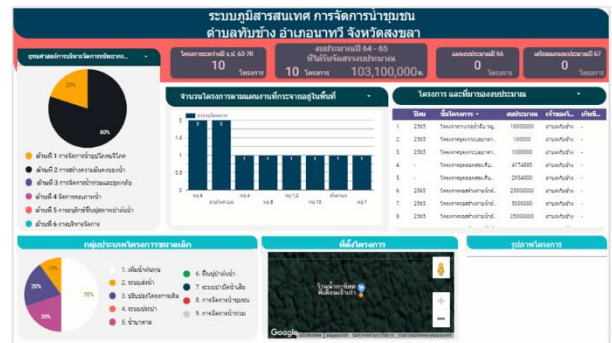
ภาพที่ 4-62 ตัวอย่างระบบตำบลย่านซื่อ

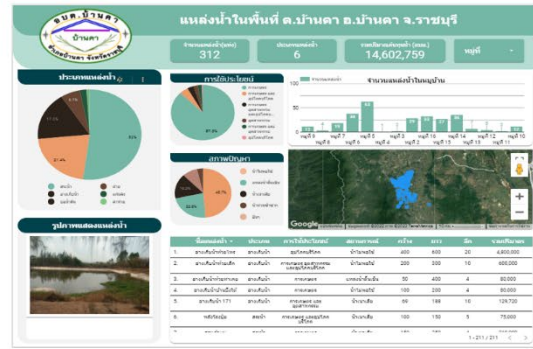
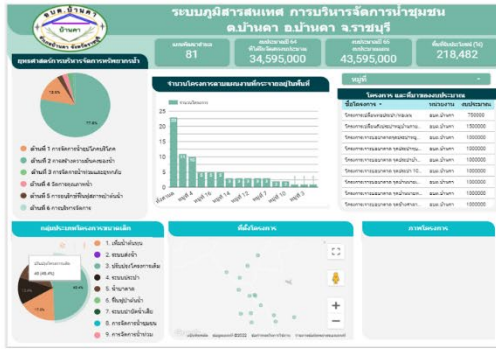
ภาพที่ 4-63 ตัวอย่างระบบตำบลควนขัน

ภาพที่ 4-64 ตัวอย่างระบบตำบลเชิงแส

ภาพที่ 4-65 ตัวอย่างระบบตำบลทับช้าง

ภาพที่ 4-66 ตัวอย่างระบบตำบลบ้านคา

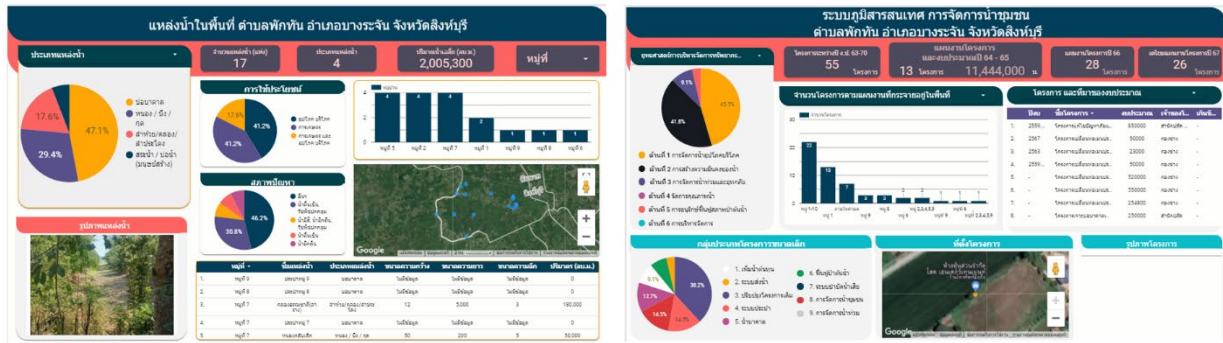
ภาพที่ 4-67 ตัวอย่างระบบตำบลหนองขาม

ภาพที่ 4-68 ตัวอย่างระบบตำบลชัยจำปา

ภาพที่ 4-72 ตัวอย่างระบบตำบลพักทัน

ภาพที่ 4-73 ตัวอย่างระบบตำบลไม้ดัด

4.2.3.3 การวิเคราะห์สมดุลน้ำของชุมชน (ความต้องการ - ปริมาณต้นทุนน้ำ) ผ่านระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ

ในการดำเนินโครงการครั้งนี้ ทีมวิจัยและแกนนำทั้ง 33 ตำบลได้มีการนำข้อมูลจากระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจของชุมชนที่ดำเนินงานร่วมกันมาวิเคราะห์ศักยภาพและต้นทุนในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเฉพาะในส่วนของปริมาณความต้องการน้ำ เทียบเคียงกับปริมาณน้ำต้นทุน รวมทั้งทิศทางในการจัดการน้ำของพื้นที่ที่นำแผนการจัดการน้ำที่บรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ 6 ด้าน และสอดคล้องกับ 9 กลุ่มประเภทโครงการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

วาระ 3.1 ผลการประชุมคณะอนุกรรมการภายใต้ กนช.		
3.1.4 คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการขนาดเล็ก		
กลุ่มประเภทโครงการ และหน่วยงานที่ดำเนินการ		
ประเภทโครงการ	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. เพิ่มน้ำต้นทุน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ แก้มลิง ขุดสระน้ำ ฝาย ฝายต้นน้ำ ฝายชะลอน้ำ ประตุน้ำระบายน้ำ เขื่อนทดน้ำ อาคารบังคับน้ำ ฝนหลวง	ชป. ทน. พต. สปก. ปก. กปภ. อปท. อส. ผล. ปม. ทบ.	กองทัพบก นทพ.
2. ระบบส่งน้ำ ได้แก่ ระบบส่งน้ำ ระบบกระจายน้ำ	ชป. ทน. พต. สปก. อปท. ทบ.	กองทัพบก นทพ.
3. ปรับปรุงโครงการเดิม ได้แก่ ขุดลอกปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพ ป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง	ชป. ทน. ยผ. สปก. ปก. กปภ. อปท. จท.	กองทัพบก นทพ.
4. ระบบประปา ได้แก่ ประปา เพิ่มประสิทธิภาพการประปา	กปภ. อปท.	ภาคเอกชน นทพ.
5. น้ำบาดาล ได้แก่ แหล่งน้ำบาดาล ธนาคารน้ำใต้ดิน	ทบ. สปก. อปท.	กองทัพบก นทพ.
6. พื้นฟูป่าต้นน้ำ ได้แก่ พื้นฟูป่า	อส. ปม. อปท. พต. สปก.	ภาคเอกชน กองทัพบก นทพ.
7. ระบบบำบัดน้ำเสีย ได้แก่ ระบบบำบัดน้ำเสีย	อจน. คท. ปศ. อปท. สม.	ภาคเอกชน กองทัพบก นทพ.
8. การจัดการน้ำชุมชน ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ แก้มลิง สระพวง และการจัดการน้ำชุมชนในรูปแบบอื่น ๆ	อปท. สสน. อว. ทบ. กสภ. สทนช.	มูลนิธิปิดทองหลังพระ มูลนิธิ อุทกพัฒน์ ภาคเอกชน กองทัพบก นทพ.
9. การจัดการน้ำท่วม ได้แก่ โครงการป้องกันน้ำท่วม เขื่อนป้องกันตลิ่ง	ชป. ทน. จท. ยผ. อปท. ปก.	กองทัพบก นทพ.

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ
(ปี พ.ศ. 2558-2569) ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

- 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 : **การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค**
- 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 : **การสร้างความมั่นคงของน้ำ ภาคการผลิต ภาคการเกษตรและอุตสาหกรรม**
- 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 : **การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย**
- 4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 : **การจัดการคุณภาพน้ำ**
- 5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 : **การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดินพื้นที่ป่าต้นน้ำ**
- 6) ยุทธศาสตร์ที่ 6 : **การบริหารจัดการ**

ภาพที่ 4-74 แสดงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ 6 ด้าน และ 9 กลุ่มประเภทโครงการ

ตารางที่ 4-14 การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนผ่านระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
1. ตำบล หนองแดง อำเภอแม่จ ริม	6	2,268 (2564)	15,237.46	1. ข้าวเจ้า 257.29 ไร่ 2. ข้าวเหนียว 1,329.07 ไร่ 3. ข้าวไร่ 983.41 ไร่ 4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4,629.74 ไร่ 5. ถั่วเขียวผิวมัน 1.17 ไร่ 6. ถั่วลิสง 1.46 ไร่ 7. ถั่วเหลือง 125.8 ไร่ 8. หญ้าเลี้ยงสัตว์ 10.18 ไร่ 9. มันสำปะหลังโรงงาน 43.76 ไร่ 10. พืชไร่อื่นๆ 4.22 ไร่ 11. ชิง 53.28 ไร่ 12. คะน้า 0.75 ไร่ 13. ผักกวางตุ้ง 1.05 ไร่	1. สุกร 1 ไร่ 2. ไหม 463.13 ไร่ 3. ปลานิล 1.43 ไร่ 4. โคเนื้อ 5. แพะ 6. แกะ	ลำน้ำแม่จริม ลำ เหมือง ฝ่ายกั้น น้ำ สระน้ำ อ่าง เก็บน้ำ ห้วย พรหม บ่อ บาดาล บ่อน้ำ ตื้น	492,997.9	22,837,343	44	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 4 ยุทธศาสตร์ : 1	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 6 กลุ่มโครงการ : 7

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				14. ผักกาดเขียวปลี 5.55 ไร่ 15. พักทอง 8.88 ไร่ 16. มะระ 6.33 ไร่ 17. ผักอื่นๆ 0.75 ไร่ 18. ถั่วฝักยาว 19.26 ไร่ 19. เงาะ 90.16 ไร่ 20. ชมพู่ 0.16 ไร่ 21. ทูเรี่ยน 12.54 ไร่ 22. ฝรั่ง 3 ไร่ 23. มะขาม 82.68 ไร่ 24. มะนาว 10.89 ไร่ 25. มะปรางหวาน 0.25 ไร่ 26. มะม่วง 53.59 ไร่ 27. มะยงชิด 1 ไร่ 28. มังคุด 1 ไร่ 29. ลองกอง 3.35 ไร่ 30. ลำไย 20.79 ไร่ 31. ลิ้นจี่ 12.05 ไร่ 32. ส้มเขียวหวาน 6 ไร่							

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				33. ส้มโอ 5.99 ไร่ 34. อโวคาโด 7.43 ไร่ 35. ไม้ผลอื่นๆ 4.08 ไร่ 36. กาแฟ 65.95 ไร่ 37. โกโก้ 91.68 ไร่ 38. ปาล์มน้ำมัน 664.28 ไร่ 39. มะพร้าว 0.5 ไร่ 40. มะม่วงหิมพานต์ 752.37 ไร่ 41. ยางพารา 5,093.91 ไร่ 42. ไม้สัก 221.02 ไร่ 43. หมาก 1 ไร่ 44. ไม้ 3.66 ไร่ 45. หม่อน(มัดเบอรี) 40.76 ไร่ 46. ไม้พยูง 12.9 ไร่ 47. อินทผลัม 7.39 ไร่ 48. ไม้ยืนต้นอื่นๆ 19.57 ไร่							

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
2. ตำบล เมืองจัน ท์ อำเภอภู เพียง	11	5,854 (2562)	21,265.12	1. ข้าว 1,941.22 ไร่ 2. มะม่วง 4,368.19 ไร่ 3. ลำไย 2,768.40 ไร่ 4. ลิ้นจี่ 1,157.41 ไร่ 5. มะม่วงหิมพานต์ 130.53 ไร่ 6. ยางพารา 2,959.42 ไร่ 7. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 5,629.55 ไร่ 8. มันสำปะหลังโรงงาน 266.76ไร่	ไหม สุกร โค ไก่	ลำน้ำน่าน ลำ น้ำยาว ลำน้ำกุ่ม ค ล อ ง ชลประทาน บ่อ น้ำตื้น บ่อ บาดาล สระป่า ติง อ่างเก็บน้ำ ห้วยเหี้ยะ อ่าง เก็บน้ำห้วยหะ อ่างเก็บน้ำจำ ฝาย ห้วยหัด ฝายห้วยดินดำ	2,266,342.1	43,542,399	62	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5
3. ตำบลบ่อ สวก อำเภอ เมืองน่าน	13	6,622 (2564)	15,625.07	1. ข้าว 4,490.02 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 4,089.08 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 905.87 ไร่ 4. ยางพารา 5,200.73 ไร่ 5. ลำไย 383.35 ไร่	โคเนื้อ โคพื้นบ้าน โคขุน กระบือ สุกร ปลา	ลำห้วยบ่อสวก ลำห้วยม่วง ลำ ห้วยน้ำจาง ลำ ห้วยน้ำขาว ลำ ห้วยลักไก่ ฝาย บ่อบาดาล สระ น้ำ บ่อน้ำตื้น อ่างเก็บน้ำห้วย ม่วง	10,683,592.5	22,832,110	33	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 4 ยุทธศาสตร์ : 5	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				6. มะม่วงหิมพานต์ 556.02 ไร่							กลุ่มโครงการ : 5 กลุ่มโครงการ : 8 กลุ่มโครงการ : 9
4.ตำบลป่า เมี่ยง อำเภอ ดอยสะเก็ด	6	3,492 (2564)	3,696	1. ข้าวนาปี 335 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 55 ไร่ 3. ปาล์มน้ำมัน 4 ไร่ 4. ยางพารา 110 ไร่ 5. กาแฟ 500 ไร่ 6. เห็ดหอม 50 ไร่ 7. ลำไย 200 ไร่ 8. ชา 200 ไร่ 9. ไม้ดอกไม้ประดับ 50 ไร่		แม่น้ำแม่กวง สระน้ำขุนแม่ก วง ลำห้วยแก้ว ลำเหมื่อน้ำแม่ หวาน หนองผำ	160,392.25	1,066,753	8	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 3	กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 4
5. ตำบลท่า ผา อำเภอ แม่แจ่ม	10	4,966 (2564)	15,785.5	1. ข้าว 3,440 ไร่ 2. ถั่วเหลือง 630 ไร่	ไก่ โค และสุกร	ลำน้ำแม่แรก ลำ น้ำแม่แจ่มลำน้ำ แม่ปาน สระน้ำ	3,742,702	18,602,940	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				3. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 9,832 ไร่ 4. ลำไยและมะม่วง 390 ไร่ 5. หอมแดง 1,176.5 ไร่ 6. กะหล่ำปลี 15 ไร่ 7. ยางพารา 275 ไร่		บ่อน้ำตื้น บ่อ บาดาล เหมือน ส่งน้ำป่า แ่ง เหมือนทุ่งสาม คีล					กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5
6.ตำบลนา เยี้ย อำเภอ นาเยี้ย	5 (เทศบาล)	6,519 (2564)	45,925	1. ข้าวนาปี 37,521 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 996 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 4,609 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 6 ไร่ 5. ปาล์มน้ำมัน 34 ไร่ 6. ยางพารา 1,501 ไร่	สุกร วัว ควาย ปลา (บ ริ โ ภ ค ไ น ควรรีออน)	ลำโดมใหญ่ ลำ ห้วยไผ่ ห้วย เชือก ห้วยแม่ นางมา ห้วย กลางโคก ห้วย แก้งตีบ ห้วยนา แซงเหนือ กุด หวาย ร่องเม็ก สระน้ำ บ่อ บาดาล อ่างเก็บ น้ำห้วยสะเดาะ	8,502,661.5	21,363,962	1	ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 3
7 ตำบล สำโรง อำเภอโพธิ์ ไทร	11	7,872	37,824	1. ข้าว 18,832 ไร่ 2. มันสำปะหลัง 12,150 ไร่	สุกร วัว ควาย ปลา	แม่น้ำโขง ฝายอี แล้ง วังตลาด วัง อีแรง บึงพละคร ฝายภูหินเหล็ก	6,529,350.57	49,900,488	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 4

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				3. ยางพารา 6,829 ไร่ 4. ปาล์มน้ำมัน 13 ไร่ 5. อื่นๆ เช่น สวน มะนาว ยูคาลิปตัส สวนมะขามหวาน สวนลำไย สวน มะม่วง พืชผักสวน ครัวและสมุนไพรที่ หาได้ตามท้องถิ่น		ไฟ หนองโป่งบก ห้วยสะทุง ห้วย บง ห้วยไร่ ห้วย ม่วง ห้วยหิน ฮาว ห้วยฉลอง ห้วยช้าง ฝ่าย หลวง ห้วยบง สระน้ำ อ่างร่อง คัน แยก บ่อ บาดาล บ่อน้ำ ตื้น					กลุ่มโครงการ : 5
8 ตำบล เมืองเพีย อำเภอบ้าน ไผ่	14	9,307 (2564)	21,033	1. ข้าวนาปี 20,353 ไร่ 2. มันสำปะหลัง 44 ไร่ 3. อ้อยโรงงาน 19 ไร่ 4. อื่นๆ เช่น มะม่วง กล้วย มะละกอ บวบ ถั่ว ผักสวนครัว	ควาย วัว ปลา ตะเพียน ปลานิล กึ่งขาว ปลากระพง	แก่งละว้า กุด ละว้า สระเก็บ น้ำ บ่อบาดาล	2,089,956	21,026,101	14	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 4 ยุทธศาสตร์ : 6	กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 7

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
9 ตำบลศรี บุญเรือง อำเภอ ชนบท	8	3,682 (2563)	3,982	1. ข้าวนาปี 3,920 ไร่ 2. อ้อยโรงงาน 49 ไร่ 3. อื่นๆ เช่น แตงกวา บวบ ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ พริก	ควาย วัว สุกร ไก่ บ้าน ปลานิล ปลา ตะเพียน	อ่างเก็บน้ำ หนองกองแก้ว ลำน้ำชี คลอง สายหลัก คลอง สายย่อย คลอง ไส้ไก่ คลอง อีสานเขียว บ่อ พัก สระน้ำ หนองอีเหลื่อ หนองกุดหล่ม หนองหวาย หนองอ้อ	1,616,623.5	4,102,818	19	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 4 ยุทธศาสตร์ : 5	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 7
10 ตำบล ยางสว่าง อำเภอรัต นบุรี	11	4,855	13,602	1. พื้นที่นาประมาณ 11,288 ไร่ 2. มันสำปะหลัง 78 ไร่ 3. ยางพารา 19 ไร่	ควาย วัว สุกร ไก่ ปลา	ลำห้วยทับทัน หนองกุดหล่ม หนองไผ่ หนอง นาแซง หนอง กุดไฮ บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล สระ น้ำหนองบัว อ่าง เก็บน้ำบ้านนาง เข้ม อ่างเก็บน้ำ แก้มลิงหนองบัว	37,081,250	11,756,523	32	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 8 กลุ่มโครงการ : 9

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
11 ตำบล ยะวีก อำเภอชุม พลบุรี	10	7,660	26,395	1. ข้าวนาปี 25,690 ไร่ 2. มันสำปะหลัง 57 ไร่ 3. อ้อยโรงงาน 19 ไร่	ควาย วัว สุกร ไก่ ปลา	แม่น้ำมูล ลำ ห้วย คลองส่งน้ำ อีสานเขียว กุด ตะคอก กุดชัน กุดหวายน้อย กุดเวียน หนอง น้ำอ้อม หนอง ทับ หนองสะแก หนองพิมาน สระน้ำ บ่อน้ำ ตื้น บ่อบาดาล	18,905,300	26,534,436	21	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 4	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4
12 ตำบล หนองไม้ แก่น อำเภอ แปลงยาว	12	7,460 (2564)	28,224	1. ข้าวนาปี 409 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 52 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 2,048 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 205 ไร่ 5. ปาล์มน้ำมัน 3,358 ไร่ 6. ยางพารา 13,444 ไร่	ไก่ เป็ด สุกร โค	สระน้ำบ้าน หนองกร่าง สระ น้ำหนองบอน สระหนองไม้ แก่น บ่อบาดาล	2,516,316	37,951,593	8	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 4	กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5 กลุ่มโครงการ : 8

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
13 ตำบลท่า กระดาน อำเภอสนาม ชัยเขต	23	31,208 (2564)	86,061	1. ข้าวนาปี 20,031 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 220 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 18,284 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 747 ไร่ 5. ปาล์มน้ำมัน 8,454 ไร่ 6. ยางพารา 22,158 ไร่	ไก่ เป็ด สุกร โค	สระน้ำบ้านหิน แร่ สระน้ำคลอง กำจัง สระบึง สมบูรณ์ สระ เก็บน้ำหนอง กระทิง สระเก็บ น้ำโนนสะอาด บ่อน้ำตื้น บ่อ บาดาล	1,496,885	106,483,969	56	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5 กลุ่มโครงการ : 8
14 ตำบล สามพี่น้อง อำเภอแก่ง หางแมว	10	6,125	20,913	1. ข้าวนาปี 16 ไร่ 2. มันสำปะหลัง 502 ไร่ 3. ปาล์มน้ำมัน 97 ไร่ 4. ยางพารา 17,207 ไร่ 5. ทูเรียน 1,896.84 ไร่ 6. มังคุด 321.03 ไร่ 7. ลองกอง 119 ไร่ 8. ลำไย 102.62 ไร่ 9. เงาะ 102 ไร่	ไก่ เป็ด โค สุกร กระบือ	คลองประแกต คลองหินเพลิง คลองวังโตนด คลองคองคา คลองพวา ฝ่าย สระน้ำ บ่อ บาดาล	2,693,711	39,477,584	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				10. มะม่วงหิมพานต์ 87.08 ไร่ 11. โกโก้ 10.5 ไร่ 12. พืชผัก 13.63 ไร่ 13. กัญชง 90.25 ไร่ 14. ขนุนหนัง 145.5 ไร่ 15. มะนาว 13.75 ไร่ 16. มะม่วง 10.91 ไร่							
15 ตำบลท่า หลวง อำเภอ มะขาม	8	2,599	11,915	1. กัญชงน้ำว่า 74 ไร่ 2. กัญชงหอม 42 ไร่ 3. กัญชงไข่ 173 ไร่ 4. ทุเรียน 6,047 ไร่ 5. น้อยหน่า 2 ไร่ 6. ฝรั่ง 1 ไร่ 7. มังคุด 4,187 ไร่ 8. ลองกอง 399 ไร่ 9. ลำไย 93 ไร่ 10. สละ 136 ไร่ 11. เงาะ 236 ไร่ 12. ยางพารา 383 ไร่ 13. หมาก 8 ไร่	ไก่ เป็ด โค สุกร กระบือ	แม่น้ำจันทบุรี หนองกะเพลิง คลองกะเพลิง	112,265,521	7,921,900	11	ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 3

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				14. พืชผัก 89 ไร่ 15. พริกไทย 15 ไร่ 16. กระเทียม 28 ไร่							
16 ตำบล พลวงทอง อำเภอบ่อ ทอง	7	8,051	63,149	1. ยางพารา จำนวน 32,850 ไร่ 2. ยูคาลิปตัส จำนวน 19,023 ไร่ 3. ปาล์มน้ำมัน จำนวน 3,103 ไร่ 4. ไร่ จำนวน 2,872 ไร่ (เช่น มังคุด , เงาะ , มะม่วง ,ทุเรียน , ลองกอง) 5. มันสำปะหลัง จำนวน 2,546 ไร่ 6. พืชผักสวนครัว จำนวน 1,319 ไร่ สับประรด จำนวน 672 ไร่ 7. มะม่วงหิมพานต์ จำนวน 438 ไร่	1. สุกร จำนวน 5,414 ตัว 2. 'ไก่' จำนวน 3,656 ตัว 3. เป็ด จำนวน 365 ตัว 4. แพะ จำนวน 229 ตัว 5. แกะ จำนวน 97 ตัว 6. โค จำนวน 32 ตัว 7. ก ร ะ บี้ อ จำนวน 9 ตัว	คลองตาเพชร คลองประแสร์ สระน้ำ บ่อ บาดาล อ่างเก็บ น้ำขอยสาลี อ่าง เก็บน้ำคลอง ประแสร์	5,715,189	82,533,172	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				8. ข้าว จำนวน 178 ไร่ 9. อ้อย จำนวน 148 ไร่							
17 ตำบลแก ลง อำเภอ เมือง	7	6,000	15,828	1. ข้าวนาปี 152 ไร่ 2. สับปรตโรงงาน 15 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 240 ไร่ 4. ปาล์มน้ำมัน 82 5. มะพร้าว 19 ไร่ 6. ยางพารา 9,067 ไร่ 7. มะม่วง 70 ไร่ 8. มังคุด 902 ไร่ 9. ทุเรียน 563 ไร่ 10. เงาะ 27 ไร่ 11. ขนุน 78 ไร่ 12. ลองกอง 50 ไร่	ไก่ สุกร ปูม้า กุ้ง หอยนางรม หอยแมลงภู่	คลองยายชุม คลองกรุน คลองจินดา คลองตาใน สระ น้ำหนองตา เที่ยง สระน้ำ หนองชองนา- บ้านกรุน สระ น้ำประปา หมู่บ้านบ้านเขา โบสถ์ สระน้ำ ซอยเขาตะแคง สระน้ำซอยซาก อ้อย	1,780,187	20,849,142	4	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5
18 ตำบล ตะพง อำเภอเมือง	16	20,983	13,762	1. ข้าวนาปี 434 ไร่ 2. มันสำปะหลัง 13 ไร่ 3. ปาล์มน้ำมัน 25 ไร่ 4. มะพร้าว 208 ไร่ 5. ยางพารา 2,346 ไร่ 6. มะม่วง 582 ไร่	วัวเนื้อ ไก่เนื้อ สุกร ปูม้า กุ้ง หอย นางรม หอยแมลงภู่	คลองคึกฤทธิ์ คลองห้วย มะเฟือง คลอง หัวกระพง คลอง ตาบ่อ ฝ่าย คลองห้วย	1,0062,755	8,295,904	6	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 5	กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 6

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				7. มังคุด 2,706 ไร่ 8. ทูเรียน 1,861 ไร่ 9. เงาะ 1,178 ไร่ 10. ขนุน 307 ไร่ 11. ลองกอง 196 ไร่		มะเฟือง บ่อน้ำ ตื้น บ่อบาดาล สระน้ำ อ่างเก็บ น้ำห้วยหินลาด					
19 ตำบลพัก ทัน อำเภอ บางระจัน	10	4,605 (2564)	24,149	1. ข้าวนาปี 12,313 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 10,126 ไร่ 3. อ้อยโรงงาน 1,232 ไร่ 4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 97 ไร่ 5. มะม่วง 39 ไร่ 6. ถั่ว 26 ไร่ 7. ส้มโอ 52.75 ไร่ 8. ลำไย 2.5 ไร่	โค แพะ สุกร	แม่ น้ำ น้ ำ เจ้า พระ ยา แม่ น้ำ น้อย และ แม่ น้ำ ลพบุรี บึง พักทัน คลอง ระบายน้ำ หมู่ที่ 6,7,8 คลองตา ไหว หมู่ที่ 6 ค ล อ ง ช ล ป ร ะ ท าน หนองกลับใหญ่ หนองกลับเล็ก สระน้ำวัดโค นอน บ่อบาดาล	2,005,300	40,777,192	55	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 5	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5 กลุ่มโครงการ : 6 กลุ่มโครงการ : 8
20 ตำบลไม้ ตัด อำเภอ บางระจัน	14	2,475	13,853	1. ข้าวนาปี 6,921.5 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 3,422.75 ไร่	ไก่เนื้อ เป็ดไข่ สุกร	แม่ น้ำ น้อย บึง หนอง บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล บ่อ	8,989,956	25,658,874	21	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 2

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				3. อ้อยโรงงาน 3,306 ไร่		โยก คูส่งน้ำ ค ล อ ง ชลประทาน					กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4
21 ตำบล บ้านจำ อำเภอ บางระจัน	8	3,155 (2564)	11,491	1. ข้าวนาปี 7,090.50 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 2,667 ไร่ 3. อ้อยโรงงาน 1,429ไร่	ปลาน้ำจืด จระเข้ โคเนื้อ สุกร แพะ เนื้อ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง เป็ดไข่ เป็ดเทศ	บึงห้วงขนานหมู่ ที่ 6 บึงหนองหัวลิง หมู่ที่ 4 คลองส่ง น้ำ 2 ซ้าย 1 ขวาหมู่ที่ 1-7 จำนวน 1 แห่ง คลอง 1 ซ้าย 3 ซ้าย 1 ขวา จำนวน 1 แห่ง คลอง 2 ซ้าย 3 ซ้าย 1 ขวา จำนวน 1 แห่ง สระน้ำ	2,089,956	19,847,248	80	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4
22 ตำบล เชิงกลัด อำเภอ บางระจัน	13	1,737 (2564)	14,844	1. ข้าวนาปี 7,773 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 4,974 ไร่ 3. อ้อยโรงงาน 2,097 ไร่	ปลาน้ำจืด โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ดไข่	แม่น้ำน้อย สระ เก็บน้ำ บ่อน้ำ ตื้น บ่อบาดาล บ่อโยก คูส่งน้ำ	2,089,956	17,795,342	9	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
						ค ล อ ง ชลประทาน					กลุ่มโครงการ : 4
23 ตำบล แก่งฝักกูด อำเภอท่า หลวง	8	4,142 (2563)	12,561	1. ข้าวนาปี 26 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 4,447 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 3,810 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 4,167 ไร่	วัวนม วัวเนื้อ แพะ เนื้อ สุกร ไก่ไข่	อ่างเก็บน้ำ 6 ตำบล บึงบัว หลวง บ่อ บาดาล ฝาย คลองมะเกลือ สระโคกหนอง นา	1,024,340.5	14,202,094	2	ยุทธศาสตร์ : 1	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 4
24 ตำบล ทะเลวังวัด อำเภอท่า หลวง	5	1,528 (2564)	8,811	1. ข้าวนาปี 51 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 2,621 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 4,450 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 1,524 ไร่	วัวนม วัวเนื้อ แพะ เนื้อ สุกร ไก่ไข่	ทะเลวังวัด คลอง ลำห้วย สระน้ำ บ่อ บาดาล ฝายน้ำ ล้น	1,024,340.5	14,202,094	2	ยุทธศาสตร์ : 1	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 4
25 ตำบลซำ จำปา อำเภอท่า หลวง	7	4,527	22,963	1. ข้าวนาปี 26 ไร่ 2. ข้าวนาปรัง 9,105 ไร่ 3. มันสำปะหลัง 10,125 ไร่	วัวนม สุกร ไก่ไข่	คลองห้วยไผ่ คลองพุทรา ฝายบ้านคูเมือง ฝายลำห้วย ทรัพย์เจริญ	5,630,260	23,463,909	11	ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 3

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				4. อ้อยโรงงาน 3,338 ไร่ 5. ปาล์มน้ำมัน 15 ไร่		สระเก็บน้ำป่า จำปีสิรินธร บ่อ บาดาล อ่างเก็บ น้ำวัดทรัพย์ เจริญ อ่างเก็บ น้ำห้วยซบใต้					
26 ตำบล หนอง ผักแว่น อำเภอท่า หลวง	8	4,808 (2564)	26,124	1. ข้าวนาปี 106 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 8,113 ไร่ 3. มันสำปะหลังโรงงาน 12,205 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 4,479 ไร่ 5. ปาล์มน้ำมัน 228.15 ไร่ 6. ยางพารา 83 ไร่ 7. ไม้ผล 189.66 ไร่ 8. ไม้ยืนต้น 575.08 ไร่	วัวนม วัวเนื้อ แพะ เนื้อ สุกร ไก่ไข่	ฝายน้ำล้น คลองไส้ไก่ คลองน้ำหลาก หนองน้ำ โคน หนองนา สระ น้ำสาธารณะหมู่ 4 สระน้ำบ้าน หนองหัวช้าง สระน้ำ 6 ตำบล บ่อบาดาล	2,852,144.5	28,034,884	4	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5
27 ตำบล หนองขาม	11	9,134 (2564)	23,534	1. ข้าวนาปี 6,022 ไร่ 2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 265 ไร่	สุกร ไก่ เป็ด โค แพะ แกะ ไทรม	คลองห้วยน้ำ จันทร์ คลอง ห้วยทวีป หนอง	2,393,407	28,870,928	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
อำเภอหนอง หญ้าไซ				3. มันสำปะหลัง 3,088 ไร่ 4. อ้อยโรงงาน 11,251 ไร่ 5. ปาล์มน้ำมัน 7 ไร่ 6. ยางพารา 9 ไร่		บึง สระเก็บน้ำ วัดหนองขาม สระน้ำวัดทะเล เพลาะ ฝ่ายร่อง เมือง ธนาคาร น้ำใต้ดิน คลอง ชลประทาน บ่อ น้ำตื้น บ่อ บาดาล				กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5	
4-28 ตำบล บ้านคา อำเภอบ้าน คา	16	9,121	36,711	1. สับปะรด 34,120 ไร่ 2. ข้าวโพด 255 ไร่ 3. อ้อย 134 ไร่ 4. หัวไชเท้า 556 ไร่ 5. ยางพารา 280 ไร่ 6. มันเทศ 630 ไร่ 7. ถั่วฝักยาว 494 ไร่ 8. พริก 242 ไร่	โค แพะ สุกร ไก่	ลำห้วยท่าเคย ลำห้วยกระชาย ลำห้วยห้วยเสือ ลำห้วยวังครก ลำห้วยวังบัว ทอง ลำห้วย มะหาด ลำห้วย ลำพระ ลำห้วย ห้วยสระ ลำห้วย ห้วยน้อย อ่าง เก็บน้ำห้วยไทร อ่างเก็บน้ำห้วย ท่าเคย อ่างเก็บ	14,602,759	50,810,100	81	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 4 ยุทธศาสตร์ : 5 ยุทธศาสตร์ : 6	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5 กลุ่มโครงการ : 6 กลุ่มโครงการ : 7

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
						น้ำบ้านบึงใต้ สระน้ำพัฒนา ที่ดิน ฝายมีชีวิต บ่อน้ำตื้น แก้ม ลิง					กลุ่มโครงการ : 8 กลุ่มโครงการ : 9
29 ตำบลวัง ประจัน อำเภอควน โดน	4	3,155 (2564)	24,000	1. ยางพารา 20,635 ไร่ 2. ปาล์มน้ำมัน 1,047.75 ไร่ 3. ทุเรียน 277.25 ไร่ 4. มังคุด 203.63 ไร่ 5. เงาะ 119.70 ไร่ 6. ลองกอง 234.10 ไร่ 7. จำปาตะ 436.50 ไร่ 8. กล้วยหอม 50 ไร่ 9. กระท้อนหอม 8 ไร่ 10. สละ 12 ไร่ 11. มะพร้าวแก่ 53 ไร่ 12. มะพร้าวอ่อน 6 ไร่ 13. สะตอ 95 ไร่ 14. อ้อย 8 ไร่ 15. ข้าวโพดหวาน 11 ไร่	โค โคน้ำเนื้อ โคน้ำ พื้นเมือง เป็ด	คลองคู ส น คลองหัก คลอง มาเลา คลอง ใหญ่ ห้วยลึก คลองทุน ห้วย ทุ่งหว้าแดน คลองตูด ยี่ คลองห้วยข่า คลองช้างตาย คลองตำปุย คลองยาโรย ห้วยจิ้งหรีด ถ้ำ โตนดิน ห้วยกำ สละ น้ำตกธานี ห้วยเย็น ฝาย เก็บน้ำ บ่อน้ำ ตื้น	1,775,643.88	47,044,331	12	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 5	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				16. แตงกวา 5 ไร่ 17. ผักกวางตุ้ง 2 ไร่ 18. กาแฟ 5,130 ต้น 19. ตะไคร้ 5 ไร่ 20. สับปะรด 15 ไร่							
30 ตำบล ย่านซื่อ อำเภอควน โดน	5	3,711	3,432.4	1. ยางพารา 2,365 ไร่ 2. ปาล์มน้ำมัน 206.54 ไร่ 3. ข้าวนาปี 586.56 ไร่ 4. ทูเรียน 33.65 ไร่ 5. มังคุด 25.52 ไร่ 6. เงาะ 25.60 ไร่ 7. ลองกอง 47.33 ไร่ 8. จำปาตะ 11.70 ไร่ 9. ส้มโอ 10 ไร่ 10. กล้วยน้ำวัว 21 ไร่ 11. ฝรั่ง 5 ไร่ 12. กระท้อนห่อ 1.75 ไร่ 13. สละ 5 ไร่ 14. มะพร้าวแก่ 20 ไร่	โค แพะ แกะ ไก่ เนื้อ ไก่พื้นเมือง เป็ด	คลองตูลสน ห้วย ต่วน ห้วยโต๊ะเต ห้วยโต๊ะมุด คลอง ชลประทาน บ่อ น้ำตื้น บ่อ บาดาล สระน้ำ ฝายน้ำล้นห้วย นุ้ย ฝายน้ำล้น บ้านปากบาง อ่างเก็บน้ำปลัก ใหญ่ล็ก	2,890,089.3	6,174,221	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				15. มะพร้าวอ่อน 5.25 ไร่ 16. สะตอ 34 ไร่ 17. อ้อย 12 ไร่ 18. ข้าวโพดหวาน 5 ไร่ 19. แตงโม 5 ไร่ 20. ผักกวางตุ้ง 1.5 ไร่ 21. พริกชี้หนู 1 ไร่ 22. ตะไคร้ 4 ไร่ 23. กาแฟ 945 ต้น							
31 ตำบล ควนขัน อำเภอเมือง	6	7,586	16,068.5	1. ยางพารา 15,389 ไร่ 2. ปาล์มน้ำมัน 587 ไร่ 3. มะพร้าวแก่ 30 ไร่ 4. มะพร้าวอ่อน 18 ไร่ 5. อ้อย 5 ไร่ 6. ถั่วลิสง 20 ไร่ 7. ข้าวโพดหวาน 11 ไร่ 8. กวางตุ้ง 1.5 ไร่ 9. ผักบุ้งน้ำ 1.5 ไร่ 10. กาแฟ 5.5 ไร่	โค แพะ แกะ ไก่ เนื้อ ไก่พื้นเมือง เป็ด	ห้วยโต๊ะจิ ห้วย โรงรม ห้วย บังฉา ห้วยวัง ช้าง คลองแ กอด คลองมา บัง คลองตาย ห้วยตาห ห้วยปอเนาะ ห้วยกรวด ห้วย สาคุ ห้วยนา ทอน ห้วยโต๊ะ หลี ห้วยนาลาน	49,868,884	47,935,794	41	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2 ยุทธศาสตร์ : 3 ยุทธศาสตร์ : 4 ยุทธศาสตร์ : 5 ยุทธศาสตร์ : 6	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 4 กลุ่มโครงการ : 5 กลุ่มโครงการ : 7

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
						สระไทยเจริญ สระน้ำโกจ่าย บ่อหลวง บ่อน้ำ ตื้น					กลุ่มโครงการ : 8 กลุ่มโครงการ : 9
32 ตำบล เชิงแส อำเภอ กระแสดินธุ์	4	2,848	6,929	1. ข้าวนาปี 4,610 ไร่ 2. ปาล์มน้ำมัน 1,962 ไร่ 3. ยางพารา 6 ไร่	โค กระบือ ไก่เนื้อ ไก่ไข่ เป็ด สุกร ปลาในกระชัง กุ้ง	ทะเลสาบ สงขลาฝั่งหมู่ 4 เชิงแส เหมือน นานอก เหมือน ศาลา ตา ต่า เหมือนหนองมด คลองเชิงแส คลองรัตปุน คลองเขาใน คลองโคกพระ คลองแพ คลอง ป่าพรุฉิมพลี บ่อ บาดาล	3,254,963.45	7,694,004	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2 กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5
33 ตำบล ทับช้าง อำเภอนาทวี	10	7,099	21,292	1. ยางพารา 20,522 ไร่ 2. ทูเรียน 328.16 ไร่ 3. ปาล์มน้ำมัน 68 ไร่ 4. ลองกอง 59.77 ไร่	โคเนื้อ ไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ เป็ด สุกร แพะ ปลาน้ำจืด	คลองใหญ่ คลองอ่างแตก คลองทับช้าง คลองวา คลอง พรุวา คลอง	4,161,894.7	45,250,196	10	ยุทธศาสตร์ : 1 ยุทธศาสตร์ : 2	กลุ่มโครงการ : 1 กลุ่มโครงการ : 2

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
				5. มังคุด 40.20 ไร่ 6. เงาะ 35.58 ไร่ 7. มะพร้าว 8.20 ไร่		ทุเรียน คลองลำ หรน คลองลำ ปล้น คลอง กระเรียน คลอง ห่าน คลองนา จิก คลองทุ่ง เปรียง ฝายน้ำ ล้น คลอง ชลประทาน โตนฮ่อง สระพรุ ใหญ่ อ่างเก็บน้ำ ค ล อ ง ชลประทาน อ่าง เก็บน้ำโครงการ พัฒนาการ ก ก ช ต ร ผสมผสาน อ่าง เก็บน้ำบ้านต้น ปราง ฝายคลอง ทับช้าง อ่างเก็บ น้ำโตนน้ำเวียน ฝายน้ำล้นโตน					กลุ่มโครงการ : 3 กลุ่มโครงการ : 5

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชากร	จำนวน พื้นที่ เพาะปลูก (ไร่)	ชนิดพืช	ชนิดสัตว์	ลักษณะ แหล่งน้ำที่ใช้	ปริมาณน้ำ ต้นทุน (ลบ.ม.) <small>**ข้อมูลบางส่วนจาก ที่ชุมชนเริ่มเก็บใน โครงการยังไม่ใช้ข้อมูล สมบูรณ์ทั้งตำบล</small>	ปริมาณ ความ ต้องการน้ำ (ลบ.ม.)	แผนงานโครงการด้านน้ำที่บรรจุอยู่ในแผน อปท.		
									จำนวน แผน	ยุทธศาสตร์	กลุ่มโครงการ
						กวางว้าง ฝายมี ชีวิต น้ำตกโตน ชาติ บ่อบาดาล					

หมายเหตุ : ในส่วนของข้อมูลปริมาณน้ำต้นทุน (ลบ.ม.) เป็นเพียงข้อมูลบางส่วนจากที่ชุมชนเริ่มเก็บในโครงการ (ข้อมูลตั้งต้น) ยังไม่ใช่ข้อมูลสมบูรณ์ในภาพรวมทั้งตำบล

จากตารางข้อมูลทั้ง 33 ตำบลข้างต้น จะพบว่า สถานการณ์น้ำต้นทุนและความต้องการใช้น้ำของทั้ง 33 ตำบล ไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้น้ำมีมากกว่าน้ำต้นทุน และก่อให้เกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำ / น้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการในบางช่วงฤดูกาล ถึงแม้ว่าทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคนในชุมชน จะให้ความสำคัญกับแผนการบริหารจัดการน้ำ แต่ก็เน้นไปที่การจัดการน้ำในสถานการณ์เฉพาะหน้า ทำให้การบริหารจัดการน้ำยังขาดการจัดการที่ครอบคลุมเชิงระบบ ซึ่งภายใต้ชุดข้อมูลนี้ ทีมวิจัยจะนำไปใช้สำหรับเป็นต้นทุนให้ทั้ง 33 ตำบล เกิดการเขียนแผนงานโครงการในการบริหารจัดการน้ำชุมชนให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการนำดัชนีชี้วัดการจัดการน้ำ (Water management index: WMI) มาใช้เป็นกรอบให้กับองค์กรผู้ใช้น้ำได้จัดทำแผนน้ำที่เป็นการวางแผนเชิงระบบ โดยอ้างอิงข้อมูลจาก <http://wtc.nso.go.th/#/water-index> และหนุนเสริมให้มีการนำข้อมูลจากระบบภูมิสารสนเทศด้านน้ำ (DATA STUDIO) มาใช้ประกอบในการตัดสินใจเพื่อออกแบบแผนการจัดการน้ำของชุมชน

ผลลัพธ์ในการตอบวัตถุประสงค์ที่ 3 : เพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 33 ตำบล

4.2.4.1 เกิดแผนน้ำชุมชนที่สอดคล้องกับแผนแม่บทน้ำ 6 ด้าน ที่ครอบคลุมทั้ง 33 ตำบล เพื่อเตรียมพร้อมในการบรรจุเข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น และนำเข้าสู่ระบบ TWP

ภายใต้การดำเนินโครงการได้นำไปสู่การพัฒนาให้เกิดแผนน้ำของชุมชนโดยได้มีการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนน้ำชุมชนโดยใช้กรอบของ สทนช.004 มาออกแบบให้เหมาะกับการดำเนินงานของทีมองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ ดึงข้อมูลจากระบบ DATA STUDIO เข้ามาใช้ในการวางแผนน้ำแบบมีส่วนร่วม รวมไปถึงออกแบบกิจกรรมขนาดเล็กในการจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อเป็นกิจกรรมตัวอย่างในการจะพัฒนาไปสู่การดำเนินงานในภาพรวมของตำบลต่อไป โดยผลลัพธ์จากการดำเนินงาน มีดังนี้

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคเหนือ : ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้าง วางระบาย น้ำทุ่งนา พรหม	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	4.2.1	1	บ้าน พรหม	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้างลำ เหมืองไส้ ไก่ทุ่ง พรหม	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	1	บ้าน พรหม	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ซ่อมแซม ลำเหมือง พรหม	ซ่อมแซม	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	1	บ้าน พรหม	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ปรับปรุง ประตู ระบายน้ำ ฝายทุ่ง พรหมใต้	ปรับปรุง	ประตู ระบายน้ำ	2.2.1	1	บ้าน พรหม	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอก ฝายทุ่ง พรหมใต้	ปรับปรุง	ฝาย	2.2.1	1	บ้าน พรหม	หนอง แดง	แม่จirim	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้าง อ่างเก็บน้ำ ห้วยแหวน	ก่อสร้าง ใหม่	อ่างเก็บน้ำ	2.4.1	1	บ้าน พรหม	หนอง แดง	แม่จirim	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้าง รางระบาย น้ำ คสล. รูปตัวยู บ้านทุ่ง กวางซอย 1	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	4.2.1	4	บ้าน นาคา	หนอง แดง	แม่จirim	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้าง รางระบาย น้ำรูปตัวยู ทุ่งนา ฟ้า	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	4.2.1	4	บ้าน นาคา	หนอง แดง	แม่จirim	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้างลำ เหมือง ห้วยเป้า	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	4	บ้าน นาคา	หนอง แดง	แม่จirim	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้างลำ เหมืองนา ห้วยเตี้ย (น่านาย จอน ยอด คา	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	4	บ้าน นาคา	หนอง แดง	แม่จirim	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้างลำเหมืองไส้ไก่หน้าห้วยเตี้ย(เขตบ้านทุ่งกวาว)	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	2.4.1	4	บ้านนาคา	หนองแดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำในเขตเทศบาลตำบลหนองแดง	ปรับปรุง(ขุดลอก)	อ่างเก็บน้ำ	2.2.1	4	บ้านนาคา	หนองแดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้างรางระบายน้ำรูปตัวยูห้วยเสือ	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	4.2.1	5	บ้านหนองแดง	หนองแดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้างรางระบายน้ำรูปตัวยูทุ่งนาหนองแดง	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	4.2.1	5	บ้านหนองแดง	หนองแดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ขุดลอกลำห้วยต้นแดง (ต่อจากบ่อน้ำดิบประปาเทศบาล	ปรับปรุง(ขุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	5	บ้านหนองแดง	หนองแดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ตำบล หนองแดง																		
อปท.	ก่อสร้าง ฝายหนอง แดง	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	5	บ้าน หนอง แดง	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ซ่อมแซม ฝายหนอง แดง	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.1	5	บ้าน หนอง แดง	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้าง รางระบาย น้ำรูปตัวยู ทุ่งนาเด่น (ต่อจาก เดิม)	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	4.2.1	8	บ้านนา เจริญ	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ก่อสร้างลำ เหมืองตัว ยูทุ่งนา เด่น	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	8	บ้านนา เจริญ	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	สร้างฝาย กั้นน้ำนา แพะ	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	8	บ้านนา เจริญ	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			
อปท.	ซ่อมแซม ฝายห้วย เป่าบริเวณ นายนาย สามารถ นุ ราช	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.1	8	บ้านนา เจริญ	หนอง แดง	แม่จริม	น่าน			น่าน	น้ำว้า	2	2	2			

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคเหนือ : ตำบลเมืองจัน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้างถังเก็บน้ำเพื่อการเกษตร หมู่ 6	ก่อสร้างใหม่	สถานีสูบน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ	2.4.1	6	บ้านจัดสรร	เมืองจัน	กู่เพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			100
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ 3	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	3	บ้านหาดผาชน	เมืองจัน	กู่เพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			192
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน 4	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	4		เมืองจัน	กู่เพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			196

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ 8	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	8	บ้านราษฎร์สามัคคี	เมืองจิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			276
อพท.	ก่อสร้างประตูระบายน้ำลำห้วยกึ่ง ก้อง หมู่ 11	ก่อสร้างใหม่	ประตูระบายน้ำ	2.4.1	11	บ้านมงคลเจริญสุข	เมืองจิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	2	2	2			125
อพท.	ขุดลอกลำห้วยกึ่ง ก้อง หมู่ 11	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	11	บ้านมงคลเจริญสุข	เมืองจิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	2	2	2		13,780 ลบ.ม.	125
อพท.	ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำกุ่ม หมู่ 10	ก่อสร้างใหม่	อ่างเก็บน้ำ	2.4.1	10	บ้านเมืองจิ่งใหม่พัฒนา	เมืองจิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	2	2	2			291
อพท.	ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยดินดำ หมู่ 11	ก่อสร้างใหม่	อ่างเก็บน้ำ	2.4.1	11	บ้านมงคลเจริญสุข	เมืองจิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน	2	2	2		30 ล้าน ลบ.ม.	125

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													ส่วนที่ 2/2						
อพท.	ก่อสร้าง คันดินอ่าง เก็บน้ำ ห้วยจำโอง หมู่ 9	ก่อสร้าง ใหม่	อ่างเก็บน้ำ	2.4.1	9	บ้านใหม่ สามัคคี	เมือง จิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำ ยาว / แม่น้ำ น่าน ส่วนที่ 2/2	2	2	2		20 ล้าน ลบ. ม.	235
อพท.	ก่อสร้าง ระบบ ประปา หมู่บ้าน หมู่ 2	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	2	บ้านเมื่อ งจิ่งใต้	เมือง จิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำ ยาว / แม่น้ำ น่าน ส่วนที่ 2/2	2	2	2		10 ลบ. ม.	223
อพท.	ปรับปรุง ระบบ ประปาผิว ดิน หมู่ที่ 1	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	1	บ้าน หาดเค็ด	เมือง จิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำ ยาว / แม่น้ำ น่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			212
อพท.	ปรับปรุง ระบบ ประปาผิว ดิน หมู่ที่ 3	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	3	บ้าน หาดผา ชน	เมือง จิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำ ยาว / แม่น้ำ น่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			192
อพท.	ปรับปรุง ระบบ	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	4	บ้านเมื่อ งหลวง	เมือง จิ่ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำ ยาว /	1	2	2			196

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ประปาผิวดิน หมู่ที่ 4												แม่น้ำ น่าน ส่วนที่ 2/2						
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาผิวดิน หมู่ที่ 5	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	5	บ้านเมือ่งจ้งเหนือ	เมืองจ้ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			186
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาผิวดิน หมู่ที่ 7	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	7	บ้านสบยาว	เมืองจ้ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			129
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาผิวดิน หมู่ที่ 8	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	8	บ้านราษฎร์สามัคคี	เมืองจ้ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			276
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาผิวดิน หมู่ที่ 10	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	10	บ้านเมือ่งจ้งใหม่พัฒนา	เมืองจ้ง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			291

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ปรับปรุงระบบประปาผิวดิน หมู่ที่ 11	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	11	บ้านมงคลเจริญสุข	เมืองจ้ัง	ภูเพียง	น่าน			น่าน	น้ำยาว / แม่น้ำน่าน ส่วนที่ 2/2	1	2	2			125
------	------------------------------------	----------	-----------	-------	----	------------------	-----------	---------	------	--	--	------	---------------------------------	---	---	---	--	--	-----

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคเหนือ : ตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้างระบบประปาถังสูงบ้านป่าคา	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	2	บ้านป่าคา	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			210
อปท.	ขุดเจาะบาดาลบ้านเชียงยืน	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.4.2	4	บ้านเชียงยืน	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			217
อปท.	ปรับปรุงระบบประปาบ้านป่าฝางสามัคคี	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	13	บ้านป่าฝางสามัคคี	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	1	2	2			75

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ชุดลอกแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรบ้านหนองโต้ม	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	8	บ้านหนองโต้ม	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			112
อพท.	ก่อสร้างลำเหมืองคสล. แบบตั่วบ้านสวกพัฒนา	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	10	บ้านสวกพัฒนา	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			123
อพท.	ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาลบ้านป่าคาหมู่ที่ 2	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.1.1	2	บ้านป่าคา	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			210
อพท.	ชุดเจาะบ่อน้ำบาดาลบ้านม่วงเจริญราษฎร์ หมู่ที่ 3	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.1.1	3	บ้านม่วงเจริญราษฎร์	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			264
อพท.	ก่อสร้างระบบประปาพร้อมถัง	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	3	บ้านม่วงเจริญราษฎร์	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			264

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	สูงบ้าน ม่วงเจริญ ราษฎร์ หมู่ที่ 3																		
อปท.	ก่อสร้าง หอดังสูง พร้อมวาง ท่อประปา บ้านชาว หลวง หมู่ ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	5	บ้านชาว หลวง	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			143
อปท.	ก่อสร้าง ระบบ ประปา พร้อมถึง สูงบ้านนา มน หมู่ที่ 7	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	7	บ้าน นามน	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			218
อปท.	ก่อสร้าง วางระบาย น้ำ คสล. บ้านชาว หลวง หมู่ ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	5	บ้านชาว หลวง	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			143
อปท.	ก่อสร้างลำ เหมือง คสล. แบบ ตัวยู บ้าน	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	4	บ้าน เชียงยืน	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			217

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	เชียงใหม่ หมู่ที่ 4																		
อปท.	ก่อสร้างลำเหมืองคสล. แบบตัวยู บ้านชาวหลวง หมู่ที่ 5	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	5	บ้านชาวหลวง	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			143
อปท.	ก่อสร้างลำเหมืองคสล. แบบมีฝาปิดพร้อมถมดินเป็นถนนสู่พื้นที่การเกษตร บ้านหนองโต้ม หมู่ที่ 8	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	8	บ้านหนองโต้ม	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			112
อปท.	การก่อสร้างฝายน้ำล้น บ้านหนองโต้ม หมู่ที่ 8	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.4.1	8	บ้านหนองโต้ม	บ่อสวก	เมืองน่าน	น่าน			น่าน	น้ำสมุน	2	2	2			112

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้าง ผนัง ป้องกัน ตลิ่งพัง บ้านนามน หมู่ที่ 7	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	5.2.2	7	บ้าน นามน	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			218
อปท.	ก่อสร้าง ผนัง ป้องกัน ตลิ่งพัง บ้านนาปง พัฒนา หมู่ ที่ 11	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	5.2.2	11	บ้านนา ปง พัฒนา	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			79
อปท.	วางกล่อง เกเบี่ยน ป้องกัน ตลิ่งพัง บ้านป่า ฝาง สามัคคี หมู่ที่ 13	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	3.2.3	13	บ้านป่า ฝาง สามัคคี	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	1	2	2			75
อปท.	ขุดเจาะ บ่อน้ำ บาดาล พร้อม ก่อสร้าง ระบบ ประปาถัง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	11	บ้านนา ปง พัฒนา	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			79

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	สูง บ้าน นาง พัฒนา หมู่ ที่ 11																		
อปท.	ขุดลอก ขยายลำ ห้วยโป่ง เพื่อพัฒนา แหล่งน้ำ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.2	7	บ้าน นามน	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			218
อปท.	จัดทำ ระบบผัน น้ำห้วย ม่วงเข้า อ่างเก็บน้ำ ห้วยเฮี้ย	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบผัน น้ำ	2.4.1	9	บ้าน ดอน อุดม	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			143
อปท.	สร้างฝาย น้ำล้นกัก เก็บน้ำ เพื่อ การเกษตร	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	8	บ้าน หนอง โต้ม	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			112
อปท.	ก่อสร้าง ประปา ภูเขาเพื่อ แก้ไข ปัญหาการ น้ำอุปโภค บริโภค	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	4	บ้าน เชียงยืน	บ่อ สวก	เมือง น่าน	น่าน			น่าน	น้ำ สมุน	2	2	2			217

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคเหนือ : ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครี ว เร อ น
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ติดตั้งระบบประปาพร้อมถังเก็บน้ำบ้านห้วยหม้อ ม.2	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	2	บ้านห้วยหม้อ	ป่าเมี่ยง	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กวัง	2	2	2			20 4
อปท.	ก่อสร้างรางระบายน้ำ คสล. สายทางซอยในบ้านแม่หวาน หมู่ 3	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	3	บ้านแม่หวาน	ป่าเมี่ยง	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กวัง	2	2	2			24 5

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ คสล. สายทาง ห้วยป่าบอน หมู่ 4	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	4	บ้านโป่งกุ่ม	ป่าเมี่ยง	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กวัง	2	2	2			511
อปท.	โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ คสล. ซอย 3 บ้านโป่ง หมู่ 6	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	6	บ้านโป่งสามัคคี	ป่าเมี่ยง	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กวัง	2	2	2			178
อปท.	โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำ คสล. สายทาง บ้านปางน้ำถุ หมู่ 1	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	1	บ้านปางอั้น	ป่าเมี่ยง	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กวัง	2	2	2			83
อปท.	สร้างฝายตะแกรงเหล็กรางระบายน้ำชุมชนบ้าน	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	1	บ้านปางอั้น	ป่าเมี่ยง	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กวัง	2	2	2			83

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ปางดู หมู่ ที่ 1																		
อปท.	ปรับปรุง ซ่อมแซม วางท่อ ระบบ ประปา ห้วยปาง เปา บ้าน ห้วยหม้อ หมู่ที่ 2	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	2	บ้าน ห้วย หม้อ	ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ก วง	2	2	2			20 4
อปท.	ขุดเจาะ บ่อบาดาล ขนาด 6 นิ้ว หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	4	บ้านโป่ง กุ่ม	ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ก วง	2	2	2			51 1
อปท.	สร้างถัง เก็บน้ำ ถัง จ่ายน้ำ พร้อม ระบบ กรองน้ำ หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	4	บ้านโป่ง กุ่ม	ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ก วง	2	2	2			51 1
อปท.	วางท่อ ระบบ ประปา ภายใน	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	4	บ้านโป่ง กุ่ม	ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ก วง	2	2	2			51 1

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	หมู่บ้าน หมู่ที่ 4																			
อปท.	ก่อสร้าง วางระบบ น้ำ ค.ส.ล. สายทาง หน้าวัด ปางแพน หมู่ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	5	บ้านปาง แพน	ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ กว ง	2	2	2				25 0
อปท.	โครงการ สืบชะตา ป่าไม้และ สายน้ำ แม่กวัง-แม่ ลาว	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1-6		ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ กว ง	2	1	2				1, 47 1
อปท.	โครงการ ท้องถิ่น ไทย รวม ใจภักดิ์ รักสีพื้นที่ สีเขียว	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1-6		ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ กว ง	2	1	2				1, 47 1
อปท.	โครงการ ป้องกัน และแก้ไข ปัญหา หมอกควัน และไฟป่า	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1-6		ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ กว ง	2	1	2				1, 47 1

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	โครงการ ขุดลอกลำ น้ำ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	3.1.2	1-6		ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ก วง	2	1	2			1, 47 1
อปท.	โครงการ สร้างฝาย ชะลอน้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	1-6		ป่า เมี่ยง	ดอย สะเก็ด	เชียงใหม่			ปิง	น้ำ แม่ก วง	2	1	2			1, 47 1

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคเหนือ : ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการ ขุดลอก สระเก็บ น้ำ สาธารณะ บ้านซอย สอง หมู่ 1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.1	1	สามสบ	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			236
อปท.	โครงการ ขุดลอก สระเก็บ น้ำ สาธารณะ บ้านวัง ไม้แดง หมู่ 6	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.1	6	ยาง หลวง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			297
อปท.	วางท่อน้ำ ดิบ หมู่ที่ 1-10	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1- 10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง	2	2	2			1,806

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ภายใน ตำบล												น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง						
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองหิน เพลิง หมู่ ที่ 1,2	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	1,2	สามสบ ,ผานัง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			347
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองคา หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	4	ป่าแดด	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			253
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองประ เกต หมู่ที่ 6	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	6	ยาง หลวง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			297
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองพวา	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	8	ยางसान	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง	2	2	2			192

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	พดู หมู่ที่ 8												น้ำแม่แจ่มตอนล่าง						
อปท.	ก่อสร้างฝายน้ำล้นคลองคา หมู่ที่ 10	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.4.1	10	ไร่	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	2	2	2			244
อปท.	ตรวจสอบระบบคุณภาพน้ำใต้ดิน ณ บ่อทิ้งขยะชุมชนตำบลท่าผา	ปรับปรุง	ปรับปรุงคุณภาพน้ำ	4.2.1	1-10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	1	1	2			1,806
อปท.	ก่อสร้างระบบประปาภายในหมู่บ้านแบบฝิวดินขนาดกลาง หมู่ที่ 5	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	5	ทัพ	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่มตอนล่าง	2	2	2			90

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านบ้านสามสบ หมู่ที่ 1	ซ่อมแซม	ระบบประปา	1.1.1	1	สามสบ	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม ตอนล่าง	1	2	2			236
อพท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านบ้านผานั่ง หมู่ที่ 2	ซ่อมแซม	ระบบประปา	1.1.1	2	บ้านผานั่ง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม ตอนล่าง	1	2	2			111
อพท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านบ้านผานั่ง หมู่ที่ 3	ซ่อมแซม	ระบบประปา	1.1.1	3	เหล่า	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม ตอนล่าง	1	2	2			124
อพท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านบ้านผานั่ง หมู่ที่ 4	ซ่อมแซม	ระบบประปา	1.1.1	4	ป่าแดด	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม	1	2	2			253

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													ตอนล่าง						
อปท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน บ้านผานัง หมู่ที่ 5	ซ่อมแซมระบบประปา	ระบบประปา	1.1.1	5	บ้านทัพ	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม ตอนล่าง	1	2	2			90
อปท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน บ้านผานัง หมู่ที่ 6	ซ่อมแซมระบบประปา	ระบบประปา	1.1.1	6	ยางหลวง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม ตอนล่าง	1	2	2			297
อปท.	ซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน บ้านผานัง หมู่ที่ 7	ซ่อมแซมระบบประปา	ระบบประปา	1.1.1	7	ห้วยไทร	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง น้ำแม่แจ่ม ตอนล่าง	1	2	2			164
อปท.	ซ่อมแซมระบบประปา	ซ่อมแซมระบบประปา	ระบบประปา	1.1.1	8	ยางสำน	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลาง	1	2	2			192

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	หมู่บ้าน บ้านผานัง หมู่ที่ 8												น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง						
อปท.	ซ่อมแซม ระบบ ประปา หมู่บ้าน บ้านผานัง หมู่ที่ 9	ซ่อมแซม	ระบบ ประปา	1.1.1	9	นาเรื่อน	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	1	2	2			95
อปท.	ซ่อมแซม ระบบ ประปา หมู่บ้าน บ้านผานัง หมู่ที่ 10	ซ่อมแซม	ระบบ ประปา	1.1.1	10	ไร่	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	1	2	2			244
อปท.	ขุดลอกลำ น้ำแม่หมุม บ้านยาง หลวงหมู่ที่ 6	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	6	ยาง หลวง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			297

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอกลำ น้ำแม่แรก หมู่ที่ 9- หมู่ที่ 3	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	9-3	นา เรือน- เหล่า	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			219
อปท.	ชุดลอกลำ น้ำแม่แจ่ม หมู่ที่ 4 - 5- 6- 10	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	4-5- 6- 10	ป่าแดด- ทัพ-ยาง หลวง-ไร่	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			884
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ระบบ ประปา บ้านสาม สบ หมู่ที่ 1	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	1	สามสบ	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			236
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ระบบ ประปา	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	2	บ้าน ผานั่ง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม	2	2	2			111

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	บ้านผานัง หมู่ที่ 2												ตอนล าง						
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ระบบ ประปา บ้านเหล่า หมู่ที่ 3	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	3	เหล่า	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			124
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ระบบ ประปา บ้านป่า แดดหมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	4	ป่าแดด	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			253
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ระบบ ประปา บ้านทัพ หมู่ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	5	บ้านทัพ	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			90
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ	1.1.1	6	ยาง หลวง	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง	2	2	2			297

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	พร้อมระบบประปาบ้านยงหลวง หมู่ที่ 6		อุบิโภาคบริโภาค										น้ำแม่แจ่มตอนล่าง						
อปท.	ชุดเจาะบ่อบาดาลพร้อมระบบประปาบ้านห้วยไทร หมู่ที่ 7	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุบิโภาคบริโภาค	1.1.1	7	ห้วยไทร	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลางน้ำแม่แจ่มตอนล่าง	2	2	2			164
อปท.	ชุดเจาะบ่อบาดาลพร้อมระบบประปาบ้านยางสำน หมู่ที่ 8	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุบิโภาคบริโภาค	1.1.1	8	ยางสำน	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลางน้ำแม่แจ่มตอนล่าง	2	2	2			192
อปท.	ชุดเจาะบ่อบาดาลพร้อมระบบประปาบ้านนา	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุบิโภาคบริโภาค	1.1.1	9	นาเรื่อน	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่กลางน้ำแม่แจ่ม	2	2	2			95

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	เรือน หมู่ ที่ 9												ตอนล าง						
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ระบบ ประปา บ้านไร่หมู่ ที่ 10	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	10	ไร่	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	2	2			244
อปท.	บริหาร จัดการ ทรัพยากร น้ำในพื้นที่ ตำบลท่า ผา	บริหาร จัดการ	เตรียม ความ พร้อม โครงการ	6.2.1	1- 10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	1	1	2			1,806
อปท.	พลิกฟื้น ผืนป่าสู่ การพัฒนา ที่ยั่งยืน	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1- 10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล าง	2	1	2			1,806
อปท.	ทำแนวกัน ไฟ	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1- 10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง	2	1	2			1,806

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง						
ชลประ ทาน	ก่อสร้าง คลองส่ง น้ำคสล.ทุ่ง ปาน้อย บ้านป่า แดด หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	4	ป่าแดด	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			253
	ก่อสร้าง สถานีสูบ น้ำด้วย พลังงาน ไฟฟ้าเพื่อ การเกษตร	ก่อสร้าง ใหม่	สถานีสูบ น้ำพร้อม ระบบส่ง น้ำ	2.4.1	4	ป่าแดด	ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			253
ชลประ ทาน	ก่อสร้าง ฝายแค ยาว	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	1- 10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			1,806

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้าง พนัก้าน้ำ ลำน้ำแม่ แรก	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	5.2.2	1- 10		ท่าผา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่			ปิง	น้ำแม่ กลาง น้ำแม่ แจ่ม ตอนล ่าง	2	2	2			1,806
------	--	------------------	---------------------------	-------	----------	--	-------	---------	-----------	--	--	-----	---	---	---	---	--	--	-------

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมา ณการ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้าง ท่อระบาย น้ำ ราง ระบายน้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	1,2 ,3 ,4 ,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	ก่อสร้าง ประปา หมู่บ้านใน เขต เทศบาล ตำบลนา เยีย	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1,2 ,3 ,4 ,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	ปรับปรุง และขยาย เขตรบบ ประปา/ น้ำแร่ ธรรมชาติ ในเขต	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	1,2 ,3 ,4 ,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			1,850

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	เทศบาล ตำบลนา เยีย																		
อปท.	ปรับปรุง โรงสูบน้ำ ด้วยไฟฟ้า	ปรับปรุง	สถานีสูบ น้ำพร้อม ระบบส่ง น้ำ	1.1.1	1,2 ,3 ,4, ,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	ปรับปรุง คลองส่ง น้ำ คอนกรีต	ปรับปรุง	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	1,2 ,3 ,4, ,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	ก่อสร้าง อาคาร และระบบ กรองน้ำ สำหรับ ประปา หมู่บ้าน	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	1.3.2	1,2 ,3 ,4, ,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	ขุดลอกลำ ห้วยนา แซงใต้ หมู่ ที่1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	1		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			512
อปท.	ขุดลอก ห้วยนา แซง (เหนือ)หมู่ ที่3	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	3		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราช ธานี			มูล	ลำโดม ใหญ่	2	2	2			248

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้างฝายน้ำล้นห้วยเรือสว่าง หมู่ที่ 3	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.4.1	3		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราชธานี			มูล	ลำโดมใหญ่	2	2	2			248
อปท.	ก่อสร้างหอดังประปาเพื่อการเกษตร	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	1,2,3,4,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราชธานี			มูล	ลำโดมใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	วางท่อน้ำเพื่อทำการเกษตร	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	2.4.1	1,2,3,4,8		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราชธานี			มูล	ลำโดมใหญ่	2	2	2			1,850
อปท.	ก่อสร้างฝายชะลอน้ำแก้งเจริญ หมู่ที่ 3	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.4.1	3		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราชธานี			มูล	ลำโดมใหญ่	2	2	2			248
อปท.	ขุดสระที่ทำเลหมู่ที่ 3	ก่อสร้างใหม่	สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตร	2.4.1	3		นาเยีย	นาเยีย	อุบลราชธานี			มูล	ลำโดมใหญ่	2	2	2			248

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ						ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์					
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง			พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน		
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long							หลัก	สาขา
อปท.	โครงการ ขุดเจาะ บ่อบาดาล หมู่ที่3 บริเวณ สระน้ำ ห้วยบง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.1	3		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โขง	แม่น้ำ โขง ตอนล ง	2	2	2			
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบบ น้ำ คอนกรีต เสริมเหล็ก หมู่ที่ 5 เส้น คุ่ม สำโรงน้อย	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	5		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โขง	แม่น้ำ โขง ตอนล ง	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบาย น้ำ คอนกรีต เสริมเหล็ก หมู่ที่ 5 เส้น บ้าน นางแหม - ทางลง แม่น้ำโขง	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	5		ลำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โขง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โขง ตอนล่ าง	2	2	2			
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบาย น้ำ คอนกรีต เสริมเหล็ก หมู่ที่ 5 เส้นแยก โรงเรียน - แยกบ้าน นายภักดี	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	5		ลำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โขง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โขง ตอนล่ าง	2	2	2			
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบาย น้ำ คอนกรีต เสริมเหล็ก	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	6		ลำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โขง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โขง ตอนล่ าง	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	หมู่ที่ 6 แยกบ้าน นายพีระ - ร้องคัน แยง																		
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง รางระบาย น้ำ คอนกรีต เสริมเหล็ก หมู่ที่ 6 แยกบ้าน นายพีระ - บ้านนาย วิศิษฐ์	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	6		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โพง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โพง ตอนล่ าง	2	2	2			
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง รางระบาย น้ำ คอนกรีต เสริมเหล็ก หมู่ที่ 8 แยก ทางเข้า หมู่บ้าน	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	8		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราช ธานี			โพง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โพง ตอนล่ าง	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	โครงการก่อสร้าง รางระบายน้ำ คอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 8 แยกบ้าน นายสา คงทน - ร่องคัน แยง	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	8		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราชธานี			โง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โง ตอนล่าง	2	2	2			
อปท.	โครงการก่อสร้าง รางระบายน้ำ คอนกรีตเสริมเหล็ก หมู่ที่ 9 เส้น กลางบ้าน - ตะวันออก	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	9		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราชธานี			โง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โง ตอนล่าง	2	2	2			
อปท.	โครงการก่อสร้าง ระบบ ประปา หมู่บ้าน	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	10		สำโรง	โพธิ์ไทร	อุบลราชธานี			โง ตะวัน ออกเฉี ยงเหนี อ	แม่น้ำ โง ตอนล่าง	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

หมู่ 10 คும் บ้านนาย ทวีศักดิ์ คุณพาทิ																		
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	lon g	หลัก	สาขา						
อปท.	ขยายเขต ประปา จากเส้น หนองมูบ มาไป โพนใหญ่ หมู่ที่ 2	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	2	บ้าน เมือง เพีย	เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			278
อปท.	ซ่อมแซม ปรับปรุง รักษา ระบบ ประปา หมู่บ้าน	ซ่อมแซม	ระบบ ประปา	1.1.1	1- 14		เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	1	2	2			2,961
อปท.	บริหาร จัดการ กิจการ ประปา	บริหาร จัดการ	เตรียม ความ พร้อม โครงการ	6.2.1	5	บ้าน ละว้า	เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	1	2	2			173

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ภายในพื้นที่																			
อปท.	โครงการขยายเขตประปาภูมิภาค ม. 4	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	4	บ้านคูใหญ่	เมืองเพ็ญ	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2				279
อปท.	ขยายเขตประปา	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	2	บ้านเมืองเพ็ญ	เมืองเพ็ญ	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2				278
อปท.	โครงการขยายท่อประปาภายในหมู่บ้าน ม. 9	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	9	บ้านหนองนางขวัญ	เมืองเพ็ญ	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2				130
อปท.	โครงการขยายประปาภายในหมู่บ้าน ม. 11	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	11	บ้านคูโพธิ์ตาก	เมืองเพ็ญ	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2				150
อปท.	โครงการวางท่อระบายน้ำภายในหมู่บ้านบ้านเมือง	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	1	บ้านเมืองเพ็ญ	เมืองเพ็ญ	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2				305

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	เพีย หมู่ที่ 1																		
อพท.	ก่อสร้าง ร่องน้ำเสีย แบบชนิด มีฝาปิด หมู่ที่ 2	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	4.2.1	2	บ้าน เมือง เพีย	เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			278
อพท.	โครงการ วางท่อ ระบายน้ำ เสียใน หมู่บ้าน บ้านชะว้า หมู่ที่ 10	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	4.2.1	10	บ้าน ชะว้า	เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			311
อพท.	ปรับปรุง ซ่อมแซม วางท่อ ระบายน้ำ เสียใน หมู่บ้าน บ้านชีก ค้อ หมู่ที่ 13	ปรับปรุง	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	4.2.1	13	บ้านชี กกค้อ	เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			122
อพท.	ขุดลอก ทางน้ำเข้า มาในเขต น้ำประปา	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ระบบ ประปา	1.1.1	1- 14		เมือง เพีย	บ้านไผ่	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	1	2	2			2,961

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ภายใน หมู่บ้าน																			
-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้าง รางระบาย น้ำ หมู่ที่ 7 -9-10-11	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	4.2.1	7-9- 10- 11	บ้านกุด หล่ม บ้าน ดอนคู บ้านท่า ม่วงน้อย บ้าน ใหม่ศิ วิไลย์	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			781
อปท.	ก่อสร้าง ประตู ระบายน้ำ ภายใน ตำบล	ก่อสร้าง ใหม่	ประตู ระบายน้ำ	2.4.1	7-8- 11	บ้าน กุดหล่ม บ้าน วังเวิน บ้านท่า ม่วงน้อย	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			443
อปท.	ซ่อมแซม ระบบ ประปา	ซ่อมแซม	ระบบ ประปา	1.1.1	5,6, 7,8, 9,10		ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	1	2	2			1,09 3

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ประจำหมู่บ้าน				,11,12														
อปท.	ชุดลอกหนองน้ำสาธารณะ	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	6,11	บ้านหนองหวายบ้านท่าม่วงน้อย	ศรีบุญเรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2			203
อปท.	ซ่อมแซมคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร	ซ่อมแซม	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	7,8	บ้านกุดหลุ่มบ้านวังเงิน	ศรีบุญเรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	1	2	2			269
อปท.	ก่อสร้างฝายชะลอน้ำภายในตำบล	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.4.1	5,7,12	บ้านท่าม่วงบ้านกุดหลุ่มบ้านใหม่ศิวิไลย์	ศรีบุญเรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2			290
อปท.	ซ่อมแซมฝายชะลอน้ำภายในตำบล	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.1	8	บ้านวังเงิน	ศรีบุญเรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2			131
อปท.	ก่อสร้างเขื่อนคสล. ป้องกันตลิ่งเสียหายแม่น้ำชี	ก่อสร้างใหม่	ป้องกันกัดเซาะ	5.2.2	6,7,8,11	บ้านหนองหวายบ้านกุดหลุ่มบ้าน	ศรีบุญเรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำชีส่วนที่ 3	2	2	2			472

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

						วงเงิน บเนทำ ม่วงน้อย													
อปท.	ก่อสร้าง วางระบบ น้ำบ้านทำ ม่วง หมู่ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	5	บ้านทำ ม่วง	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			66
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบบ น้ำบ้านกุด หล่ม หมู่ที่ 7	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	7	บ้านกุด หล่ม	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			138
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบบ น้ำบ้าน วังเวิน หมู่ ที่ 8	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	8	บ้าน วังเวิน	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			131
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง วางระบบ น้ำบ้าน ดอนตู หมู่ ที่ 9	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	9	บ้าน ดอนตู	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			208

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	โครงการก่อสร้าง รางระบาย น้ำบ้าน ดอนตูน้อย หมู่ที่ 10	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	10	บ้าน ดอนตู น้อย	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			261
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง รางระบาย น้ำบ้าน ใหม่ศิ วิไลย์ หมู่ ที่ 12	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	12	บ้าน ใหม่ศิ วิไลย์	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			86
อปท.	สร้างฝาย ชะลอน้ำ แม่น้ำชีใน ฤดูแล้ง	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	5,6, 7,8, 11,1 2	บ้านท่า ม่วง บ้าน หนอง หวาย บ้านกุด หล่ม บ้าน วังเวิน บเนท่า ม่วงน้อย บ้านใหม่ สิวิไลย์	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			624

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอก แหล่งน้ำ สาธารณะ ประโยชน์ ภายใน หมู่บ้าน	ปรับปรุง (ชุดลอก)	สระเก็บ น้ำ	2.2.1	5,6, 7,8, 9,10 ,11, 12		ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			1,09 3
อปท.	ปรับปรุง สถานีสูบ น้ำ พลังงาน ไฟฟ้าเป็น พลังงาน แสงอาทิตย์พร้อมท่อ น้ำเพื่อใช้ สำหรับ การเกษตร	ปรับปรุง	สถานีสูบ น้ำพร้อม ระบบส่ง น้ำ	2.2.1	5,6, 7,8	บ้านท่า ม่วง บ้าน หนอง หวาย บ้านกุด หล่ม บ้าน วังเวิน	ศรีบุญ เรือง	ชนบท	ขอนแก่น			ซี	ลำน้ำ ชีส่วน ที่ 3	2	2	2			364

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ตำบลยางสว่าง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์)

หน่วย งาน ดำเนิน การ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ซ่อมแซม คลองส่ง น้ำเพื่อ การเกษตร บ้านแก่ง ท้าว-ดง	ซ่อมแซม	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	3	บ้าน แก่ง ท้าว- ดง ตั้ง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วย ทับทัน	2	2	2			66
อปท.	ขุดลอก คลองส่ง น้ำเพื่อ การเกษตร บ้านศาลา	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	10	บ้าน ศาลา	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วย ทับทัน	2	2	2			52
อปท.	ก่อสร้าง รางระบาย น้ำ คสล. และคลอง ดิน บ้าน ยาง หมู่ที่ 1	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	1	บ้านยาง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วย ทับทัน	2	2	2			159

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้าง ท่อเหลี่ยม บริเวณ หนองยาง	ก่อสร้าง ใหม่	อาคาร บังคับน้ำ	2.4.1	1	บ้านยาง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ช่วย ทับทัน	2	2	2			159
อปท.	ขุดสระน้ำ เพื่อ การเกษตร	ก่อสร้าง ใหม่	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.1	1- 11		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ช่วย ทับทัน	2	2	2			1,016
อปท.	ขุดลอก แก้มลิง หนองฆ่า หมูที่ 8	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แก้มลิง	2.2.2	8	บ้านโนน สังข์	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ช่วย ทับทัน	2	2	2			57
อปท.	ขุดลอก แก้มลิงกุด นางเซ็มม. 2-และ หนองยาง ม.1-	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แก้มลิง	2.2.2	1	บ้านยาง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ช่วย ทับทัน	2	2	2			159
อปท.	ขุดลอก แก้มลิง หนองบัว ศรีสว่าง พร้อม อาคาร ประกอบ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แก้มลิง	2.2.2	11	บ้าน หนอง บัวศรี สว่าง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ช่วย ทับทัน	2	2	2			62

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ก่อสร้างแนวป้องกันตลิ่งห้วยทับทัน บ.กล้วย -บ.โนนสังข์	ก่อสร้างใหม่	ป้องกันการกัดเซาะ	3.2.3	4,8	บ้านกล้วยบ้านโนนสังข์	ยางสว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วยทับทัน	2	2	2			172
อพท.	ปรับปรุงประปาและขยายเขตประปา ม.6,ม.5,ม.10, ม.7-ม.9,รพ.ชุมชน ,ม.8 , ม.1 , ม.3	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	1,3,6,5,10,79,8รพ.ชุมชน		ยางสว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วยทับทัน	2	2	2			710
อพท.	ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในตำบล	ก่อสร้างใหม่	บ่อบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.1.1	1-11		ยางสว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วยทับทัน	2	2	2			1,016
อพท.	บำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้าน	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	1-11		ยางสว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			มูล	ห้วยทับทัน	2	2	2			1,016

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อบต.	ชุดลอก หนองไผ่ เพื่อ ปรับปรุง หนองเพื่อ ปะปา หมู่บ้าน	ปรับปรุง (ชุดลอก)	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	1.3.1	7	ขะยุง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	1	2	7	500	165
อบต.	การบูรณา การมีส่วน ร่วมการ จัดการน้ำ	บริหาร จัดการ	กฎหมาย/ ระเบียบ/ ข้อบังคับ/ มาตรการ	6.6.2	11,2 ,8		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	1	2			300
อบต.	การ ท่องเที่ยว เชิง อนุรักษ์ ช่วยทับ ทัน	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน และฟื้นฟู ป่าไม้	5.1.1	3,4		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	3	2	22	7.5 ล	300
อบต.	ผันน้ำ เพื่อ การเกษตร	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบผัน น้ำ	2.5.1	3	ดงคัง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2			400
อบต.	การชุด ลอก ดงยาง	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	1.2.3	1	ยาง	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2	300		
อบต.	การ ท่องเที่ยว เชิงนิเวศ ชุมชน	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน และฟื้นฟู ป่าไม้	5.1.1	4	กล้วย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	2	120	112 ,00 0	120

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อบต.	จัดทำ ธรรมนูญ ชุมชน ข้อบังคับ การ จัดการน้ำ	บริหาร จัดการ	กฎหมาย/ ระเบียบ/ ข้อบังคับ/ มาตรการ	6.1.1	4	กล้วย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	2	150	150 ,00 0	130
อบต.	ปรับปรุง ฝายเพื่อ การเกษตร	ปรับปรุง	ฝาย	2.4.1	4,3, 1	กล้วย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	2			400
อบต.	อนุรักษ์ลำ ห้วยพอก , กุดนางเข้ม เพื่อ ท่องเที่ยว	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน และฟื้นฟู ป่าไม้	5.1.1	11,2 ,8	กล้วย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2 ล้าน	1,00 0		500
อบต.	การพัฒนา ระบบ ฐานข้อมูล เพื่อ ตัดสินใจ ใช้น้ำ	บริหาร จัดการ	ระบบ ฐานข้อมูล	6.4	1- 11	กล้วย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	1 ล้าน			1200
อบต.	โครงการ ขุดลอก หนอง เครื่อง	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การ อุปโภค บริโภค	1.1.1	8	โนนสังข์	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2	500	110 000	200
อบต.	โครงการ ฝายหนอง ยาง	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การ	1.1.1	2	นางเข้ม	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2	800	110 000	550

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

			อุปก บริโค																
อบต.	ชุดลอก คลอง ป้องกัน แนวน้ำ ท่วม	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	3.1.2	10,6 ,3,5, 1		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	1	100 0	450 0	300
อบต.	ทำฝายกั้น น้ำ	ปรับปรุง	ฝาย	2.4.1	10		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	2	100 0	450 00	300
อบต.	ผันน้ำเพื่อ การเกษตร	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบผัน น้ำ	2.5.1	3		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2			500
อบต.	น้ำปะปา ดื่มได้	ปรับปรุง	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	1.3.2	1- 11		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	1			600
อบต.	ปรับปรุง คลองส่ง น้ำ	ปรับปรุง	ระบบ กระจาย น้ำ	1.2.1	4,3, 1		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	2	120 0		500
อบต.	ปรับปรุง ชุดลอก คลอง	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	3.1.2	1 9 10 11		ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	1	2	200 0	120 00	500
อบต.	ระบบ ประปา กระจาย น้ำตำบล	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1,3, 4,5, 10	บ.กล้วย บ.ดงตี่ง บ.ยาง บ.น้อย พัฒนา บ.ศาลา	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ห้วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	5 ล้าน	350		700

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อบต.	ระบบ ประปา กระจาย น้ำตำบล	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	2,8, 9,7	บ.นาง เข็ม บ.โนน สังข์ บ.ชะยุง บ.หนอง ตาด	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	1	2	5 ล้าน	240		400
อบต.	ผนัง ป้องกัน การ พังทลาย หน้าดินใน ต้นน้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	5.2.2	4	บ.กล้วย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	2	20	120 000	190
อบต.	คลองส่ง น้ำใหม่ (ระบบท่อ)	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	5	บ.ยาง เตี้ย	ยาง สว่าง	รัตนบุรี	สุรินทร์			ช่วย ทับทัน	ลำน้ำ มูล	2	2	2			800

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ตำบลยะวิ็ก อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์)

หน่วย งาน ดำเนิน การ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ขุดลอก สระน้ำ บ้าน สามารถ ม.1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.1	1	ยะวิ็ก	ยะวิ็ก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2			214
อปท.	ขุดลอก หนอง ตลาดบ่อ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.1	1	ยะวิ็ก	ยะวิ็ก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2			214
อปท.	ขุดลอก คลองส่ง น้ำ ม.3 จากหนอง กระจับ- กุดคันทันธุ์	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	3	ยางม่วง	ยะวิ็ก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2			135

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอกคลองเหมือนหนองโคกม่วง-คลองสาธารณะหนองกระจับโคกแค ม. 3	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	3	ยางม่วง	ยะวีก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			135
อปท.	วางท่อขยายเขตประปา ม. 4 โคกเจริญ	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1.	4	ยางน้ำอ้อม	ยะวีก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			172
อปท.	ยกระดับคลองส่งน้ำจากแม่น้ำมูลท่าห้องแสง-บ้านยะวีก ม. 6	ปรับปรุง	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	6	โนนจาน	ยะวีก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			204
อปท.	ชุดลอกหนองกระโดน ม.6	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	6	โนนจาน	ยะวีก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			204

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น ม.7	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.4.1	7	ซีเหล็ก	ยะวิก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2			150
อปท.	ขยายเขต ประปา หมู่บ้าน ม. 7	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	7	ซีเหล็ก	ยะวิก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2			150
อปท.	วางท่อ ขยายเขต ประปา หมู่ 8	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	8	จั่ว	ยะวิก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2		101	
อปท.	โครงการ กำจัด วัชพืชออก จากหนอง โบสถ์และ ปรับปรุง ภูมิทัศน์ ม.10	ปรับปรุง	สิ่งกีด ขวางทาง น้ำ	3.1.3	10	โพธิ์งาม	ยะวิก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2		212	
อปท.	ก่อสร้าง ระบบ ประปาผิว ดิน (ขนาด ใหญ่) บ้าน ยางน้ำ อ้อม หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	4	ยางน้ำ อ้อม	ยะวิก	ชุมพล บุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำ มูล	2	2	2			172

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้างระบบประปาผิวดิน (ขนาดกลาง) บ้านชี้เหล็ก หมู่ที่ 7	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	7	ชี้เหล็ก	ยะวิ๊ก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			150
	ขุดลอกหนองกระจับ ม. 3	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.1	3	ยางม่วง	ยะวิ๊ก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			มูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			135
ทต. ยะวิ๊ก	น้ำประปาดื่มได้	ปรับปรุง	ปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา	1.3.2	4,5	บ.ยางน้ำอ้อม	ยะวิ๊ก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			แม่น้ำมูล	ลำน้ำมูล	2	3	2	38	250,000	361
ทต. ยะวิ๊ก	ผันน้ำเพื่อการเกษตร	ก่อสร้างใหม่	ระบบผันน้ำ	2.5.1			ยะวิ๊ก	ชุมพลบุรี	สุรินทร์			แม่น้ำมูล	ลำน้ำมูล	2	2	2			

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ปรับปรุง บ่อบาดาล พร้อม ติดตั้ง เครื่องสูบ น้ำบาดาล หมู่ที่ 1 บ้านท่า กระดาน	ปรับปรุง	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	1	ท่า กระดาน	ท่า กระดา น	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			380
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น กลุ่มบ้าน ท่าข้าม หมู่ที่ 2 บ้านท่า เลียบ ตำบลท่า กระดาน	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	2	ท่าเลียบ	ท่า กระดา น	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			605

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	วางท่อส่งน้ำดิบจากสระหนองบัวถึงสระประปาหมู่บ้านหนองอิน่าง หมู่ที่ 3 บ้านนา	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	1.1.1	3	นา	ท่ากระดาน	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา			บางปะกง	คลองพระสทิง คลองท่าลาด	2	2	2			375
อปท.	ขุดลอกสระประปาหมู่บ้าน ไทรงาม หมู่ที่ 5 บ้านกระบกเตี้ย	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.1.1	5	กระบกเตี้ย	ท่ากระดาน	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา			บางปะกง	คลองพระสทิง คลองท่าลาด	2	2	2			299
อปท.	ขุดลอกสระน้ำสาธารณะ กลุ่มบ้าน ไทรงามใน หมู่ที่ 5 บ้านกระบกเตี้ย	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.2.2	5	กระบกเตี้ย	ท่ากระดาน	สนามชัยเขต	ฉะเชิงเทรา			บางปะกง	คลองพระสทิง คลองท่าลาด	2	2	2			299

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอก สระบึงไทร หมู่ที่ 6 บ้านนา น้อย	ปรับปรุง (ชุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	6		ทำ กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			237
อปท.	ชุดเจาะ บ่อบาดาล เพื่อ การเกษตร พร้อม ติดตั้งปั้ม น้ำแบบโซ ล่าเซลล์ กลุ่มผัก แปลงใหญ่ ท่า กระดาน หมู่ที่ 7 บ้านหินแร่	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.1	7	หินแร่	ทำ กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			506
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น กลุ่มบ้าน นาย องอาจ อาศน ไพบูลย์	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	8	ชำป่า งาม	ทำ กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			596

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	หมู่ที่ 8 บ้านชำป่า งาม ตำบล ท่า กระดาน																		
อปท.	ปรับปรุง ฝายน้ำล้น คุ่มนาอุดม หมู่ที่ 11 บ้านทุ่งส่อ หงษา	ปรับปรุง	ฝาย	2.2.1	11	ทุ่งส่อ หงษา	ท่า กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			469
อปท.	ขุดเจาะ บ่อบาดาล พร้อม ติดตั้ง อุปกรณ์ ส่วนควบ กลุ่มบ้าน แสงทอง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	14	แสงทอง	ท่า กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			264
อปท.	ขุดลอก คลอง สาย บ้านนาย ทาชินหัว ดง หมู่ที่ 16 บ้าน นาอีสาน	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	16	นาอีสาน	ท่า กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			325

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น บริเวณ คลองพวา หมู่ที่ 18 บ้านทุ่ง เหียง	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	18	ทุ่งเหียง	ท่า กระด าน	สนาม ชัยเขต	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง พระ สทิง คลอง ท่า ลาด	2	2	2			434
------	---	------------------	-----	-------	----	-----------	-------------------	----------------	----------------	--	--	-------------	---	---	---	---	--	--	-----

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ขยายเขต ประปาท่อ เมน หมู่บ้าน บ้านหนอง ระกำ-เตา ถ่าน หมู่ที่ 1	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1	บ้าน หนอง ปลาไหล	หนอง ไม้ แก่น	แปลง ยาว	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง ท่า ลาด คลอง หลวง	2	2	2			
อปท.	ติดตั้งถัง แรงดัน จาก ประปาคุ้ม สุวรรณ- วัดหนอง สร้อยตั้ง หมู่ที่ 2	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	2	บ้าน หนองไม้ แก่น	หนอง ไม้ แก่น	แปลง ยาว	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง ท่า ลาด คลอง หลวง	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ขยายเขต ประปาท่อ เมน หมู่บ้าน บ้านนาย สว่าง เนิน ศรี-ประปา หมู่ที่ 7	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	7	บ้าน หนองน้ำ ขาว	หนอง ไม้ แก่น	แปลง ยาว	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง ท่า ลาด คลอง หลวง	2	2	2			
อปท.	วางท่อ ลอดถนน แนวกัน ช้าง ม.8- 12	ก่อสร้าง ใหม่	อาคาร บังคับน้ำ	3.1.1	8- 12		หนอง ไม้ แก่น	แปลง ยาว	ฉะเชิงเท รา			บาง ปะกง	คลอง ท่า ลาด คลอง หลวง	2	2	2			

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลพลวงทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี)

หน่วยงานดำเนินการ	ชื่อแผนงาน/โครงการ/รายการ	ประเภทโครงการ		แผนแม่บทน้ำ/กลยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะงาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับอนุญาตใช้พื้นที่	แบบรูปรายการ	ประมาณการ	ไร่	ลบ.ม.	ครัวเรือน
					หมู่ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลภายในตำบลสามพี่น้องภายในตำบล	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.4.2	1-7		พลวงทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่งทะเลตะวันออก	แม่น้ำประแสร์	2	2	2			2,882
อปท.	ขุดลอกสระเก็บน้ำสาธารณะบ้านขอยสอง หมู่ 1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.2.2	1	บ้านเขาห้ายอด	พลวงทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่งทะเลตะวันออก	แม่น้ำประแสร์	2	2	2			404
อปท.	ขุดลอกสระเก็บน้ำสาธารณะ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและ	2.2.2	6	บ้านอ่างผักหนาม	พลวงทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่งทะเลตะวันออก	แม่น้ำประแสร์	2	2	2			196

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	บ้านวัง ไม้แดง หมู่ 6		อุตสาหกรรม																
อปท.	วางท่อน้ำ ดิบ หมู่ที่ 1-10 ภายใน ตำบล	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1	บ้านเขา ห้ายอด	พลวง ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			404
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองหิน เพลิง หมู่ ที่ 1,2	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	1,2	บ้านเขา ห้ายอด บ้านเขา ชะอางค์	พลวง ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			1,1 37
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองคา หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	4	บ้านเขา ใหญ่	พลวง ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			630
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองประ เกต หมู่ที่ 6	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	6	บ้านอ่า งผักหน าม	พลวง ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			196
อปท.	บำรุงรักษ าราง ระบายน้ำ ในเขต พื้นที่ ตำบล	ปรับปรุง	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	1-7		พลวง ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			2,8 82

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ขุดลอก สระเก็บ น้ำเก่าใน พื้นที่	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำ เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	1-7		ปลวก ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			2,8 82
อปท.	ขุดเจาะ บ่อน้ำดื่ม หมู่ที่ 1-7	ก่อสร้าง ใหม่	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.1	1-7		ปลวก ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			2,8 82
อปท.	ขุดเจาะ บ่อบาดาล หมู่ที่ 1-7	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.2	1-7		ปลวก ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			2,8 82
อปท.	ขุดลอก หน้าฝาย ในพื้นที่ ตำบล	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ฝาย	2.2.2	1-7		ปลวก ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			2,8 82
อปท.	ตรวจสอบ คุณภาพ น้ำประปา หมู่บ้าน	ปรับปรุง	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	1.3.2	1-7		ปลวก ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	2	2			2,8 82

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ท้องถิ่น สร้างป่า รักษาน้ำ	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1-7		พลวง ทอง	บ่อทอง	ชลบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ ประ แสร์	2	1	2			2,8 82
------	----------------------------------	-----------	--------------------------	-------	-----	--	-------------	--------	--------	--	--	-----------------------------	-----------------------	---	---	---	--	--	-----------

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลสามพี่น้อง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดจันทบุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ขุดเจาะ บ่อบาดาล ภายใน ตำบลสาม พี่น้อง ภายใน ตำบลสาม พี่น้อง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.2	1- 10		สามปี พี่น้อง	กำแพง แสน	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			2,760
อปท.	ขุดลอก สระเก็บ น้ำ สาธารณะ บ้านขอย สอง หมู่ 1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	1	บ้าน ขอยสอง	สามปี พี่น้อง	กำแพง แสน	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			372
อปท.	ขุดลอก สระเก็บ น้ำ สาธารณะ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ	2.2.2	6	บ้านวัง ไม้แดง ใน	สามปี พี่น้อง	กำแพง แสน	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			309

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	บ้านวัง ไม้แดง หมู่ 6		อุตสาหกรรม																
อปท.	วางท่อน้ำ ดิบ หมู่ที่ 1-10 ภายใน ตำบลสาม พี่น้อง	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1- 10		สามปี น้อง	แก่งหาง แมว	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			2,760
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองหิน เพลิง หมู่ ที่ 1,2	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	1,2	บ้าน ซอยสอง บ้าน ซอย หนึ่ง	สามปี น้อง	แก่งหาง แมว	จันทบุรี		บ้าน	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			566
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองคา หมู่ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	4	บ้าน หนอง แหวน	สามปี น้อง	แก่งหาง แมว	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			155
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองประ เกต หมู่ที่ 6	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	6	บ้านวัง ไม้แดง ใน	สามปี น้อง	แก่งหาง แมว	จันทบุรี		บ้านวัง	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			309
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คลองพวา พลู หมู่ที่ 8	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	8	บ้าน มะค่า	สามปี น้อง	แก่งหาง แมว	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง โตนด	2	2	2			241

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ก่อสร้างฝายน้ำล้นคลองคา หมู่ที่ 10	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.2.2	10	บ้านหนองแหวนนอก													169
อปท.	โครงการรักษาน้ำรักษำรักษาแผ่นดิน	พื้นฟูป่า	ป้องกัน/พื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1-10	บ้านมะค่า	สามพี่น้อง	แก่งหางแมว	จันทบุรี			ชายฝั่งทะเลตะวันออก	คลองโตนด	1	1	2			2,760
อปท.	ป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า	พื้นฟูป่า	ป้องกัน/พื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1-10	บ้านมะค่า	สามพี่น้อง	แก่งหางแมว	จันทบุรี			ชายฝั่งทะเลตะวันออก	คลองโตนด	2	2	2			2,760

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน ต่อ	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ขุดลอก หนองสลุ พร้อม ปรับปรุง ภูมิทัศน์ หมู่ที่ 3	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	3	บ้านสัน ต่อ	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุ รี	2	2	2			123
อปท.	ขุดลอก หนองโคก นางต หมู่ที่ 3	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	3	บ้านสัน ต่อ	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุ รี	2	2	2			123
อปท.	ขุดลอก คลองตา เฮง หมู่ 3	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	3	บ้านสัน ต่อ	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุ รี	2	2	2			123

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอก คลองทุ่ง วัง หิน หมู่ ที่ 7	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	7	บ้านท่า ระมัว	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			153
อปท.	ชุดลอก คลองวัง หิน หมู่ที่ 8	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	8	บ้านทุ่ง ไต่อด	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			259
อปท.	ชุดลอก หนองเต่า หมู่ที่ 4	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	4	บ้านท่า หลวง บน	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			104
อปท.	ชุดลอก หนอง กะ เพลิง หมู่ ที่ 4	ปรับปรุง (ชุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	4	บ้านท่า หลวง บน	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			104
อปท.	ก่อสร้าง ฝายกัก เก็บน้ำล้น หมู่ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	5	บ้านท่า หลวง บน	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			100
อปท.	ก่อสร้าง ฝาย กระสอบ หมู่ 6	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	6	บ้านท่า หลวง บน	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			153

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้าง ฝายกั้นน้ำ สัน (ช.วัง หิน) หมู่ที่ 8	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	8	บ้านทุ่ง โตนด	ท่า หลวง	มะขาม	จันทบุรี			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	แม่น้ำ จันทบุรี	2	2	2			259
------	---	------------------	-----	-------	---	------------------	-------------	-------	----------	--	--	-----------------------------	--------------------	---	---	---	--	--	-----

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลแก่ง อำเภอมือง จังหวัดระยอง)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการ ขุดลอก สระบ่อ หลวง	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	1	บ้านเขา ยายชุม	แก่ง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	โครงการ ขุดเจาะ บ่อบาดาล ประปา ชอยเนิน มะตูม	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	2	บ้านวัง ปลา	แก่ง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													สาขา 2)						
อปท.	โครงการ ขุดเจาะ บ่อน้ำบาดาล ประปา ชอยหนอง ตาแจง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	7	บ้าน มาบ จันทร์	แกลง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	โครงการ ขุดเจาะ บ่อน้ำบาดาล ตำบลแก ลง อำเภ อเมือง จังหวัด ระยอง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.2	2	บ้านวัง ปลา	แกลง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	วางท่อ ขยายเขต ประปา บริเวณ ถนนสาย	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	4	บ้านหัว ทุ่ง	แกลง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	โนภาสฯ- ท่าเรือแกล ลง												ตะวัน ออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)						
อปท.	ปรับปรุง ซ่อมแซม ประปา ซอย ประปา 2 หมู่ที่ 5	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	5	บ้านเขา โบสถ์	แกลง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	เป่าล้างบ่อ บาดาล พร้อมล้าง เครื่องสูบ น้ำหมู่ที่ 7	ปรับปรุง	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.2	7	บ้าน มาบ จันทร์	แกลง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวัน ออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	วางท่อ ระบายน้ำ คอนกรีต	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	7	บ้าน มาบ จันทร์	แกลง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล	คลอง ใหญ่	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	เสริมเหล็ก บ่อหลวง มาบจันทร์ หมู่ที่ 7											ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)						
อปท.	ก่อสร้าง ฝายน้ำล้น คอนกรีต เสริมเหล็ก หลังวัดเขา ยายชุม หมู่ที่ 1	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	1	บ้านเขา ยายชุม	แก่ง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	ป้องกัน และแก้ไข ปัญหา หมอกควัน และไฟป่า	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1 2 4 5 7		แก่ง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ	2	1	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													สาขา 2)						
อปท.	โครงการ ธนาคาร น้ำใต้ดิน	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.2.2	1 2 4 5 7		แก่ง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	คลอง ใหญ่ ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคตะวันออก : ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการ ขยายเขต ประปา ภูมิภาค สายซอย เสด็จ	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	5	บ้านชน	ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	โครงการ ขยายเขต ประปา ภูมิภาค สายหนอง ทองแดง	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	12	บ้าน หนองตา รส	ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง ท่อส่งน้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	2	บ้านเนิน ชั้น	ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	2	2	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	เพื่อ การเกษตร												(ลุ่มน้ำ สาขา 2)						
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง ท่อส่งน้ำ เพื่อ การเกษตร	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	15	บ้าน ห้วย มะเฟือง	ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง ท่อระบาย น้ำสาย ซอยสกาย แล็ป	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	9	บ้าน ตะพง นอก	ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			
อปท.	โครงการ อนุรักษ์ แหล่งน้ำ และ พัฒนาป่า ชุมชน	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1- 16		ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	1	2			
อปท.	อนุรักษ์ ทรัพยากร น้ำด้วย ระบบ	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.2.2	1- 16		ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	2	1	2			

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ธนาคาร น้ำใต้ดิน												(ลุ่มน้ำ สาขา 2)						
อปท.	ปรับปรุง ฝายน้ำล้น หมู่ที่ 11	ปรับปรุง	ฝาย	2.2.2	11	บ้านศาล เจ้า	ตะพง	เมือง	ระยอง			ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก	ชายฝั่ง ทะเล ตะวันออก (ลุ่มน้ำ สาขา 2)	2	2	2			

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลพักทัน อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการ ขุดเจาะ บ่อบาดาล ภายใน ตำบล	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.2	1- 10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ระยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ระยา	2	2	2			1,490
อปท.	โครงการ ขุดลอก สระเก็บ น้ำ สาธารณะ หมู่ 1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	1	บ้าน คลอง หมูสี	พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ระยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ระยา	2	2	2			127
อปท.	วางท่อน้ำ ดิบ หมู่ที่ 1-10 ภายใน ตำบล	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1- 10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ระยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ระยา	2	2	2			1,490

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	เจาะบ่อบาดาลเพื่อ การเกษตร	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาล เพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.2	1-10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,490
อพท.	ดาดคูล่งน้ำ หมู่ที่ 8 เพื่อ การเกษตร	ปรับปรุง	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	8	บ้านรั้วกรูด	พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			150
อพท.	ปรับปรุงท่อระบายน้ำเพื่อ การเกษตร	ปรับปรุง	ระบบกระจายน้ำ	2.2.1	1-10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,490
อพท.	ขุดลอกบึงพักทัน	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.2	1-10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,490
อพท.	ขุดลอกแหล่งน้ำสวนสมเด็จพระเจ้าหมู่ที่ 1	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.2.2	1	บ้านคลองหมูสี	พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			127
อพท.	ก่อสร้างระบบประปา	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.1.1	9	บ้านหนองจิก	พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			142

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	บาดาล ขนาดใหญ่																		
อปท.	คลองสวย น้ำใส กำจัด วัชพืช	ปรับปรุง	สิ่งกีด ขวางทาง น้ำ	3.1.3	1- 10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			1,490
อปท.	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.2.2	1- 10		พักทัน	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			1,490

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ซ่อมแซม ระบบ ประปา	ซ่อมแซม	ระบบ ประปา	1.3.1	1- 14		ไม้ดัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			1,15 3
อปท.	ซ่อมท่อ ระบายน้ำ	ซ่อมแซม	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1- 14		ไม้ดัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			1,15 3
อปท.	คาดคู คอนกรีต	ปรับปรุง	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	1- 14		ไม้ดัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			1,15 3
อปท.	ขุดลอกคู ระบายน้ำ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1- 14		ไม้ดัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			1,15 3

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ก่อสร้างระบบประปา	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	1-14		ไม้ตัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,153
อพท.	จัดซื้อเครื่องเป่าบ่อบาดาล	ปรับปรุง	น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.2.1	1-14		ไม้ตัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,153
อพท.	กำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ	ปรับปรุง	สิ่งกีดขวางทางน้ำ	2.2.1	1-14		ไม้ตัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,153

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ซ่อมแซม ระบบ ประปา	ซ่อมแซม	ระบบ ประปา	1.3.1	1- 13		เชิง กลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			634
อปท.	ซ่อมท่อ ระบายน้ำ	ซ่อมแซม	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1- 13		เชิง กลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			634
อปท.	คาดคู คอนกรีต	ปรับปรุง	ระบบ กระจาย น้ำ	2.2.1	1- 13		เชิง กลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			634
อปท.	ขุดลอกคู ระบายน้ำ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1- 13		เชิง กลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			634

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้างระบบประปา	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	1-13		เชิงกลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			634
อปท.	จัดซื้อเครื่องเป่าบ่อบาดาล	ปรับปรุง	น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.2.1	1-13		เชิงกลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			634
อปท.	กำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ	ปรับปรุง	สิ่งกีดขวางทางน้ำ	2.2.1	1-13		เชิงกลัด	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			634

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	วางท่อเมน ประปาหมู่ ที่ 3	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	3	เก่าโพธิ์ หลังเสื่อ	บ้าน จำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			77
อปท.	วางท่อเมน ประปาหมู่ ที่ 4	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	4	ดอน มะตุก	บ้าน จำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			131
อปท.	เปลี่ยนท่อ เมน ประปาหมู่ ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	5	บ้านจำ (โพธิ์ เรียง)	บ้าน จำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			178
อปท.	ปรับปรุง ระบบ ประปา หมู่บ้าน หมู่ที่ 6	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.3.1	6	บ้านจำ	บ้าน จำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพร ะยา	ที่ราบ แม่น้ำ เจ้าพร ะยา	2	2	2			273

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	เจาะบ่อบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค หมู่ที่ 7	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.2.3	7	หัวซิ่งโหลง	บ้านจำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			109
อพท.	เป่าล้างบ่อบาดาลระบบประปาหมู่บ้าน	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.3.1	1-8		บ้านจำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,105
อพท.	ซ่อมแซมหูช้างพร้อมวางท่อระบายน้ำระบบประปาหมู่ที่ 7	ซ่อมแซม	ระบบกระจายน้ำ	1.1.1	7	หัวซิ่งโหลง	บ้านจำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			109
อพท.	ขุดลอกบ่อยืม ริมคลองชลประทาน 2 ซ้าย 1 ขวา	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.2.2	2-7		บ้านจำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			968
อพท.	ก่อสร้างธนาคารน้ำใต้ดิน	ก่อสร้างใหม่	ธนาคารน้ำใต้ดิน	2.2.2	1-8		บ้านจำ	บางระจัน	สิงห์บุรี			เจ้าพระยา	ที่ราบแม่น้ำเจ้าพระยา	2	2	2			1,105

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลแก่งฝักกูด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้างถัง น้ำใส คอนกรีต เสริมเหล็ก เพื่อการ อุปโภค บริโภค	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1	บ้านท่า กรวด	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			195
อปท.	ก่อสร้าง ประปา หมู่บ้าน พร้อมวาง ท่อ	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	2	บ้านแก่ง หิน	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			305
อปท.	ก่อสร้าง ระบบ กรอง น้ำประปา	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	1.3.2	4	บ้านปึก รี	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล	2	2	2			137

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													างส่วน ที่ 1						
อพท.	ปรับปรุง ระบบ ประปา หมู่บ้าน	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.3.1	6	บ้านเนิน ทอง	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2			258
อพท.	เปลี่ยนถัง เก็บ น้ำประปา	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	5	บ้านแก่ง ฝักกูด	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2			80
อพท.	วางท่อ ระบายน้ำ หมู่ที่ 1	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1	บ้านท่า กรวด	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2			195
อพท.	ขุดลอก รางระบาย น้ำสายไร่ นายสมัยข คลองส่ง น้ำ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ระบบ กระจาย น้ำ	2.4.1	6	บ้านเนิน ทอง	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2			258
อพท.	ก่อสร้าง ฝายชะลอ	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	7	บ้านน้ำ ต	แก่ง ฝักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า	2	2	2			111

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	น้ำ คลอง น้ำตมหมู่ ที่ 7												สัก ตอนล างส่วน ที่ 1						
อปท.	วางท่อ ระบายน้ำ ภายใน หมู่บ้าน หมู่ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	5	บ้านแก่ง ผักกูด	แก่ง ผักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			80
อปท.	ซ่อมแซม ฝายน้ำล้น (ฝายคลอง แห้ง)	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.1	3	บ้านป่า ไผ่	แก่ง ผักกูด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			188

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วย งาน ดำเนิน การ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ.ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	วางท่อ ขยายเขต น้ำประปา หมู่ที่ 3	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	3	บ้านโคก กลาง	ทะเล วังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			58
อปท.	ปรับปรุง ระบบ ประปา	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.1.1	2	บ้านวัง วัด	ทะเล วังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			152
อปท.	ซ่อมแซม ฝาย บริเวณ หลังบ้าน ผู้ใหญ่ หมู่ ที่ 4	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.2	4	บ้าน หนอง โบสถ์	ทะเล วังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2			77

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอกคลองบ้านวังวัด	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.2	2	บ้านวังวัด	ทะเลวังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2			152
อปท.	ชุดลอกคลองบ้านหนองปล้อง	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.2.2	5	บ้านหนองปล้อง	ทะเลวังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2			144
อปท.	ชุดลอกสระเก็บน้ำ บริเวรไร่นายสมพิศ แซ่ห่าน	ปรับปรุง (ชุดลอก)	สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.2.2	5	บ้านหนองปล้อง	ทะเลวังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	1	2			144
อปท.	ก่อสร้างท่อลอดเหลี่ยมบริเวณไร่นายฉลาด	ก่อสร้างใหม่	อาคารบังคับน้ำ	3.1.1	5	บ้านหนองปล้อง	ทะเลวังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	1	2			144
อปท.	ชุดลอกหน้าฝายภายในหมู่บ้าน	ปรับปรุง (ชุดลอก)	ฝาย	2.2.2	5	บ้านหนองปล้อง	ทะเลวังวัด	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่าง	2	2	2			144

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

เพื่อ													วงส่วน						
การเกษตร													ที่ 1						

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลซับจำปา อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประม าณ การ	ไร่	ลบ.ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	การ จัดการ ธนาคาร น้ำใต้ดิน ระบบเปิด	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.1.1	2	บ้าน ทรัพย์ เจริญ	ซับ จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	15. 017 7	101.2 16	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล งส่วน ที่ 1	2	2	2	500	500,0 00	120
อปท.	การ จัดการ ธนาคาร น้ำใต้ดิน ระบบเปิด	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.1.1	6	บ้านโป่ง ใต้	ซับ จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	14.9 982 3	101.2 199	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล งส่วน ที่ 1	2	2	2	500	500,0 00	120
อปท.	ขุดลอก คลอง (ห้วย กลาง)	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.1.1	2	บ้าน ทรัพย์ เจริญ	ซับ จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	14.9 996 8	101.2 937	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล งส่วน ที่ 1	2	2	2	1,00 0	500,0 00	

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ชุดลอกคลอง	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำธรรมชาติ	2.1.1	6	บ้านโป่งใต้	ซับจำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	14.9 823	101.2 737	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2	1,000	500,000	
อพท.	การจัดการน้ำเป็นหินปูน	ปรับปรุง	ปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา	4.1.1	2	บ้านทรัพย์เจริญ	ซับจำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.0 177 3	101.2 163	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2		500,000	100
อพท.	พัฒนาศักยภาพองค์กรใช้น้ำ	บริหารจัดการ	องค์กรบริหารจัดการน้ำ	6.1.1	1-7	บ้านซับจำปา	ซับจำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2		-	
อพท.	ชุดเปลี่ยนท่อเมนประปา	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	2	บ้านทรัพย์เจริญ	ซับจำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.0 026 6	101.2 093	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2		360,000	120
อพท.	ชุดเปลี่ยนท่อเมนประปา	ปรับปรุง	ระบบประปา	1.1.1	5	บ้านซับเรือ	ซับจำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.6 363 8	101.2 057	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2		300,000	120

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													างส่วน ที่ 1						
อพท.	ชุดลอก ทาง ระบายน้ำ	ปรับปรุง (ชุดลอก)	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1	บ้านชัย จำปา	ชัย จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.0 356 8	101.2 414	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2		500,0 00	
อพท.	ชุดลอก ทาง ระบายน้ำ	ปรับปรุง (ชุดลอก)	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	5	บ้านชัย เรือ	ชัย จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.0 426	101.2 104	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2		250,0 00	
อพท.	การ จัดการน้ำ เป็นหินปูน	ปรับปรุง	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	4.1.1	7	บ้านคู เมือง	ชัย จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2		200,0 00	80
อพท.	อนุรักษ์ พื้นที่ป่า จำปาศิริน ธร	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1	บ้านชัย จำปา	ชัย จำปา	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล่ างส่วน ที่ 1	2	2	2	100	-	

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดสิงห์บุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	การจัดการ ธนาคาร น้ำใต้ดิน ระบบเปิด สระหนอง หัวช้าง	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.1.1	3	บ้าน หนอง หัวช้าง	หนอง ผักแว น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 215	101.2 011	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล ่างส่วน ที่ 1	2	2	2	150	15, 000	59
อปท.	การจัดการ ธนาคาร น้ำใต้ดิน ระบบเปิด สระหนอง กระสังข์	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.1.1	5	บ้าน หนอง กระสังข์	หนอง ผักแว น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 031	101.2 439	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล ่างส่วน ที่ 1	2	2	2	148	150 00	68
อปท.	ขุดคลอง เติมน้ำใน สระ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ	2.1.1	3	บ้าน หนอง หัวช้าง	หนอง ผักแว น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 215	101.2 011	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล	2	2	2	205	155 000	75

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

			อุตสาหกรรม										างส่วน ที่ 1						
อปท.	ชุดลอก สระน้ำ	ปรับปรุง (ชุดลอก)	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.1.1	5	บ้าน หนอง กระสังข์	หนอง ผักแวง น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 022	101.2 551	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2	225	102 000	79
อปท.	ชุดลอก คลองจาก สระหนอง หัวช้างถึง ถนนสาย บ่อคู-เนิน หิน	ปรับปรุง (ชุดลอก)	บรรเทา อุทกภัย	3.1.1	3	บ้าน ทรัพย์ เจริญ	หนอง ผักแวง น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 215	101.2 011	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	1	1	1	259	102 000	85
อปท.	ชุดลอก ฝายหนอง กระสังข์	ปรับปรุง (ชุดลอก)	บรรเทา อุทกภัย	3.1.1	5	บ้านซับ จำปา	หนอง ผักแวง น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 021	101.2 553	ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2	110	152 000	82
อปท.	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ โรงเรียน หนองหัว ช้าง	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	4.1.1	3	บ้าน ทรัพย์ เจริญ	หนอง ผักแวง น	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่ น้ำป่า สัก ตอนล างส่วน ที่ 1	2	2	2		150 00	45

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ปรับปรุงคุณภาพน้ำ รพ.สต.หนองผักแว่น	ก่อสร้างใหม่	ปรับปรุงคุณภาพน้ำ	4.1.1	3	บ้านซับเรือ	หนองผักแว่น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.1 215	101.2 012	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	2	2	2		150 00	45
อพท.	โครงการเจาะบ่อบาดาล หมู่ 7	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	7	บ้านซับจำปา	หนองผักแว่น	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	1	1	1		100 00	36
อพท.	โครงการเจาะบ่อบาดาล หมู่ 4	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	4	บ้านซับเรือ	หนองผักแว่น	ท่าหลวง	ลพบุรี	15.0 909	101.2 177	ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	1	1	1		500 0	26
อพท.	โครงการก่อสร้างแทงค์ประปาพร้อมชุดเจาะบ่อบาดาล หมู่ 1	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	1	บ้านคูเมือง	หนองผักแว่น	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	1	1	1		315 20	125

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	พัฒนาศักยภาพองค์กรใช้น้ำ	บริหารจัดการ	องค์กรบริหารจัดการน้ำ	6.1.1	1-8	บ้านซับจำปา	หนองผักแว่น	ท่าหลวง	ลพบุรี			ป่าสัก	แม่น้ำป่าสักตอนล่างส่วนที่ 1	1	1	2		-	30
------	--------------------------	--------------	-----------------------	-------	-----	-------------	-------------	---------	--------	--	--	--------	------------------------------	---	---	---	--	---	----

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการ เจาะบ่อ บาดาลหมู่ ที่ 6 เพื่อ การ อุปโภค บริโภค	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.2.3	6	บ้าน ตรอก สะเดา	หนอง ขาม	หนอง หญ้าไซ	สุพรรณ บุรี			ท่าจีน	ห้วย กระ เสียว ที่ราบ แม่ น้ำท่า จีน	2	2	2			275
อปท.	โครงการ เจาะบ่อ บาดาลหมู่ ที่ 9 เพื่อ การ อุปโภค บริโภค	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.2.3	9	บ้านทุ่ง แสม	หนอง ขาม	หนอง หญ้าไซ	สุพรรณ บุรี			ท่าจีน	ห้วย กระ เสียว ที่ราบ แม่ น้ำท่า จีน	2	2	2			430

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านที่ 9	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	9	บ้านทุ่งแสม	หนองขาม	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี			ทำเงิน	ห้วยกระเสียว	2	2	2			430
อปท.	ติดตั้งถังกรองระบบประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 11	ปรับปรุง	ปรับปรุงคุณภาพน้ำประปา	1.3.2	11	บ้านห้วยน้ำจันทรีใต้	หนองขาม	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี			ทำเงิน	ห้วยกระเสียว	2	2	2			202
อปท.	วางท่อระบายน้ำคสล. หมู่ที่ 2	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.1.1	2	บ้านหนองแหน	หนองขาม	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี			ทำเงิน	ห้วยกระเสียว	2	2	2			140
อปท.	ปรับปรุงรางระบายน้ำเพื่อลดปัญหาน้ำท่วม	ปรับปรุง	ระบบระบายน้ำ	3.1.1	5	บ้านหนองขาม	หนองขาม	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี			ทำเงิน	ห้วยกระเสียว	2	2	2			372

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

													ที่ราบ แม่ น้ำท่า จีน							
อปท.	ชุดลอกลำ ราง สาธารณะ หมู่ที่ 3 เพื่อ การเกษตร	ปรับปรุง (ชุดลอก)	ระบบ กระจาย น้ำ	2.1.1	3	บ้าน ทะเล เพลาะ	หนอง ขาม	หนอง หญ้าไซ	สุพรรณ บุรี			ท่าจีน	ห้วย กระ เสียว ที่ราบ แม่ น้ำท่า จีน	2	2	2				159
อปท.	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.2.2	1- 11		หนอง ขาม	หนอง หญ้าไซ	สุพรรณ บุรี			ท่าจีน	ห้วย กระ เสียว ที่ราบ แม่ น้ำท่า จีน	2	2	2				3,200
อปท.	ติดตั้ง ระบบสูบ น้ำ พลังงาน แสงอาทิตย์ เพื่อ การเกษตร หมู่ที่ 2	ก่อสร้าง ใหม่	สถานีสูบ น้ำพร้อม ระบบส่ง น้ำ	2.4.2	2	บ้าน หนอง แหน	หนอง ขาม	หนอง หญ้าไซ	สุพรรณ บุรี			ท่าจีน	ห้วย กระ เสียว ที่ราบ แม่ น้ำท่า จีน	2	2	2				140

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ติดตั้งระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตรหมู่ที่ 4	ก่อสร้างใหม่	สถานีสูบน้ำพร้อมระบบส่งน้ำ	2.4.2	4	บ้านหนองกระทิง	หนองขาม	หนองหญ้าไซ	สุพรรณบุรี			ทำเงิน	ห้วยกระเสียว	2	2	2			180
------	--	--------------	----------------------------	-------	---	----------------	---------	------------	------------	--	--	--------	--------------	---	---	---	--	--	-----

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคกลาง : ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ก่อสร้าง ท่อลอด เหลี่ยม จุด บ้านนาย ประทวน บุญมี หมู่ ที่ 5	ก่อสร้าง ใหม่	อาคาร บังคับน้ำ	2.4.1	5	บ้าน หนอง ปล้อง	บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			223
อปท.	จุดสระน้ำ สาธารณะ จุดบ้าน นาย สถาพร	ก่อสร้าง ใหม่	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.1	8	บ้านโป่ง เจ็ด	บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			261
อปท.	ก่อสร้าง ฝายหิน จุดไรรนาย เจริญ	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	2	บ้าน หนองน้ำ ขุ่น	บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			330

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ก่อสร้างฝายปูนจุดโรงเรียนบ้านลำพระ	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.2.2	4	บ้านลำพระ	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			273
อพท.	ก่อสร้างฝายน้ำล้นจุดบ้านนายไ้	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.2.2	8	บ้านโป่งเจ็ด	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			261
อพท.	ซ่อมแซมฝายหิน	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.2	1	บ้านคา	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			690
อพท.	ซ่อมแซมฝายน้ำล้น	ซ่อมแซม	ฝาย	2.2.2	7	บ้านบึงใต้	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			200
อพท.	เจาะบ่อบาดาลจุดบ้านนางแป้ว	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการเกษตรและอุตสาหกรรม	2.4.2	3	บ้านหนองแดง	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			152
อพท.	เจาะบ่อบาดาลจุดประปาบ้านลำพระ	ก่อสร้างใหม่	น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภค	1.2.3	4	บ้านลำพระ	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			273
อพท.	ก่อสร้างระบบประปา	ก่อสร้างใหม่	ระบบประปา	1.1.1	6	บ้านบึงเหนือ	บ้านคา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่กลอง	ลำภาชี	2	2	2			198

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	จุดวัดไป่ง เหาะ																		
อปท.	ติดตั้ง ระบบ กรอง น้ำประปา	ปรับปรุง	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	1.3.2	11	บ้านลำ พระใต้	บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			178
อปท.	ขุดลอกลำ ห้วยท่า เคย บริ เวรวัดป่า พระธาตุ	ปรับปรุง (ขุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	1	บ้านคา	บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			690
อปท.	ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาไฟ ป่า หมอก ควันและ ฝุ่นละออง	พื้นฟูป่า	ป้องกัน พื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1- 16		บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			3,668
อปท.	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	ก่อสร้าง ใหม่	ธนาคาร น้ำใต้ดิน	2.2.2	1- 16		บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			3,668
อปท.	พื้นฟูป่า ชุมชน	พื้นฟูป่า	ป้องกัน พื้นฟูป่าไม้	5.1.1	1- 16		บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	1	2			3,668
อปท.	ปลูกหญ้า แฝกอัน เนื่องมาจา ก พระราชด ำริ	พื้นฟูป่า	ป้องกัน พื้นฟูป่าไม้	5.2.2	1- 16		บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			3,668

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ตรวจ สารพิษใน น้ำ	ลดการ สูญเสีย	คุณภาพ น้ำ	4.2.2	1- 16		บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			3,668
อปท.	กำจัด ผักตบชวา และวัชพืช	ปรับปรุง	สิ่งกีดขวาง ทางน้ำ	3.1.3	1- 16		บ้าน คา	บ้านคา	ราชบุรี			แม่ กลอง	ลำ ภาชี	2	2	2			3,668

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคใต้ : ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	ชุดลอก คลองปุ๋ย	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.2	1-4	ทุ่งมะ ปริง-เขา นุ้ย-วัง ประจัน -วัง ประจัน ใต้	วัง ประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตฝั่ง ตะวัน ตก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตฝั่ง ตะวัน ตก ตอนล่ าง	2	2	2			917
อปท.	ชุดลอก คลองเขียง	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.2	1-4	ทุ่งมะ ปริง-เขา นุ้ย-วัง ประจัน	วัง ประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตฝั่ง ตะวัน ตก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตฝั่ง ตะวัน ตก ตอนล่ าง	2	2	2			917

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ชุดลอกคู คลองสระ ท่าระบาย น้ำภายใน ชุมชน	ปรับปรุง (ชุดลอก)	ระบบ ระบายน้ำ	3.1.1	1-4	-วัง ประจัน ใต้	วัง ประจัน น	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตก ตอนล่ าง	2	2	2			917
อปท.	ชุดบ่อน้ำ ตื้นใน ชุมชน	ก่อสร้าง ใหม่	สระเก็บ น้ำเพื่อ การเกษตร และ อุตสาหกรรม	2.4.1	1-4	ทุ่งมะ พร้าว-เขา น้อย -วัง ประจัน	วัง ประจัน น	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตก ตอนล่ าง	2	2	2			917
อปท.	ก่อสร้าง ระบบ ประปา ภูเขา	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ประปา	1.1.1	1-4	-วัง ประจัน ใต้	วัง ประจัน น	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตก ตอนล่ าง	2	2	2			917

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	วางท่อระบายน้ำภายในตำบล	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.1.1	1-4	ทุ้งมะพร้าว-เขาน้อย-วังประจัน	วังประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	2	1	2			917
อปท.	ซ่อมแซมเปลี่ยนแปลงระบบประปาภูเขา หมู่ 1-4	ซ่อมแซม	ระบบประปา	1.1.1	1-4	ทุ้งมะพร้าว-เขาน้อย-วังประจัน	วังประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	2	1	2			917
อปท.	ก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธารตามโครงการพระราชดำริ	ก่อสร้างใหม่	ฝาย	2.2.2	1-4	-วังประจันใต้	วังประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง ภาคใต้ฝั่งตะวันตกตอนล่าง	2	2	2			917

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อพท.	ก่อสร้าง เขื่อนหิน ทิ้ง พร้อม ประตู ระบายน้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ประตู ระบายน้ำ	2.4.1	1-4	ทุ่งมะ พร้าว-เขา น้อย -วัง ประจัน	วัง ประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตฝั่ง ตะวันออก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	2	2	2			917
อพท.	ตรวจสอบ คุณภาพ น้ำอุปโภค บริโภค	ปรับปรุง	คุณภาพ น้ำประปา	1.3.2	1-4	-วัง ประจัน ใต้	วัง ประจัน	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ตฝั่ง ตะวันออก	คลอง บ่าบั้ง ภาคใ ตฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	2	1	2			917

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคใต้ : ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ						ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์					
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง				พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน	
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก							สาขา
อปท.	ก่อสร้าง เขื่อน ป้องกัน ตลิ่งพัง	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	3.2.3	1	พญาบัง สา	ย่าน ซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวัน ตก	คลอง บ่าบัง	2	2	2			28
อปท.	ก่อสร้างคู ระบายน้ำ ถนนย่าน ซื่อซอย 4	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	2	ย่านซื่อ	ย่าน ซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวัน ตก	คลอง บ่าบัง	2	2	2			333
อปท.	ก่อสร้าง ฝายห้วย นุ้ย	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.2.2	3	บ้านเขา น้อย เหนือ	ย่าน ซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวัน ตก	คลอง บ่าบัง	2	2	2			254
อปท.	ก่อสร้างคู ระบายน้ำ คสล.สาย ทุ่งนา โคกบุดู	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	7	บ้าน ปากบาง	ย่าน ซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวัน ตก	คลอง บ่าบัง	2	2	2			238

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	ก่อสร้างคูระบายน้ำถนนบ้านซื่อซอย 10	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	2	ย่านซื่อ	ย่านซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง	2	2	2			333
อปท.	ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง	ก่อสร้างใหม่	ป้องกันการกัดเซาะ	3.2.3	2	ย่านซื่อ	ย่านซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง	2	1	2			333
อปท.	ก่อสร้างคูระบายน้ำคสล. สายถนนห้วยคล้า 1-ลำห้วยคล้า	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	4	บ้านห้วยคล้า	ย่านซื่อ	ควนโดน	สตูล			ภาคใต้ฝั่งตะวันตก	คลองบ่าบัง	2	1	2			255

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคใต้ : ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อบต.คว นขัน	เชื่อมกัน ตลิ่งพัง แบบหิน ทิ้ง	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	5.2.2	1	ควนดิน แดง	ควน ขัน	เมือง สตูล	สตูล	6.64 752	100.0 6603 4	ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ่าง	คลอง บ่าบัง	2	2	2	117		400
อบต.คว นขัน	เชื่อมกัน ตลิ่งพัง แบบหิน ทิ้ง	ก่อสร้าง ใหม่	ป้องกัน การกัด เซาะ	5.2.2	2	กะดู	ควน ขัน	เมือง สตูล	สตูล	6.63 858 9	100.0 5997 9	ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ่าง	คลอง บ่าบัง	2	2	2	60		264
อบต.คว นขัน	ฝายมีชีวิต จากวัสดุ ธรรมชาติ	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	2.3.1	3	นาลาน	ควน ขัน	เมือง สตูล	สตูล	6.63 329 3	100.0 4516 8	ภาคใ ตี่ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ่าง	คลอง บ่าบัง	2	2	2	700	2 0, 0 0. 0	507

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อบต.ค วนชั้น	ฝ้ายมีชีวิต จากวัสดุ ธรรมชาติ	ก่อสร้าง ใหม่	ฝ้าย	2.3.1	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.65 316 7	100.0 5161 9	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบัง	2	2	2	250	2 4, 0 0 0. 0	200
อบต.ค วนชั้น	ทิ้ง EM ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	4.1.1	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.65 836 4	100.0 5722 4	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบัง	1	1	2	3,00 0		461
อบต.ค วนชั้น	ทิ้ง EM ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	4.1.1	2	กะตุ	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.62 91	100.0 6032 5	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบัง	1	1	2	400		70
อบต.ค วนชั้น	ทิ้ง EM ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	4.1.1	3	นาลาน	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.62 329 1	100.0 6966	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบัง	1	1	2	60		507
อบต.ค วนชั้น	ทิ้ง EM ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	ก่อสร้าง ใหม่	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำประปา	4.1.1	4	ไทรงาม	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.62 484 9	100.0 6120 4	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก	คลอง บ่าบัง	1	1	2	800		719

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

												ตอนล่าง								
อบต.ค วนชั้น	ปลูกพืช ชนิดถักริม คลองบำ บั้ง	ฟื้นฟูป่า	ป้องกัน/ ฟื้นฟูป่าไม้	5.2.2	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.65 618	100.0 5935 9	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล่าง	คลอง บำบั้ง	2	1	2	385		461	
อบต.ค วนชั้น	พัฒนา ระบบ ประปา หมู่บ้านให้ ได้ มาตรฐาน	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.3.1	3	นาลาน	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.62 288 6	100.0 5020 5	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล่าง	คลอง บำบั้ง	2	2	2	200	4 8 0, 0 0. 0.	160	
อบต.ค วนชั้น	พัฒนา ระบบ ประปา หมู่บ้านให้ ได้ มาตรฐาน	ปรับปรุง	ระบบ ประปา	1.3.1	5	เนินสูง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 863 2	100.0 2587 7	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล่าง	คลอง บำบั้ง	2	2	2	400	3 0, 0 0. 0.	50	
อบต.ค วนชั้น	จัดเก็บ ขยะและ วัชพืชใน คลองบำ บั้ง	ปรับปรุง	สิ่งกีด ขวางทาง น้ำ	3.1.3	4	ไทรงาม	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.61 338 4	100.0 6061 2	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล่าง	คลอง บำบั้ง	1	1	2	200		719	

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อบต.ค วนชั้น	เชื่อมกัน ตลิ่งพัง แบบหิน ทิ้ง	ก่อสร้าง ใหม่	ฝาย	3.3.1	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.65 800 3	100.0 5736 5	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบ้ง	2	2	2	100		461
อบต.ค วนชั้น	กำหนด ระเบียบ และ ข้อบังคับ การ ประกอบ กิจการบ่อ ทราย	ลดการ สูญเสีย	กฎหมาย / ระเบียบ / ข้อบังคับ / มาตรการ	6.1.1	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.66 031 2	100.0 5671 5	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบ้ง	1	1	2	500	2 5, 0 0 0. 0	725
อบต.ค วนชั้น	กำหนด ระเบียบ และ ข้อบังคับ การปล่อย หรือทิ้งสิ่ง ปฏิกูลลง คลองบ่า บ้งจาก ครัวเรือน	ลดการ สูญเสีย	กฎหมาย / ระเบียบ / ข้อบังคับ / มาตรการ	6.1.1	4	ไทรงาม	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.61 914 2	100.0 6201 9	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบ้ง	1	1	2	800	1, 2 5 0, 0 0. 0	719
อบต.ค วนชั้น	กำหนด ระเบียบ และ ข้อบังคับ	ลดการ สูญเสีย	กฎหมาย / ระเบียบ / ข้อบังคับ	6.1.1	4	ไทรงาม	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.62 262 6	100.0 5964 6	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก	คลอง บ่าบ้ง	1	1	2	60	3 0, 0 0	100

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	การประกอบกิจการบ่อกัก		/ มาตรการ									ตอนล่าง							0.0	
อบต.ค วนชั้น	ธนาคารน้ำใต้ดิน	ก่อสร้างใหม่	ธนาคารน้ำใต้ดิน	1.2.3	4	ไทรงาม	ควนชั้น	เมืองสตูล	สตูล	6.62 125 1	100.0 6081 8	ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	คลองบ่าบั้ง	2	2	2	5	1,000.0	40	
อบต.ค วนชั้น	พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการน้ำองค์กรผู้ใช้น้ำในตำบลควนชั้น	บริหารจัดการ	องค์กรบริหารจัดการน้ำ	6.1.2			ควนชั้น	เมืองสตูล	สตูล	6.64 662 9	100.0 6126 9	ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	คลองบ่าบั้ง	1	1	2			2,404	
อบต.ค วนชั้น	เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำตลอดลุ่มน้ำคลองบ่าบั้ง	บริหารจัดการ	องค์กรบริหารจัดการน้ำ	6.1.3			ควนชั้น	เมืองสตูล	สตูล	6.64 662 9	100.0 6126 9	ภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนล่าง	คลองบ่าบั้ง	1	1	2			2,404	

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อบต.ค วนชั้น	เวทีจัดทำ แผน บริหาร จัดการน้ำ ประจำปี แบบมีส่วนร่วม	บริหาร จัดการ	องค์กร บริหาร จัดการน้ำ	6.2.1			ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 662 9	100.0 6126 9	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบั้ง	1	1	2			2,404
อบต.ค วนชั้น	ติดตาม ประเมินผล สถานการณ์การ เปลี่ยนแปลง ลุ่มน้ำ คลองบ่า บั้ง	บริหาร จัดการ	องค์กร บริหาร จัดการน้ำ	6.3.1			ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 662 9	100.0 6126 9	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบั้ง	1	1	2			2,404
อบต.ค วนชั้น	จัดทำ ฐานข้อมูล สารสนเทศ ทรัพยากร น้ำ คลองบ่า บั้ง ต.ควน ชั้น	บริหาร จัดการ	ระบบ ฐานข้อมูล	6.5.1			ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 662 9	100.0 6126 9	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล ง	คลอง บ่าบั้ง	1	1	2			2,404
อบต.ค วนชั้น	พัฒนา ศูนย์ เรียนรู้การ	บริหาร จัดการ	เตรียม ความ	6.6.1			ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 674 8	100.0 6187 3	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก	คลอง บ่าบั้ง	2	2	2			2,404

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	จัดการน้ำ คลองบำ บั้ง		พร้อม โครงการ									ออก ตอนล้ ง							
อบต.ค วนชั้น	จัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ ออนไลน์	บริหาร จัดการ	เตรียม ความ พร้อม โครงการ	6.6.1	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 674 8	100.0 6187 3	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล้ ง	คลอง บำบั้ง	1	1	2			2,404
อบต.ค วนชั้น	แผนการ รับมือ ผลกระทบ จากน้ำ ท่วม- ป้องกัน ช่วยเหลือ เยียวยา ประเมิน ผลกระทบ	ลดการ สูญเสีย	เตรียม ความ พร้อม โครงการ	3.5.1	1	ควนดิน แดง	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.64 826 4	100.0 6620 1	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล้ ง	คลอง บำบั้ง	1	1	2	500		461
อบต.ค วนชั้น	ก่อสร้างคู ระบายน้ำ	ปรับปรุง	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.2	3	นาลาน	ควน ชั้น	เมือง สตูล	สตูล	6.62 561 6	100.0 4745 8	ภาคใ ต้ฝั่ง ตะวันออก ตอนล้ ง	คลอง บำบั้ง	2	2	2	970		507

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคใต้ : ตำบลเชิงแส อำเภอกะเสสินธุ์ จังหวัดสงขลา)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ล บ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง คลอง คอนกรีต คลองแพ (ช่วงคลอง พระ -ถนน เจดีย์งาม เชิงแส) ม. 3 ต.เชิงแส อ.กระเส สินธุ์ จ. สงขลา	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	2.3.2	3	บ้านเชิง แส	เชิงแส	กระเส สินธุ์	สงขลา			ทะเลส าบ สงขลา	ทะเล หลวง	1	2	3	231 ไร่		198 ครัวเรี อน
อปท.	โครงการ ก่อสร้าง คลอง คอนกรีต คลอง	ก่อสร้าง ใหม่	ระบบ ระบายน้ำ	2.3.2	2	บ้านเชิง แส	เชิงแส	กระเส สินธุ์	สงขลา			ทะเลส าบ สงขลา	ทะเล หลวง	1	1	2	500 0	ถา ม ย ะ	300

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	ศาลาทวด สายหมอน ม.2																		
อปท.	โครงการ น้ำประปา ดื่มได้ ม1	ปรับปรุง	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.3.2	1	บ้านเชิง แส	เชิงแส	กระแสด สินธุ์	สงขลา			ทะเลส าบ สงขลา	ทะเล หลวง	1	1	2	400 0	2 9 2 0 0 ล บ ม/ วั น	146
อปท.	โครงการ รักษาและ ฟื้นฟูป่า พรุฉิมพลี	ก่อสร้าง ใหม่	แก้มลิง	4.3.1	1,2, 3,4 ม4 กระ แสด สินธุ์	บ้านเชิง แส	เชิงแส	กระแสด สินธุ์	สงขลา			ทะเลส าบ สงขลา	ทะเล หลวง	2	2	2	160 00	7 0 0 0 0 0	1,172
อปท.	โครงการ ปรับปรุง ยกระดับ ถนนคสล. พร้อมคู ระบายน้ำ รอบบ้าน รัตน ม.2	ปรับปรุง	ระบบ ระบายน้ำ	3.2.1	2	บ้านรัต ปุณ	เชิงแส	กระแสด สินธุ์	สงขลา			ทะเลส าบ สงขลา	ทะเล หลวง	2	2	2			226

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

อปท.	โครงการก่อสร้างคูระบายน้ำคสล. เชื่อม 3 เหมืองเสียบถนนสายเจดีย์งาม-เชิงแสฝั่งทิศใต้ ม.3	ก่อสร้าง	ระบบระบายน้ำ	3.2.1	3	บ้านเชิงแส	เชิงแส	กระแสลินธุ์	สงขลา			ทะเลสาบสงขลา	ทะเลหลวง	2	1	2			386
อปท.	โครงการก่อสร้างสะพานคสล. หน้าบ่อมเขาใน ม.1	ก่อสร้างใหม่	ระบบระบายน้ำ	3.1.1	1	บ้านเขาใน	เชิงแส	กระแสลินธุ์	สงขลา			ทะเลสาบสงขลา	ทะเลหลวง	2	1	2			138
อปท.	โครงการขุดเหมืองส่งน้ำบ้านห้วยอน วัดเชิงแส ใต้ ม.3	ก่อสร้างใหม่	ระบบกระจายน้ำ	2.4.1	3	บ้านเชิงแส	เชิงแส	กระแสลินธุ์	สงขลา			ทะเลสาบสงขลา	ทะเลหลวง	2	2	2			386
อปท.	โครงการซ่อมแซมประตูระบายน้ำเหมือง	ซ่อมแซม	ประตูระบายน้ำ	2.2.1	4	บ้านเชิงแส	เชิงแส	กระแสลินธุ์	สงขลา			ทะเลสาบสงขลา	ทะเลหลวง	2	2	2			312

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

	หลายดาดำ และ เหมือง ชมรม ม.4																		
อปท.	โครงการ ชุดลอก คลองพระ หมู่ที่ 3	ปรับปรุง (ชุดลอก)	แหล่งน้ำ ธรรมชาติ	2.2.1	3	บ้านเชิง แส	เชิงแส	กระแ สินธุ์	สงขลา			ทะเล าบ สงขลา	ทะเล หลวง	2	2	2			386

แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 (ภาคใต้ : ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา)

หน่วยงาน ดำเนินการ	ชื่อ แผนงาน/ โครงการ/ รายการ	ประเภทโครงการ		แผน แม่บท น้ำ/กล ยุทธ์	สถานที่ดำเนินการ								ความพร้อมการดำเนินการ			ผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์			
		กิจกรรม	ลักษณะ งาน		ที่ตั้ง					พิกัด		ชื่อลุ่มน้ำ		ได้รับ อนุญาต ใช้พื้นที่	แบบรูป รายการ	ประมาณ การ	ไร่	ลบ. ม.	ครัว เรือน
					หมู่ ที่	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	lat	long	หลัก	สาขา						
อปท.	เจาะบ่อบาดาล หมู่บ้าน พร้อมถัง แชมเปญ ม.1 2 5 4 7	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดาล เพื่อการ อุปโภค บริโภค	1.1.1	1 2 5 4 7	ทับช้าง เกาะงู บ้าน ใหญ่ บ้านไร่ โคก เอาะ	ทับ ช้าง	นาทวี	สงขลา	6.60 475 579 6.60 901 734 6.34 05 6.34 34	100.1 8413 487 100.6 9857 0256 100.4 0091 00.39 59	ทะเลส ว สงขลา	คลอง นาทวี	2	2	2		100	1,280
ชลประ ทาน	ขุดลอก หน้าฝาย ส่งน้ำม. 8 ฝายคลอง ทับช้างบน	ปรับปรุง (ขุดลอก)	ฝาย	2.2.2	8	บ้านลุ่ม	ทับ ช้าง	นาทวี	สงขลา	6.55 350 1	100.6 4758 2	ทะเลส ว สงขลา	คลอง นาทวี	2	2	2			295
อปท.	ถังเก็บน้ำ สำหรับฤดู แล้ง	ก่อสร้าง ใหม่	น้ำบาดา เพื่อการ	3.3.2	7	โคก เอาะ	ทับ ช้าง	นาทวี	สงขลา	6.34 51	100.3 934	ทะเลส ว สงขลา	คลอง นาทวี	2	2	2			209

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

			อุปโภค บริโภค																	
อปท.	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำบ่อ บาดาล	ปรับปรุง	ปรับปรุง คุณภาพ น้ำ	4.2.4	2 8 4 5 7	บ้าน เกาะงูน บ้านลุ่ม บ้านไร่ บ้าน ใหญ่ บ้านโคก เอาะ	ทับ ช้าง	นาทวี	สงขลา	6.60 725 388 6.58 261 1 6.34 05 6.34 34	100.6 9735 468 100.7 1075 7 100.4 009 100.3 959	ทะเลส าบ สงขลา	คลอง นาทวี	2	2	2				1,364
อปท. อุทยาน เขาน้ำ สระ	ฝายชะลอ น้ำพื้นที่ ต้นน้ำโตน ชาติ	ฟื้นฟูป่า ต้นน้ำ	ฝาย	5.1.1	10	เกาะจง	ทับ ช้าง	นาทวี	สงขลา	6.51 735 6	100.6 2862 0	ทะเลส าบ สงขลา	คลอง นาทวี	2	2	2				147
อปท.	พัฒนา ศักยภาพ องค์กรผู้ใช้ น้ำต.ทับ ช้าง	บริหาร จัดการ	องค์กร บริหาร จัดการน้ำ	6.1.2	1- 10		ทับ ช้าง	นาทวี	สงขลา			ทะเลส าบ สงขลา	คลอง นาทวี	2	1	2				2,283

4.2.4.2 เกิดกระบวนการและกิจกรรมทดลองการจัดการน้ำชุมชนขององค์กรผู้ใช้น้ำใน 33 ตำบล

นอกเหนือจากการเกิดแผนน้ำของชุมชนที่ร่วมวางแผนร่วมกัน ใน 33 ตำบลยังได้มีการออกแบบการทำกิจกรรมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อเป็นกิจกรรมในการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือของคนในชุมชน เพื่อสร้างรูปธรรมการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 4-15 กิจกรรมขนาดเล็กในโครงการเพื่อสร้างรูปธรรมในพื้นที่

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	กิจกรรมขนาดเล็กในโครงการเพื่อสร้างรูปธรรมในพื้นที่ (เบื้องต้น)
1. ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม	การจัดทำระบบประปาภูเขา
2. ตำบลเมืองจันท์ อำเภอภูเพียง	การจัดทำฝายชะลอน้ำ / การจัดการน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค
3. ตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน	การเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำ
4. ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด	การซ่อมแซมฝายชะลอน้ำของชุมชน - การจัดทำฝาย
5. ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม	การซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน
6. ตำบลนาเหี้ย อำเภอนาเหี้ย	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - กำจัดวัชพืช
7. ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร	การทำฝายดินซีเมนต์ - ธนาคารน้ำใต้ดิน
8. ตำบลเมืองเพีย อำเภอบ้านไผ่	การจัดการขยะบริเวณทางระบายน้ำ - ธนาคารน้ำใต้ดิน
9. ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท	การซ่อมบำรุงคันดินที่ชำรุด - การทำฝายดินซีเมนต์
10. ตำบลยางสว่าง อำเภอรัตนบุรี	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การจัดการระบบประปาหมู่บ้าน
11. ตำบลยะวีก อำเภอชุมพลบุรี	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน
12. ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอแปลงยาว	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การจัดการระบบประปาหมู่บ้าน
13. ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การจัดการระบบประปาหมู่บ้าน
14. ตำบลสามพี่น้อง อำเภอแก่งหางแมว	การบริหารจัดการระบบการสูบน้ำและการทำเกษตรใช้น้ำน้อย
15. ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม	การจัดการระบบน้ำเพื่อการเกษตรของชุมชน
16. ตำบลพลวงทอง อำเภอบ่อทอง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน
17. ตำบลเกล่ง อำเภอเมือง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การซ่อมบำรุงฝาย - ประปาหมู่บ้าน
18. ตำบลตะพง อำเภอเมือง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน
19. ตำบลผักก้น อำเภอบางระจัน	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - ลอกคูคลอง
20. ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน	จัดการวัชพืช และทำความสะอาดคู คลอง
21. ตำบลบ้านจำ อำเภอบางระจัน	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - จัดการวัชพืช
22. ตำบลเชิงกลัด อำเภอบางระจัน	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การกำจัดวัชพืช
23. ตำบลแก่งผักกูด อำเภอท่าหลวง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การบริหารจัดการน้ำจากท่อส่ง
24. ตำบลทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - บำรุงรักษาสระเก็บน้ำของชุมชน
25. ตำบลซับจำปา อำเภอท่าหลวง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การทำแปลงเกษตรใช้น้ำน้อย
26. ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - การทำแปลงเกษตรใช้น้ำน้อย
27. ตำบลหนองขาม อำเภอหนองหญ้าไซ	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - ฝายมีชีวิต

พื้นที่ (อำเภอ - ตำบล)	กิจกรรมขนาดเล็กในโครงการเพื่อสร้างรูปธรรมในพื้นที่ (เบื้องต้น)
4-28 ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา	การทำธนาคารน้ำใต้ดิน - ฝายมีชีวิต
29 ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน	การดูแลลำคลอง
30 ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน	การดูแลลำคลอง
31 ตำบลควนขัน อำเภอเมือง	การดูแลลำคลอง
32 ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสสินธุ์	การบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่- การกำจัดวัชพืช
33 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี	การจัดทำฝายและดูแลเส้นทางน้ำชุมชน - การกำจัดวัชพืช

โดยสรุปภายใต้การดำเนินโครงการในการสร้างรูปธรรมของพื้นที่ใน 33 ตำบล ได้นำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำทั้งในส่วนของการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ การจัดทำระบบข้อมูล DATA STUDIO ที่เป็นฐานข้อมูลน้ำชุมชน รวมไปถึงการจัดทำแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่ และเกิดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของชุมชน ยกตัวอย่าง ดังนี้

จังหวัดน่าน

1.ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

องค์กรผู้ใช้น้ำห้วยแก่งสร้อยเทศบาลตำบลหนองแดง : ประธานกลุ่ม นายธนกร แคว้งอินทร์ : สมาชิก 30 คน

ข้อมูลทั่วไปตำบลหนองแดง :

- ✚ ตำบลหนองแดงมีเนื้อที่ประมาณ 200.44 ตารางกิโลเมตร หรือ 125,275 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลหนองแดง มีพื้นที่ 6.5 ตารางกิโลเมตร แบ่งปกครองหมู่บ้าน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านพรหม(บางส่วน) หมู่ที่ 3 บ้านดงไพรวัลย์ หมู่ที่ 4 บ้านนาคา หมู่ที่ 5 บ้านหนองแดง หมู่ที่ 8 บ้านนาเจริญ และ หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งกวาง ตำบลหมอเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง มีพื้นที่ 193.94 ตารางกิโลเมตร แบ่งปกครองหมู่บ้าน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านพรหม(บางส่วน) หมู่ที่ 2 บ้านแคว้ง หมู่ที่ 6 บ้านนาบัว หมู่ที่ 7 บ้านหนองแดงใหม่ หมู่ที่ 9 บ้านกิวน้ำ และหมู่ที่ 10 บ้านสว่าง

- ✚ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแดง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2,091 คน แยกเป็น ชาย 1,085 คน หญิง 1,006 คน ในเขตเทศบาลตำบลหนองแดง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 2,268 คน แยกเป็น ชาย 1,117 คน หญิง 1,151 คน

- ✚ พื้นที่ทางกายภาพส่วนใหญ่เป็นเนินภูเขาสูงมากกว่าพื้นที่ราบ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไม้อุดมสมบูรณ์มีแหล่งน้ำสำคัญไหลผ่าน เช่นลำน้ำแม่จริม ลำน้ำว้า ที่มีน้ำตลอดปี เหมาะแก่การทำเกษตร ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น นาข้าว ข้าวโพด หม่อนไหม ทำปศุสัตว์ และอื่นๆ

- ✚ ประชากรส่วนใหญ่ใช้แหล่งน้ำจากลำน้ำแม่จริมเป็นหลักเพื่อใช้ในการเกษตรและการอุปโภคบริโภค - มีน้ำตลอดปีแต่มีปัญหาเรื่องของคุณภาพน้ำ เรื่องสารเคมีตกค้างและสนิมเหล็ก ต้นทุนการผลิต

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

น้ำประปาจึงสูง และยังมีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในพื้นที่ ที่ไม่เพียงพอ (แหล่งน้ำประปาที่สะอาดไม่เพียงพอ)

ข้อมูลต่อบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการโดยผู้นำชุมชนหรือผู้นำ อปท. - หน่วยงานมีงบประมาณสนับสนุน อปท. มีหน้าที่ในการดำเนินงาน เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาเข้ามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการเก็บข้อมูล ใช้ฐานข้อมูล อปท. รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีความรู้และความเข้าใจ เนื่องจากยังเป็นเรื่องใหม่ เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงข้อมูลหรือแหล่งข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> มีการทำประชาคมระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> แหล่งน้ำที่นำมาใช้ผลิตน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไม่สะอาด เนื่องจากมีสารเคมีตกค้างจากการทำเกษตร มีสี มีกลิ่น มีสนิม และไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน อีกทั้งยังมีต้นทุนในการผลิตที่สูง คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ :

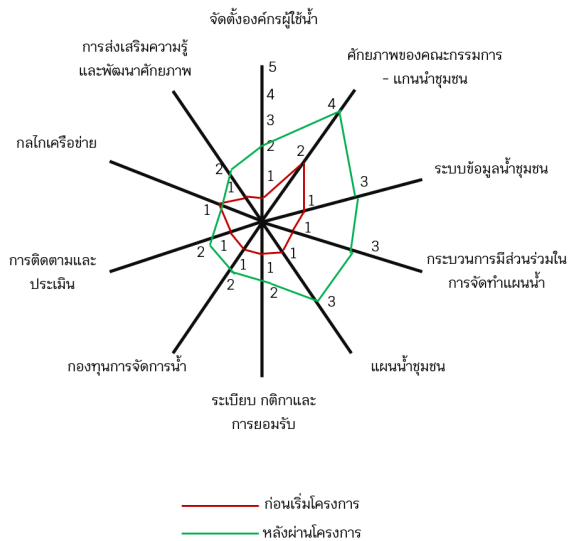
- 1) ประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจกับชุมชนและเทศบาลตำบลหนองแดง
- 2) ประชุมจัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน “ทีมน้ำชุมชน”
- 3) กิจกรรมสำรวจและเก็บข้อมูลเส้นทางไหลของน้ำ แหล่งน้ำจากธรรมชาติมาผลิตน้ำประปาแก้ปัญหาให้ชุมชน เทศบาลตำบลหนองแดงร่วมกับอุทยานแห่งชาติดอยภูคา
- 4) เวทีอบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน – เครื่องมือการมือการมีส่วนร่วม เช่น แผนที่เส้นทางน้ำ แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 5) จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งกำหนดกติกาในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
- 6) วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
- 7) เวทีติดตั้งเครื่องมือ วิเคราะห์ประวัตศาสตร์น้ำชุมชน แผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ
- 8) การเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชันอย่างมีส่วนร่วม และสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชน
- 9) การวิเคราะห์ข้อมูลน้ำของชุมชนสร้างระบบสารสนเทศน้ำชุมชน และเผยแพร่ให้กับชุมชนให้รับรู้
- 10) เวทีการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ เตรียมความพร้อมสำหรับการเสนอแผนตามระบบ TWP องค์กรผู้ใช้น้ำร่วมกับเจ้าหน้าที่อปท.
- 11) เวทีสรุปและถอดบทเรียนการดำเนินงาน

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลหนองแดง :

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำประปาห้วยแก่งสร้อย เทศบาลตำบลหนองแดง
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนการแก้ปัญหาการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลหนองแดง. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดความร่วมมือของชุมชน ผู้นำชุมชน เทศบาลตำบล หน่วยงานสนับสนุน หน่วยงานอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ในการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน

- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565 – 2570
- เกิดระบบข้อมูลสารสนเทศการบริหารจัดการน้ำตำบลหนองแดง และเผยแพร่ให้กับชุมชนและหน่วยงานได้เข้าถึงผ่านเว็บไซต์ของเทศบาลตำบลหนองแดง
- เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล สมาชิกเทศบาลตำบล แกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำเข้าใจกลไกการบริหารจัดการน้ำตาม พรบ.น้ำ 2561 มากขึ้น ได้รับการฝึก ติดตั้งเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูลและการจัดทำแผนน้ำชุมชน
- เกิดแผนงานและการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาการจัดการน้ำให้กับชุมชน

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลหนองแดง จังหวัดน่าน

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 11 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 4 แกน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลหนองแดง

รูปธรรมที่ทำ : การสำรวจและวางวัดพื้นที่เส้นทางการนำแหล่งน้ำจากธรรมชาติมาผลิตเป็นน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค การประมาณการค่าใช้จ่ายและออกแบบแปลนการเดินท่อน้ำจากแหล่งน้ำไปยังจุดผลิตน้ำประปาของเทศบาล แก้ปัญหาน้ำประปาไม่สะอาดและไม่เพียงพอต่อความต้องการของชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหนองแดง

พื้นที่ : ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

สถานการณ์ปัญหา : แหล่งผลิตน้ำประปาของเทศบาลตำบลหนองแดง ได้ใช้น้ำจากลำน้ำแม่จริมมาผลิตเป็นน้ำประปาเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค แต่เนื่องด้วยลำน้ำแม่จริมที่นำมานี้มีสารเคมีที่เกิดจากการทำการเกษตรของคนในพื้นที่ อีกทั้งเมื่อนำมาผลิตเป็นน้ำประปาแล้ว น้ำยังมีสีและกลิ่นที่ผิดปกติ ชาวบ้านไม่มั่นใจในเรื่องความสะอาด อีกทั้งยังมีกำลังผลิตที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในพื้นที่ การผลิตแต่ละครั้งยังมีต้นทุนที่สูงโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้าและค่าใช้จ่ายในกระบวนการทำให้น้ำสะอาด ชาวบ้านหลายรายต้องหันไปซื้อน้ำดื่มสะอาดจากโรงงานใช้ในการอุปโภคบริโภคแทน

ผลลัพธ์เบื้องต้น : ผู้นำชุมชน แกนนำองค์กรผู้ใช้และเทศบาลตำบลหนองแดง ร่วมกันแก้ปัญหา หาแหล่งน้ำธรรมชาติมาผลิตเป็นน้ำประปา โดยได้รับความร่วมมือจากกรมอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจและวางวัดทุกครั้ง อีกทั้งปัจจุบัน ทีมแกนนำองค์กรผู้ใช้ น้ำประปาเทศบาลตำบลหนองแดงและทีมงานเจ้าหน้าที่จากเทศบาลตำบลหนองแดงได้ร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ การประมาณการค่าใช้จ่าย การออกแบบแปลนการเดินท่อน้ำจากแหล่งน้ำห้วยแก่งสร้อยมายังจุดผลิตน้ำประปาเทศบาลตำบลหนองแดง และแผนการแก้ปัญหาน้ำประปานี้ได้ถูกบรรจุในแผนพัฒนาตำบลเทศบาลตำบลหนองแดงปี 2566 เรียบร้อยแล้ว อีกทั้งยังได้เตรียมการข้อมูลสำหรับการเสนอโครงการในระบบ TWP เรียบร้อยเช่นกัน

2.ตำบลเมืองจั่ง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลเมืองจั่ง

ลำดับ ที่	ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ	เบอร์โทร	ประธานกลุ่ม	เลขจดทะเบียน	จำนวน สมาชิก (คน)
1	กลุ่มชาวบ้านบ้านจัดสรร	0815940179	นายหวิง สมมุติ	0955-2564-00076	50
2	โซล่าเซลล์หนองห้า	0843118769	นายวิฑูรย์ ลำทา	0955-2564-00084	30
3	การประปาบ้านจัดสรร	0894341192	นายเชียว เตชนันท์	0955-2564-00444	300
4	อ่างห้วยน้ำหะ	0850371108	ร.ต.อ.สนั่น ทิศาระ	0955-2564-00088	40
5	ประปา หมู่บ้าน ม.5 , ม.2 , ม. 10	0884125389	นางสันต์ฤทัย แก้ว ใส	0955-2564-00276	499
6	ห้วยฝาย/ห้วยผึ้ง	0970691585	นายสามิตร อภัย รุธ	0955-2564-00464	30
7	กลุ่มชาวบ้าน ม.5 , ม.2 , ม.10	0811654489	นายแสวง มงคล	0955-2564-00143	52
8	อ่างน้ำจ่า	0954480132	นางประทุม จินดา	0955-2564- 000175	48
9	กลุ่มชาวบ้านราษฎร์สามัคคี	0934140981	นายชิต อภัยรุธ	0955-2564-00220	30
10	กลุ่มสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ห้วยปู่	0931520988	นายสมชาย ปัญญา	0955-2564-00216	30
11	กลุ่มผู้ใช้น้ำประปาหมู่บ้านเมือง หลวง	0866782918	นางจ่านงค์ บุญเป็ง	0955-2564-00369	34
12	กลุ่มผู้ใช้น้ำประปา หมู่ที่ 10 ตำบลเมืองจั่ง	0633793046	นายสมชาย สงคราม	0955-2564-00331	36
13	กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร หมู่ที่ 10	0869299924	นายณัฐวุฒิ มงคล	0955-2564-00332	31
14	กลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตร หมู่ 1 , 9	0910718902	นายมนัส พราย แก้ว	0955-2564-00376	30
15	กลุ่มประปาหมู่บ้านลุ่มน้ำยาวใต้	0848944322	นายไพโรจน์ กันพัน	0955-2564-00391	30
16	กลุ่มผู้ใช้น้ำประปาบาดาลน้ำยาว โซนเหนือ	0871831699	นางวรรณเพ็ญ น้อยนวน	0955-2564-00373	31
17	กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยจำโฮง	0962295331	นางโสภา ทวีพันธ์	0955-2564-00356	30
18	กลุ่มผู้ใช้น้ำห้วยปู่กกระโล้ง	0835683480	นายเสาร์ คำมูล อินทร์	0955-2564-00219	40

19	กลุ่มลุ่มน้ำน่าน หมู่ 3 ตำบลเมืองจิ่ง	0932606371	นายศรศักดิ์ ก้าววงศ์	0955-2564-00089	81
20	กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านมงคลเจริญ	0654246091			

ข้อมูลทั่วไปตำบลเมืองจิ่ง :

- ✚ ตำบลเมืองจิ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 54, ไร่ 029หรือประมาณ ตารางกิโลเมตร 86.45 แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 11 หมู่บ้าน
- ✚ ประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 5,854 คน แยกเป็น ชาย 2,914 คน หญิง 2,940 คน ความหนาแน่น ประชากรต่อพื้นที่ 69 คน ตารางกิโลเมตร จำนวนครัวเรือน ทั้งสิ้น 2,165 ครัวเรือน
- ✚ ลักษณะทางภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง ที่ลาดเชิงเขาและภูเขา มีแม่น้ำไหลผ่านที่มีความสำคัญ ได้แก่ ลำน้ำน่าน ลำน้ำยาว และลำน้ำกุ่ม ซึ่งเป็นลำน้ำที่มีการไหลตลอดทั้งปี
- ✚ ส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการการใช้น้ำโดยชุมชน และสนับสนุนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองจิ่ง

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการโดยผู้นำ - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ ● เป็นหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน ● เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา ● คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา ● หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาเข้ามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการร่วมกันเก็บข้อมูล ● เข้าไม่ถึงข้อมูล ● ใช้ฐานข้อมูล อปท. ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงไม่ถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ● ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

	<ul style="list-style-type: none"> ● ระยะเวลาการเปิดระบบจำกัด ไม่มีการจัดการ user ไม่มีประสิทธิภาพ ● ยังเห็นความสำคัญน้อย ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง ● ปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ● สนใจเฉพาะบางกลุ่มที่มีปัญหาและเสียประโยชน์ในการจัดการน้ำ
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในพื้นที่ใช้น้ำทั้งใต้ดินและผิวดินเป็นหลัก ● การเกษตรส่วนใหญ่ร่อนน้ำฝน แต่ปัจจุบันนำน้ำใต้ดินมาใช้ในการเกษตร / มีการนำน้ำผิวดินสูงขึ้นบนที่สูงและส่งต่อน้ำเป็นช่วงๆ ทำให้บนพื้นที่สูงเข้าถึงน้ำทางการเกษตรมากขึ้น และเกิดรูปแบบการทำการเกษตรเปลี่ยนไป ● หลายพื้นที่เริ่มดูน้ำใต้ดินไม่ขึ้น ● แหล่งน้ำผิวดินมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนในชุมชน ● มีปัญหาน้ำประปาเริ่มไม่ไหล แหล่งน้ำมีระดับต่ำลง หรือต้องเจาะลงไปลึกมากขึ้น ● มีปัญหาเรื่องระบบพลังงานแสงอาทิตย์ชำรุด ไม่มีการบำรุงรักษา

การดำเนินงานกิจกรรมในพื้นที่ :

- 1) ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจโครงการฯ กับแกนนำ หรือตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- 2) สสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการน้ำเบื้องต้นของชุมชน
- 3) ประชุมทำความเข้าใจแกนนำโครงการน้ำ 5 ภาค จัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน “ทีมน้ำชุมชน”
- 4) อบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
  - การวาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ
  - การใช้เครื่องมือ Time line เพื่อทำให้รู้อดีต ทำปัจจุบัน และวางแผนอนาคต
- 5) วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่

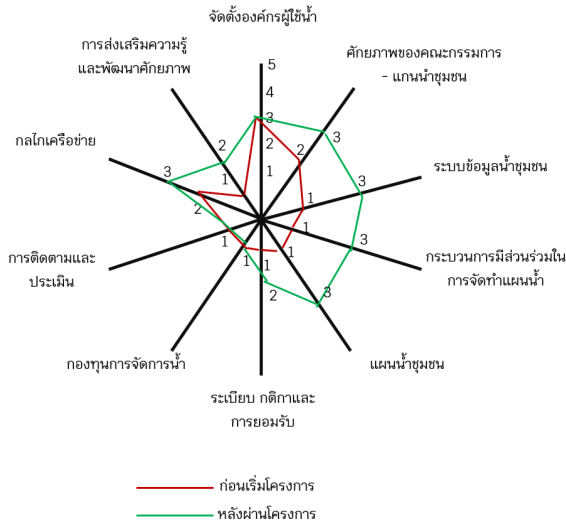
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- 6) อบรมการเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชนผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำ (ตัวแทน 3 ตำบล)
- 7) ประชุมทำความเข้าใจการเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชนผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำอย่างมีส่วนร่วม
- 8) ทำความเข้าใจการดำเนินงานกับกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำพลังงานแสงอาทิตย์ห้วยปูปาน
- 9) ประชุมวางแผนการลงพื้นที่สำรวจแหล่งน้ำในตำบลเมืองจันท์กับทีมประสานงานน้ำตำบลเมืองจันท์
- 10) สำรวจแหล่งน้ำ และเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามาร่วมในการจัดเก็บข้อมูล
- 11) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
- 12) ปรับปรุง และซ่อมแซมท่อส่งน้ำของกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำพลังงานแสงอาทิตย์ห้วยปู
- 13) เตรียมความพร้อมก่อนการจัดทำแผนน้ำชุมชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.
- 14) จัดทำแผนน้ำชุมชน 3 ตำบลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.
- 15) เว็บไซต์แลกเปลี่ยน และสรุปการบริหารจัดการน้ำชุมชน
- 16) ประชุมการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศและแสดงผลบนเว็บไซต์ของอบต.เมืองจันท์
- 17) เว็บไซต์สรุปทเรียนเครือข่ายทีมคณะทำงานน้ำ 5 ภูมิภาค

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลเมืองจันท์ :

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่แผนการจัดการน้ำชุมชน
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบนำในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำระดับตำบล
- เกิดกิจกรรมร่วมระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำในชุมชน และกลุ่มผู้ใช้น้ำต่างตำบล
- เกิดการซ่อมแซมระบบน้ำเดิม ให้สามารถใช้งานได้ และเกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- เกิดการเข้าถึงข้อมูลแหล่งน้ำ และสามารถนำมาวางแผนการบริหารจัดการน้ำในอนาคต
- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นในปีถัดไป

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลเมืองจัง จังหวัดน่าน

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 14 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

พื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลเมืองจัง

รูปธรรมที่ทำ : ปรับปรุง และซ่อมแซมท่อส่งน้ำของกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ห้วยปู โดยการนำถังพลาสติกไปเสริมจุดที่สองจากด้านล่าง และนำท่อซีเมนต์ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 150 ซม. ในจุดที่ 4 ก่อนต้นน้ำไปจุดรวมน้ำด้านบน และซ่อมแซมท่อส่งน้ำที่เสื่อมสภาพ มีน้ำรั่วซึมและบริเวณท่อที่แตกเสียหาย
พื้นที่ : หมู่ที่ 4 ตำบลเมืองจัง

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่จุดที่ 2 เดิมมีถังพลาสติก 1 ถังซึ่งมีความจุของปริมาณน้ำไม่มากนัก ทำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์ และต้องใช้เวลาานกว่าน้ำเต็มถังใหญ่ และจุดที่ 4 เดิมเป็นถังพลาสติกเช่นกัน อายุการใช้งานสั้น ถังมักจะกรอบและแตกเมื่อใช้งานนานๆ จึงเปลี่ยนเป็นซีเมนต์แทน เพื่อเพิ่มอายุการใช้งาน และบรรจุน้ำได้มากขึ้น ส่วนปัญหาระบบท่อส่งน้ำชำรุด หรือท่อแตก ถูกรื้อกีดเซาะดินบริเวณโดยรอบทำให้ท่อโผล่พื้นดินเป็นเหตุให้ถูกรถเหยียบ และเสื่อมสภาพไปตามการใช้ งาน จึงต้องถูกซ่อมแซมเพื่อให้สามารถใช้งานได้ปกติ

ผลลัพธ์เบื้องต้น : การเพิ่มถังพลาสติกในจุดที่ 2 ช่วยเพิ่มปริมาณน้ำที่จะเข้าสู่ระบบ และมีการบิมน้ำได้ต่อเนื่อง ส่วนการเปลี่ยนเป็นท่อซีเมนต์ในจุดที่ 4 ก่อนต้นน้ำในสวนนี้ขึ้นไปเก็บที่ถังรวม ทำให้สามารถบรรจุน้ำได้มากขึ้น ถังบรรจุมีความแข็งแรง ทนทาน และเพิ่มอายุการใช้งานได้อย่างดี อีกทั้งการปรับปรุงซ่อมแซมท่อที่แตก ทำให้ระบบน้ำสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มปริมาณน้ำให้เพียงพอต่อการใช้น้ำทางการเกษตรของคนในชุมชน และควบคู่ไปกับการวางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลบ่อสวก : นายสมศักดิ์ สายอุทธา สมาชิก 50 คน

ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ข้อมูลทั่วไปตำบลบ่อสวก :

✚ ตำบลบ่อสวกมีเนื้อที่ประมาณ 38,444 ไร่ หรือ 61.51 ตารางกิโลเมตร แบ่งเป็น 13 หมู่บ้าน แบ่งเป็น

-พื้นที่ป่าสงวน ประมาณ 19,165 ไร่ คิดเป็น 52.5 %

-พื้นที่ป่าชุมชน ประมาณ 420 ไร่ คิดเป็น 1.1 %

-พื้นที่มีเอกสารสิทธิ์ ประมาณ 18,859 ไร่ คิดเป็น 46.4 %

3.1 พื้นที่อยู่อาศัย ประมาณ 149 ไร่

3.2 พื้นที่เกษตรกรรม ประมาณ 18,710 ไร่

✚ ประชากรรวมทั้งสิ้น 6,622 คน แยกเป็น ชาย 3,321 คน หญิง 3,301 คน และมีจำนวน 2,189 หลังคาเรือน

✚ พื้นที่ทางกายภาพเป็นพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก มีภูมิประเทศเป็นที่ราบภูเขา มีลำห้วยที่สำคัญไหลผ่าน คือ ลำห้วยสวก ไหลผ่านบ้านบ่อสวกและบ้านสวกพัฒนา ลำห้วยม่วง ไหลผ่านบ้านดอนอุดม , บ้านเชียงยืน , บ้านม่วงเจริญราษฎร์ , บ้านหนองโตมและบ้านป่าคา ลำห้วยน้ำจาง ไหลผ่านบ้านตำม , บ้านนามน , บ้านชาวหลวง , บ้านนาพงพัฒนา และบ้านป่าฝางสามัคคี

✚ ประชากรส่วนใหญ่ใช้แหล่งน้ำบนผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นหลัก – น้ำผิวดินจะมีมากในช่วงหน้าฝน (แหล่งกักเก็บน้ำมีไม่มากนัก) นอกจากนี้ประชากรที่นี่ยังมีแหล่งน้ำทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นเส้นทางกรไหลตามธรรมชาติของน้ำผิวดินลงสู่แหล่งน้ำ ทั้งเส้นทางที่มีน้ำตลอดปี และเส้นทางที่มีน้ำไม่ตลอดปี

✚ ข้อมูลประมาณการความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรม รวม 285,484 ลูกบาศก์เมตรต่อปี และข้อมูลประมาณการน้ำคงเหลือในความจุอ่าง รวม 147,200 ลูกบาศก์เมตร

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการโดยผู้นำ - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ เป็นหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการเก็บข้อมูล ใช้ฐานข้อมูล อปท. รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล

ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ● ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ● ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในพื้นที่ใช้น้ำใต้ดินเป็นส่วนใหญ่ ● เดิมการใช้น้ำใต้ดิน เพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตรรอฝน แต่ปัจจุบันนำน้ำใต้ดินมาใช้เพื่อการเกษตร / รูปแบบการทำเกษตรเปลี่ยนไป ● หลายพื้นที่เริ่มดูคุณภาพน้ำใต้ดินไม่ขึ้น ● แหล่งน้ำผิวดินมีน้อย ● มีปัญหาน้ำประปาเริ่มไม่ไหล หรือต้องเจาะลงไปลึกมากขึ้น ● คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ :

- 1) เดินทางไปพบกำนันตำบลบ่อสวกเพื่อสร้างความเข้าใจ ความสำคัญของการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 “ทีมผู้ประสานงานน้ำจухา”
- 2) เวทีประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจโครงการฯ กับแกนนำ หรือตัวแทนกลุ่มผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเรื่ององค์กรผู้ใช้น้ำ โดยการสนับสนุนจาก ศูนย์เรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นพี่เลี้ยงช่วยในการขับเคลื่อน
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการและจดทะเบียนกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 4) วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
- 5) กิจกรรมระดมความคิดเห็น เพื่อเรียนรู้แผนที่น้ำในตำบล
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- การวาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ
- การใช้เครื่องมือ Time line เพื่อให้รู้อดีต ทำปัจจุบัน และวางแผนอนาคต
- 6) เวทีทำความเข้าใจการใช้แอปพลิเคชัน (APP: Epicollect5) ในการจัดเก็บข้อมูลเรื่องน้ำ
- 7) เก็บตัวอย่างน้ำ จากต้นน้ำห้วยเสียมและห้วยม่วง เพื่อส่งตรวจคุณภาพน้ำ
- 8) ออกสำรวจแหล่งน้ำร่วมกับอปท. และสรุปความต้องการพัฒนาบริหารจัดการน้ำ ประสานกองช่าง เพื่อประมาณราคาการดำเนินการ
- 9) กิจกรรมการลงพื้นที่เก็บข้อมูลน้ำโดยใช้แอปพลิเคชัน Epicollect5 เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบทำแผนบริหารจัดการน้ำของกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลเมืองจิ่ง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน
- 10) กิจกรรมการลงพื้นที่เก็บข้อมูลน้ำโดยใช้แอปพลิเคชัน Epicollect5 เพื่อเป็นฐานข้อมูลประกอบทำแผนบริหารจัดการน้ำของกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลเมืองจิ่ง อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน
- 11) เวทีประชุมร่วมกับอปท. ไกล่เคียง, เรือง, นาซาว, พื้นที่รับผลประโยชน์ร่วม และหน่วยงานที่จะขอความร่วมมือบูรณาการร่วมกัน
- 12) กิจกรรมซ่อมระบบส่งน้ำห้วยเสียม
- 13) กิจกรรมสร้างกาลักน้ำห้วยปวน
- 14) เวทีแลกเปลี่ยนการดำเนินงานบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ทั้ง 3 ตำบล
- 15) เวทีจัดทำแผนและการบรรจุแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่เข้าสู่ระบบ TWP
- 16) เวทีอบรมการติดตั้งระบบภูมิสารสนเทศ การจัดการน้ำ
- 17) เวทีสรุปบทเรียนเครือข่ายทีมคณะทำงานน้ำ 5 ภูมิภาค

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลบ่อสวก :

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ทั้งตำบล และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลบ่อสวก
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบนำในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำข้ามตำบล
- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565 – 2570
- ผลการปฏิบัติงานตามแผนระยะเร่งด่วนในการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- ห้วยปวน ออกแบบท่อส่งน้ำแบบกาลักน้ำ ขนาด 6 นิ้ว พร้อมระบบบอลลวาล์ เพื่อสามารถเปิดส่งได้อย่างเต็มที่และเป็นระบบ ***ระยะยาวต้องมีน้ำเต็มให้เพียงพอต่อปริมาณการใช้งาน (น้ำล้นจากห้วยม่วง)
- ห้วยเสียม ซ่อมระบบท่อส่งน้ำลงสู่พื้นที่การเกษตร ขำรูด 4 จุด เพื่อสามารถส่งน้ำได้ตลอดทั้งสาย
- วันที่ 6/7/65 9.00น. ณ ศาลาประชุมบ้านบ่อสวก ม.1

1. การมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแล, ประสานหัวหน้าเพื่อเปิด-ปิดน้ำ กาลักน้ำ จำนวน 2 คน

- นายเสนอ ผช.ผญบ.ม.1
- นายสายสิทธิ์ ผช.ผญบ.ม.10

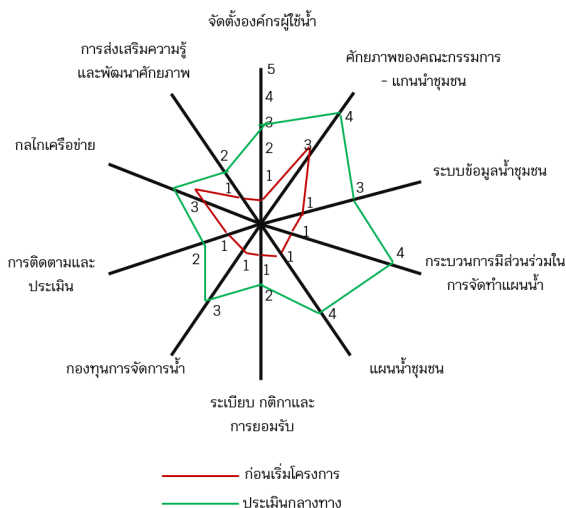
โดยจะมีการเรียกเก็บเงินไร่ละ10บาท/ปี ไว้สำหรับ (80% จ่ายค่าตอบแทนให้กับคนดูแล, 20% เก็บเข้ากองกลางสำหรับค่าบำรุงรักษาห้วยปวน)

2. จะมีการทำที่ล๊อคปากท่อกาลักน้ำ โดยการซื้อฝาปิด4" และกุญแจล๊อค งบประมาณขอรับการสนับสนุนจากองค์กรผู้ใช้น้ำเรา การจัดซื้อผมรับผิดชอบ

3. จะมีการสร้างฝายกั้นน้ำแบบกระสอบทราย2ชั้น สูง50ซม. กระสอบผมจะบริจาคให้ แรงงานใช้ผู้ได้รับผลประโยชน์ห้วยปวนมาช่วยกัน ส่วนทรายใช้ทรายหยาบจำนวน2คิว งบประมาณขอรับการสนับสนุนจากองค์กรผู้ใช้น้ำ

- การติดตั้งระบบภูมิสารสนเทศการบริหารจัดการน้ำบนเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลบ่อสวก จังหวัดน่าน

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 1 แกน

การดำเนินงานผ่านครึ่งทาง

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 31 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลบ่อสวก

รูปธรรมที่ทำ : ระบบการลัดน้ำ อ่างเก็บน้ำห้วยปวน
พื้นที่ : บ้านบ่อสวก ม.1 ต.บ่อสวก

สถานการณ์ปัญหา : อ่างเก็บน้ำห้วยปวน เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร บนพื้นที่แปลงนา ของชาวบ้าน 3 หมู่บ้าน (ม.1 บ้านบ่อสวก ,ม.10 บ้านสวกพัฒนา, ม.8 บ้านหนองโต้ม) ซึ่งน้ำที่ใช้จะมาจากน้ำล้นสปริงเวย์ในช่วงฤดูฝน และระบบท่อส่งน้ำใต้อ่าง ขนาด 1.5 นิ้ว ดังนั้นชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์จากอ่างนี้ได้ในช่วงฤดูฝน และในฤดูแล้ง ปริมาณน้ำต่ำกว่าระดับสปริงเวย์(น้ำไม่เอ่อล้น) จึงต้องเปิดท่อส่งน้ำขนาด 1.5 นิ้ว ซึ่งมีขนาดเล็กมาก ไม่สามารถส่งน้ำลงสู่พื้นที่การเกษตรได้อย่างทั่วถึง องค์กรผู้ใช้น้ำเล็งเห็นความสำคัญจึงบูรณาการร่วมกับม.จ.พหุฯและอบต.บ่อสวก ในการวางแผนสร้างระบบการลัดน้ำ ด้วยท่อขนาด 4 นิ้ว วางบนสปริงเวย์ ซึ่งจะสามารถเปิดน้ำลงพื้นที่การเกษตรได้

ผลลัพธ์เบื้องต้น : หลังจากทำการลัดน้ำ จึงได้ลองเปิดน้ำ พบว่าสามารถส่งน้ำสู่พื้นที่การเกษตรได้จนถึงปลายสาย ผนวกกับอบต.บ่อสวก ได้ทำโครงการขุดลอกห้วยปวน จึงยิ่งทำให้น้ำไหลได้ดียิ่งขึ้น ล่าสุดองค์กรผู้ใช้น้ำต.บ่อสวก ได้จัดเวทีประชุมผู้ได้รับผลประโยชน์ห้วยปวน จำนวน 64 ราย เพื่อสร้างความเข้าใจและข้อตกลงการใช้ประโยชน์จากกัลกั่นน้ำร่วมกัน มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบบริหารจัดการ และจัดสรรงบประมาณของกลุ่มเพื่อจัดเก็บไว้สำหรับบริหารอ่างห้วยปวนต่อไป (ค่าจ้างคนดูแล, ค่าซ่อมบำรุงกัลกั่นน้ำ,ค่าขุดลอก, ฯลฯ) นอกจากนี้ จากเวทีประชุม ยังมีการต่อยอดการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์น้ำโดยการเพิ่มความจุอ่าง โดยวิธีการสร้างฝายกระสอบทรายกักเก็บน้ำ บนสปริงเวย์ ซึ่งจะกักเก็บน้ำในฤดูฝนและได้ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น งบประมาณที่ใช้จะใช้จะใช้งบประมาณจากองค์กรผู้ใช้น้ำ (เงินกองกลางที่เหลือ) โดยแรงงานชาวบ้านมีมติจะเข้ามาช่วยกันลงมือทำกิจกรรมที่เกิดจากความเข้าใจในปัญหาของคนที่อยู่ในชุมชนจึงทำให้คนในชุมชนมองเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาเรื่องนี้ในชุมชนโดยเริ่มจากคนภายในชุมชนได้ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาและบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ร่วมกัน

รูปธรรมที่ทำ : 2. โครงการปรับปรุงและสร้างระบบส่งน้ำห้วยเสียม
พื้นที่ : บ้านต๋าม หมู่ 6 ต.บ่อสวก

สถานการณ์ปัญหา : ท่อส่งน้ำห้วยเสียมแตก ซึ่งเป็นท่อส่งน้ำให้กับชาวบ้านในชุมชนบ้านต๋ามได้ใช้น้ำเพื่อทำการเกษตร องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลบ่อสวกเล็งเห็นความสำคัญของปัญหานี้จึงบูรณาการร่วมกับสำนักวิชาทรัพยากรการเกษตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก และชุมชนในพื้นที่จัดทำโครงการปรับปรุงและสร้างระบบส่งน้ำห้วยเสียมเพื่อแก้ปัญหาเรื่องน้ำให้กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านหมู่ 6

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น : โครงการปรับปรุงและสร้างระบบส่งน้ำห้วยเสียมที่เกิดขึ้นสามารถช่วยแก้ปัญหาเรื่องน้ำให้เกษตรกรในพื้นที่ ลดปัญหาและความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ใช้น้ำหมู่ 6 และทำให้เกษตรกรในพื้นที่มีระบบน้ำที่ดี ส่งผลต่อการทำการเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียง ในขณะเดียวกันการร่วมแรงใจของชุมชนในการร่วมกันเป็นเจ้าของโครงการนี้ ทำให้คนในชุมชนเกิดการตื่นตัว และลุกขึ้นมามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำในระดับพื้นที่ รู้สึกเป็นเจ้าของ และมีการวางแผนที่จะบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืนร่วมกัน

รูปธรรมที่ทำ : 3. การทำบ่อดักตะกอน ขยะ แบบมีฝาดตะแกรงห้วยเสียม
พื้นที่ : บ้านต้ำ หมู่ 6

สถานการณ์ปัญหา : ท่อส่งน้ำจุดห้วยเสียมอุดตัน ทำให้มีปัญหาเรื่องการไหลของน้ำได้ไม่เต็มที่ สาเหตุของปัญหามาจากการมีขยะ หรือวัชพืชที่ไหลตามลำห้วยเสียมแล้วเกิดการอุดตัน ดังนั้นทางกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก สำนักวิทยบริการการเกษตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และชุมชนในพื้นที่จึงมีความเห็นร่วมกันให้มีการสร้างจุดดักเศษขยะเพื่อป้องกันปัญหาที่น้ำอุดตัน

ผลลัพธ์เบื้องต้น : เกษตรกรบ้านต้ำ หมู่ที่ 6 ได้มีระบบส่งน้ำที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่มีน้ำใช้เพื่อทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เป็นการช่วยสร้างรายได้จากการผลิตพืช และการผลิตสัตว์เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเกษตรกรในพื้นที่ นอกจากนี้กิจกรรมการทำบ่อดักตะกอนยังเป็นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับชาวบ้านผู้ใช้ประโยชน์ตลอดจนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันพัฒนาและแก้ปัญหาจนประสบผลสำเร็จร่วมกัน

จังหวัดเชียงใหม่

1.ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

องค์กรผู้ใช้น้ำฝายแคยาว : นายสุพรรณ กาศย์ตัม สมาชิก 34 คน

หมู่ 2 บ้านผานัง ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไปตำบลท่าผา :

ที่ตั้ง อาณาเขต การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งขอบเขตการปกครองเป็น 10 หมู่บ้านมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลช่างเคิ่ง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่.

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านทับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ตำบลท่าผา ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่แจ่มไปทางทิศตะวันออก ตามเส้นทางสายแม่แจ่ม - อินทนนท์ ประมาณ 2 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันตกประมาณ 120 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 115.886 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย

พื้นที่ป่า 63,093 ไร่

พื้นที่สวน 2,581 ไร่

พื้นที่นา 2775.5 ไร่

พื้นที่อาศัย 1,570 ไร่

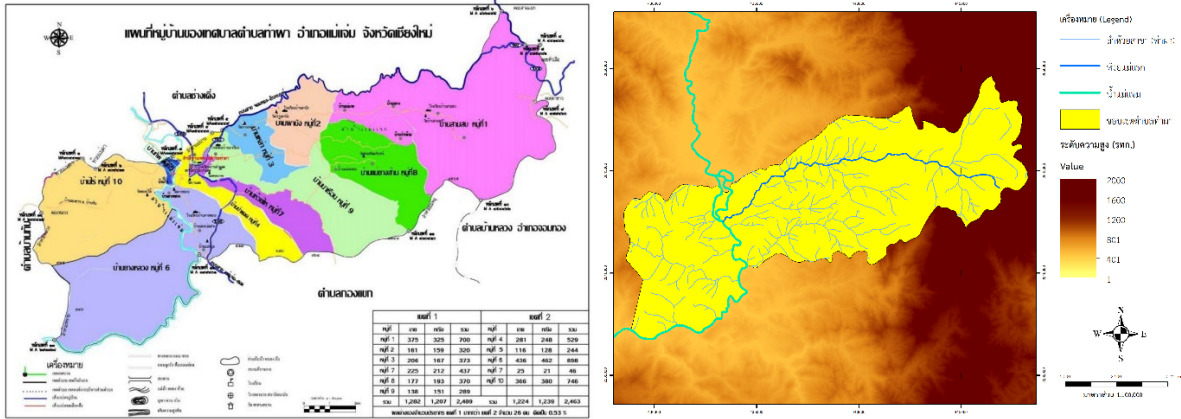
พื้นที่ไร่ 3,787 ไร่

จำนวนประชากร ตำบลท่าผามีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,790 ครัวเรือน 4,977 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,460 คน เพศหญิง 2,506 คน

สภาพภูมิประเทศ ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 524 เมตร มีลำน้ำ “แม่แรก” ไหลผ่านลงสู่แม่น้ำแม่แจ่ม ระยะทางจากต้นน้ำถึงปลายน้ำประมาณ 25 กิโลเมตร เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่มีต้นกำเนิดมาจากตอยอินทนนท์ เป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรของตำบลท่าผา ใช้สำหรับปลูกข้าว พืชผัก และพืชไร่ และสภาพป่าของตำบลท่าผา ยังมีความอุดมสมบูรณ์ทำให้มีความเหมาะสมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และจากลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบตามไหล่เขา สลับภูเขาสูงอยู่ติดอุทยานแห่งชาติตอยอินทนนท์จึงทำให้สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลซึ่งฤดูหนาวก็อากาศหนาวจัด ฤดูร้อนก็อากาศร้อนจัด ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน	อยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม ลักษณะอากาศจะร้อนและแห้งแล้ง บางครั้งเกิดพายุฤดูร้อนทำให้เกิดฝนตก
ฤดูฝน	อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นช่วงเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนเป็น ฤดูหนาว อากาศแปรปรวนไม่แน่นอน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรืออาจยังมีฝนฟ้าคะนอง อากาศหนาว

แผนที่ขอบเขตการปกครองตำบล และแผนที่เส้นทางน้ำชุมชน (เบื้องต้น)

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ดำเนินการโดยการรวมกลุ่มตามการใช้ประโยชน์ของแหล่งน้ำ เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา คนในชุมชนกับ อปท. เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน เพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่ชุมชนหรือกลุ่มจะดำเนินการแก้ไขปัญหาตัวเอง หน่วยงานที่เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาเข้ามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และขาดความต่อเนื่องในการติดตามตรวจสอบข้อมูล ใช้ฐานข้อมูล อปท. ในการดำเนินแก้ไขปัญหา
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้และขาดความเข้าใจในตัวบทกฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ยังมีอุปสรรคในการสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่และคนในชุมชน
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ขาดกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแนวคิดในการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ชุมชนและกลุ่มผู้ใช้น้ำ ยังขาดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในโครงสร้างน้ำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ขาดแผนการบำรุงรักษาเบื้องต้น ยังต้องรอการดำเนินงานจาก อปท.

ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อบท. ยังขาดความเข้าใจถึงหลักการของระบบและความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการข้อมูล ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● เจ้าหน้าที่ อบท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนมีความสนใจและดำเนินงานในส่วนการจัดการน้ำอยู่บ้าง แต่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเก็บข้อมูล ทั้งในเรื่องของข้อมูลแหล่งน้ำธรรมชาติในชุมชน ข้อมูลโครงสร้างน้ำที่เกิดจากแผนฯ น้ำของชุมชน ข้อมูลการทำสมตุลน้ำ ผังน้ำ เป็นต้น
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัจจุบันทางพื้นที่ตำบลท่าผา มีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำผิวดินเป็นส่วนใหญ่ ทั้งภาคการผลิต ภาคครัวเรือน และภาคการท่องเที่ยว ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง และปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน รวมถึงปัญหาดินโคลนถล่มในบางพื้นที่ ● แนวทางการบริหารจัดการน้ำของตำบลในปัจจุบันจะเน้นไปที่การจัดการน้ำภาคการเกษตรเช่นการก่อสร้างฝายเพื่อยกระดับน้ำ และกักเก็บน้ำ การก่อสร้างระบบส่งน้ำคอนกรีตและระบบท่อ เพื่อกระจายน้ำเข้าสู่พื้นที่ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่โครงสร้างน้ำต่าง ๆ ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของ อบท. ทำให้การบริหารจัดการน้ำชุมชนขาดประสิทธิภาพ ● ในช่วงฤดูแล้ง โครงสร้างน้ำต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ หลายพื้นที่ที่ยังประสบปัญหาภัยแล้ง พืชผลการเกษตรเสียหาย ● ในช่วงฤดูฝน หลายพื้นที่ประสบปัญหาน้ำหลาก เมื่อฝนตกลงมาสู่พื้นที่ แล้วไม่สามารถกักเก็บไว้ได้ ● คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ :

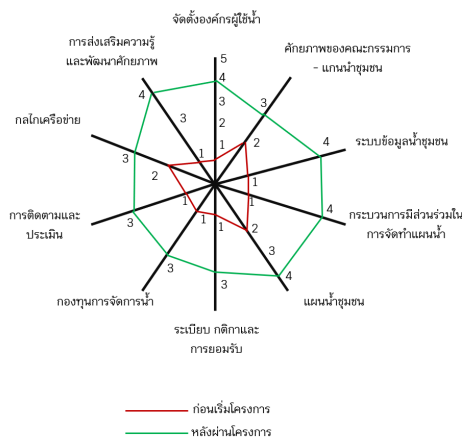
- 1) จัดประชุมคณะทำงานและแกนนำชุมชน โดยแบ่งตามกลุ่มผู้ใช้น้ำเดิม
- 2) อบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - ความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ที่มาและความสำคัญของ พรบ.การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี 2561)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน Data Epicollect
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ

- 3) จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องระบบน้ำและการใช้น้ำของชุมชน
- 4) วาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ
- 5) เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล
- 6) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
- 7) จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งกำหนดกติกาในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
- 8) ดำเนินการวางแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชน โดยใช้แผนพัฒนาแหล่งน้ำของท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม ในการซ่อมแซมลำเหมืองส่งน้ำบางชุมชนในพื้นที่ตำบลท่าผา เพื่อให้เกิดรูปธรรมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลท่าผา :

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำของตำบลท่าผา
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบนำในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำข้ามตำบล
- เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและท้องถิ่น เพื่อปรับปรุงซ่อมแซมลำเหมืองส่งน้ำที่ชำรุดทรุดโทรม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่เกษตรอย่างทั่วถึงและเพียงพอ
- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2561 – 2565 ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลท่าผา จังหวัดเชียงใหม่

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 35 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 10 แกน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

1) การเก็บข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กในชุมชน

รูปธรรมที่ทำ : การเก็บข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กในชุมชนโดยการใช้เทคโนโลยี แอปพลิเคชัน Data Epicollect เพื่อเชื่อมข้อมูลแผนการบริหารจัดการน้ำของ อปท. ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
พื้นที่ : ตำบลท่าผา

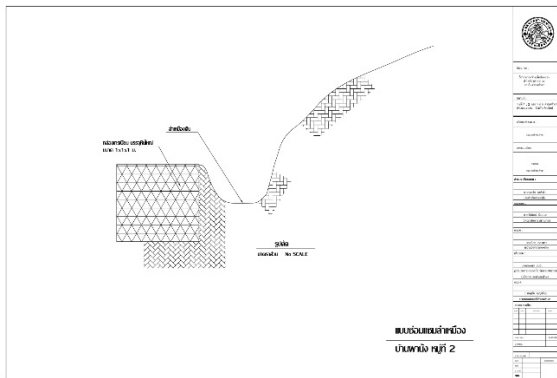
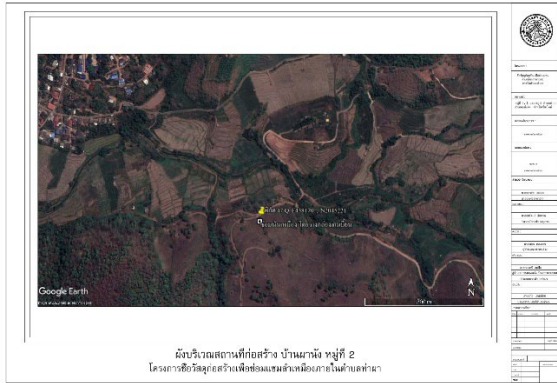

สถานการณ์ปัญหา : ที่ผ่านมาชุมชนยังขาดการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำที่มีอยู่ในพื้นที่ ขาดความเชื่อมโยงระหว่างแผนงานท้องถิ่น และสภาพปัญหาของชุมชน ทำให้บางครั้งการดำเนินโครงการก่อสร้างต่าง ๆ บางจุด ไม่ตอบโจทย์และไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำของชุมชนได้เท่าที่ควร

ผลลัพธ์เบื้องต้น : 1) เกิดการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในด้านการบริหารจัดการน้ำให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำของชุมชนพื้นที่เป้าหมาย 2) สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กของชุมชน ซึ่งปัจจุบันมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชนอย่างมาก 3) ใช้เป็นข้อมูลเพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงหลังจากดำเนินโครงสร้างน้ำในพื้นที่ นำไปสู่การตัดสินใจในการพัฒนาแผนงานโครงการอื่น ๆ ของหน่วยงานท้องถิ่น 4) เกิดความเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่น นำไปสู่การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม

2) การสร้างรูปธรรมสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน

รูปธรรมที่ทำ : การดำเนินงานปรับปรุงซ่อมแซมลำเหมืองส่งน้ำในพื้นที่ หมู่ 2 บ้านผาง ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
พื้นที่ : ตำบลท่าผา

สถานการณ์ปัญหา : พื้นที่ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ราบสูง สลับภูเขา จะใช้รูปแบบการจัดการน้ำแบบเหมืองฝาย เป็นส่วนใหญ่ ในการจัดสรรน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำ กระจายเข้าสู่พื้นที่เกษตร เรียกว่า “ลำเหมือง” ซึ่งจะมีการขยายระบบการกระจายน้ำด้วยลำเหมือง ออกไปในทุก ๆ ปี เพื่อให้เกิดความครอบคลุมกับพื้นที่เกษตรที่เป็นพื้นที่รับ ประโยชน์ แต่ในปัจจุบัน ระบบลำเหมืองเดิมที่มีการก่อสร้างมานานหลาย ปี เกิดความชำรุดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ประกอบกับ งบประมาณที่จะ ดำเนินงานแก้ไขส่วนใหญ่จะมาจากหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะเป็นงาน โครงสร้างขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ เร่งด่วน โครงการปรับปรุงซ่อมแซม ขนาดเล็กจึงไม่ค่อยได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

จากการประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่ มีความเห็นตรงกันว่า จำเป็นต้องดำเนินงานกันเองเพื่อให้เกิดการใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

ผลลัพธ์เบื้องต้น :

- 1) เสริมสร้างศักยภาพในการกระจายน้ำสู่พื้นที่เกษตรที่ได้รับ ประโยชน์ พื้นที่หมู่ 2 บ้านผาง จำนวน 1,066 ไร่
- 2) เกษตรกรที่ทำนา ได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงซ่อมแซมลำ เหมืองส่งน้ำทั้งสิ้น 56 ครัวเรือน
- 3) ลดมูลค่าความเสียหายของผลผลิตจากการขาดการกระจายน้ำ เฉลี่ย 5,000 บาท/ครัวเรือน
- 4) เกิดการกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในโครงสร้างน้ำของ ตนเอง และปลูกจิตสำนึกความรู้สึกเป็นเจ้าของ หวงแหน และ รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชุมชน

จังหวัดอุบลราชธานี

1. ตำบลสำโรง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ กลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลสำโรง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดอุบลราชธานี

ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ นายสมัย เหล่ามา

จำนวนสมาชิก 30 คน

ข้อมูลทั่วไป

✚ ตำบลสำโรง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ประมาณ 173 ตารางกิโลเมตร

108,125 ไร่ แบ่งออกเป็น 11 หมู่บ้าน

✚ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,962 คน แยกเป็น ชาย 4,019 คน หญิง 3,943 คน จำนวนครัวเรือนมีทั้งหมด 1,965 ครัวเรือน

✚ ตำบลสำโรง มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะหินโผล่ พื้นที่ราบสูงติดภูเขา พื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ลักษณะของป่าเป็นป่าผลัดใบ ประกอบไปด้วย ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง และป่าหญ้า โดยรวมแล้วมีลักษณะเป็นป่าโปร่ง ในฤดูฝนป่าจะมอดดูเขียวชอุ่มพอถึงฤดูแล้งต้นไม้ส่วนใหญ่จะผลัดใบทำให้ป่าโปร่งขึ้น และมักจะเกิดไฟป่าเป็นประจำ พันธุ์ไม้ชนิดสำคัญ ได้แก่ ยางนา ประดู่ แดง มะค่าแต้ ตะแบก เต็งรัง เหียง พลวงติ้ว แต้ว สมอไทย ไม้ป่า ไม้ไร่ ส่วนไม้พื้นล่างที่พบมาก ได้แก่ หญ้าเพ็ก

✚ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับภูเขาที่ราบลุ่มน้ำและมีเนินเขาเป็นแนวยาวโดยรอบมีป่าไม้ค่อนข้างสมบูรณ์ประกอบด้วยพันธุ์ไม้มีค่าหลายชนิดมีแม่น้ำโขงไหลผ่าน ที่ดินเหมาะสำหรับการเพาะปลูก มีการทำการเกษตรทั้งแบบเชิงเดี่ยวและแบบสวนผสมผสาน

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการทำงานวิจัยด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ จนมีนวัตกรรมด้านการจัดการน้ำในพื้นที่ลาดชัน คือ แอร์แว ● ดำเนินการโดยผู้นำชุมชน - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ ● มีกลุ่มแกนนำในพื้นที่ และหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน ● ขาดการวางแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชนร่วมกันระหว่างคนในชุมชนกับ อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ต่างฝ่ายต่างแก้ปัญหาค้นหา) ● หน่วยงานที่เข้ามาแก้ไขปัญหาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง ยังไม่มีความเป็นเจ้าของร่วม
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ยังขาดการจัดทำฐานข้อมูลน้ำชุมชน ● ใช้ข้อมูลจากงานวิจัย, อปท., หน่วยงาน ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนยังขาดรายละเอียดความรู้และความเข้าใจเรื่อง พรบ.น้ำ เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าไม่ถึงระบบการจัดทำข้อมูลแผนน้ำออนไลน์
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ยังไม่มีรายละเอียดแผนน้ำของชุมชน ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท., หน่วยงาน คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> คนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. ยังขาดความเข้าใจ ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ยังไม่เห็นความสำคัญ ในการกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> มีแกนนำชุมชนที่เป็นนักวิจัยเดิมมีความสนใจ และขับเคลื่อนงานด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ คนในชุมชนบางท่านยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการลุกขึ้นมามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ยังขาดการดูดซับและกักเก็บน้ำจากธรรมชาติหลายจุด ขาดน้ำอุปโภคบริโภคในครัวเรือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – พฤษภาคม และรุนแรงที่สุดในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน มีแหล่งน้ำที่กระจุกกระจายอยู่ทั่วไปเพราะมีต้นน้ำหลายแหล่งแต่ไม่มีแหล่งที่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมาก บางพื้นที่ยากที่จะนำน้ำมาใช้ ไม่มีฐานข้อมูลการบริหารจัดการน้ำชุมชนอย่างเป็นระบบ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

1. ประชุมจัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชนในการขับเคลื่อนโครงการ
2. เข้าร่วมอบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน – เครื่องมือการสร้างการมีส่วนร่วม เช่น แผนที่น้ำชุมชน เส้นทางน้ำ แหล่งน้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน (ธรรมชาติ-มนุษย์สร้าง) เป็นต้น
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
  - อบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำตำบลในการจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำชุมชน
3. จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องระบบน้ำและการใช้น้ำของชุมชน
4. วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
5. วาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ทามไลน์สถานการณ์การใช้น้ำชุมชน ปฏิทินการใช้น้ำชุมชน และปริมาณการใช้น้ำชุมชน
6. เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามาร่วมในการจัดเก็บข้อมูล

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

7. นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
8. จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งกำหนดกติกาในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
9. วางแผนและปฏิบัติการสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำในพื้นที่โดยการสร้างทำนบฝายน้ำล้นห้วยแคน
10. จัดทำแผนน้ำชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.
11. คืบข้อมูลและมอบแผนการจัดการน้ำให้กับหน่วยงานองค์กรบริหารส่วนตำบลสำโรงเพื่อบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

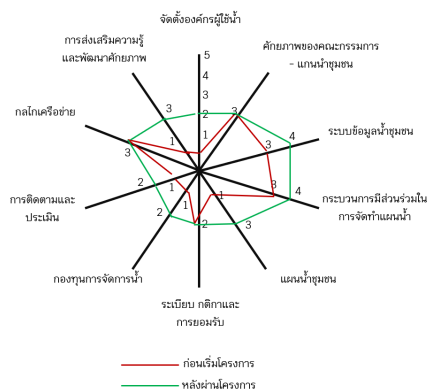
ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลสำโรง

1. เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลสำโรง
2. เกิดระบบฐานข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP และนำไปเชื่อมโยงใช้ประโยชน์กับหน่วยงานในพื้นที่ได้
3. เกิดคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. เกิดภาคีเครือข่ายในการมีส่วนแก้ไขปัญหาหน้าในชุมชนท้องถิ่น (ร่วมคิด ร่วมทำ)
5. เกิดตัวอย่างปฏิบัติการ “สร้างทำนบฝายน้ำล้นห้วยแคน” ทำให้เห็นความร่วมมือจากทุกภาคส่วนและเกษตรกรในพื้นที่มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรมากขึ้น และยังเพิ่มความชื้นในดินให้กับผืนป่าของพื้นที่ โดยข้อมูลทำนบฝายห้วยแคน บ้านสะเอ็งทอง ค้นดินเดิมยาว30เมตรหลังค่นดินกว้าง 5 เมตร ที่ทำเพิ่มหน้าบล็อกรคอนกรีต เททำนบกั้นน้ำยาว 5 เมตร กว้าง 50 ซม. สูง 100 ซม. พื้นที่กักเก็บน้ำ4ไร่2งาน เท่ากับ7200ตรารางเมตร แสดงว่าน้ำเพิ่มจากเดิม 7,200 ลูกบราตเมตร คร้วเรือนที่ได้รับประโยชน์ด้านการเกษตร 18 คร้วเรือน พื้นที่การเกษตรประมาณ 60 ไร่ ช่วงหน้าแล้งจะเป็นแหล่งน้ำสำรอง จำนวนคร้วเรือนทั้งหมดบ้าน 63 คร้วเรือน
6. เกิดการวางแผนการจัดการน้ำชุมชนที่มาจากการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เพื่อนำเสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ผังการเปลี่ยนแปลงใยแมงมุม

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 19 คะแนน และคะแนนรายแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 4 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 28 คะแนน แต่จำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลสำโรง

รูปธรรมที่ทำ 1 : สร้างทำนบฝายน้ำล้นห้วยแคน

พื้นที่ : หมู่ที่ 11 บ้านสะเอ็งทอง ตำบลสำโรง

อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ห้วยแคน เป็นพื้นที่กักเก็บน้ำเวลาน้ำไหลลงมาจากเนินเขาที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ เวลาฝนตกน้ำก็จะที่ไหลลงมาจากเนินเขาสู่ลำห้วย แต่กักเก็บน้ำได้ไม่พอใช้ต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ ถึงแม้ชุมชนจะมีการของบประมาณมาจัดทำฝายชะลอน้ำจากปูนซีเมนต์ แต่ยังคงขาดความร่วมมือที่สร้างการเป็นเจ้าของร่วมจากคนในชุมชนและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ จึงต้องมีการพัฒนาสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นผ่านการสร้างทำนบฝายน้ำล้นห้วยแคน

ผลลัพธ์เบื้องต้น : ชุมชนและหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้ช่วยกันสร้างทำนบฝายน้ำล้นห้วยแคน ณ หมู่ที่ 11 บ้านสะเอ็งทอง ตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี ทำให้เกิดความร่วมมือในพื้นที่ในการจัดการน้ำ และดูแลทรัพยากรธรรมชาติ เป็นการสร้างความเป็นเจ้าของร่วม และเกิดความตื่นตัวในการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน สร้าง พัฒนาพื้นที่ของตนเอง และการสร้างทำนบฝายน้ำล้นห้วยแคนดังกล่าวยังช่วยชะลอการไหลของน้ำและเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับผืนป่า พร้อมกับเพิ่มปริมาณน้ำเพื่อครัวเรือนเกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรได้

รูปธรรมที่ทำ 2 : คั้นข้อมูลและมอบแผนการบริหารจัดการน้ำให้กับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลสำโรงเพื่อบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

พื้นที่ : ตำบลสำโรง

สถานการณ์ปัญหา : ตำบลสำโรง มีความลาดชัน มีหินโผล่ และมีชั้นหินดานเป็นส่วนใหญ่เป็นดินภูเขาที่มีความเสี่ยงต่อการขาดน้ำมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลักษณะหินโผล่ พื้นที่ราบสูงติดภูเขา พื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ และมีแหล่งน้ำที่กระจายอยู่ทั่วไปเพราะมีต้นน้ำหลายแหล่งแต่ไม่มีแหล่งที่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี ซึ่งปัญหาการขาดน้ำอุบคบริโภคในครัวเรือนระหว่างเดือนพฤศจิกายน – พฤษภาคม และรุนแรงที่สุดในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน จะทำให้การปลูกพืชหลายชนิดทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล ต่างๆขาดน้ำและมักจะเกิดไฟป่าเป็นประจำในช่วงฤดูร้อน

ผลลัพธ์เบื้องต้น: พบว่ามีแกนนำชุมชนที่เป็นนักวิจัยเดิมมีความสนใจ และขับเคลื่อนงานด้านการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตำบลสำโรง จึงร่วมกันเขียนแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ของตำบลสำโรง อำเภอโพธิ์ไทร จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำนำตำบลสำโรงเพื่อมอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับรู้รับทราบในการแก้ไขปัญหาและการจัดการบริหารแหล่งน้ำของชุมชนได้อย่างถูกต้องและตามความต้องการที่เกิดจากปัญหาของชุมชนจริงๆ

2. ตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี

ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ กลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลนาเยีย

ประธานกลุ่ม นายนิยม เจริญ

จำนวนสมาชิก 30 คน

ข้อมูลทั่วไปตำบลนาเยีย

- ✚ เทศบาลตำบลนาเยีย มีพื้นที่ประมาณ 10.15 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,340 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลนาเยีย มีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1,2,3,4, และ 8 หรือ 12 ชุมชน
- ✚ ประชากรรวมทั้งสิ้น 6,489 คน แยกเป็น ชาย 3,220 คน หญิง 3,269 คน และมีจำนวน 1,789 หลังคาเรือน
- ✚ ภูมิเทศโดยทั่วไปของตำบลนาเยีย โดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบ และเป็นคลื่นลอนลาดมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ ลำโดมใหญ่ ห้วยนา ห้วยไผ่ และลำห้วยสะเดาะ พื้นที่เป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวนยาง การทำประมงขนาดเล็ก เป็นอาชีพเสริม และรับจ้างทั่วไป
- ✚ ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่เทศบาลตำบลนาเยีย มีแหล่งน้ำที่ล้อมรอบ โดยมีแหล่งน้ำสำคัญๆ ได้แก่ ลำน้ำโดมใหญ่, ห้วยนางมา, ห้วยนาแซงเหนือ, ห้วยนาแซงใต้ โดยให้ในการทำการเกษตรทั้งนี้การสูบน้ำขึ้นมาจากลำโดมใหญ่ แต่ต้นทุนในการดำเนินการค่อนข้างสูง และช่วงทำการเกษตรน้ำให้น้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรและทำให้ชาวบ้านต้องมาใช้น้ำใต้ดินหรือขุดบ่อบาดาล

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการโดยผู้นำ - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ ● เป็นหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน ● เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา ● คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา ● หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาเข้ามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการเก็บข้อมูล ● ใช้ฐานข้อมูล อปท. ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงไม่ถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน

	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ● ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในพื้นที่ใช้น้ำใต้ดิน/บ่อบาดาลเป็นส่วนใหญ่ ● เดิมการใช้น้ำใต้ดิน/บ่อบาดาล เพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตร ร่อนน้ำฝน แต่ปัจจุบันนำน้ำใต้ดิน/บ่อบาดาลมาใช้ในการเกษตร / รูปแบบการทำการเกษตรเปลี่ยนไป ● หลายพื้นที่เริ่มตุน้ำใต้ดิน/บ่อบาดาลไม่ขึ้น ● แหล่งน้ำผิวดินมีน้อย ● มีปัญหาน้ำประปาเริ่มไม่ไหล หรือต้องเจาะลงไปลึกมากขึ้น ● คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

1. ประชุมจัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน “ทีมน้ำชุมชน”
2. อบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน – เครื่องมือการมีส่วนร่วม เช่น แผนที่เส้นทางน้ำ แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
3. จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องระบบน้ำและการใช้น้ำของชุมชน
4. วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
5. วาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ
6. เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามาร่วมในการจัดเก็บข้อมูล

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

7. นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
8. จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำร่วมกัน
9. จัดทำแนวกันรองรับน้ำฝายชะลอน้ำลำห้วยนาแซง
10. จัดทำแผนน้ำชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.
11. คืบข้อมูลและมอบแผนการบริหารจัดการน้ำให้กับหน่วยงานเทศบาลตำบลนาเยียเพื่อบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

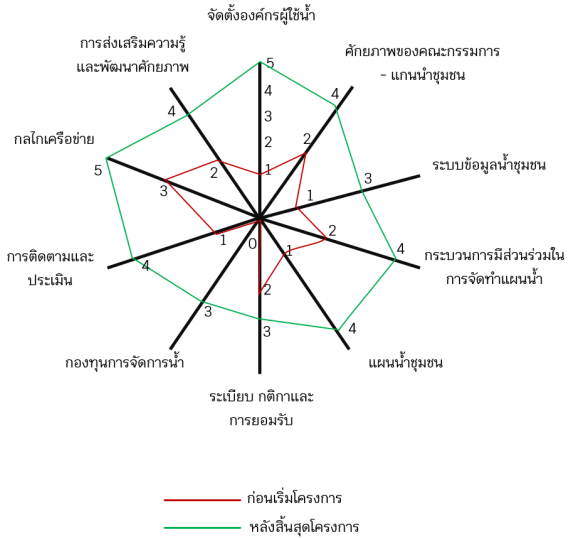
ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลนาเยีย

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลนาเยีย
  - เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
  - คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
  - เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบนำในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำข้ามตำบล
  - เกิดการจัดทำแนวกันรองรับน้ำฝายชะลอน้ำลำห้วยนาแซง จำนวน 1 จุด
  - เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565
- 2570

ผังการเปลี่ยนแปลงใยแมงมุม

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ ตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี (ก่อน-หลัง)

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลนาเยี่ย จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลนาเยี่ย

รูปธรรมที่ทำ : แนวกันรองรับน้ำฝายชะลอน้ำลำห้วยนาแซง
พื้นที่ : ตำบลนาเยี่ย

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ห้วยนาแซง เป็นพื้นที่ทางน้ำไหลที่มาจากลำโดมใหญ่ ที่อยู่ในตำบลนาเยี่ย ที่ผ่านมาเวลาฝนตก น้ำที่ไหลบ่ามาจากลำโดมใหญ่อย่างรวดเร็วได้สร้างความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตรและระบบนิเวศเป็นอย่างมาก และน้ำที่ไหลมาไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ได้ ถึงแม้ชุมชนจะมีการของบประมาณมาจัดทำฝายปูนซีเมนต์ แต่ยังขาดความเป็นเจ้าของร่วม ดำเนินงานเพียงผู้นำหมู่บ้านเป็นหลัก และมีวิชาชีพกลุ่มเส้นทางน้ำเป็นอย่างมาก

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น : แนวกันรองรับน้ำฝายชะลอน้ำลำห้วยนาแซงที่เกิดขึ้นสามารถช่วยลดผลกระทบการจากแรงไหลของน้ำที่เอ่อล้นตรงลำห้วยนาแซงก่อนไหลลงสู่ลำโดมใหญ่ เพราะน้ำไม่ไหลแค่การจัดการน้ำ แต่ต้องจัดการคนและนิเวศน์ของน้ำให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ในขณะเดียวกันการร่วมแรงใจของชุมชนในการสร้างแนวกันรองรับน้ำฝายชะลอน้ำลำห้วยนาแซงตัวนี้ ทำให้คนในชุมชนเกิดการตื่นตัว และลุกขึ้นมามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของพื้นที่ รู้สึกเป็นเจ้าของ และมีการวางแผนที่จะจัดทำแนวกันรองรับน้ำฝายชะลอน้ำลำน้ำเพิ่มขึ้น

รูปธรรมที่ทำ : คัดข้อมูลและมอบแผนการบริหารจัดการน้ำให้กับหน่วยงานเทศบาลตำบลนาเยียเพื่อบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น
พื้นที่ : ตำบลนาเยีย

สถานการณ์ปัญหา : เนื่องจากพื้นที่ตำบลนาเยียตั้งอยู่บริเวณกลางน้ำของกลุ่มน้ำลำโดมใหญ่ เป็นพื้นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำบริเวณที่ตั้งชุมชนเป็นที่ดอนมีลักษณะคล้ายกระดองเต้านอกหมู่บ้านที่ชุมชนใช้เป็นพื้นที่ทำการเกษตรโดยการทำนาสลับกับพืชไร่มีความลาดชันลงสู่น้ำลำโดมใหญ่แม้การใช้น้ำในชุมชนเป็นลักษณะน้ำประปา แต่เครื่องสูบน้ำมีกำลังไม่พอ เนื่องจากพื้นที่มีบางพื้นที่ห่างจากริมฝั่งลำน้ำโดมที่ผ่านมาชุมชนได้แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำโดยใช้น้ำจากบ่อน้ำต้นของหมู่บ้าน หรือน้ำบ่อบาดานของชาวบ้านเองซึ่งอาจมีน้ำตลอดปีแต่ปริมาณน้ำก็ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้น้ำของชุมชน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น : พบว่ามีแหล่งน้ำที่จัดกระจายอยู่ทั่วไป เพราะมีต้นน้ำหลายแหล่งแต่ไม่มีแหล่งที่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปีรวมทั้งทราบปริมาณการใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคของชาวบ้านตำบลนาเยียนำไปสู่การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการน้ำที่มีความเหมาะสมโดยนำภูมิปัญญา เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาผสมผสานกัน ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการรวบรวมแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรน้ำ ตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ.2561 ของตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี มอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญห และการจัดการการแหล่งน้ำได้อย่างถูกต้องและตามที่ชุมชนต้องการ

จังหวัดขอนแก่น

1.ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : กลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลศรีบุญเรือง เลขที่ 0440-2565-00002

ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ : นายวิรัตน์ วัฒนสุข

จำนวนสมาชิก : 30 คน

ข้อมูลทั่วไป : ตำบลศรีบุญเรือง

ตำบลศรีบุญเรืองมีเนื้อที่ประมาณ 17,508 ไร่ หรือ 28.013 ตารางกิโลเมตร พื้นที่หนองกองแก้วที่อยู่นอกเขตเทศบาล มีเนื้อที่ประมาณ 3,753 ไร่ หรือ 6.0048 ตารางกิโลเมตร ขอบเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบุญเรืองดูแลรับผิดชอบมี 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 5 บ้านท่าม่วง หมู่ที่ 6 บ้านหนองหวาย หมู่ที่ 7 บ้านกุดหลุ่ม หมู่ที่ 8 บ้านวังเวิน หมู่ที่ 9 บ้านดอนตู หมู่ที่ 10 บ้านดอนตู่ น้อย หมู่ที่ 11 บ้านท่าม่วงน้อย และหมู่ที่ 12 บ้านใหม่ศิวิไลย์

ประชากรรวมทั้งสิ้น 3,682 คน แยกเป็น ชาย 1,830 คน หญิง 1,852 คน จำนวน 1,093 หลังคาเรือน

พื้นที่ทางกายภาพส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีระดับความสูง 165 เมตรจากระดับน้ำทะเล สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ลาดเอียงลงสู่หนองกองแก้ว สภาพพื้นที่บางส่วนเป็นที่สูงลอนคลื่น ต้นน้ำไหลมาจากแม่น้ำชี มีปัญหาภัยแล้งซ้ำซาก ฝนทิ้งช่วงยาวนาน ในฤดูฝนมีน้ำชีไหลหลากท่วมขังพื้นที่การเกษตรในที่ลุ่มต่ำ ฤดูแล้งขาดแคลนน้ำเนื่องจากแหล่งกักเก็บน้ำตื้นเขิน

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คือ ทำนา และทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ หลังทำนาชาวบ้านประกอบอาชีพเสริมคือ ทอผ้า ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ตำบลศรีบุญเรืองมีพื้นที่การเกษตร 7,440.50 ไร่ (ข้อมูลจากการรวบรวมของแกนนำในโครงการวิจัยฯ) ซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำนาปลูกข้าวนาปีและนาปรัง ทำไร่ เช่น ปลูกอ้อย ข้าวโพด ถั่วลิสง ทำสวนผัก เช่น พริก มะเขือ ผักกาด ต้นหอม ผักชี และคะน้า เป็นต้น

การเกษตรในตำบลศรีบุญเรืองโดยส่วนใหญ่จะมีการทำนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสภาพแวดล้อมของชุมชนมีลำน้ำชีที่เกษตรกรสูบน้ำขึ้นมาใช้ในการเกษตร การทำนาปีทำในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่นิยมนำมาปลูกคือ กข.6, มะลิ105 ส่วนการทำนาปรังช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน นิยมปลูกคือ กข.10 หรือภาษาชาวบ้านเรียก ข้าวอีขาวหรือสันปาดทอง มีครวัเรือนที่ทำนาปรังประมาณ 30% จากครวัเรือนทั้งหมดในพื้นที่ของตำบล การนำน้ำมาใช้จะมีเครื่องสูบน้ำของตัวเองประมาณ 200 ครวัเรือน และมีการปลูกพืชผักอายุสั้น เช่น แตงกวา บวบ ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ ระยะเวลา 45 วัน เพื่อไว้กินและขายในและนอกชุมชน พื้นที่ที่อยู่ใกล้คลองและแม่น้ำสูบน้ำขึ้นมาใช้ได้โดยใช้พลังงานไฟฟ้า

นอกจากนี้เกษตรกรบางส่วนมีการทำประมงหรือหาปลาจากธรรมชาติจากหนองกองแก้ว แม่น้ำชี ในช่วงกันยายน - ธันวาคม เก็บบัวตลอดทั้งปี โดยการหาปลาจะมีปลามากในช่วงเดือนกันยายนถึงธันวาคม เป็นช่วงฤดูน้ำหลาก ซึ่งสภาพการประมงเปลี่ยนแปลงจากอดีตมาก เพราะปัจจุบันหาปลาได้น้อยลง อีกทั้งการเก็บบัว เกสรบัว ฝักบัว สามารถเลี้ยงชีพให้กับผู้ที่มีรายได้น้อยในชุมชน ครวัเรือนบางส่วนมีการเลี้ยงปลาในบ่อ ชาวบ้านมีการเลี้ยงควาย วัว ไก่ หมู ที่ดำเนินการตลอดทั้งปีตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันแต่ลดจำนวนลง มีครวัเรือนที่เลี้ยงวัว 30% ของครวัเรือนและเลี้ยงควายจำนวนหนึ่ง อยู่ที่หมู่ 5,9,10,11,12 ซึ่งวัวที่เลี้ยงจะเป็นพันธุ์พื้นเมืองลูกผสม การเลี้ยงวัวในปัจจุบันไม่สามารถปล่อยได้ หลังจากมีการสร้างอ่างเก็บน้ำหนองกองแก้ว

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ไม่สามารถนำวัว ควายมาเลี้ยงในพื้นที่สาธารณะแห่งนี้ได้

แหล่งน้ำและการใช้น้ำของชุมชน ตำบลศรีบุญเรืองมีหนองกองแก้วที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญต่อชุมชน ปัจจุบันพัฒนาเป็นอ่างเก็บน้ำหนองกองแก้ว มีพื้นที่รับน้ำฝน 315 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ 7,437 ไร่ ที่อยู่ในเขตเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลศรีบุญเรือง ปริมาณกักเก็บน้ำ 3 ล้านลูกบาศก์เมตร ระยะทางยาว 9 กิโลเมตร โครงการอ่างเก็บน้ำหนองกองแก้ว ขุดลอกคลองเชื่อมหนองกองแก้ว-แก่งละว้า รวมระยะทาง 5,200 เมตร ปริมาณดินขุดกว่า 5 แสนลูกบาศก์เมตร ตามนโยบายของภาครัฐที่จัดสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะเก็บกักน้ำในหนองไม่ให้ไหลลงแม่น้ำชี ซึ่งต่อไปอาจจะใช้เป็นแหล่งน้ำดิบสำหรับการประปาภายในเขตอำเภอชนบท ในระหว่างที่ยังไม่ได้เปิดดำเนินการโครงการประปาราษฎรที่อาศัยอยู่รอบ ๆ หนองสามารถอาศัยใช้น้ำดังกล่าวเพื่อการอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง รวมทั้งพื้นที่เพาะปลูกที่อยู่รอบ ๆ บริเวณหนองกองแก้วอาจชักน้ำจากหนองไปใช้ในการเกษตรโดยสูบน้ำ วิด สาด หรือวิธีการอย่างอื่น โดยราษฎรจะต้องช่วยตัวเอง นอกจากนี้ยังใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเลี้ยงสัตว์ของชุมชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

โดยรอบพื้นที่มีลำน้ำชีที่มีจุดเชื่อมต่อเข้ากับหนองกองแก้ว และมีเส้นทางเชื่อมไปยังแก่งละว้า เรียกว่า กุดละว้า เกษตรกรส่วนใหญ่จะอาศัยการใช้น้ำจากลำน้ำชีมีจุดสูบน้ำทั้งหมด 3 สายในการกระจายน้ำ สายแรกมีการพักน้ำที่ลำคลองสายหลัก(บ้านกุดหล่ม ม.7-บ้านดอนดู่่น้อย ม.10) ไปยังท่ามุดประมาณ 1,500 เมตร บ่อพักและคลองไล่ไถ่ตามลำดับ ไปยังบริเวณพื้นที่นาของเกษตรกร คลองสายย่อยสองสาย บริเวณอ่างเก็บน้ำหนองกองแก้วเป็นพื้นที่ลุ่ม น้ำชีไหลเข้ามาบริเวณหนองกองแก้วเต็มแล้วจะระบายออกทางบริเวณหมู่บ้านได้แก่ บ้านกุดหล่ม ม.7,บ้านวังเงิน ม.8, บ้านดอนดู่ ม.9 และบ้านดอนดู่่น้อย ม.10 บริเวณบ้านท่าช้อย เป็นทางต่างระดับ ปัจจุบันหลังจากการสร้างอ่างเก็บน้ำหนองกองแก้วทิศทางด้านน้ำมีการเปลี่ยนแปลงไปไม่เหมือนเดิมโดยที่น้ำได้ไหลย้อนกลับและดันขึ้นไปบริเวณลำน้ำชีทำให้น้ำขังและทำให้เกิดการน้ำท่วมขังเป็นเวลานานกว่าเดิม ปัจจุบันท่วมน้ำขังนาน 3-4 เดือน

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินการในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ในปี 2540 มีการก่อตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้ากุดหล่ม มีการสูบน้ำ 2 จุด บริเวณ หมู่ 8,12 เป็นเขตพื้นที่นอกเขตชลประทาน เพื่อสูบน้ำจากแม่น้ำชี ในการดูแลเรื่องการบริหารจัดการน้ำทาง อบต.ศรีบุญเรืองเป็นผู้ที่ดูแล และช่วยเหลือค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้า 60% ชาวบ้าน จ่าย40% และอบต.ศรีบุญเรืองช่วยซ่อมบำรุง การจัดการน้ำดำเนินการเฉพาะกิจ จัดการเมื่อเกิดปัญหา หน่วยงานเข้ามาพัฒนา แก้ไขปัญหาตามโครงสร้างหน้าที่ ตามภารกิจ ยังขาดความรู้ความเข้าใจชัดเจนถึงการใช้ประโยชน์ของชุมชนที่หลายหลายด้านส่งผลกระทบต่อชุมชน อีกทั้งยังขาดความต่อเนื่องเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานกับชุมชน ยังไม่มีการวิเคราะห์ศักยภาพปัญหาในเชิงระบบ ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ยังขาดการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ ที่มีการวิเคราะห์ทุกมิติที่เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการน้ำ ● ใช้ฐานข้อมูล อปท. ที่มีแนวทางการแก้ไขปัญหา ในชุมชนรู้เฉพาะส่วนที่ตนเองเกี่ยวข้องไม่มีระบบที่เรียนรู้และวิเคราะห์เชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในชุมชนไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● หน่วยงานและคนในชุมชนเข้าไม่ถึงข้อมูล ไม่ทราบระบบฐานข้อมูลที่เป็นต่อการรวมกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีลักษณะที่ชาวบ้านมีการรวมตัวกันเฉพาะกิจ เช่น กรณีทั้ง 8 หมู่บ้าน เข้ามาต่อรองกับรัฐสะท้อนปัญหาในชุมชนและการวางแผนในการกระจายน้ำ หน่วยงานในระดับท้องถิ่นเริ่มให้ความสนใจและให้ความสำคัญ <p>นอกจากนี้ยังมีการรวมพลังกรณีได้รับงบประมาณหนุนเสริมจากหน่วยงานเป็นครั้งๆ แต่ไม่ต่อเนื่อง โดยในชุมชนร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหาทั้งตำบล ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการวางแผนจัดการน้ำร่วมกับเครือข่ายลุ่มน้ำชี แก่งละว้าและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำคลองเชื่อมเป็นการที่ทำให้น้ำไหลไปได้สะดวกและทั่วถึงเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วม และก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ (โซล่าเซลล์) เป็นต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แผนน้ำของตำบลดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● สนใจ แต่ไม่มีพลังเพียงพอในการดำเนินการที่ต่อเนื่อง การดำเนินการเป็นการเฉพาะกิจ บางส่วนจึงปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ● ไม่มีการจัดการน้ำชุมชนอย่างเป็นระบบเชื่อมโยง ไม่มีความต่อเนื่อง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● หลังจากที่จากมีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำหนองกองแก้ว ทำให้ทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปน้ำจากหนองกองแก้วไหลย้อนกลับ

	<p>น้ำซีเช่นเดิม ทำให้พื้นที่น้ำท่วมขังยาวนานขึ้น ปัจจุบันฤดูน้ำหลาก มีน้ำท่วมขังในหมู่บ้านนานถึง 3-4 เดือน ทำให้ป่าและระบบนิเวศน์ในพื้นที่เสื่อมโทรมและบางส่วนหายไป เช่น แหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เป็นต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> ● หน้าแล้งไม่มีน้ำทำนา หนองกองแก้วตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ได้ ● พื้นที่นาปีเสี่ยงน้ำท่วม ในช่วงเดือนกันยายน-ธันวาคม ไม่สามารถทำนาปรังได้เพราะเนื่องจากพื้นที่แห้งแล้งไม่มีน้ำ ● น้ำซีมีความเค็มขียว ทำให้เกิดการเซาะตลิ่งสองฝั่งทรุดตัวพังทลาย ● คนในชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการบริหารจัดการน้ำในระดับที่ใหญ่ขึ้นนอกเหนือจากหมู่บ้านตนเอง
--	---

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

1) ประชุมร่วมกับแกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่จำนวน 10 คนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจโครงการและเดินสำรวจพื้นที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำของชุมชน โดยได้ลงพื้นที่ ตำบลศรีบุญเรือง ในวันที่ 29 สิงหาคม แกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำเห็นประโยชน์ที่จะมาเสริมการจัดการน้ำของชุมชนจึงยินดีเข้าร่วมโครงการ

2) ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับชุมชนในการดำเนินโครงการวิจัย คณะวิจัยได้ปรึกษากับแกนนำผู้ใช้น้ำเพื่อจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับชุมชนในการดำเนินการวิจัย กับ ตำบลศรีบุญเรืองเวทีแรกจัดในวันที่ 13 กันยายน 2564 จัดที่สำนักงานกองทุนสวัสดิการชุมชน บ้านหนองหวาย ตำบลศรีบุญเรือง

3) เวทีที่สอง ต.เมืองเพี้ย จัดในวันที่ 15 กันยายน 2564 จัดที่วัดพันธะสามัคคี บ้านซีกก้อ ตำบลเมืองเพี้ย อำเภอบ้านไผ่ โดยเชิญผู้นำชุมชนและแกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลละ 20-40 คนเพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจต่อการดำเนินการวิจัย เปิดโอกาสให้ซักถามคำถามและประเมินความสนใจในการเข้าร่วมโครงการซึ่งชุมชนสนใจเข้าร่วมโครงการและเสนอชื่อแกนนำในการเข้าร่วมดำเนินการวิจัยของตำบลศรีบุญเรือง รวมทั้งหารือถึงแผนการดำเนินงานต่อไป การสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชนและแกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำในประเด็นพัฒนาการจัดการจัดการน้ำของชุมชน เส้นทางชลประทาน การผลิตและการใช้น้ำของชุมชนและแผนการจัดการน้ำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งทีมงานได้เตรียมเครื่องมือช่วยในการสนทนากลุ่มย่อย อาทิเช่น ปฏิทินการผลิตของชุมชน แผนที่อย่างง่าย มีนักศึกษาช่วยในการบันทึกกลุ่มย่อย ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องพัฒนาการทางประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ของชุมชน วิธีการผลิตในรอบสิบสองเดือนสถานการณ์ด้านกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ เป็นต้น ดำเนินการในวันที่ทำการชี้แจงโครงการตามข้อ 2) ทำให้เห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสถานการณ์การบริหารจัดการน้ำ และสิ่งที่จะต้องดำเนินการเก็บข้อมูลลงลึก รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่ขยายวงกว้างออกไปตามการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน

ทีมงานจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีการสรุปข้อมูลเบื้องต้น เพื่อยกระดับเชื่อมโยงข้อมูลกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องให้เกิดความชัดเจนขึ้น ได้รวบรวมและเขียนสรุปเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการสร้างการเรียนรู้ และร่วมกันวางแผนงานต่อไปทั้งในเรื่องขยายแกนนำ และการสื่อสารกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

4) การเข้าร่วมสัมมนาออนไลน์ของคณะวิจัยและแกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำเรื่องบทเรียนการจัดการน้ำของชุมชนในงานสัมมนา CBR TALK ทำให้แกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำตำบลศรีบุญเรืองได้รับความรู้เกี่ยวกับบทเรียนการจัดการน้ำของชุมชนทุกภูมิภาคของประเทศไทย

5) คณะวิจัยส่วนกลางเตรียมความพร้อมคณะวิจัยและแกนนำกลุ่มผู้ใช้น้ำเกี่ยวกับเครื่องมือการเก็บข้อมูลการจัดการน้ำโดยชุมชน โดยมีการประชุมออนไลน์แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลกันและกระบวนการมีส่วนร่วมในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลโดยชุมชนเพื่อให้ชุมชนเป็นเจ้าของข้อมูลและการจัดการน้ำของชุมชน ผลจากที่แกนนำเข้าร่วมทำให้เข้าใจและเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการบริหารจัดการน้ำชุมชนตนเองมากขึ้น โดยประชุมเตรียมในวันที่ 14 ตุลาคม

6) คณะวิจัยพื้นที่ขอนแก่นเตรียมความพร้อมก่อนการอบรมและขยายแกนนำในการเก็บข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของชุมชน โดยการประชุมร่วมกับแกนนำชุมชนตำบลศรีบุญเรือง 7-15 คน ในวันที่ 14 ธันวาคม 2564 เพื่อสรุปการดำเนินงานที่ผ่านมา เตรียมการในการอบรมเกี่ยวกับเครื่องมือและกระบวนการในการเก็บข้อมูลและสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของชุมชน และทำความเข้าใจเรื่องการพัฒนาการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมแลกเปลี่ยนซักถาม

ทีมวิจัยพื้นที่ขอนแก่นสรุปข้อมูลที่ได้ดำเนินการก่อนหน้า พร้อมนำสื่อ ชุดข้อมูล องค์กรความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านเครื่องมือให้สอดคล้องกับประเด็นที่ส่วนกลางเตรียมมาอบรม นำมาทำเป็นชุดเอกสารประกอบการสร้างความเข้าใจแต่ละกระบวนการ และการมีส่วนร่วมที่จะเกิดขึ้นในการจัดทำข้อมูลร่วมกัน นำเสนอผู้นำชุมชนและช่วยกันเพิ่มเติม รวมถึงจุดเน้นหนักที่ต้องทำต่อไปหลังจากร่วมอบรมเกี่ยวกับเครื่องมือที่ส่วนกลางจะมาอบรมให้และแบ่งบทบาทการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ

7) คณะวิจัยส่วนกลางได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมให้กับแกนนำชุมชนตำบลศรีบุญเรืองเกี่ยวกับกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อการจัดการน้ำของชุมชนโดยใช้เครื่องมือ Timeline พัฒนาการและจุดเปลี่ยนสำคัญในการจัดการน้ำของชุมชน แผนที่เส้นทางไหลของน้ำ ปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำของชุมชน (20 ธันวาคม 2564) ผู้เข้าร่วมรวมคณะทำงานมีจำนวน 43 คน นำโดยคุณชิษณุวัฒน์ มณีศรีขำ หัวหน้าโครงการ และคณะ

ผลจากการดำเนินการ ทำให้ข้อมูลเรื่องผังน้ำ และปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำมีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยกระตุ้นในเรื่อง “ความเป็นเจ้าของข้อมูลและบทบาทการจัดการน้ำของชุมชน” รวมถึงการรวมกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำมีผลดีต่อชุมชนในด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างไร

8) แกนนำได้เริ่มทำการสำรวจข้อมูลการบริหารจัดการน้ำและการติดตามหนุนเสริมการเก็บและสรุปข้อมูลในพื้นที่ โดยกระบวนการก่อนหน้านี้นี้คณะวิจัยพื้นที่ขอนแก่นได้มีการแนะนำประเด็นสำคัญในการเก็บข้อมูลให้กับแกนนำตำบล สนับสนุนงบประมาณการเก็บข้อมูลตำบลละ 10,000 บาท โดยแกนนำตำบลศรีบุญเรือง มีความพร้อมเริ่มสำรวจข้อมูลก่อน มีการออกแบบเครื่องมือเก็บข้อมูลรายหมู่บ้าน พร้อมมาสรุปวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมบริหารจัดการงบประมาณเอง โดยวางแผนและเริ่มตั้งแต่ 27 ธันวาคม 2564 -15 มกราคม 2565 เมื่อเสร็จเรียบร้อยได้ส่งข้อมูลให้ส่วนกลางต่อไป

วันที่ 8 มกราคม 2565 คณะวิจัยพื้นที่ขอนแก่นลงพื้นที่ติดตามการทำงานในพื้นที่ ตำบลศรีบุญเรือง และการรับฟังกระบวนการเก็บข้อมูล การแบ่งงานที่ผ่านมา รวมถึงการร่วมกันสรุปข้อมูลเพื่อความพร้อมในการกรอกข้อมูลในระบบ

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

9) อบรมและแนะนำการจัดทำข้อมูล Application และร่วมออกแบบแนวทางการวางแผนแก้ไข ปัญหาเรื่องน้ำกับแกนนำโดยทีมงานจากส่วนกลาง วันที่ 2 เมษายน 2565

ได้มีการทบทวนข้อมูลด้านแหล่งน้ำที่ได้เก็บ และส่วนที่จะเก็บเพิ่มเติมให้ครบถ้วนเพื่อจะได้ทราบถึง ประเภทแหล่งน้ำ ซึ่งประกอบด้วย อ่างหนองกองแก้ว แม่น้ำชี หนองกุดไโนน หนองหวาย หนองร้านหล้า หนองกุดหล่ม หนองอีเหลื่อ คลองอีสานเขียว หนองกุดเวียน หนองอ้อ และหนองกุดยาว มีการใช้ประโยชน์ และสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งจะไปดำเนินการเก็บพิกัดและรายละเอียดให้ครบถ้วนเพื่อลงในระบบ ต่อไป

การเรียนรู้การเขียนแผนการจัดการน้ำและการกรอกแผนในระบบออนไลน์ให้ถูกต้อง ได้มีการทดลอง คิดตัวอย่างกิจกรรมในการจัดการน้ำ พิจารณาว่าเป็นการสร้างใหม่ ปรับปรุง เป็นการขุดลอก การบริหารจัดการ จัดการ ตัวอย่างพื้นที่อ่างหนองกองแก้ว จะอยู่ในส่วนลักษณะงานคืออ่างเก็บน้ำ เราจะทำอะไรกับอ่างเก็บน้ำ (กิจกรรม) สิ่งที่จะทำใหม่คือ จะทำการเปิดทางน้ำเดิม (ใน 33 ลักษณะงาน) ระบบระบายน้ำ จะเอาอาคาร หรือเอาระบบ (อุโมงค์ระบายน้ำ ขุดคลองระบายน้ำ ขุดลอกลำน้ำธรรมชาติ) มันคือระบบการระบายน้ำ ซึ่ง ต้องเชื่อมโยงกับชลประทาน จากการทดลองทำหนึ่งแผนกิจกรรมทำให้แกนนำได้ร่วมคิดจะทำแผนจัดการน้ำ กล่าวคือ เป็นการจัดการคลี่คลายหนองกองแก้วให้เข้ากับระบบการไหลของน้ำตามธรรมชาติ และจากประเด็น ข้างต้นจะทำอย่างไร จะกรอกแผนให้ถูกตามที่ระบบระบุได้ โดยต้องมองภาพของการแก้ไขปัญหาระบบ จะ มีองค์ประกอบแผนย่อย ๆ หลายด้าน กรณีที่ทาง อบต.ศรีบุญเรืองมีแผนจะจัดการน้ำอย่างไร ต้องส่งไปด้วย อบต.ต้องมีแผนให้ครบทุกยุทธศาสตร์ และกรอกเข้าระบบไว้ ซึ่งเป้าหมายงานที่รับผิดชอบแผนงานนั้น แกนนำ ตำบลศรีบุญเรืองมีการดำเนินการกรอกแผนจัดการน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ หลังจากนั้นจะเรียกประชุม คณะกรรมการมาสรุปวิเคราะห์ เลือกและแต่งตั้งตัวแทนประสานแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ชุมชนวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการเรื่องพื้นที่รูปธรรมโดยมีงบประมาณสนับสนุน จำนวน 40,000 บาท มีการคิดวิเคราะห์กิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกันว่าจะทำอะไร อย่างไร ทำบริเวณไหน (เป็นพื้นที่ของใคร ต้องขออนุญาตหรือไม่) ทำแล้วใครได้ประโยชน์ อย่างไร (ปริมาณน้ำที่จะได้เพิ่มขึ้นจากสิ่งที่ ทำ เป็นประโยชน์กับกี่ครอบครัว และกี่ไร่ นอกจากนี้จะมีการกำหนดงบประมาณในรายละเอียดค่าใช้จ่าย 40,000 บาท ใครเข้ามามีส่วนร่วมบ้าง อย่างไร เมื่อสรุปวิเคราะห์ร่วมกันแล้วจะทำการส่งแผนรายละเอียด เสนอส่วนกลางต่อไป

10) แกนนำเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ เก็บพิกัด รูปภาพแม่น้ำชีเพิ่มเติม 41 จุด และแหล่งน้ำอื่นๆเพิ่มเติม พร้อมกรอกแผนรายยุทธศาสตร์ และร่วมกันวางแผนดำเนินการกิจกรรมรูปธรรมการบริหารจัดการน้ำ ที่มี ข้อสรุปร่วมกันในการทำ “ฝายซอยซิเมนต์” พร้อมส่งข้อมูลให้กับส่วนกลาง

11) ดำเนินการกิจกรรมรูปธรรมแก้ไขปัญหาน้ำ โดยดำเนินการทำ “ฝายซอยซิเมนต์” บ้านดอนดู่น้อย หมู่ที่ 10 ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร เสริมระบบการเชื่อมโยงและเพิ่มศักยภาพในการส่งน้ำจากแหล่งน้ำสำรองสู่แหล่งน้ำต้นทุนหลัก สามารถเพิ่ม น้ำในการอุปโภคและการเกษตรบรรเทาปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ ที่สำคัญคือจะช่วยสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

12) ประชุมแกนนำร่วมกับทีมกลางเพื่อเตรียมชุมชนรับผู้ทรงคุณวุฒิและสื่อมวลชนลงเยี่ยมพื้นที่ศรีบุญเรืองในวันที่ 1-2 มิถุนายน 2565 เพื่อออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน การเตรียมพื้นที่ คน ข้อมูล การนำเสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

13) ต้อนรับผู้ทรงคุณวุฒิและสื่อมวลชนลงเยี่ยมในพื้นที่ เพื่อรับฟังปัญหาและผลการดำเนินงานการบริหารจัดการน้ำพื้นที่ตำบลศรีบุญเรือง และร่วมกันสรุปบทเรียนกับทีมพี่เลี้ยงในประเด็นการเรียนรู้ บทเรียน และแนวทางการขับเคลื่อนงานต่อไปในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่

14) ร่วมเวทีสรุปบทเรียนน้ำ 5 ภูมิภาค ผ่านระบบ Zoom เพื่อบอกเล่าบทเรียน การดำเนินการ การขับเคลื่อนพื้นที่รูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำ ทั้งในด้านการมีระบบฐานข้อมูลแหล่งน้ำ นำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการน้ำทั้งระยะสั้น ระยะยาว เกิดรูปธรรมการบริหารจัดการน้ำที่หลากหลาย ส่งผลต่อระดับชุมชนที่มีการพูดคุย สื่อสารและเห็นประโยชน์ร่วมกัน ในระดับบุคคล/ครัวเรือนที่รู้ เข้าใจ เห็นประโยชน์ มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน ส่วนในระดับกลุ่ม ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างพลังการขับเคลื่อน ทั้งการมีข้อมูล การรู้เท่าทันสิทธิประโยชน์ การใช้องค์ความรู้ในการขับเคลื่อนงาน และประสานหน่วยงาน (องค์การบริหารส่วนตำบลศรีบุญเรือง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น) ที่สามารถพัฒนาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน รวมถึงมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และพบปัญหาอยู่บ้างในการประสานเชื่อมโยงกับหน่วยงานบางส่วนที่ยังไม่ประสานลงลึกถึงความร่วมมือ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องสื่อสารและสร้างความร่วมมืออย่างหนักแน่นจริงจังต่อไป เพื่อสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารจัดการน้ำได้ทั้งระบบต่อไป

15) ติดตาม และสรุปบทเรียนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่กับแกนนำกลุ่มเล็กๆ เพื่อวิเคราะห์เชื่อมโยงการเรียนรู้จากบทเรียนการวิจัยฯร่วมกันที่ผ่านมา พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางในการยกระดับการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมทั้งระบบในอนาคต

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

- เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการนำใช้เครื่องมือต่างๆในการเก็บข้อมูล สรุป วิเคราะห์ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม ทำให้เข้าใจปัญหา ศักยภาพ และภาคีที่จะร่วมในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาทั้งภายในชุมชน พื้นที่ที่เกี่ยวข้องสายน้ำเดียวกันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ
- บริเวณรอบป่ามีความชุ่มชื้นมากขึ้น มีความหลากหลายของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ไฟป่าลดลง
- เกิดการรวมกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำในนาม “องค์กรผู้ใช้น้ำกลุ่มบริหารจัดการน้ำตำบลศรีบุญเรือง” เพื่อร่วมกันบริหารจัดการน้ำของชุมชน มีโครงสร้างของคณะกรรมการที่กระจายตัวและมาจากตัวแทนของคนในชุมชน ที่มีบทบาททั้งเป็นคนในชุมชนและเป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสมัยปัจจุบัน รวมทั้งมีกองเลขาที่ทำหน้าที่อย่างเข้มแข็ง
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต.ศรีบุญเรือง ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- ริเริ่มมีแผนเตรียมการในการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP โดยคณะกรรมการกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.ศรีบุญเรือง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- เกิดรูปธรรมการบริหารจัดการน้ำโดยการสรุปวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญโดยชุมชนมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงโครงข่ายในการแก้ไขปัญหาหน้าอุบโศกและการเกษตรอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อความต้องการการใช้น้ำกับพื้นที่เกษตรของ อบต.ศรีบุญเรือง โดยรูปธรรมการจัดการน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำคือ โครงการก่อสร้างฝายซอยซีเมนต์ ขนาดยาว 25 เมตร กว้าง 3 เมตร ลึก 1.5 เมตร โดยก่อสร้างกันคลองอีสานเขียวบริเวณ หมู่ที่ 10 บ้านดอนตุ่น้อย ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น พิกัด $X=247064$ $Y=1782734$ โดยมีผู้ได้รับประโยชน์คือกลุ่มเกษตรกรทั้งสามหมู่บ้าน จำนวน 112 ครัวเรือน คือ หมู่ 7, 9, 10 พื้นที่ สำหรับนำน้ำมาทำการเกษตร ทั้งการทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำการเกษตรผสมผสาน โดยระบบน้ำดังกล่าวจะเป็นฝายชะลอน้ำ และกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง พร้อมทั้งป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก

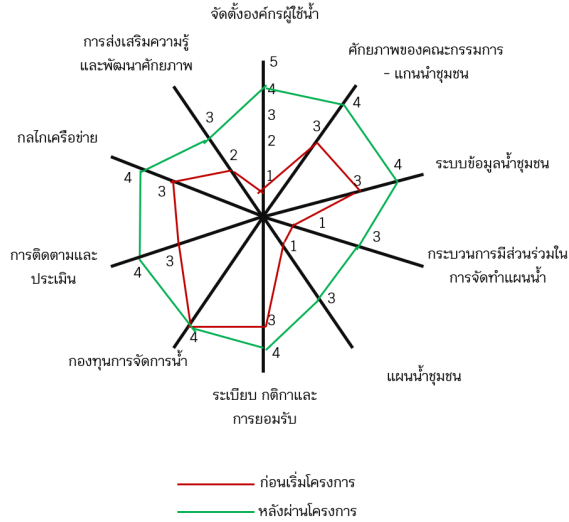
ทั้งนี้ การเชื่อมโยงโครงข่ายน้ำโดยการก่อสร้างฝายซอยซีเมนต์แก้ไขปัญหาหน้าอุบโศกและการเกษตรเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อความต้องการการใช้น้ำกับพื้นที่เกษตร เป็นตัวอย่างการดำเนินงานของชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้งการขาดแคลนน้ำอุบโศกแบบพึ่งพาตนเองนั้น ทาง อบต.ศรีบุญเรืองเห็นความสำคัญ และเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน สภาได้อนุมัติงบประมาณโครงการแผนงานโดยการทำคันดิน 3 จุดเสริมต่อเนื่องเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการน้ำฝายซอยซีเมนต์ในวงเงิน 700,000 กว่าบาท ทำให้ระบบการบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ชัดเจนยิ่งขึ้น

- เกิดการเปลี่ยนแปลงการวางแผนการทำการเกษตร และการใช้พื้นที่ทางการเกษตร และการยกระดับในการเชื่อมโยงการใช้น้ำกับระบบการกระจายน้ำจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีอยู่เดิม ระบบน้ำได้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการทดน้ำที่เข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทำเกษตรผสมผสาน “ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงฯ” ได้มีกิจกรรมปลูกผัก ไม้ผล เลี้ยงปลาในกระชัง 2 จุด และเลี้ยงสัตว์ในขอบเขตพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีสมาชิกจำนวน 8 คน ซึ่งจะเป็นเกษตรกรต้นแบบในการบริหารจัดการน้ำในการทำการเกษตรที่ต่อเนื่องขึ้น และพร้อมจะสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชนในการพัฒนาอาชีพ มีอาหารปลอดภัยอยากหลากหลายให้กับคนในชุมชน และมีรายได้จากการขายผลผลิตให้กับครอบครัวได้ในอนาคต
- เกิดภาคีเครือข่ายระหว่างชุมชนใกล้เคียง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำในแต่ละมิติที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น ในปัจจุบัน องค์กรบริหารส่วนจังหวัดได้มีการบรรจุเข้าแผนงานในงบประมาณปี 2566 อาทิ โครงการขุดลอกหนองขยายเขตประปาให้มีประสิทธิภาพ 8 หมู่บ้าน พัฒนาระบบกระจายด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

ผังการเปลี่ยนแปลงใยแมงมุม

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลศรีบุญเรือง จังหวัดขอนแก่น

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีจำนวน 5 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง: ประเมินอยู่ในระดับมาก จากคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีจำนวน 10 แกน แต่คะแนนโดยรวมยังอยู่ที่ 36 คะแนน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน (รูปธรรมที่ดำเนินงาน)

<p>รูปธรรมที่ทำ : โครงการฝายชอยซิเมนต์ พื้นที่ : บ้านดอนดู่้อย หมู่ 10 ตำบลศรีบุญเรือง</p>
<p>สถานการณ์ปัญหา : ด้วยสภาพพื้นที่เป็นที่สูงลอนคลื่นต้นน้ำไหลลงแม่น้ำชี มีปัญหาภัยแล้งซ้ำซาก ฝนทิ้งช่วงยาวนาน ในฤดูฝนมีน้ำท่วมขังพื้นที่การเกษตรในที่ลุ่มต่ำ ฤดูแล้งขาดแคลนน้ำเนื่องจากแหล่งกักเก็บน้ำตื้นเขิน เชื่อมโยงโครงข่ายน้ำโดยเสริมฝายชอยซิเมนต์ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาน้ำอุปโภคและการเกษตรให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อความต้องการการใช้น้ำกับพื้นที่เกษตร โดยเกษตรกรมีน้ำสำรองสามารถทำการผลิตเกษตรแบบผสมผสาน ในอนาคตจะสามารถวางแผนการผลิตและแผนการใช้น้ำอย่างเหมาะสม ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในฤดูแล้ง รวมทั้งการบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นไปตามระบบธรรมชาติเดิมทั้งหมด งานบริหารจัดการน้ำชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืนในอนาคต ชุมชนในตำบลศรีบุญเรืองมีความเห็นร่วมกันที่จะพัฒนาโครงข่ายน้ำให้เชื่อมโยงถึงกันและเกิดการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>
<p>ผลลัพธ์เบื้องต้น :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา ใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหาและออกแบบรูปธรรมการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคี 2) เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหาน้ำ พัฒนาเป็นโครงการก่อสร้างฝายชอยซิเมนต์ โดยระบบน้ำดังกล่าวจะเป็นฝายชะลอน้ำ และกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง พร้อมทั้งป้องกันน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก ให้มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้เกษตรกรสามารถที่จะสำรองน้ำสำหรับการทำการเกษตรได้ในอนาคต โดยมีผู้ได้รับประโยชน์คือกลุ่มเกษตรกรทั้งสามหมู่บ้าน จำนวน 112 ครัวเรือน คือ หมู่ 7, 9,10 พื้นที่สำหรับนำน้ำมาทำการเกษตร ทั้งการทำนา เลี้ยงสัตว์ ทำการเกษตรผสมผสาน 3) เกิดการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบน้ำให้มีประสิทธิภาพ โดยทาง อบต.ศรีบุญเรืองเห็นความสำคัญ และเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน สภาได้อนุมัติงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมแผนงานโดยการทำคันดิน 3 จุดเสริมต่อเนื่องเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการน้ำฝายชอยซิเมนต์ในวงเงิน 700,000 กว่าบาท ทำให้ระบบการบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ชัดเจนยิ่งขึ้น 4) เกิดการเปลี่ยนแปลงการวางแผนการทำการเกษตร และการใช้พื้นที่ทางการเกษตร และการยกระดับในการเชื่อมโยงการใช้น้ำกับระบบการกระจายน้ำจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีอยู่เดิม ระบบน้ำได้ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการท่อน้ำที่เข้มแข็งขึ้น โดยเฉพาะเกษตรกรที่ทำเกษตรผสมผสาน “ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงฯ” ได้มีกิจกรรมปลูกผัก ไม้ผล เลี้ยงปลาในกระชัง 2 จุด และเลี้ยงสัตว์ในขอบเขตพื้นที่ประมาณ 10 ไร่ โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีสมาชิกจำนวน 8 คน ซึ่งจะเป็นเกษตรกรต้นแบบในการบริหารจัดการน้ำในการทำการเกษตรที่ต่อเนื่องขึ้น และพร้อมจะสร้างการเรียนรู้ให้กับชุมชนในการพัฒนาอาชีพ มีอาหารปลอดภัยหลากหลายให้กับคนในชุมชน และมีรายได้จากการขายผลผลิตให้กับครอบครัวได้ในอนาคต 5) อบจ.ขอนแก่น/ภาคีเครือข่ายในระดับหน่วยงานให้ความสำคัญ เข้าใจ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำให้กับชุมชนท้องถิ่น โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีการบรรจุเข้าแผนงานใน

งบประมาณปี อาทิตี โครงการขุดลอกหนอง ขยายเขตประปาให้มีประสิทธิภาพ 8 หมู่บ้าน พัฒนาระบบกระจายด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

จังหวัดลพบุรี

1. ตำบลซับจำปา อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลซับจำปา : นายนทชัย กลิ่นสีสุข สมาชิก 32 คน

ตำบลซับจำปา อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลทั่วไปตำบลซับจำปา :

- ✚ ตำบลซับจำปามีเนื้อที่ประมาณ 58.2 ตารางกิโลเมตร หรือ 42,775 ไร่ แบ่งเป็น 7 หมู่บ้าน
- ✚ ประชากรรวมทั้งสิ้น 4,527 คน แยกเป็น ชาย 2,224 คน หญิง 2,303 คน และมีจำนวน 1,507 หลังคาเรือน
- ✚ พื้นที่ทางกายภาพเป็นพื้นที่ราบสูงภูเขาส่วนหนึ่งและที่ราบสูงส่วนหนึ่ง พื้นที่เป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความสมบูรณ์ค่อนข้างสูง ทั้งยังมีผืนป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ได้แก่ น้ำซับในป่าจำปีสิรินธร ซึ่งเหมาะแก่การฟื้นฟู พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในท้องถิ่น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ถั่วลิสง ทำปศุสัตว์ และรับจ้าง
- ✚ ประชากรส่วนใหญ่ใช้แหล่งน้ำใต้ดินเป็นหลัก – น้ำผิวดินจะมีมากในช่วงหน้าฝน (แหล่งกักเก็บน้ำมีไม่มากนัก)

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการโดยผู้นำ - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ ● เป็นหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน ● เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา ● คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา ● หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาก็กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการเก็บข้อมูล ● ใช้ฐานข้อมูล อปท. ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงไม่ถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ● ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ

	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ● ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในพื้นที่ใช้น้ำใต้ดินเป็นส่วนใหญ่ ● เดิมการใช้น้ำใต้ดิน เพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตรร่อนน้ำฝน แต่ปัจจุบันนำน้ำใต้ดินมาใช้เพื่อการเกษตร / รูปแบบการทำเกษตรเปลี่ยนไป ● หลายพื้นที่เริ่มดูน้ำใต้ดินไม่ขึ้น ● แหล่งน้ำผิวดินมีน้อย ● มีปัญหาน้ำประปาเริ่มไม่ไหล หรือต้องเจาะลงไปลึกมากขึ้น ● คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ :

- 1) ประชุมจัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน “ทีมน้ำชุมชน”
- 2) อบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน – เครื่องมือการมีส่วนร่วม เช่น แผนที่เส้นทางน้ำ แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 3) จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องระบบน้ำและการใช้น้ำของชุมชน
- 4) วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
- 5) วาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ
- 6) เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล
- 7) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
- 8) จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งกำหนดกติกาในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
- 9) ทำธนาคารน้ำใต้ดินที่เชื่อมโยงกับฝายชะลอน้ำ และการวางแผนการบริหารจัดการน้ำประปาของชุมชน
- 10) จัดทำแผนน้ำชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลชัยจำปา :

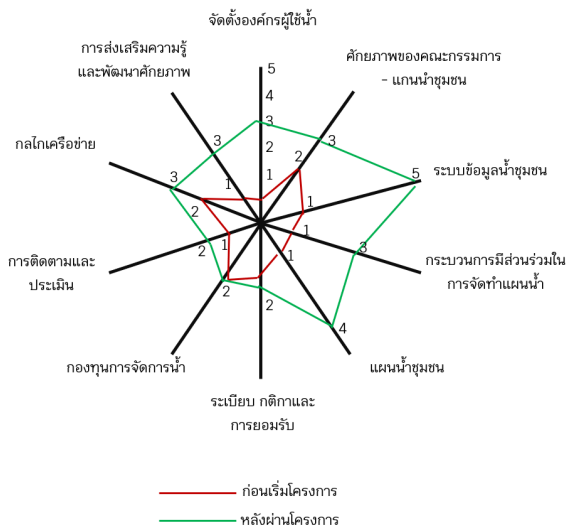
- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลชัยจำปา

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบนำในการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำข้ามตำบล
- เกิดการจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินจำนวน 2 จุด ที่ส่งผลต่อการเพิ่มความชื้นในดินของพื้นที่ เชื่อมโยงกับการจัดการแหล่งน้ำเดิมที่มีในพื้นที่ และการทำฝายชุมชน
- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565 – 2570

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองซิวจำปา จังหวัดลพบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 14 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 30 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ผังใยแมงมุมวัดผลการเปลี่ยนแปลง ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลซับจำปา

รูปธรรมที่ 1: ธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อการเพิ่มปริมาณน้ำใต้ดิน เนื่องจากเป็นพื้นที่ในการดูดน้ำใต้ดินสำหรับการทำประปาหมู่บ้าน – การเพิ่มปริมาณน้ำใต้ดินเพื่อความชุ่มชื้น
พื้นที่ : ตำบลซับจำปา

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ เป็นพื้นที่ ๆ อยู่ใกล้กับประปาหมู่บ้านที่ต้องมีการดูดน้ำขึ้นมาผลิตประปา โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วง หลายปีมานี้ คือ ปริมาณน้ำที่ดูดขึ้นมาทำน้ำประปาไม่เต็มท่อ ต้องเจาะน้ำลึกขึ้น ในขณะที่เดียวกันบริเวณพื้นที่โดยรอบมีความแห้งแล้ง ถึงแม้จะมีการขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำแต่ก็มีน้ำไม่มากนัก ต้องคอยเติมน้ำลงสระอยู่ตลอด

ผลลัพธ์เบื้องต้น : บริเวณพื้นที่เกิดความชุ่มชื้นมากขึ้น ฝนที่ตกลงมาไหลซึมลงในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว สระน้ำที่อยู่ข้างเคียงมีระดับน้ำที่คงที่ไม่ได้ซึมหายไวเหมือนอดีต และส่งผลให้สามารถเพาะปลูกพืชผักรอบบริเวณได้ทั้งพืชสวนครัว หรือไม้ยืนต้น และอยู่ระหว่างการเก็บข้อมูลว่าจะส่งผลต่อปริมาณน้ำที่ดึงขึ้นมาในการผลิตน้ำประปาของหมู่บ้านอย่างไรต่อไป

รูปธรรมที่ 2 : ฝายชะลอน้ำชุมชน
พื้นที่ : ตำบลซับจำปา

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ เป็นพื้นที่ทางน้ำไหลที่มาจากเนินเขาเตี้ย ๆ ที่อยู่ในตำบล ที่ผ่านมาเวลาฝนตก น้ำที่ไหลบ่าลงมาจากเนินเขาอย่างรวดเร็วได้สร้างความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตร และน้ำที่ไหลมาไวก็แห้งทันทีทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ได้ ถึงแม้ชุมชนจะมีการของบประมาณมาจัดทำฝายปูนซีเมนต์ แต่ยังคงขาดความเป็นเจ้าของร่วม ดำเนินงานเพียงผู้นำหมู่บ้านเป็นหลัก และมีวัชพืชปกคลุมเส้นทางน้ำเป็นอย่างมาก

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น : ฝายชะลอน้ำที่เกิดขึ้นสามารถช่วยชะลอการไหลของน้ำ ลดความรุนแรงของกระแสน้ำที่ไหลมาจากเนินเขา และทำให้เกิดการกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการทำการเกษตรในพื้นที่ใกล้เคียง ในขณะเดียวกันการร่วมแรงใจของชุมชนในการสร้างฝายตัวนี้ ทำให้คนในชุมชนเกิดการตื่นตัว และลุกขึ้นมามีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของพื้นที่ รู้สึกเป็นเจ้าของ และมีการวางแผนที่จะจัดทำฝายเพิ่มขึ้นตลอดเส้นทางน้ำเชื่อมไปยังตำบลข้างเคียง

รูปธรรมที่ 3 : ธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อการเพิ่มปริมาณน้ำใต้ดิน และการรักษาระดับน้ำในสระน้ำขนาดเล็ก
พื้นที่ : ตำบลซับจำปา

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ เป็นพื้นที่เกษตรอยู่ใกล้บริเวณดินเขา เป็นทางน้ำไหลที่เมื่อฝนตกลงมาน้ำจะไหลบ่าลงมาและมาติดที่บริเวณถนนที่เป็นเหมือนคันกันทางน้ำ ทำให้น้ำไหลกลับไปยังทางที่ไหลมาแล้วจึงแห้งหายไป สระน้ำขนาดเล็กที่กักเก็บน้ำไว้ใช้ของชุมชนแห้งเร็วในช่วงหน้าแล้ง ขุดลงไปใต้ดินลึกกว่าจะเจอ น้ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตรของชาวบ้าน

ผลลัพธ์เบื้องต้น : บริเวณพื้นที่เกิดความชุ่มชื้นมากขึ้น น้ำที่ไหลมาไม่ได้ย้อนกลับไปทางเดิมเร็วเหมือนอดีต ส่วนหนึ่งไหลลงไปยังใต้ดิน แต่เดิมก่อนทำธนาคารน้ำใต้ดินขุดไปลึก 2 เมตรไม่เจอน้ำ ตอนนี้ระดับน้ำใต้ดินอยู่ที่ 90 ซม. ภายหลังจากที่ทำธนาคารน้ำใต้ดินตัวนี้เกิดขึ้น สระน้ำที่เคยแห้งไปอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีน้ำได้ตลอดหลายเดือนที่ผ่านมา เกษตรกรสามารถปลูกพืชรอบสระน้ำได้ ซึ่งแต่เดิมไม่สามารถปลูกได้ และได้กลายเป็นสระหลักของเกษตรบริเวณใกล้เคียงที่มาใช้น้ำร่วมกัน

2. ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลหนองผักแว่น : นายนิมิตร โลหะเวช สมาชิก 35 คน

ตำบลหนองผักแว่น อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลทั่วไปตำบลหนองผักแว่น :

- ✚ พื้นที่ของตำบลหนองผักแว่น มีเนื้อที่โดยประมาณ 71.72 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 44,824 ไร่ ความหนาแน่นเฉลี่ย 67.04 ตารางกิโลเมตร/คน หรือ 24.55 ตารางกิโลเมตร/ครัวเรือน แบ่งเป็น 8 หมู่บ้าน
- ✚ ประชากรรวมทั้งสิ้น 4,808 คน แยกเป็น ชาย 2,317 คน หญิง 2,491 คน และมีจำนวน 1,761 ครัวเรือน
- ✚ ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ทางกายภาพเป็นพื้นที่ราบสูง ภูเขาส่วนหนึ่งและที่ราบสูงส่วนหนึ่ง พื้นที่เป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความสมบูรณ์ปานกลาง อาชีพหลักจะเป็นการปลูกมันสำปะหลัง และอ้อย
- ✚ แหล่งน้ำส่วนมากเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น อยู่ในเขตป่าสงวนทั้งหมด ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้น้ำใต้ดินเป็นหลัก

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการโดยผู้นำ - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ ● เป็นหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน ● เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา ● คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา ● หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาเข้ามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการเก็บข้อมูล ● ใช้ฐานข้อมูล อปท. ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าไม่ถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ● ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ

	<ul style="list-style-type: none"> ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปล่อยเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ● ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในพื้นที่ใช้น้ำใต้ดินเป็นส่วนใหญ่ ● เดิมการใช้น้ำใต้ดิน เพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตรร่อนน้ำฝน แต่ปัจจุบันนำน้ำใต้ดินมาใช้เพื่อการเกษตร / รูปแบบการทำเกษตรเปลี่ยนไป ● หลายพื้นที่เริ่มตูดน้ำใต้ดินไม่ขึ้น ● แหล่งน้ำผิวดินมีน้อย ● มีปัญหาระบบน้ำประปาเริ่มติดขัด ไม่ไหล หรือต้องเจาะลงไปลึกมากขึ้น ● คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ :

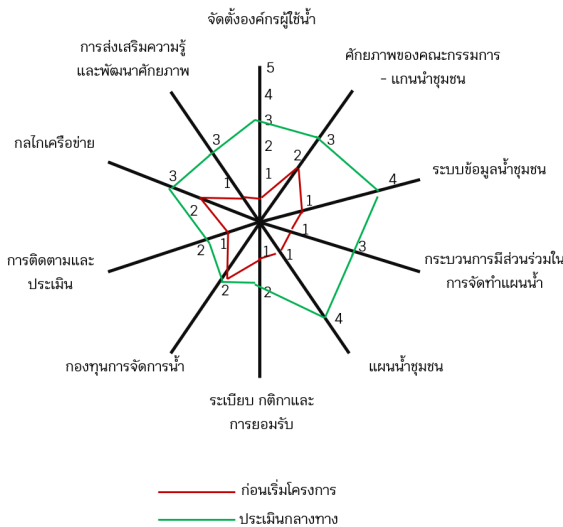
- 1) ประชุมจัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน “ทีมน้ำชุมชน”
- 2) อบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน – เครื่องมือการมีส่วนร่วม เช่น แผนที่เส้นทางน้ำ แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 3) จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องระบบน้ำและการใช้น้ำของชุมชน
- 4) วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
- 5) วาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ
- 6) เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล
- 7) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
- 8) จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งกำหนดกติกาในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
- 9) ทำธนาคารน้ำใต้ดินและมีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำประปาของชุมชน

10) จัดทำแผนน้ำชุมชนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลหนองผักแว่น :

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลหนองผักแว่น
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบในการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำข้ามตำบล
- เกิดการจัดทำธนาคารน้ำใต้ดินจำนวน 2 จุด ที่ส่งผลต่อการเพิ่มความชื้นในดินของพื้นที่ เชื่อมโยงกับการจัดการแหล่งน้ำเดิมที่มีในพื้นที่ และการทำฝายชุมชน
- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565 – 2570

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลหนองผักแว่น จังหวัดลพบุรี

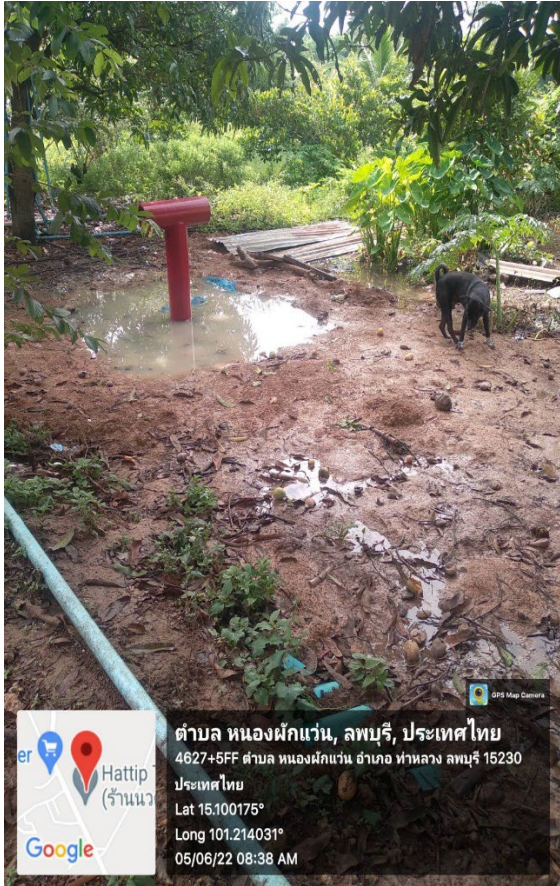
ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

การดำเนินงานผ่านครึ่งทาง
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 29 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ผังใยแมงมุมวัดผลการเปลี่ยนแปลง ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลหนองผักแว่น

รูปธรรมที่ทำ : ธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังระดับครัวเรือน – การเก็บน้ำลงใต้ดินเพื่อรองรับในช่วงหน้าแล้ง
พื้นที่ : ตำบลหนองผักแว่น

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ แต่เดิม เป็นพื้นที่ ๆ ในช่วงฝนตกจะมีน้ำท่วมขังบริเวณรอบบ้าน เป็นระยะเวลาเนิ่นนาน เนื่องจากเป็นพื้นที่ต่ำลักษณะเป็นแอ่งกระทะ และเป็นทางลำรางน้ำไหล ส่งผลให้เกิดความยากลำบากของครัวเรือนในพื้นที่เป็นอย่างมาก และในช่วงหน้าแล้งสระน้ำที่อยู่บริเวณบ้านก็มีน้ำลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การปลูกพืชผักต่าง ๆ ทำได้ยาก

ผลลัพธ์เบื้องต้น : ในช่วงหน้าฝนที่ผ่านมาน้ำไหลลงดินในระยะเวลาที่ไม่มากนัก ทำให้ปัญหาน้ำท่วมขังในบริเวณจุดดังกล่าวได้รับการคลี่คลาย ในขณะที่เดียวกันยังส่งผลต่อสระน้ำที่อยู่บริเวณข้างเคียงที่ระดับน้ำไม่ได้แห้งไวเหมือนเดิม และเป็นโอกาสให้ครัวเรือนบริเวณนี้มีการปรับรูปแบบการเพาะปลูกและสามารถวางแผนการจัดการน้ำของตนเองได้

รูปธรรมที่ทำ : ธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง-การเก็บน้ำ
ลงใต้ดินเพื่อรองรับในช่วงหน้าแล้ง
พื้นที่ : ตำบลหนองผักแว่น

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ แต่เดิม เป็นพื้นที่ ๆ ในช่วงฝนตกจะมี
น้ำท่วมขังบริเวณรอบๆ เป็นระยะเวลานาน เนื่องจากเป็นพื้นที่ต่ำ ลักษณะ
เป็นทางลำรางน้ำไหล ส่งผลให้เกิดความยากลำบากของคนในพื้นที่เป็น
อย่างมาก และในช่วงหน้าฝนน้ำท่วมขังนาน

ผลลัพธ์เบื้องต้น : ในช่วงหน้าฝนที่ผ่านมา น้ำไหลลงดินในระยะเวลาที่ไม่
มากนัก ทำให้ปัญหาน้ำท่วมขังในบริเวณจุดดังกล่าวได้รับการคลี่คลาย ใน
ขณะเดียวกันบริเวณพื้นที่เกิดความชุ่มชื้นมากขึ้น และสามารถวางแผนการ
จัดการน้ำของตนเองและบริเวณใกล้เคียงได้

3. ตำบลแก่งผักกูด-ทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

องค์กรผู้ใช้น้ำตำบลแก่งผักกูด - ทะเลวังวัด : นายฐิติพงศ์ พรเดชศรีจำปา สมาชิก 33 คน

ตำบลแก่งผักกูด-ทะเลวังวัด อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี

ข้อมูลทั่วไปตำบลแก่งผักกูด-ทะเลวังวัด :

พื้นที่ของตำบลแก่งผักกูดมีเนื้อที่โดยประมาณ 91.5 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 57,187.5 ไร่ (รวมกับ
ตำบล

ทะเลวังวัด) พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติบางส่วนเป็น สปก. / นส.3 และโฉนดที่ดินมีจำนวน
หมู่บ้าน

13 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 5,670 คน จำแนกเป็นรายตำบล ดังนี้

ตำบลแก่งผักกูด จำนวน 8 หมู่บ้าน มี 1,151 หลังคาเรือน แยกเป็น ชาย 1,698 คน หญิง 2,065 คน
ประชากร

4,142 คน

ตำบลทะเลวังวัด จำนวน 5 หมู่บ้าน มี 426 หลังคาเรือน แยกเป็น ชาย 743 คน หญิง 785 คน ประชากร
1,528 คน

☒ **ลักษณะภูมิประเทศ** พื้นที่ทางกายภาพเป็นพื้นที่ราบสูง ภูเขาส่วนหนึ่งและที่ราบสูงส่วนหนึ่ง พื้นที่ที่เป็น
ดินร่วนปนดินเหนียว มีความสมบูรณ์ปานกลาง อาชีพหลักจะเป็นการปลูกมันสำปะหลัง และอ้อย

☒ **แหล่งน้ำ** ส่วนมากเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น อยู่ในเขตป่าสงวนทั้งหมด ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะใช้น้ำใต้ดิน
เป็นหลัก

ข้อมูลต่อบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินการโดยผู้นำ - หน่วยงานมีงบประมาณมาให้ ● เป็นหน้าที่ของ อปท. ในการดำเนินงาน ● เป็นการจัดการน้ำเฉพาะหน้าเมื่อเกิดปัญหา ● คนในชุมชนกับ อปท. ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างแก้ไขปัญหา ● หน่วยงานที่เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาเข้ามาตามภารกิจ ขาดความต่อเนื่อง / การแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนโดยขาดความเข้าใจ
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการเก็บข้อมูล ● ใช้ฐานข้อมูล อปท. ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจ ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนน้ำเฉพาะของชุมชน ● ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปล่อยให้หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ● ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● คนในพื้นที่ใช้น้ำใต้ดินเป็นส่วนใหญ่ ● เดิมการใช้น้ำใต้ดิน เพื่อการอุปโภค-บริโภค การเกษตรรอน้ำฝน แต่ปัจจุบันนำน้ำใต้ดินมาใช้เพื่อการเกษตร / รูปแบบการทำเกษตรเปลี่ยนไป ● หลายพื้นที่เริ่มตูดน้ำใต้ดินไม่ขึ้น ● แหล่งน้ำผิวดินมีน้อย ● มีปัญหาน้ำประปาเริ่มไม่ไหล หรือต้องเจาะลงไปลึกมากขึ้น ● คนในชุมชนขาดความตระหนักในการจัดการน้ำ

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ :

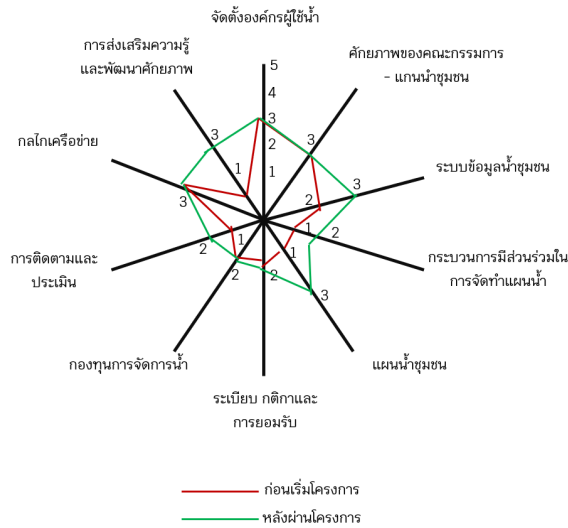
- 1) ประชุมจัดตั้งทีมคณะทำงานและแกนนำชุมชน “ทีมน้ำชุมชน”
- 2) อบรมเพื่อพัฒนาทีมคณะทำงานน้ำชุมชน
  - เติมความรู้เรื่องการจัดการน้ำชุมชน (ความต้องการใช้น้ำ – ปริมาณต้นทุนน้ำชุมชน)
  - การสำรวจและเก็บข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ผ่านแอปพลิเคชัน – เครื่องมือการมือการมีส่วนร่วม เช่น แผนที่เส้นทางน้ำ แหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน
  - ความรู้เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 3) จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับคนในชุมชนเรื่องระบบน้ำและการใช้น้ำของชุมชน
- 4) วิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อทบทวนแผนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่
- 5) วาดแผนที่แหล่งน้ำชุมชน เส้นทางน้ำชุมชน ปฏิทินชุมชนและปริมาณการใช้น้ำ ฯลฯ
- 6) เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันการใช้น้ำและสร้างการรับรู้ให้กับคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูล
- 7) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำชุมชน
- 8) จัดตั้งและจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำพร้อมทั้งกำหนดกติกาในการบริหารจัดการน้ำร่วมกัน
- 9) มีการวางแผนการบริหารจัดการน้ำประปาของชุมชน

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมตำบลแก่งผักกูด-ทะเลวังวัด :

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลแก่งผักกูด-ทะเลวังวัด
  - เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชนและแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
  - คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
  - เกิดภาคีเครือข่ายและผู้นำต้นแบบนำในการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชนท้องถิ่น เกิดเป็นเครือข่ายการจัดการน้ำข้ามตำบล
  - เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่และบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565
- 2570

ผังใยแมงมุมวัดผลการเปลี่ยนแปลง ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลแก่งฝักกุด จังหวัดลพบุรี

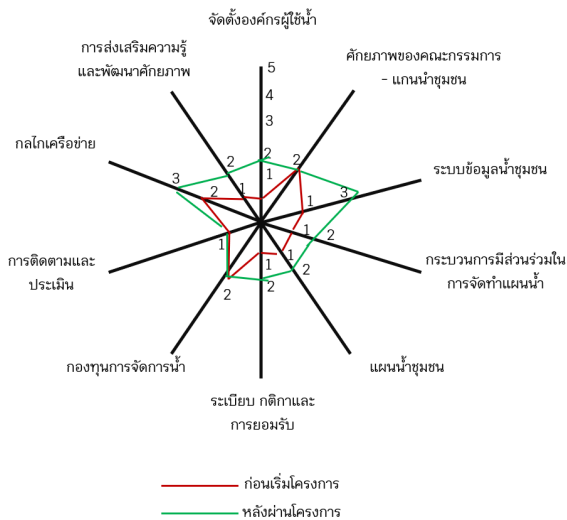
ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 19 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 3 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 26 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 6 แกน

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลทะเลเว้งวัด จังหวัดลพบุรี

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 13 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 21 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 2 แกน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลแก่งฝักกูด

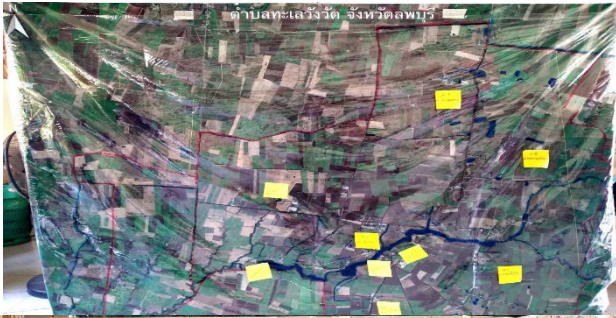

รูปธรรมที่ทำ : สร้างพื้นที่การเรียนรู้และสร้างการยอมรับในการปฏิบัติการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม/องค์กรผู้ใช้น้ำ ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่อย่างชัดเจน
พื้นที่ : ตำบลแก่งฝักกูด

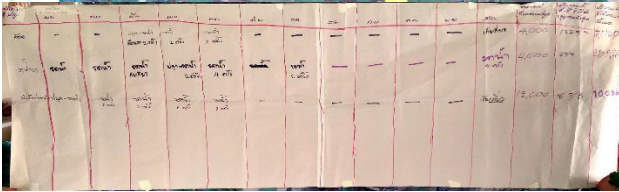
สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ แต่เดิมความเจริญยังไม่ถึง ยังเป็นสภาพป่า ถนนก็ยังไม่มีมาก ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าในอดีตอุดมสมบูรณ์ ฝนตกตามฤดูกาล ต่อมาชาวบ้านทำการเกษตรมากขึ้น เริ่มมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็มีการขุดเจาะน้ำบาดาลมากขึ้น เพื่อใช้ในการเกษตร โดยเฉพาะพืชไร่ ส่งผลให้น้ำใต้ดินขาดแคลน ไม่เพียงพอในบางหมู่บ้าน อีกทั้งพื้นที่ไม่มีข้อมูลและแผนการบริหารจัดการน้ำก่อนการเพาะปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง ทำให้เกิดความเสียหายอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์เบื้องต้น : เกิดการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมและจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ รวบรวมข้อมูลปริมาณความต้องการน้ำ มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศชุมชนเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำ และจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำที่มีอำนาจหน้าที่และระเบียบในการบริหารจัดการภายในที่ชัดเจน ทำให้ชุมชนมีการปรับปรุงแบบการเพาะปลูกและสามารถวางแผนการจัดการน้ำของชุมชนในพื้นที่ได้

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชนตำบลทะเลวังวัด

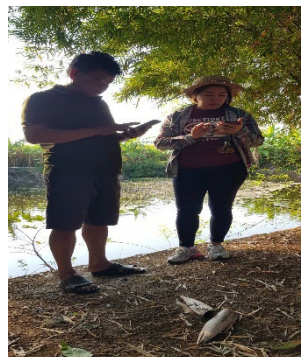
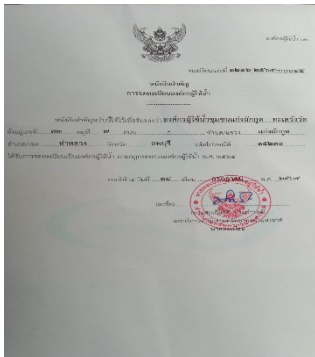
รูปธรรมที่ทำ สร้างพื้นที่ในการรับรู้และสร้างการยอมรับในการปฏิบัติการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกลุ่ม/องค์กรผู้ใช้น้ำ ในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่อย่างชัดเจน
พื้นที่ : ตำบลทะเลวังวัด

สถานการณ์ปัญหา : บริเวณพื้นที่ แต่เดิมความเจริญยังไม่ถึง ยังเป็นสภาพป่า ถนนก็ยังไม่มีมาก ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าในอดีตอุดมสมบูรณ์ ฝนตกตามฤดูกาล ต่อมาชาวบ้านทำการเกษตรมากขึ้น เริ่มมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ก็มีการขุดเจาะน้ำบาดาลมากขึ้น เพื่อใช้ในการเกษตร โดยเฉพาะพืชไร่ ส่งผลให้น้ำใต้ดินขาดแคลน ไม่เพียงพอในบางหมู่บ้าน อีกทั้งพื้นที่ไม่มีข้อมูลและแผนการบริหารจัดการน้ำก่อนการเพาะปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้ง ทำให้เกิดความเสียหายอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์เบื้องต้น : เกิดการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วมและจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำ รวบรวมข้อมูลปริมาณความต้องการน้ำ มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศชุมชนเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำ และจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วม มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำที่มีอำนาจหน้าที่และระเบียบในการบริหารจัดการภายในที่ชัดเจน ทำให้ชุมชนมีการปรับรูปแบบการเพาะปลูกและสามารถวางแผนการจัดการน้ำของชุมชนในพื้นที่ได้

จังหวัดสตูล

1. ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : องค์กรผู้ใช้น้ำคลองตุน-มาบัง ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล

ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ : นางประไพ กาสา

จำนวนสมาชิก : 35 คน

ข้อมูลทั่วไป : ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

พื้นที่ ตำบลควนขันมีเนื้อที่ทั้งหมด 41.95 ตารางกิโลเมตร หมู่บ้านทั้งหมด จำนวน 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านควนดินแดง หมู่ที่ 2 บ้านกะตุ หมู่ที่ 3 บ้านนาลาน หมู่ที่ 4 บ้านไทรงาม หมู่ที่ 5 บ้านเนินสูง (แระกอด) หมู่ที่ 6 บ้านท่าหิน

อาณาเขต ที่ตั้งตำบลควนขัน เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของ อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ระยะห่างจากอำเภอเมืองสตูลประมาณ 7 กิโลเมตรและระยะห่างจากจังหวัดสตูล ประมาณ 2 กิโลเมตร และมีเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ้านควน ตำบลเจ๊ะบิลัง อำเภอเมืองสตูล ทิศใต้ ติดกับตำบลท่ามะลัง ตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล ทิศตะวันออก ติดกับตำบลพิมาน ตำบลคลองชุด อำเภอเมืองสตูล ทิศตะวันตก ติดกับตำบลเจ๊ะบิลัง ตำบลตันหยงโป อำเภอเมืองสตูล

ลักษณะภูมิอากาศ ปกติมี 2 ฤดูคือ ฤดูร้อน (แล้ง) เริ่มประมาณช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน – พฤษภาคม สภาพอากาศร้อน และฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนมิถุนายน – ตุลาคม

ประชากร มีประชากรทั้งสิ้น 7,538 คน จำนวนครัวเรือน 2,383 ครัวเรือน ประชากรส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม และพุทธบางส่วน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาลีน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในหมู่บ้านจะประกอบไปด้วย ภูมิปัญญาในเรื่องของพิธีกรรมต่างๆทางศาสนา ภูมิปัญญาในเรื่องของนวด ภูมิปัญญาในการทำว่าวภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ใช้ภาษาใต้ เป็นภาษาพูด ภาษากลางเป็นภาษาทางการ ยกเว้น หมู่ที่ 5 บางส่วนพูดภาษามลายู

ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ น้ำ คลองชลประทาน คลองมาบัง ห้วยโต๊ะตาหลา ป่าไม้ ป่าชายเลน ภูเขา ท่าหิน (ไอทีวี) ควนโต๊ะอม

คลองมาบัง นิเวศน้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม ตำบลควนขัน เทศบาลตำบลคลองชุด เทศบาลเมือง(พิมาน) ซึ่งมีความยาวจากต้นถึงปลาย 16 กิโลเมตร คลองในพื้นที่นี้ระบบน้ำเริ่มเปลี่ยนไป เป็นน้ำกร่อย และน้ำเค็ม ซึ่งทำให้การใช้ประโยชน์จากน้ำในพื้นที่ส่วนนี้ไม่มีการใช้ประโยชน์ทั้งด้านอุปโภคบริโภค ในส่วนนิเวศริมคลองปกคลุมด้วยหญ้าและพันธุ์พืชขนาดเล็ก ที่ขึ้นมาใหม่ และมีการพัฒนาโครงสร้างริมตลิ่งที่มากขึ้น ในส่วนของพื้นที่เขตเทศบาลเมือง ที่มีตลาดสดเทศบาล มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่คลอง ที่ขาดระบบการจัดการน้ำเสีย นอกจากนี้ยังพบปัญหาขยะคลองเป็นจำนวนมากทั้งในคลองและริม โดยเฉพาะพื้นที่เทศบาลเมือง

ช่วงต้นคลองพื้นที่ระหว่าง บ้านควนดินแดง กับบ้านคลองชุดเหลือ คลองมีความกว้างของตลิ่ง 20 เมตร ความกว้างของพื้นน้ำ 16 เมตรระดับน้ำลึก 2 เมตร ความลึกแนวตลิ่งจากระดับตลิ่งถึงพื้นคลอง 6 เมตร ช่วงกลางคลองพื้นที่ระหว่าง บ้านกะตุ กับชุมชนทุ่งเฉลิมสุขตะวันตก คลองมีความกว้างของตลิ่ง 18 เมตร ความกว้างของพื้นน้ำ 16 เมตร ระดับน้ำลึก 2 เมตร ความลึกแนวตลิ่งจากระดับตลิ่งถึงพื้นคลอง 6 เมตร ช่วงปลายคลองพื้นที่ระหว่าง บ้านไทรงาม กับชุมชนม้าขาว คลองมีความกว้างของตลิ่ง 25 เมตร ความกว้างของพื้นน้ำ 23 เมตร ระดับน้ำลึก 5 เมตร ความลึกแนวตลิ่งจากระดับตลิ่งถึงพื้นคลอง 6 เมตร

ในส่วนของระดับน้ำจะขึ้นลงตามฤดูกาล ช่วงฤดูแล้ง ระดับลดลงไปประมาณ 2 เมตร ช่วงฤดูฝนระดับน้ำจะเพิ่มขึ้น มาถึงระดับตลิ่ง

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
<p>การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เดิมยังไม่มี การรวมกลุ่มดำเนินการบริหารจัดการน้ำในเชิงรูปธรรมในระดับพื้นที่ตำบลของชุมชนชาวบ้าน ● ซึ่งที่ผ่านมาเป็นการร่วมกลุ่มภายใต้การจดทะเบียนรวมกันในนามเครือข่ายลุ่มน้ำคลองดูสน เป็น องค์กรผู้ใช้น้ำภาคการเกษตรคลองดูสน-คลองมาบังจังหวัดสตูล ● นอกจากนั้นการบริหารจัดการน้ำยังไม่มี การถูกหยิบมาเป็นประเด็นการขับเคลื่อนหลัก ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของกลุ่มเท่านั้น เช่น กลุ่ม ทสม. กลุ่ม อถล. เป็นต้น ● การพัฒนาโลก มีการจัดตั้งผ่านบทบาทที่เป็นทั้งแกนนำ กลุ่มจิตอาสา ที่สำคัญคือผู้ใช้น้ำ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ภายใต้บทบาท ทสม.ของพื้นที่ ที่มีการดำเนินงานร่วมสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสตูล ● กลไกที่พึ่งจัดตั้งมา ยังไม่สามารถทำงานเชื่อมกับหน่วยงานท้องถิ่น ในการร่วมกันดำเนินงานบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตำบลควนขัน ● กลไกการบริหารจัดการน้ำยังมีการยื่นจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ เป็นการดำเนินการของกลุ่มคนจิตอาสา ● แผนการบริหารจัดการน้ำท้องถิ่นที่มีการดำเนินการไม่ได้ มาจากการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เป็นการกำหนดจากสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การขุดลอก การทำเขื่อนกั้นตลิ่ง แต่ไม่ได้มีการวิเคราะห์ถึงสภาพพื้นที่เชิงระบบของที่มาปัญหา และผลกระทบจากการจัดการ
<p>ข้อมูลน้ำชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ของกลุ่ม/องค์กรผู้ใช้น้ำผ่านการศึกษาวิจัยครั้งที่ 1 ปี 2563 โดนนายเหม กาสา และคณะทีมวิจัย มีการศึกษาข้อมูลสภาพคลอง ปัญหา นำไปสู่การออกแบบแผนจัดการน้ำ <ul style="list-style-type: none"> ○ ทำเส้นทางน้ำเฉพาะสายคลองดูสน(คลองมาบัง) ○ ข้อมูลสภาพคลอง นิเวศ การใช้ประโยชน์ ปัญหา แต่ละตำบลของต้นน้ำคลองดูสน(คลองมาบัง) ○ จากการศึกษาเป็นที่มาของการนำมาสู่การจัดทำแผนการจัดการน้ำคลองมาบังในพื้นที่ ● เนื่องจากการศึกษาข้อมูลลุ่มน้ำในระยะเริ่มต้นที่ยังขาดความรู้ในการเก็บข้อมูล จึงยังไม่มี ความครบถ้วนของข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> ○ ข้อมูลฝั่งน้ำ ที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยง ○ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่มองทั้งระบบ ○ ข้อมูลต้นทุนน้ำ ปริมาณในพื้นที่

	<ul style="list-style-type: none"> ○ ข้อมูลแหล่งน้ำที่นอกเหนือจากสายน้ำคลองตุน ○ ข้อมูลความต้องการน้ำของพืชการเกษตร ● ที่สำคัญของข้อมูลคือ กลุ่มยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูล ที่ผ่านมีเพียงเอกสารงานวิจัยเท่านั้นเป็นรวบรวมข้อมูลที่ค่อนข้างมาก
<p>ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● แกนนำขับเคลื่อนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเชิงรายละเอียด เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพรบ. และความเข้าใจถึงบทบาทการดำเนินงานภายใต้ พรบ. ของหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำ ● องค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำยังไม่เข้าใจในขอบเขตของหน้าที่การทำงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ แต่เข้าใจเชิงการจตแจ้งเพื่อแสดงให้เห็นบทบาทของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการน้ำในพื้นที่ ● เดิมมีการสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรน้ำ 6 ด้านที่แกนนำสามารถนำมาเป็นแม่แบบในการกำหนดแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ โดยมองผ่านการจัดการ 3 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านนิเวศ และด้านการประโยชน์
<p>การจัดทำแผนน้ำชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เดิมมีการจัดทำแผนน้ำของระดับลุ่มน้ำ โดยเครือข่ายลุ่มน้ำจากงานวิจัย ปี 2563 4 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านนิเวศคลอง ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการ โดยเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน ● แผนงานส่วนใหญ่ที่มีการดำเนินการ แผนที่ถูกกำหนดจากเจ้าหน้าที่ อปท. ● ความเข้าใจ และไม่รู้ในการจัดทำแผนน้ำตามแบบของ สททช.004 ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP ● การจัดทำแผนน้ำของ อปท. ที่ผ่านมา เน้นเพียงการจัดการน้ำท่วม ● การจัดทำแผนน้ำท้องถิ่นเป็นการกำหนดจากสถานการณ์ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น การขุดลอก การทำเขื่อนกั้นตลิ่ง แต่ไม่ได้มีการวิเคราะห์ถึงสภาพพื้นที่เชิงระบบของที่ มาปัญหา และผลกระทบจากการจัดการ ไม่ผ่านกระบวนการพัฒนากับชุมชนผู้เกี่ยวข้อง
<p>ระบบ TWP</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ในตัวระบบการทำงานของ TWP ● หน่วยงานยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● หน่วยงานยังไม่มีฐานข้อมูลเพียงพอตามแบบฟอร์มกรอกข้อมูลแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำเข้าสู่ระบบ ● ชุมชนยังไม่เคยมีการจัดทำแผนน้ำตามระบบ TWP

<p>ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● แกนนำชุมชนมีความสนใจในการบริหารจัดการน้ำ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ทั้งด้านข้อมูล ด้านการปฏิบัติการ ด้านบริหารจัดการ ดังนั้นการดำเนินงานที่มาจึงเป็นฟุ้งชั้นการทำงานตามโครงการหน่วยงานรัฐกำหนด เช่น เก็บขยะริมคลอง ปรับภูมิทัศน์ ภายใต้บทบาท ทสม. ● ในสวนของคนในชุมชนบางส่วน เนื่องจากการใช้ประโยชน์เป็นการใช้ผ่านระบบประปาภูมิภาค การมองเห็นคุณค่าของกลุ่มน้ำ แหล่งน้ำสาธารณะจึงมีน้อย เป็นต่อมมมองของคนเมือง “คลองคือคูทิ้งขยะ” ● ความเชื่อในเรื่องการจัดการน้ำของชุมชนส่วนใหญ่ยังถูกมองเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ● ผ่านมาชุมชนเมื่อไม่มีข้อมูลเชิงข้อเท็จจริง การสื่อสารทำความเข้าใจที่จะนำไปสู่การดำเนินการบริหารจัดการน้ำนั้นยังทำไม่ได้ ดังนั้นเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อการจัดการน้ำชุมชนต้องรู้จักการใช้ข้อมูลสู่การสื่อสาร และจัดการน้ำในพื้นที่ ● การกำหนดกติกาการใช้น้ำของชุมชนยังไม่มีดำเนินการ
<p>ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบบนิเวศในคลองและริมคลองเปลี่ยนแปลง เสียหาย เกิดขึ้นตลอดที่การก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่งพัง ตั้งแต่บ้านควน จนถึงควนขัน เป็นการก่อสร้างเขื่อนกันตลิ่งพังแบบคอนกรีต และแบบหินตะแกรง มีการปรับสภาพพื้นที่ริมคลองเพื่อทำเขื่อนกันตลิ่งพัง โดยการปรับหน้าดินของตลิ่ง และการเอาต้นไม้ออกกิจกรรมเชิงพานิชการทำบ่อดิน บ่อทราย เพราะการทำบ่อดินบ่อทรายทำให้คลองพัง ส่งผลสัตว์น้ำคลองลดลง สภาพพื้นคลองไม่สามารถเก็บทรายได้ เพราะการสร้างเขื่อนกันตลิ่ง และยังทำให้น้ำไหลเร็ว ปริมาณน้ำลดลง คุณภาพน้ำเสียคนลงคลองไม่ได้ ส่วนการใช้น้ำแบบบ่อน้ำตื้น เมื่อไม่มีน้ำ ต้องขุดลงไปลึกกว่าเดิม จากเดิมที่ขุดลง 3-5 เมตร ปัจจุบัน 15-20 เมตร ● ขยะในคลอง เกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตลอดคลอง มีมากในพื้นที่โดยเฉพาะเขตตำบลควนขัน ตำบลพิมาน และพื้นที่ชุมชนริมคลอง มีที่มาจากจัดการขยะของคนในพื้นที่ มีการนำขยะมาทิ้งในคลอง โดยเฉพาะจากคนริมคลอง รวมถึงการขึ้นลงของน้ำทะเลทำให้ขยะเมืองไปติดตามแนวป่าชายเลน กิจกรรมตลาดริมคลองที่ขาดระบบการจัดการขยะ ทำให้ขยะที่เกิดขึ้น เมื่อโดนลมพัด ก็ลงสู่ลำคลอง เนื่องจากขยะบางส่วนที่โดนทิ้งไว้ริมคลอง เมื่อมีลมพัดแรง หรือฝนตกลงมา สิ่งปฏิกูลจากขยะ ก็จะลงสู่ลำคลอง ส่งผลให้เกิดน้ำเสีย สกปรก สัตว์น้ำไม่อยู่ ● ปริมาณน้ำในห้วยสาขาไม่มี หรือน้อย ทั้งที่พื้นที่มีห้วยสาขาจำนวนมาก แต่ไม่มีระบบการกักเก็บน้ำหน้าแล้ง ช่วงฝนห้วยก็ไม่สามารถกักเก็บน้ำต้นทุนไว้ได้

	<ul style="list-style-type: none"> ● น้ำไหลเร็ว ที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของคลอง ความคดเคี้ยวของคลอง หาย ทรายไม่มี ระบายว่างคลองมีน้อย จากการปรับสภาพการไหลของน้ำให้สะดวก ทำให้ตลิ่งพัง ต้นไม้หักโค่นลง จากกระแสที่ไหลแรง ส่วนใหญ่จะเกิดตรงช่วงโค้งคลอง ส่งผลทำให้ในพื้นที่ไม่มีทราย เนื่องจากน้ำพัดทรายออกทะเล ทำให้ปริมาณน้ำลดลง เพราะขาดการชะลอน้ำ ทำให้ล้นตลิ่ง เข้าท่วมพื้นที่ชุมชน ทำให้พื้นที่ชาวบ้านริมคลองดินทรุดตัว ● น้ำเสียรุนแรงเริ่มจาก พื้นที่ตำบลควนขัน ฝั่งตรงข้ามกับเขตเทศบาลคลองขุด และรุนแรงที่เทศบาลเมือง(พิมาน) หลังตลาดสดเทศบาล เนื่องจากเขตชุมชนเมือง มีการสร้างอาคารบ้านเรือน ตามแนวคลอง จึงมีการปล่อยน้ำเสียลงสู่คลอง เมื่อน้ำในคลองเสีย สัตว์น้ำลดลงอย่างเห็นได้ชัด น้ำมีกลิ่น สีขุ่น ออกสีเขียวคล้ำ เมื่อไม่มี ปลา มีกุ้ง มีหอย บวกกับน้ำเสีย จนไม่สามารถใช้ประโยชน์ทำให้ จากที่เห็นในปัจจุบันใช้เป็นที่ทิ้งสิ่งปฏิกูลของเสียลงคลอง เป็นที่ทิ้งขยะ การใช้ในการอุปโภคบริโภคไม่ได้ ลงเล่นน้ำในคลองไม่ได้ จะเกิดอาการคัน หน่วยงานที่รับผิดชอบมีการวางระบบการจัดการน้ำเสียจากตลาด จากเมือง ซึ่งทั้งนั้นถูกปล่อยลงแหล่งน้ำ ● น้ำเค็มหนุนสูง เมื่อ 30 กว่าปีที่ผ่านมา ตั้งแต่เขตเทศบาลเมืองหลังตลาดสด เป็นนิเวศน้ำจืด แต่ในปัจจุบัน น้ำจืดอยู่เพียงเขตตำบลบ้านควน และ หมู่ 1 ตำบลควนขัน มีที่มาจากปริมาณน้ำเหนือที่ลดลง จนไม่สามารถผลักดันน้ำทะเลออกไปได้ และเมื่อถึงช่วงน้ำทะเลหนุน ปริมาณน้ำทะเลจะดันขึ้นมาสูงถึงรอยต่อควนขัน กับบ้านควน ทำให้พืชริมคลองที่พึ่งพาน้ำจืดบางส่วนลดลง ลักษณะดินริมคลองเป็นสีดำ สัตว์น้ำในคลองหนีขึ้นไปชนน้ำจืด การใช้ประโยชน์ริมคลองเช่น การเกษตรหายไป เพราะน้ำไม่สามารถนำมาใช้ได้ บ่อน้ำตื้น น้ำในบ่อเปลี่ยนสภาพเป็นไม่เป็นน้ำจืด รสชาติน้ำเปลี่ยน ● การเรียนรู้ รับรู้ ของคุณค่าความสำคัญของแหล่งน้ำ ไม่ได้ถูกนำมาเป็นประเด็นในการสื่อสารสร้างสำนึก เมื่อสายน้ำไม่ถูกให้ค่าบวกกับความเชื่อของคนเมืองว่า ไม่ได้ใช้คลอง แต่ใช้น้ำจากประปา คุณค่าเรื่องแหล่งน้ำจึงถูกมองข้าม เป็นที่มาของการทำลายแหล่งน้ำของพื้นที่ และการจัดการน้ำจึงทำเพื่อการจัดการปัญหาเฉพาะหน้า
--	---

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

จากการดำเนินงานโครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ของพื้นที่ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนสู่บทบาทแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และจัดทำแผนงานตามระบบแบบฟอร์มทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการดังนี้

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

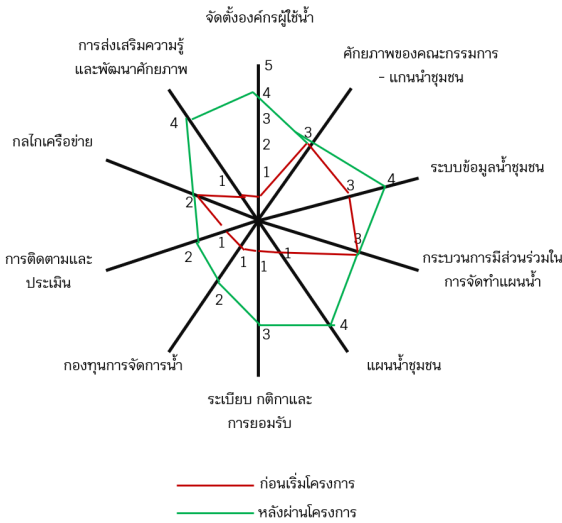
- 1) เวทีชี้แจงโครงการ และค้นหาแกนนำร่วมดำเนินการขับเคลื่อนโครงการ มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบ เป้าหมายการดำเนินงาน และการระดมความคิดเห็นสถานการณ์น้ำในพื้นที่ และแนวทางการจัดการของการดำเนินการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตำบลในรูปแบบองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 2) รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกสารงานวิจัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์การบริหารจัดการน้ำ โดยมีข้อมูลส่วนที่ 1 แผนงานพัฒนาท้องถิ่นด้านการจัดการน้ำ ส่วนที่ 2 ข้อมูลพืชการเกษตรและจำนวนพื้นที่การเกษตร ส่วนที่ 3 ข้อมูลบริบทของตำบลและข้อมูลด้านน้ำที่มีการรวบรวมมาจากโครงการวิจัย
- 3) อบรมเครื่องมือการเก็บข้อมูลด้านน้ำ เพื่อการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติการเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยมีเครื่องมือ คือ ผังน้ำ timelineการเปลี่ยนแปลง ปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำภาคการเกษตร
- 4) จัดเก็บข้อมูลในพื้นที่
  - วาดแผนที่ผังน้ำตำบล ที่แสดงให้เห็นเส้นทางน้ำ พื้นที่แหล่งน้ำ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น และการใช้ประโยชน์
  - การจัดทำ timeline สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ผ่านด้านน้ำในพื้นที่
  - การจัดทำปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำภาคการเกษตร เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นความต้องการน้ำในพื้นที่
- 5) อบรมการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Epicollect5 ให้กับแกนนำ พร้อมทดลองดำเนินการเก็บข้อมูลโดยยึดจากฐานข้อมูลผังน้ำตำบล มาสรุปให้เห็นจำนวนแหล่งน้ำตามประเภท
- 6) แกนนำลงพื้นที่เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Epicollect5 ตามแหล่งน้ำในพื้นที่ โดยเป็นการสำรวจสมดุลงานชุมชน และจัดทำระบบสารสนเทศด้านน้ำ
- 7) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำ โดยทีมกลาง
- 8) ประชุมทำความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ พร้อมจัดตั้งคณะกรรมการและยื่นจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำในระบบ จำนวน 35 คน โดยใช้ชื่อ องค์กรผู้ใช้น้ำคลองตุน-มาบั้ง ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล มีประธานคือ นางประไพ กาสา
- 9) จัดทำแผนน้ำชุมชนตามแบบ สทช.004 เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP โดยหลังจากมีการจัดทำแผนก็มีการสื่อสารส่งต่อแผนให้กับท้องถิ่นย่านช่อรับทราบ
  - การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน
  - การกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์ม สทช.004
- 10) กิจกรรมสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำ
  - การทำฝายกักเก็บน้ำ ในพื้นที่ห้วยสาขา เพื่อการกักเก็บน้ำในช่วงฤดูฝน
  - การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ ที่จะเชื่อมโยงกับ กศน.ตำบลควนขัน เพื่อจัดการเรียนรู้กับเด็กเยาวชน
  - การขุดลอกทางระบายน้ำ จากการไหลมาของน้ำในพื้นที่ หมู่ 3 ควนขัน

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

- เกิดการรวมกลุ่มคณะทำงานจากภาคส่วนของชุมชน ทั้งแกนนำชุมชนฝ่ายปกครอง ฝ่ายศาสนา ประชาชนชุมชน รวมกลุ่มจัดตั้งกลไกจัดการน้ำระดับตำบลในนามองค์กรผู้ใช้น้ำคลองคูสน-มาบัง ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล
- เกิดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของแกนนำพื้นที่ ทั้งในส่วนของข้อมูลสภาพพื้นที่ ข้อมูลผิวน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลความต้องการน้ำ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถนำไปสู่การกำหนดแผนงานการจัดการน้ำในอนาคตได้ จากระบบฐานข้อมูลดังกล่าวจะมีการนำไปติดตั้งในเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลควนขันต่อไป
- แกนนำ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลควนขัน เห็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการจัดทำแผนน้ำของชุมชน ที่สามารถนำไปสู่การนำเข้าสู่ระบบ TWP ของหน่วยงานท้องถิ่น
- ชุมชนสามารถวิเคราะห์แนวทางการจัดการน้ำโดยใช้ข้อมูลเป็น คือ จากข้อมูลผิวน้ำ ข้อมูลความต้องการน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ซึ่งทำให้เห็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมในการจัดการปัญหานั้นได้
- บทบาทของกลไกจัดการน้ำที่มีการจัดตั้งสามารถวิเคราะห์แนวทางการขยายผลเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านรูปธรรมการจัดการน้ำ และการสร้างคุณค่าผ่านการพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำคลองคูสน-คลองมาบังจังหวัดสตูล
- จากการจัดทำฝายกักเก็บน้ำในพื้นที่ห้วยสาขา ส่งผลให้เกิดแหล่งน้ำต้นทุนจำนวนหนึ่งที่มากกว่าตกของฝน
- การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำคลองคูสน-คลองมาบังจังหวัดสตูล มีการนำไปสู่การเชื่อมโยงเพื่อสร้างการเรียนรู้กับเด็กและเยาวชน ร่วมถึงสถานศึกษา กศน.ตำบลควนขัน เพื่อจะพัฒนาเป็นหลักสูตรจัดการเรียนรู้
- จากการขุดลอกสามารถระบายที่มีฝนตกนั้นจากพื้นที่ หมู่ 5 หมู่ 6 ได้ ไม่เกิดภาวะน้ำขังในพื้นที่ หมู่ 3 และ หมู่ 2 แต่หากมีฝนตกในปริมาณมากหลังจากนี้ ก็คงต้องมีการประเมินผลซ้ำกันอีกครั้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำไปยังจุดต่างๆในพื้นที่เพิ่มเติม

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลควนขัน จังหวัดสตูล

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น : ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 17 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 3 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 31 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

ผังใยแมงมุมวัดผลการเปลี่ยนแปลง ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน (รูปธรรมที่ดำเนินงาน)

รูปธรรมการดำเนินการที่ 1 การทำฝายกักเก็บน้ำห้วยสาขา

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ 5 และหมู่ 6 ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

สถานการณ์ปัญหา ปริมาณน้ำในห้วยสาขาไม่มี หรือมีน้อย ทั้งที่พื้นที่มีห้วยสาขาจำนวนมาก แต่ไม่มีระบบการกักเก็บน้ำหน้าแล้ง ช่วงฝนห้วยก็ไม่สามารถกักเก็บน้ำต้นทุนไว้ได้ ซึ่งหากมีการสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำในห้วยสาขา ก็สามารถสร้างแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการใช้ประโยชน์ในช่วงแล้งได้

ผลที่เกิดขึ้น การประเมินเบื้องต้นจากการดำเนินการทำฝายกักเก็บน้ำสามารถกักเก็บจากช่วงที่มีฝนตกชุก มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นจากเดิมที่ไม่มีน้ำเลย

รูปธรรมการดำเนินการที่ 2 ศูนย์เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำคลองดูสน-มาบัง จังหวัดสตูล (ดำเนินการโดยความร่วมมือของชุมชน และเครือข่ายลุ่มน้ำคลองดูสน)

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ 1 ตำบลควนขัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

สถานการณ์ปัญหา การเรียนรู้ รับรู้ ของคุณค่าความสำคัญของแหล่งน้ำ ไม่ได้ถูกนำมาเป็นประเด็นในการสื่อสารสร้างสำนึก เมื่อสายน้ำไม่ถูกให้ค่าบวกกับความเชื่อของคนเมืองว่า ไม่ได้ใช้คลอง แต่ใช้น้ำจากประปา คุณค่าเรื่องแหล่งน้ำจึงถูกมองข้าม เป็นที่มาของการทำลายแหล่งน้ำของพื้นที่ และการจัดการน้ำจึงทำเพื่อการจัดการปัญหาเฉพาะหน้า

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ผลที่เกิดขึ้น มีการพูดร่วมกับ กศน. ในการพัฒนาเป็นหลักสูตรการจัดการเรียนรู้กับนักเรียน นอกจากนั้นการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ติดตั้งภายในศูนย์เรียนรู้ทำให้มีคนในชุมชนเข้ามาเรียนรู้ในศูนย์ พร้อมกับการสร้างการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการจัดการขยะชุมชนร่วมด้วย

รูปธรรมการดำเนินการที่ 3 การลอกทางระบายน้ำ จากการไหลมาของน้ำในพื้นที่ หมู่ 3

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ 3 ตำบลควนชัน อำเภอเมือง จังหวัดสตูล

สถานการณ์ปัญหา เนื่องจากพื้นที่หมู่ 5 หมู่ 6 เป็นพื้นที่รับน้ำ ซึ่งเมื่อมีฝนตกจำนวนมาก น้ำไม่ทางไหล ก็ล้นเข้าพื้นที่ครัวเรือนในพื้นที่ หมู่ 3 และ หมู่ 2 บางส่วน โดยสาเหตุมาจากการถมที่ของชาวบ้านด้วยตัวเองที่ทำการสร้างที่อยู่อาศัย

ผลที่เกิดขึ้น จากการขุดลอกสามารถระบายที่มีฝนตกนั้นจากพื้นที่ หมู่ 5 หมู่ 6 ได้ ไม่เกิดภาวะน้ำขังในพื้นที่ หมู่ 3 และ หมู่ 2 แต่หากมีฝนตกในปริมาณมากหลังจากนี้ ก็คงต้องมีการประเมินผลซ้ำกันอีกครั้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำไปยังจุดต่างๆในพื้นที่เพิ่มเติม

2. ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : องค์กรผู้ใช้น้ำคนรักชวง

ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ : นายเรวัตน์ บุษิตำ

จำนวนสมาชิก : 42 คน

ข้อมูลทั่วไป : ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา ล้อมด้วยเทือกเขาต่างๆ ทางทิศตะวันตกมีเขาคันติง ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้มีเทือกเขาสันกาลาคีรีกั้น เป็นพรมแดนไทย-มาเลเซีย เทือกเขาเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดแหล่งน้ำสายต่างๆมากมาย ที่ไหลมารวมกันเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตชาวอำเภอกวนโดนและอำเภอมือสตูล บริเวณนี้จะมีน้ำตกที่สวยงาม เช่น น้ำตกยาโรย น้ำตกโตนปลิว น้ำตกจิ้งหรีด เป็นต้น น้ำที่ไหลลงจากเทือกเขาเป็นลำคลองสายต่างๆ มีถึง 13 สาย อาทิ คลองมาเลา คลองตูโย๊ะ ที่บ้านทุ่งมะปริง คลองข้างตาย ที่บ้านเขาน้อย คลองปุย ที่บ้านวังประจัน คลองกลางบ้าน ที่บ้านวังประจันใต้ และยังมีคลองสายขนานไปกับถนนและภูเขาทางทิศตะวันตกของตำบลที่มีชื่อเรียกหลายชื่อ คือ คลองวังประ คลองทุ่ง คลองเขียว คลองหัก ลำคลองทั้งหมดนี้ไหลไปรวมกับคลองวังไต่ะเสด คลองกาหมิง ทางตอนเหนือของบ้านทุ่งมะปริง เกิดเป็นคลองคูสน ณ จุดนี้จากนั้นเป็นที่ราบสามารถปลูกข้าว เช่น ทุ่งวังสาย ทุ่งมะปริง ทุ่งนาวังประจัน และยังมีที่บริเวณเชิงเขา ที่ใช้ปลูกยางพาราและสวนผลไม้ ส่วนพื้นที่อื่นๆทางราชการได้ประกาศเป็นสวนป่าและเป็นอุทยานแห่งชาติทะเลบันเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรที่อยู่ในป่า ตลอดจนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไว้เป็นต้นน้ำ

ตำบลวังประจัน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน โดยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังประจันทั้งหมด ตามชื่อหมู่บ้านดังต่อไปนี้ หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมะปริง หมู่ที่ 2 บ้านเขาน้อย หมู่ที่ 3 บ้านวังประจัน หมู่ที่ 4 บ้านวังประจันใต้ มีพื้นที่ทั้งหมดตำบลวังประจัน มีพื้นที่ 100.5 ตร.กม. หรือ 62,812.50 ไร่ จำนวนประชากร ตำบลวังประจันมีประชากร จำนวน 2,991 คน เป็น ชาย 1,476 คน หญิง 1,515 คน อาณาเขต อาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลทุ่งนุ้ย อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลทุ่งหมอ และตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปอร์ลิส ประเทศมาเลเซียและตำบลเกตรี อำเภอมือสตูล จังหวัดสตูล ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเกตรี อำเภอมือสตูล ตำบลควนสตอ และตำบลควนโดน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

ลักษณะภูมิประเทศ ตำบลวังประจัน มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเชิงเขา ล้อมรอบด้วยเทือกเขาต่าง ๆ ทางทิศตะวันตกมีเขาคันติง ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ มีเทือกเขาสันกาลาคีรีกั้น เป็นพรมแดนไทย – มาเลเซีย เทือกเขาเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดแหล่งน้ำสายต่าง ๆ มากมาย ที่ไหลลงมารวมกัน เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตชาวอำเภอกวนโดนและอำเภอมือสตูล บริเวณนี้จะมีน้ำตกที่สวยงาม เช่น น้ำตกยาโรย น้ำตกโตนปลิว น้ำตกจิ้งหรีด เป็นต้น น้ำที่ไหลลงจากเทือกเขา เป็นลำคลองสายต่าง ๆ มีถึง 13 สาย อาทิ คลองมาเลา คลองตูโย๊ะ ที่บ้านทุ่งมะปริง คลองข้างตาย ที่บ้านเขาน้อย คลองปุย ที่บ้านวังประจัน คลองกลางบ้าน ที่บ้านวังประจันใต้ และยังมีคลองสายขนานไปกับถนนและภูเขาทางทิศตะวันตกของตำบล มีชื่อเรียกหลายชื่อ คือ คลองวังประ คลองทุ่ง คลองเขียว คลองหัก ลำคลองทั้งหมดนี้ไหลไปรวมกับคลองวังไต่ะเสด คลองกาหมิง ทางตอนเหนือของบ้านทุ่งมะปริง เกิดเป็นลำคลองคูสน ณ จุดนี้ จากนั้นเป็นที่ราบสามารถปลูกข้าว เช่น ทุ่งนาวังสาย ทุ่งมะปริง ทุ่งนาวังประจัน และยังมีที่บริเวณเชิงเขา ที่ใช้ปลูกยางพารา และสวนผลไม้ เช่น วนเจ๊ะหมิน วนข้างดิง ส่วนพื้นที่อื่น ๆ ทางราชการได้ประกาศเป็นสวนป่า และเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทะเลบัน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรที่อยู่ในป่า ตลอดจนป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไว้เป็นต้นน้ำต่อไป

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สภาพภูมิอากาศ แบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ 1. ฤดูร้อน มีตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน มีฝนตกบ้างเล็กน้อยจากอิทธิพลปลายมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ 2. ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม เป็นช่วงที่มีฝนตกชุกจากอิทธิพลของลมมรสุม ตะวันออกเฉียงใต้ (พ.ค. - ก.ย.) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ต.ค. - ธ.ค.)

ทรัพยากรธรรมชาติ มีพื้นที่เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลวังประจัน เป็นป่าเขา ทำให้มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรธรรมชาติน้ำที่สำคัญ ดังนี้ แหล่งน้ำธรรมชาติลำคลองต่างๆ ในพื้นที่ตำบลวังประจัน จำมีหลายสายด้วยกัน โดยรวมจำนวน 9 สายด้วยกัน ซึ่งเป็นลำคลองที่ประชาชนในพื้นที่ ใช้ในการเกษตร ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ และใช้ในการอุปโภค บริโภค ได้แก่ คลองหัก ไหลผ่านหมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมะปริง คลองมาเลา ไหลผ่านหมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมะปริง คลองใหญ่ ไหลผ่านหมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมะปริง ห้วยลึก ไหลผ่านหมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมะปริง คลองตู่โย๊ะ ไหลผ่านหมู่ที่ 2 บ้านเขาน้อย คลองตำปุย ไหลผ่านหมู่ที่ 3 บ้านวังประจัน คลองเขียว ไหลผ่านหมู่ที่ 3 บ้านวังประจัน คลองกลางบ้าน ไหลผ่านหมู่ที่ 1 - 4 ห้วยจิ้งหรีด ไหลผ่านหมู่ที่ 4 บ้านวังประจัน ป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่ในเขตตำบลวังประจัน เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นป่าดิบชื้น ประกอบไปด้วยไม้เบญจพรรณต่างๆ จึงเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติกุบักบูโหลด ป่าสงวนแห่งชาติห้วยกาหมิง ป่าสงวนแห่งชาติทะเลบัน และป่าสงวนแห่งชาติทุ่งหญ้าวังประ

ในพื้นที่ตำบลวังประจัน มีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย

1. ประปาในตำบลวังประจัน เป็นประปาภูเขา สร้างโดย กรมชลประทาน จำนวน 4 แห่ง ดังนี้
  - ฝ่ายเก็บน้ำวัง โตะเสด ให้บริการครอบคลุมจำนวน 2 หมู่บ้าน ของตำบลควนโดน
  - ฝ่ายเก็บน้ำบ้านทุ่งมะปริง ให้บริการครอบคลุมจำนวน 1 หมู่บ้านของตำบลวังประจัน และจำนวน 10 หมู่บ้านของตำบลควนสตอ และโรงเรียนจุฬารักษ์ราชวิทยาลัยสตูล
  - ฝ่ายเก็บน้ำห้วยตำปุย ให้บริการครอบคลุม จำนวน 2 หมู่บ้าน ของตำบลวังประจัน
  - ฝ่ายเก็บน้ำห้วยจิ้งหรีด ให้บริการครอบคลุม จำนวน 2 หมู่บ้าน ของตำบลวัง ประจัน
2. ฝ่ายเก็บน้ำ ทรบ.วังประจัน เพื่อการเกษตร สร้างโดยกรมชลประทาน ให้บริการครอบคลุม 2

หมู่บ้านของตำบลวังประจัน

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● เติมนิยามยังไม่มีกรรวมกลุ่มดำเนินการบริหารจัดการน้ำในเชิงรูปธรรมในระดับพื้นที่ตำบลของชุมชนชาวบ้าน ● ซึ่งที่ผ่านมาเป็นการร่วมกลุ่มภายใต้การจดทะเบียนรวมกันในนามเครือข่ายลุ่มน้ำคลองคูสน เป็น องค์กรผู้ใช้น้ำภาคการเกษตรคลองคูสน-คอลมาบังจังหวัดสตูล ● นอกจากนั้นการบริหารจัดการน้ำยังไม่มีกรถูกหยิบมาเป็นประเด็นการขับเคลื่อนหลัก ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของกลุ่มเท่านั้น เช่น กลุ่ม ทสม. กลุ่ม อถล. เป็นต้น ● การพัฒนากลไก มีการจัดตั้งผ่านบทบาทที่เป็นทั้งแกนนำ หน่วยงาน กลุ่มจิตอาสา ที่สำคัญคือผู้ใช้น้ำ

	<ul style="list-style-type: none"> ● กลไกที่พึงจัดตั้งมา ระดับตำบลวังประจัน ที่สามารถเชื่อมกับหน่วยงานท้องถิ่น กลไกเครือข่ายขั้วต้นน้ำ พื้นที่แลกเปลี่ยน กลไกเครือข่ายลุ่มน้ำ ที่มีการจดทะเบียนแล้ว เป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนสื่อสารกับระดับพื้นที่และหน่วยงาน ติดตามการดำเนินงาน
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ของกลุ่ม/องค์กรผู้ใช้น้ำผ่านการศึกษาวิจัยครั้งที่ 1 ปี 2563 มีการศึกษาข้อมูลสภาพคลอง ปัญหา นำไปสู่การออกแบบแผนจัดการน้ำ <ul style="list-style-type: none"> ○ ทำเส้นทางน้ำเฉพาะสายคลองคูสน(คลองมาบัง) ○ ข้อมูลสภาพคลอง นิเวศ การใช้ประโยชน์ ปัญหา แต่ละตำบลของต้นน้ำคลองคูสน(คลองมาบัง) ● เนื่องจากการศึกษาข้อมูลลุ่มน้ำในระยะเริ่มต้นที่ยังขาดความรู้ในการเก็บข้อมูล จึงยังไม่มีครบถ้วนของข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> ○ ข้อมูลผิวน้ำ ที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยง ○ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่มองทั้งระบบ ○ ข้อมูลต้นทุนน้ำ ปริมาณในพื้นที่ ○ ข้อมูลแหล่งน้ำที่นอกเหนือจากสายน้ำคลองคูสน ○ ข้อมูลความต้องการน้ำของพืชการเกษตร ● ที่สำคัญของข้อมูลคือ กลุ่มยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูล ที่ผ่านมีเพียงเอกสารงานวิจัยเท่านั้นเป็นรวบรวมข้อมูลที่ค่อนข้างมาก
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● แกนนำขับเคลื่อนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเชิงรายละเอียด เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพรบ. ● องค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำยังไม่เข้าใจในขอบเขตของหน้าที่การทำงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ แต่เข้าใจเชิงการจดแจ้งเพื่อแสดงให้เห็นบทบาทของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการน้ำในพื้นที่
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● เดิมมีการจัดทำแผนน้ำของระดับลุ่มน้ำ โดยเครือข่ายลุ่มน้ำจากงานวิจัย ปี 2563 4 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านนิเวศคลอง ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการ โดยเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน ● แผนงานส่วนใหญ่ที่มีการดำเนินการ แผนที่ถูกกำหนดจากเจ้าหน้าที่ อปท. ● ความเข้าใจ และไม่รู้ในการจัดทำแผนน้ำตามแบบของ สทช.004 ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP ● การจัดทำแผนน้ำของ อปท. ที่ผ่านมา เน้นเพียงการจัดการน้ำท่วม
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ในตัวระบบการทำงานของ TWP ● หน่วยงานยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ

	<ul style="list-style-type: none"> ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● หน่วยงานยังไม่มีฐานข้อมูลเพียงพอตามแบบฟอร์มกรอกข้อมูลแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำเข้าสู่ระบบ
<p>ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนมีความสนใจในการบริหารจัดการน้ำ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ทั้งด้านข้อมูล ด้านการปฏิบัติการ ด้านบริหารจัดการ ดังนั้นการดำเนินงานที่มาจึงเป็นเพียงชั้นการทำงานตามโครงการหน่วยงานรัฐกำหนด เช่น เก็บขยะริมคลอง ปรับภูมิทัศน์ ● ความเชื่อในเรื่องการจัดการน้ำของชุมชนส่วนใหญ่ยังถูกมองเป็นหน้าที่ของคนมีตำแหน่ง ทั้งตำแหน่งในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่ สมาชิกอบต. ตำแหน่งนอกชุมชน เช่น อปท. ชลประทาน อุทยาน ป่าไม้ เป็นต้น (ปล่อยเป็นหน้าที่ของคนมีหน้าที่) ● การกำหนดกติกาการใช้น้ำของชุมชนยังไม่มีดำเนินการ
<p>ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ด้านน้ำ <ul style="list-style-type: none"> ○ น้ำมีสารเคมีปนเปื้อน จากกิจกรรมทางการเกษตรของชาวบ้านริมคลอง สาเหตุหลักจากโรงรับซื้อน้ำยาง โดยมีการปล่อยสารเคมีจากโรงน้ำยางลงคลอง และนอกจากตลอดทุกชุมชนในต้นน้ำที่มีการทำการเกษตร(สวนผลไม้ สวนผัก)ริมคลอง โดยบางส่วนใช้ปุ๋ยเคมีในการดูแลพืชทางการเกษตร ในช่วงฝนตกหนักน้ำฝนจะชะล้างสารเคมีไหลลงสู่ลำคลอง ○ น้ำท่วมฉับพลันพื้นที่การเกษตร และบ้านเรือน เมื่อ ฝนตกหนักติดต่อกันในช่วงเดือน ตุลาคม-ธันวาคมในทุกปี จะส่งผลให้เกิดน้ำหลาก เข้าท่วมพื้นที่การเกษตร และบ้านเรือนชาวบ้าน ○ ปริมาณน้ำน้อย น้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ไม่พอต่อความต้องการของพื้นที่การเกษตร เนื่องจากในพื้นที่ตำบลวังประจัน มีการดำเนินการอาชีพเกษตรปลูกพืชผัก ผลไม้เศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งบางช่วงที่ผ่านมาน้ำไม่พอชุมชนจำเป็นต้องซื้อน้ำจากที่อื่นมารดน้ำผลไม้ ● ด้านนิเวศ <ul style="list-style-type: none"> ○ ตลิ่งพัง เกิดจากน้ำป่าไหลหลาก ในช่วงฤดูน้ำหลาก น้ำไหลแรง และต้นไม้ริมคลองดั้งเดิมถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่การเกษตร ทำให้พืชยึดดินลดน้อยลง ○ พืชพันธุ์ สัตว์น้ำ ลดลง และบางส่วนหายไป เมื่อไม่มีต้นไม้อ้อมถึงสภาพคลองที่เปลี่ยนไป สัตว์น้ำจึงลดลง สัตว์น้ำบางชนิดสูญพันธุ์ สามารถเห็นได้จากการจับสัตว์น้ำของชาวบ้านที่ปัจจุบันมีเพียงไม่กี่ราย นอกจากนี้พืชริมคลองตามธรรมชาติยังส่งผลต่อการยึดเกาะหน้าดินริมคลองการชะล้างเข้าสู่ดิน จึงเป็นผลให้หลายพื้นที่เกิดตลิ่งพัง

	<ul style="list-style-type: none"> ● ด้านการใช้ประโยชน์ <ul style="list-style-type: none"> ○ ระบบประปาภูเขาที่เป็นการใช้ประโยชน์ของคนในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ มีปัญหาบ่อยครั้ง เช่น ท่อตัน ท่อแตก บวกกับการดูแลเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครอง แต่ไม่มีการสมทบช่วยค่าดูแลรักษาอุปกรณ์ นานวันอุปกรณ์ก็เกิดการชำรุด ○ พฤติกรรมการใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย ของกลุ่มผู้ใช้ประปาภูเขา ในพื้นที่ตำบลวังประจัน เนื่องจาก การใช้น้ำประปาภูเขาที่เป็นแหล่งน้ำจากธรรมชาติ ที่ผ่านขาดระบบการจัดการ โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลวังประจัน ชุมชนที่ใช้น้ำประปาภูเขาไม่ได้มีการเสียค่าใช้จ่ายใดๆ บวกกับระบบการจ่ายน้ำของประปาภูเขา ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้ให้มีการเปิดน้ำทิ้ง
--	---

การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

จากการดำเนินงานโครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ของพื้นที่ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนสู่บทบาทแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และจัดทำแผนงานตามระบบแบบฟอร์มทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยที่ผ่านมีการดำเนินการดังนี้

- 1) เวทีชี้แจงโครงการ และค้นหาแกนนำร่วมดำเนินการขับเคลื่อนในโครงการ มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบ เป้าหมายการดำเนินงาน และการระดมความคิดเห็นสถานการณ์น้ำในพื้นที่ และแนวทางการจัดการของการดำเนินการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตำบลในรูปแบบขององค์กรผู้ใช้น้ำ
- 2) รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาค เพื่อเป็นฐานข้อมูลในกาวิเคราะห์การบริหารจัดการน้ำ โดยมีข้อมูลส่วนที่ 1 แผนงานพัฒนาท้องถิ่นด้านการจัดการน้ำ ส่วนที่ 2 ข้อมูลพืชการเกษตรและจำนวนพื้นที่การเกษตร ส่วนที่ 3 ข้อมูลบริบทของตำบลและข้อมูลด้านน้ำที่มีการรวบรวมมาจากโครงการวิจัย
- 3) อบรมเครื่องมือการเก็บข้อมูลด้านน้ำ เพื่อการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติการเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยมีเครื่องมือ คือ ผังน้ำ timelineการเปลี่ยนแปลง ปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำภาคการเกษตร
- 4) จัดเก็บข้อมูลในพื้นที่
  - วาดแผนที่ผังน้ำตำบล ที่แสดงให้เห็นเส้นทางน้ำ พื้นที่แหล่งน้ำ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น และการใช้ประโยชน์
  - การจัดทำ timeline สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ผ่านด้านน้ำในพื้นที่
  - การจัดทำปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำภาคการเกษตร เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นความต้องการน้ำในพื้นที่
- 5) อบรมการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Epicollect5 ให้กับแกนนำ พร้อมทดลองดำเนินการเก็บข้อมูลโดยยึดจากฐานข้อมูลผังน้ำตำบล มาสรุปให้เห็นจำนวนแหล่งน้ำตามประเภท
- 6) แกนนำลงพื้นที่เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Epicollect5 ตามแหล่งน้ำในพื้นที่ โดยเป็นการ

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สำรวจสมมูลน้ำชุมชน และจัดทำระบบสารสนเทศด้านน้ำ

- 7) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำ โดยทีมกลาง
- 8) ประชุมทำความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ พร้อมจัดตั้งคณะทำงานและยื่นจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำในระบบ
- 9) จัดทำแผนน้ำชุมชนตามแบบ สทนช.004 เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP ร่วมกับเจ้าหน้าที่ อบต.วังประจัน
  - การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน
  - การกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์ม สทนช.004
- 10) กิจกรรมสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำ
  - การทำฝายชะลอน้ำคลองวังโตะเศษ ซึ่งเป็นคลองสาขาย่อยในพื้นที่
  - การจัดการระบบการไหลของประปาภูเขาในพื้นที่ตำบลวังประจัน 4 จุด โดยการนำทรายที่อุดท่อออก

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

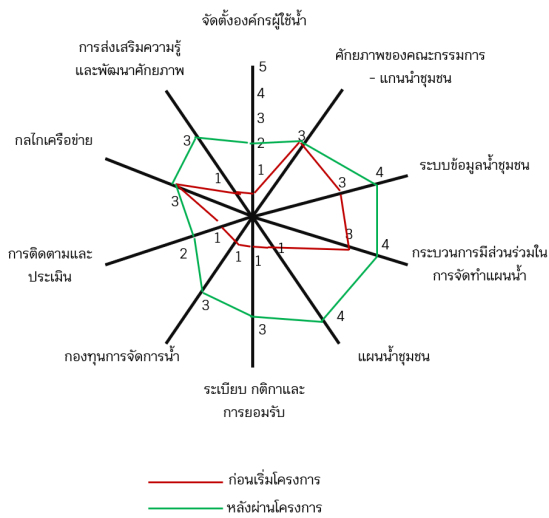
- เกิดการรวมกลุ่มคณะทำงานจากภาคส่วนของชุมชน ทั้งแกนนำชุมชนฝ่ายปกครอง ฝ่ายศาสนา ฝ่ายท้องถิ่น ประชาชน กลุ่มเกษตรกร รวมกลุ่มจัดตั้งและพัฒนาเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยใช้ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำอนุรักษ์วัง โดยกลุ่มสามารถเห็นและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ ที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่
- เกิดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของแกนนำพื้นที่ ทั้งในส่วนข้อมูลสภาพพื้นที่ ข้อมูลฝังน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลความต้องการน้ำ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถนำไปสู่การกำหนดแผนงานการจัดการน้ำในอนาคตได้
- เกิดบทบาทความร่วมมือการดำเนินงานขององค์กรหน่วยงานในพื้นที่ ทั้งในส่วนของอุทยานทะเลบัน เขตรักษาพันธุ์สัตว์และพันธุ์พืช องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล สู่การวิเคราะห์จัดทำแผนตามแบบฟอร์ม สทนช.004
- แกนนำ และเจ้าหน้าที่หน่วยงาน เห็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการจัดทำแผนน้ำของชุมชน ที่สามารถนำไปสู่การนำเข้าสู่ระบบ TWP ของหน่วยงานท้องถิ่น
- ชุมชนสามารถวิเคราะห์แนวทางการจัดการน้ำโดยใช้ข้อมูลเป็น คือ จากข้อมูลฝังน้ำ ข้อมูลความต้องการน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ซึ่งทำให้เห็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมในการจัดการปัญหานั้นได้
- บทบาทขององค์กรผู้ใช้น้ำ สามารถวิเคราะห์แนวทางการขยายผลเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านรูปธรรมการจัดการน้ำ และการสร้างคุณค่าผ่านกิจกรรมอื่นๆ เช่น การพัฒนาอาชีพคนลุ่มน้ำ
- จากการจัดทำฝายชะลอน้ำในพื้นที่วังโตะเศษที่สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่ สำหรับการ

ใช้ส่วนของภาคการเกษตร

- จากการจัดการระบบการไหลของประปาภูเขาในพื้นที่ตำบลวังประจัน 4 จุด โดยการนำทรายที่อุดท่อออก ในพื้นที่บ้านทุ่งมะปริง บ้านเขาน้อย บ้านวังประจัน และบ้านวังประจันใต้ ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ของคนปลายท่อประปา เนื่องจากน้ำสามารถไหลได้อย่างสะดวก ไม่มีทรายอุดตันท่อ

2. ผังใยแมงมุมวัดผลการเปลี่ยนแปลง ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลวังประจัน จังหวัดสตูล

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 18 คะแนน แต่คะแนนรายแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 4 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับสามารถดำเนินการด้วยตนเอง : ประเมินอยู่ในระดับมาก จากจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไป จำนวน 8 แกน แต่คะแนนโดยรวมอยู่ที่ 31 คะแนน

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน (รูปธรรมที่ดำเนินงาน)

รูปธรรมดำเนินการที่ 1 ฝ่ายชะลอน้ำคลองวังโตะเศษ

พื้นที่ดำเนินการ ตำบลวังประจัน อำเภอกวนโดน จังหวัดสตูล

สถานการณ์ปัญหา สภาพปัญหาน้ำแล้งในช่วง เดือนกุมภาพันธ์ ถึง พฤษภาคม ของทุก ที่มีปริมาณฝนตกน้อย ทำให้ปริมาณน้ำในคลองลด และผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของคลอง ความคดเคี้ยวของคลองหายระพาวงคลองมีน้อย ทำให้น้ำขาดการชะลอและไหลเร็ว ส่งผลต่อการกักเก็บน้ำสำหรับประปาภูเขาที่ใช้ในครัวเรือนทั้ง 4 หมู่บ้าน และการใช้น้ำภาคการเกษตรของในพื้นที่ ซึ่งคลองวังโตะเป็นสายคลองสาขาต้นน้ำจากเขาป่ากาหมิง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ผลที่เกิดขึ้น จากการนำเนินการสามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่คลอง สามารถทำให้คลองสายวังโตะเศษมีน้ำตลอด ส่งผลต่อการเพิ่มความชื้นในดินของพื้นที่อีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถชะลอความเร็วการไหลของน้ำที่มาในช่วงน้ำหลากได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่มีการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มในพื้นที่ที่หลากหลายมาร่วมกัน และยังมีเครือข่ายภาคีจากพื้นที่ กลางน้ำ และปลายน้ำมาร่วมดำเนินการร่วมกัน

รูปธรรมดำเนินการที่ 2 จัดการระบบการไหลของประปาภูเขาในพื้นที่ตำบลวังประจัน 4 จุด โดยการนำทรายที่อุดท่อออก

พื้นที่ดำเนินการ ตำบลวังประจัน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

สถานการณ์ปัญหา ระบบประปาภูเขาที่เป็นการใช้ประโยชน์ของคนในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ มีปัญหาบ่อยครั้ง เช่น ท่อตัน ท่อแตก บวกกับการดูแลเป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครอง แต่ไม่มีการสมทบช่วยค่าดูแลรักษาอุปกรณ์ นานวันอุปกรณ์ก็เกิดการชำรุด

ผลที่เกิดขึ้น จากการจัดการระบบการไหลของประปาภูเขาในพื้นที่ตำบลวังประจัน 4 จุด โดยการนำทรายที่อุดท่อออก ในพื้นที่บ้านทุ่งมะปริง บ้านเขาน้อย บ้านวังประจัน และบ้านวังประจันใต้ ส่งผลต่อการใช้ประโยชน์ของคนปลายท่อประปา เนื่องจากน้ำสามารถไหลได้อย่างสะดวก ไม่มีทรายอุดตันท่อ

3. ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : กลุ่มจัดการทรัพยากรน้ำตำบลย่านซื่อ (ยังไม่อนุมัติ)

ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ : นายรอซิดี สุขสง่า

จำนวนสมาชิก : 35 คน

ข้อมูลทั่วไป : ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล

ตำบลย่านซื่อ เดิมเป็นหมู่บ้านหนึ่งของตำบลควนโดน กิ่งอำเภอควนโดน โดยแยกมาเป็นตำบลย่านซื่อ เมื่อปี พ.ศ.2522 ในอดีตเคยเป็นตำบลปันจอร์ ซึ่งมีกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่ผู้คนรู้จัก อาทิ ขุนปันจอร์ เจริญ (นายกุยาสัน สตอหลง) หมื่นกรชติยาราชฎร (นายกูเอ๊ะ สตอหลง) ต่อมาตำบลปันจอร์เดิม ได้ลดฐานะเป็นหมู่บ้าน

พื้นที่ ตำบลย่านซื่อมีเนื้อที่โดยประมาณ 6.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านพญาบังสา หมู่ที่ 2 บ้านย่านซื่อ หมู่ที่ 3 บ้านเขาน้อยเหนือ หมู่ที่ 4 บ้านห้วยคล้า หมู่ที่ 7 บ้านปากบาง อาณาเขต ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่าง ๆ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลเทศบาลควนโดน อำเภอควนโดน ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลฉลุง อำเภอเมือง ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลควนสตอ อำเภอควนโดน ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลควนโพธิ์ อำเภอเมือง

ประชากร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ มีประชากรและความหนาแน่นประชากร จากข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง พบว่าในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลย่านซื่อ มีจำนวนทั้งสิ้น 3,288 คน จำแนกเป็นชาย 1,641 คน จำแนกเป็นหญิง 1,647 คน มีความหนาแน่นโดยเฉลี่ยประมาณ 432.92 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 720 ครัวเรือน

ประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร การทำนา ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน การทำสวนยาง การทำสวนผลไม้ มีการปลูกกระเจตกระจายในลักษณะสวนหลังบ้าน หรือใกล้ ๆ บริเวณที่พักอาศัย ไม้ผลที่ปลูกกันมากได้แก่ ทุเรียน เงาะ จำปาตะ มังคุด ลองกอง และมีอาชีพเสริมคือ เลี้ยงสัตว์และรับจ้างทั่วไป ส่วนอุตสาหกรรมในครัวเรือนและการค้าขายมีบ้างเล็กน้อย ส่วนมากเป็นร้านค้าขนาดเล็ก ขายของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน

เกษตรกรรม ประชากรตำบลย่านซื่อมีการประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม โดยมีการทำนาเป็นหลัก รองลงมาได้แก่การทำสวนยางพารา ทำสวน ปาล์มน้ำมัน และปลูกพืชผัก เป็นต้นจากสถิติการเพาะปลูกของเกษตรกรตำบลย่านซื่อสามารถจำแนก คือ ข้าว พื้นที่เพาะปลูก 950 ไร่ ปลูกจำนวน 535 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 1.7 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 480 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นผลผลิตรวมทั้งสิ้นประมาณ 456,000 กิโลกรัมต่อปี ยางพารา พื้นที่เพาะปลูก 875 ไร่ ปลูกจำนวน 270 ครัวเรือน เฉลี่ยครัวเรือนละ 3 ไร่ ได้ผลผลิตเฉลี่ย 220 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นผลผลิตรวมทั้งสิ้น ประมาณ 192,500 กิโลกรัมต่อปี นอกจากนี้ยังมีการเพาะปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นและพืชผักสวนครัวต่าง ๆ แต่ปลูกในปริมาณ ไม่มากนักกระจายอยู่ตามพื้นที่ เกษตรกรรมและบริเวณที่อยู่อาศัย สำหรับด้านการเลี้ยงสัตว์ พบว่าส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์ไว้บริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในปริมาณไม่มากนัก ได้แก่ วัว เป็ดและไก่

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของตำบลย่านซื่อ เป็นที่ราบ สภาพดินเป็นดินปนกรวด มีคลองธรรมชาติ 1 สาย มีน้ำไหลผ่านตลอดปี พื้นที่เหมาะสำหรับการเกษตร เช่น ทำนา สวนผลไม้ สวนยางพารา ปาล์มน้ำมัน และเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

ลักษณะภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุมเขตร้อน มีฝนตกเกือบตลอดทั้งปี เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมจากฝั่งตะวันออกด้านอ่าวไทย และฝั่งตะวันตกจากทะเลอันดามัน แบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

เดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม เป็นช่วงที่มีฝนชุกจากอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ (พ.ค. – ก.ย.) และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (ต.ค. – ธ.ค.) - ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่มกราคม ถึงเดือนเมษายน มีฝนตกบ้างเล็กน้อยจากอิทธิพลปลายมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่ในเขตตำบลย่านซื่อ ประกอบไปด้วยไม้เบญจพรรณต่าง ๆ แต่ปัจจุบันพื้นที่บางส่วนถูกบุกรุกทำลายเพื่อใช้ประโยชน์ทางเกษตร

แหล่งน้ำ ตำบลย่านซื่อมีลำคลองคูสนเป็นลำคลองสายสำคัญ มีระยะไหลผ่านประมาณ 5 กิโลเมตร มีน้ำไหลผ่านตลอดปี ชาวบ้านใช้ลำคลองสายนี้เพื่ออุปโภค บริโภคและทำการเกษตร

สภาพคลองในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ ซึ่งมีความยาวจากต้นถึงปลาย 6.2 กิโลเมตร ตลอดสองฝั่งคลองเป็นพื้นที่ชุมชน สลับกับพื้นที่ทำการเกษตร และมีถนนตลอดสองฝั่งคลอง ลักษณะคลองในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ

ช่วงต้นคลองพื้นที่บ้านปากบาง คลองมีความกว้างของตลิ่ง 16 เมตร ความกว้างของพื้นน้ำ 12 เมตร ระดับน้ำลึก 40 ซม. ความลึกแนวตลิ่งจากระดับตลิ่งถึงพื้นคลอง 5 เมตร

ช่วงกลางคลองพื้นที่บ้านปัญจอร์ คลองมีความกว้างของตลิ่ง 10 เมตร ความกว้างของพื้นน้ำ 7 เมตร ระดับน้ำลึก 1 เมตร ความลึกแนวตลิ่งจากระดับตลิ่งถึงพื้นคลอง 6 เมตร

ช่วงปลายคลองพื้นที่บ้านย่านซื่อ คลองมีความกว้างของตลิ่ง 18 เมตร ความกว้างของพื้นน้ำ 15 เมตร ระดับน้ำลึก 1.5 เมตร ความลึกแนวตลิ่งจากระดับตลิ่งถึงพื้นคลอง 6 เมตร

ลักษณะพื้นคลองส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นดินปนทรายหยาบ ความหนาของทรายบางช่วงลึกประมาณ 20 เซนติเมตร บางช่วงเป็นเพียงทรายคลุมหน้าดิน บางช่วงพื้นคลองเป็นหิน “หินการัง” ซึ่งเป็นจุดที่มีขึ้นตามธรรมชาติ สามารถชะลอน้ำตามธรรมชาติได้ มีความสลับซับซ้อนของพื้นหินกับวังน้ำ (หากฝั่งหนึ่งเป็นหินน้ำตื้นอีกฝั่งจะเป็นวังน้ำ น้ำลึก) และส่วนที่เป็นพื้นหินการังมีความหนาแน่นของพื้นหินนั้นจะอยู่ตรงช่วงพื้นที่บ้านย่านซื่อ และบ้านพญาบังสา นอกจากนี้มีวังน้ำลึก ที่ลึกมากกว่า 2 เมตร จากระดับน้ำเพียง 1 จุด ตรงพื้นที่บ้านปัญจอร์ ลึกกว่า 2.5 เมตร โดยวังน้ำลึกที่เกิดจากการหมุนวนของน้ำ เนื่องจากมีสิ่งกีดขวางการไหลของน้ำ จึงทำให้เกิดวังน้ำลึก ให้เป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำที่ดี

ข้อมูลตำบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● เดิมมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลไกจัดการน้ำระดับตำบลย่านซื่อ ผ่านกลไกเดิมคือเครือข่ายคลองคูสนทั้งลุ่มน้ำ แต่ยังไม่ได้มีการจดทะเบียน มีแผนการดำเนินงานที่ออกแบบร่วมกันทั้งที่มกลางน้ำฉลุง ควนโดน วังประจัน แต่มีระบุพื้นที่ที่สอดคล้องกับปัญหา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการ ● หลังจากงานวิจัยที่ผ่านมาได้มีการร่วมกลุ่มภายใต้การจดทะเบียนรวมกันในนามเครือข่ายลุ่มน้ำคลองคูสน เป็น องค์กรผู้ใช้น้ำภาคการเกษตรคลองคูสน-คอลมาบังจังหวัดสตูล ● และในส่วนของพื้นที่มีการพัฒนากลไกประสานงานระดับตำบลขึ้น โดยจัดตั้งผ่านบทบาทที่เป็นทั้งแกนนำ หน่วยงาน กลุ่มจิตอาสา ที่สำคัญคือผู้ใช้น้ำ ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยชุมชนในการดูแลจัดการพื้นที่คลองคูสน-มาบัง สามารถเชื่อม

	<p>กับ กลไกเครือข่ายกลางน้ำ สร้างพื้นที่ที่แลกเปลี่ยน ติดตามการดำเนินงาน แต่ กลไกยังไม่มี การจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● แต่ภารกิจการบริหารจัดการน้ำยังไม่มี การถูกหยิบมาเป็นประเด็นการขับเคลื่อนหลักในระดับตำบลร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของกลุ่มเท่านั้น เช่น กลุ่มทสม. กลุ่ม อถล. เป็นต้น
<p>ข้อมูลน้ำชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ผ่านการศึกษาวิจัยครั้งที่ 1 ปี 2563 โดยนายรอหมาน สุขสง่าและทีมวิจัย มีการศึกษาข้อมูลสภาพคลอง ปัญหา นำไปสู่การออกแบบแผนจัดการน้ำ <ul style="list-style-type: none"> ○ ทำเส้นทางน้ำเฉพาะสายคลองดูสน(คลองมาบัง) ○ ข้อมูลสภาพคลอง นิเวศ การใช้ประโยชน์ ปัญหา แต่ละตำบลของต้นน้ำ คลองดูสน(คลองมาบัง) ● เนื่องจากการศึกษาข้อมูลกลุ่มน้ำในระยะเริ่มต้นที่ยังขาดความรู้ในการเก็บข้อมูล จึงยังไม่มี ความครบถ้วนของข้อมูล <ul style="list-style-type: none"> ○ ข้อมูลฝั่งน้ำ ที่แสดงให้เห็นความเชื่อมโยง ○ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่มองทั้งระบบ ○ ข้อมูลต้นทุนน้ำ ปริมาณในพื้นที่ ○ ข้อมูลแหล่งน้ำที่นอกเหนือจากสายน้ำคลองดูสน ○ ข้อมูลความต้องการน้ำของพืชการเกษตร ● ที่สำคัญของข้อมูลคือ กลุ่มยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูล ที่ผ่านมีเพียงเอกสารงานวิจัยเท่านั้นเป็นรวบรวมข้อมูลที่ค่อนข้างมาก
<p>ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● แกนนำขับเคลื่อนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในเชิงรายละเอียด เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากพรบ. และรายละเอียด ● องค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำยังไม่เข้าใจในขอบเขตของหน้าที่การทำงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ แต่เข้าใจเชิงการจดแจ้งเพื่อแสดงให้เห็นบทบาทของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการน้ำในพื้นที่ ● เดิมมีการสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรน้ำ 6 ด้าน ที่แกนนำสามารถนำมาเป็นแม่แบบในการกำหนดแผนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ โดยมองผ่านการจัดการ 3 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านนิเวศ และด้านการประโยชน์
<p>การจัดทำแผนน้ำชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● เดิมมีการจัดทำแผนน้ำของระดับกลุ่มน้ำ โดยเครือข่ายกลุ่มน้ำจากงานวิจัย ปี 2563 4 ด้าน คือ ด้านน้ำ ด้านนิเวศคลอง ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านศักยภาพชุมชนในการบริหารจัดการ โดยเชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน ● แผนงานส่วนใหญ่ที่มีการดำเนินการ แผนที่ถูกกำหนดจากเจ้าหน้าที่ อปท. ที่ผ่านมา เน้นเพียงการจัดการน้ำท่วม

	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเข้าใจ และไม่รู้ในการจัดทำแผนน้ำตามแบบของ สทช.004 ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน ● เจ้าหน้าที่ อปท. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP ● ในส่วนของแผนชุมชนยังไม่มีส่งต่อเข้าสู่ระบบของ อปท. เนื่องจากต้องรอเวทีประชาคมเพื่อเสนอแผนชุมชน
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ในตัวระบบการทำงานของ TWP หน่วยงานยังไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● หน่วยงานยังไม่มีฐานข้อมูลเพียงพอตามแบบฟอร์มกรอกข้อมูลแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำเข้าสู่ระบบ ● ชุมชนยังไม่เคยมีการจัดทำแผนน้ำตามระบบ TWP
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนมีความสนใจในการบริหารจัดการน้ำ แต่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ทั้งด้านข้อมูล ด้านการปฏิบัติการ ด้านบริหารจัดการ ดังนั้นการดำเนินงานที่มาจึงเป็นเพียงชั้นการทำงานตามโครงการหน่วยงานรัฐกำหนด เช่น เก็บขยะริมคลอง ปรับภูมิทัศน์ ภายใต้โครงการคลองสวยน้ำใส ● ความเชื่อในเรื่องการจัดการน้ำของชุมชนส่วนใหญ่ยังถูกมองเป็นหน้าที่ของคนมีตำแหน่ง ทั้งตำแหน่งในชุมชน เช่น ผู้ใหญ่ สมาชิกอบต. ตำแหน่งนอกชุมชน เช่น อปท. ชลประทาน อุทยาน ป่าไม้ เป็นต้น (ปล่อยเป็นหน้าที่ของคนมีหน้าที่) ● การกำหนดกติกาการใช้น้ำของชุมชนยังไม่มีดำเนินการ ทั้งที่คนในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ 4 หมู่บ้านติดลำคลองคูสน และมีการใช้ประโยชน์จากคลองทั้งการดึงมาใช้ในครัวเรือน ใช้ในสวนเกษตร และการลงเล่นน้ำ แต่ก็ยังมีการทิ้งขยะ ปล่อยสิ่งปฏิกูลลงแหล่งน้ำ ● ที่ผ่านมาชุมชนเมื่อไม่มีข้อมูลเชิงข้อเท็จจริง การสื่อสารทำความเข้าใจที่จะนำไปสู่การดำเนินการบริหารจัดการน้ำนั้นยังทำไม่ได้ ดังนั้นเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อการจัดการน้ำชุมชนต้องรู้จักการใช้ข้อมูลสู่การสื่อสาร และจัดการน้ำในพื้นที่
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● น้ำในคลองคูสนไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ในพื้นที่ หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 6 หมู่ 7 ตำบลย่านซื่อ สืบเนื่องสภาพอากาศ ฝนตกทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ในระยะ 4 – 6 เดือน ไม่มีต้นไม้อายุชับน้ำ ส่งให้ช่วงแล้งน้ำจะแล้งเร็วขึ้น การปล่อยน้ำจากฝายคูสน เป็นผลจากการบริหารจัดการน้ำสภาพคลองที่ไม่มีทราย ไม่มีระพาทำให้น้ำไหลสะดวก และจากโครงการลอกคลองในอดีต(โครงการฮาราปันบารู) ซึ่งจากสาเหตุทั้งหมดส่งผลทำให้น้ำไหลเร็วจนคลองไม่สามารถกักเก็บสำหรับใช้ประโยชน์ได้ในช่วงแล้ง จนเห็นเป็นปรากฏการณ์น้ำขาดบึง คือ มีน้ำเป็นจุด

	<p>ๆ ซึ่งมักเกิดขึ้นในช่วง มีนาคม-เมษายน มีผลต่อนิเวศ ทำให้เกิดน้ำเสีย แหล่งที่อยู่สัตว์น้ำไม่มี น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภคในครัวเรือน ซึ่งในพื้นที่ตำบลย่านซื่อ มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำคลองคูสน ทั้งการสูบน้ำไปใช้ในครัวโดยตรงสำหรับคนริมคลอง และการใช้ผ่านประปาหมู่บ้าน ที่สูบน้ำจากคลองก่อนแจกจ่ายเข้าครัวเรือน ภาวะน้ำไม่พอจึงส่งผลกระทบต่อเป็นอย่างมาก ซึ่งจากพื้นที่อีก 3 หมู่บ้านที่มีคลองชลประทานส่งน้ำให้ใช้อย่างต่อเนื่องจากฝ่ายชลประทานคูสนที่อยู่ช่วงต้นน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ขยะมูลฝอยรอบตลิ่งคลอง ที่เกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตลอดคลอง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีตลาดนัด จะมีขยะมาก โดยการจัดการขยะของคนในพื้นที่ มีการนำขยะมาทิ้งริมคลอง และบางส่วนจากการจัดการของท้องถิ่นที่นำถังขยะมาตั้งบริเวณริมคลอง เนื่องจากขยะบางส่วนที่โดนทิ้งไว้ริมคลอง เมื่อมีลมพัดแรง หรือฝนตกลงมา สิ่งปฏิกูลจากขยะ ก็จะลงสู่ลำคลอง ส่งผลให้เกิดน้ำเสีย สกปรก สัตว์น้ำไม่อยู่ และทำให้น้ำมีกลิ่น สีที่ไม่พึงประสงค์ เนื่องจากน้ำประปาหมู่บ้านที่สูบน้ำไปใช้ในครัวเรือน นั้นมาจากน้ำคลอง ● คุณภาพน้ำเสีย มีกลิ่น ที่เกิดทุกหมู่บ้านในตลอดคลองมีปัญหาเรื่องน้ำเสีย เฉพาะช่วงเดือนตุลาคม หรือ เข้าหน้าฝนที่มีฝนตกหนัก มีสาเหตุจากการทิ้งขยะริมคลองของชุมชน เมื่อถึงช่วงฝนตก น้ำฝนจะนำของเสียจากขยะไหลลงคลอง ทั้งน้ำทิ้งจากครัวเรือน ร้านค้าริมคลอง และตลาดนัด ไปไม้ทับถมในคลอง และจากฝนที่ตกมาอย่างหนัก ทำให้น้ำคลองขุ่น ช่วงฤดูฝน ● ตลิ่งพัง เกิดจากน้ำป่าไหลหลาก ในช่วงฤดูน้ำหลาก น้ำไหลแรง และต้นไม้ริมคลองดั้งเดิมถูกเปลี่ยนเป็นพื้นที่การเกษตร ทำให้พืชยึดดินลดน้อยลง ● พืชพันธุ์ สัตว์น้ำ ลดลง และบางส่วนหายไป เมื่อไม่มีต้นไม้ รวมถึงสภาพคลองที่เปลี่ยนไป สัตว์น้ำจึงลดลง สัตว์น้ำบางชนิดสูญพันธุ์ สามารถเห็นได้จากการจับสัตว์น้ำของชาวบ้านที่ปัจจุบันมีเพียงไม่กี่ราย นอกจากนี้พืชริมคลองตามธรรมชาติยังส่งผลต่อการยึดเกาะหน้าดินริมคลองการขับน้ำเข้าสู่ดิน จึงเป็นผลให้หลายพื้นที่เกิดตลิ่งพัง ● น้ำท่วม ฉับพลันในช่วงฤดูฝน เดือนตุลาคม-ธันวาคม สาเหตุจากการถมแก้มลิงถมที่เพื่อสร้างบ้านเรือน อาคารพาณิชย์ ถนน เมื่อฝนตกทำให้น้ำขัง น้ำจึงไม่สามารถไหลผ่านได้ เป็นเหตุทำให้น้ำท่วมฉับพลัน น้ำคลองไหลบ่า บวกกับทางระบายน้ำเดิมถูกปิดกั้น คูส่งน้ำตัน ทำให้เกิดพื้นที่น้ำขังโดยเฉพาะหมู่ 2 หมู่ 4 หมู่ 6 ● คลองไม่มีทราย ตลอดสายคลองหลังฝ่ายคูสน ซึ่งเดิมจากอดีต สภาพคลองมีความลึกจากตลิ่งเพียง 2-3 เมตร เนื่องจากมีทรายในคลอง แต่หลังจากที่มีการเปิดสัมปทานดูดทราย และประกอบกับมีฝ่ายชลประทานคูสน ที่กั้นอยู่ในพื้นที่บ้านคูสน ตำบลควนโดน ทำให้ทรายไม่สามารถไหลผ่านลงมาในพื้นที่หลังฝ่าย
--	---

	<p>ได้ ส่งผลต่อที่อยู่อาศัยสัตว์ เพราะไม่มีที่อยู่ โดยเฉพาะเตา หอย ตะพาบน้ำที่หายไปแล้ว ยังทำให้คลองลึกขึ้น ตลิ่งสูงชันเรื่อย ๆ จากเดิม 2-3 เมตร ปัจจุบัน 4-7 เมตร โดยการวัดจากพื้นคลองถึงระดับตลิ่ง และน้ำก็ยิ่งไหลเร็วกว่าเดิมที่มีทราย เพราะทรายจะช่วยชะลอน้ำ และยังทำให้น้ำไม่สะอาด ส่งผลต่อน้ำที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ระบบประปาหมู่บ้านไม่ได้มาตรฐาน มีมีระบบการกรองที่ดี ทำให้ในบางช่วงที่มีฝนตกหนัก น้ำที่ส่งเข้าครัวเรือนก็มีโคลนติดไปด้วย รวมทั้งมีกลิ่นไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ และหากในช่วงแล้งหน้าประปาไม่มีการชะลอน้ำในช่วงแล้ง ระบบประปาหมู่บ้านก็ไม่มีน้ำส่งครัวเรือนเช่นกัน
--	--

การดำเนินงานกิจกรรมในพื้นที่

จากการดำเนินงานโครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ของพื้นที่ตำบลย่านซื่อ อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชนสูบบทบาทแกนนำองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และจัดทำแผนงานตามระบบแบบฟอร์มทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการดังนี้

- 1) เวทีชี้แจงโครงการ และค้นหาแกนนำร่วมดำเนินการขับเคลื่อนในโครงการ มีเป้าหมายเพื่อนำเสนอรูปแบบ เป้าหมายการดำเนินงาน และการระดมความคิดเห็นสถานการณ์น้ำในพื้นที่ และแนวทางความต้องการของการดำเนินการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตำบลในรูปแบบขององค์กรผู้ใช้น้ำ
- 2) รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกสารงานวิจัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์การบริหารจัดการน้ำ โดยมีข้อมูลส่วนที่ 1 แผนงานพัฒนาท้องถิ่นด้านการจัดการน้ำ ส่วนที่ 2 ข้อมูลพืชการเกษตรและจำนวนพื้นที่การเกษตร ส่วนที่ 3 ข้อมูลบริบทของตำบลและข้อมูลด้านน้ำที่มีการรวบรวมมาจากโครงการวิจัย
- 3) อบรมเครื่องมือการเก็บข้อมูลด้านน้ำ เพื่อการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติการเก็บข้อมูลในพื้นที่ โดยมีเครื่องมือ คือ ผังน้ำ timeline การเปลี่ยนแปลง ปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำภาคการเกษตร
- 4) จัดเก็บข้อมูลในพื้นที่
  - วาดแผนที่ผังน้ำตำบล ที่แสดงให้เห็นเส้นทางน้ำ พื้นที่แหล่งน้ำ สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น และการใช้ประโยชน์
  - การจัดทำ timeline สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ผ่านด้านน้ำในพื้นที่
  - การจัดทำปฏิทินการผลิตและการใช้น้ำภาคการเกษตร เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นความต้องการน้ำในพื้นที่
- 5) อบรมการเก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Epicollect5 ให้กับแกนนำ พร้อมทดลองดำเนินการเก็บข้อมูลโดยยึดจากฐานข้อมูลผังน้ำตำบล มาสรุปให้เห็นจำนวนแหล่งน้ำตามประเภท
- 6) แกนนำลงพื้นที่เก็บข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Epicollect5 ตามแหล่งน้ำในพื้นที่ โดยเป็นการ

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สำรวจสมมูลน้ำชุมชน และจัดทำระบบสารสนเทศด้านน้ำ

- 7) นำข้อมูลน้ำของชุมชนมาวิเคราะห์ระบบสารสนเทศน้ำ โดยทีมกลาง
- 8) ประชุมทำความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ พร้อมจัดตั้งคณะทำงานและยื่นจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำในระบบ จำนวน 65 คน แต่ประสบปัญหาในการจดทะเบียนเนื่องจากรายชื่อส่วนใหญ่ขึ้นช้า จึงจึงไม่สามารถจดทะเบียนได้ ปัจจุบันทีมในพื้นที่ต้องทำการค้นหาแกนนำที่ยังไม่มีชื่อช้า มาร่วมเป็นคณะทำงาน และยื่นจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำต่อไป
- 9) จัดทำแผนน้ำชุมชนตามแบบ สทช.004 เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนำเข้าสู่ระบบ TWP โดยหลังจากมีการจัดทำแผนก็มีการสื่อสารส่งต่อแผนให้กับท้องถิ่นย่านชื้อรับทราบ
  - การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์น้ำ 6 ด้าน
  - การกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์ม สทช.004
- 10) กิจกรรมสร้างรูปธรรมการจัดการน้ำ
  - การทำฝายชะลอน้ำสะพานผ่านข้ามระหว่างหมู่ 6 กับ หมู่ 7 เพื่อการชะลอน้ำและดักทรายให้ตกในพื้นที่
  - การจัดการระบบการไหลโดยการขุดลอกคูในพื้นที่ หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4

ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

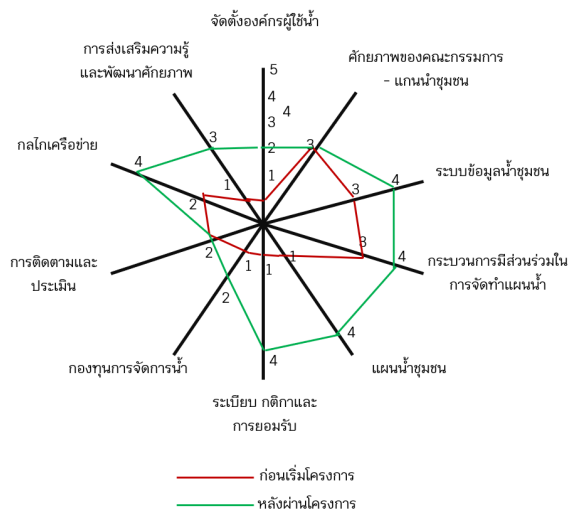
- เกิดการรวมกลุ่มคณะทำงานจากภาคส่วนของชุมชน ทั้งแกนนำชุมชนฝ่ายปกครอง ฝ่ายศาสนา ฝ่ายท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน กลุ่มเกษตรกร รวมกลุ่มจัดตั้งกลไกจัดการน้ำระดับตำบลและจะพัฒนาเป็นองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยคณะทำงานสามารถเห็นและเข้าใจในบทบาทหน้าที่การจัดการน้ำในตำบลและที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่
- เกิดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลของแกนนำพื้นที่ ทั้งในส่วนของข้อมูลสภาพพื้นที่ ข้อมูลฝังน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลความต้องการน้ำ ที่สามารถเอื้อประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถนำไปสู่การกำหนดแผนงานการจัดการน้ำในอนาคตได้
- เกิดบทบาทความร่วมมือการดำเนินงานขององค์กรหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลย่านชื้อ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล สู่การวิเคราะห์จัดทำแผนตามแบบฟอร์ม สทช.004
- แกนนำ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลย่านชื้อ เห็นแนวทางการใช้ประโยชน์จากการจัดทำแผนน้ำของชุมชน ที่สามารถนำไปสู่การนำเข้าสู่ระบบ TWP ของหน่วยงานท้องถิ่น
- ชุมชนสามารถวิเคราะห์แนวทางการจัดการน้ำโดยใช้ข้อมูลเป็น คือ จากข้อมูลฝังน้ำ ข้อมูลความต้องการน้ำ ข้อมูลแหล่งน้ำ ซึ่งทำให้เห็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปสู่การกำหนดกิจกรรมในการจัดการปัญหานั้นได้ เช่น การวิเคราะห์ฝังน้ำเห็นทิศทางการระบายน้ำจึงนำมาสู่การจัดกิจกรรมขุดลอกคูระบายน้ำ

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- บทบาทของกลไกจัดการน้ำที่มีการจัดตั้งสามารถวิเคราะห์แนวทางการขยายผลเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านรูปธรรมการจัดการน้ำ และการสร้างคุณค่าผ่านกิจกรรมอื่นๆ เช่น การพัฒนาอาชีพคนลุ่มน้ำ การสร้างคุณค่าในการต่อยอดกิจกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต
- จากการจัดทำฝ่ายชะลอน้ำในพื้นที่ระหว่างหมู่ 6 และ หมู่ 7 ที่สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่ สำหรับการมีส่วนร่วมของภาคการเกษตร และครัวเรือน ทั้งการใช้โดยตรงและผ่านระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ได้
- หน่วยงานมีการร่วมวิเคราะห์การจัดการน้ำร่วมกับแกนนำชุมชน จึงนำไปสู่การกำหนดแผนจัดทำฝ่ายชะลอน้ำในพื้นที่ หมู่ 4 ซึ่งใช้งบประมาณ กว่า 4 ล้านบาท
- จากการจัดการระบบการไหลโดยการขุดลอกคูในพื้นที่ หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4 ส่งผลให้น้ำที่มาจากฝั่ง หมู่ 6 หมู่ 5 สามารถไหลลงคลองได้อย่างสะดวก ไม่เกิดภาวะน้ำขัง แต่หากมีฝนตกในปริมาณมากหลังจากนี้ ก็คงต้องมีการประเมินผลซ้ำกันอีกครั้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำไปยังจุดต่างๆในพื้นที่

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลยานฮี้อ จังหวัดสตูล

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 18 คะแนน แต่คะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมีเพียง 3 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลางจากคะแนนรวมทั้งหมด 32 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 7 แกน

ผังใยแมงมุมวัดผลการเปลี่ยนแปลง ก่อน - หลัง เข้าร่วมโครงการ

ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน (รูปธรรมที่ดำเนินงาน)**รูปธรรมการดำเนินการที่ 1** การทำฝายชะลอน้ำสะพานผ่านข้ามระหว่างหมู่ 6 กับ หมู่ 7**พื้นที่ดำเนินการ** สะพานข้ามระหว่างหมู่ 6 กับ หมู่ 7 ตำบลย่านซื่อ

สถานการณ์ปัญหา น้ำในคลองดูสนไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ในพื้นที่ หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 6 หมู่ 7 ตำบลย่านซื่อ สืบเนื่องสภาพอากาศ ฝนตกทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ในระยะ 4 – 6 เดือน ไม่มีต้นไม้อายุชับน้ำ และสิ่งชะลอน้ำ ส่งผลให้ช่วงแล้งน้ำจะแล้งเร็วขึ้น ร่วมกับการปล่อยน้ำจากฝายดูสน เป็นผลจากการบริหารจัดการน้ำสภาพคลองปัจจุบันที่ไม่มีทราย ไม่มีระพา ทำให้น้ำไหลสะดวก และจากโครงการลอกคลองในอดีต(โครงการหาราปีนบารู) ซึ่งจากสาเหตุทั้งหมดส่งผลทำให้น้ำไหลเร็วจนคลองไม่สามารถกักเก็บน้ำสำหรับใช้ประโยชน์ได้ในช่วงแล้ง จนเห็นเป็นปรากฏการณ์น้ำขาดบึง คือ มีน้ำเป็นจุดๆ ซึ่งมักเกิดขึ้นในช่วง มีนาคม-เมษายน มีผลต่อนิเวศทำให้เกิดน้ำเสีย แหล่งที่อยู่สัตว์น้ำไม่มี คลองไม่มีทราย ตลอดสายคลองหลังฝายดูสน ซึ่งเดิมจากอดีต สภาพคลองมีความลึกจากตลิ่งเพียง 2-3 เมตร เนื่องจากมีทรายในคลอง แต่หลังจากที่มีการเปิดสัมปทานดูทราย และประกอบกับมีฝายชลประทานดูสน ที่กั้นอยู่ในพื้นที่บ้านดูสน ตำบลควนโดน ทำให้ทรายไม่สามารถไหลผ่านลงมาในพื้นที่หลังฝายได้ ทำให้คลองลึกขึ้น และน้ำก็ยังไหลเร็ว

ผลที่เกิดขึ้น จากการจัดทำฝายชะลอน้ำในพื้นที่ระหว่างหมู่ 6 และ หมู่ 7 ที่สามารถเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในพื้นที่ สำหรับการมีส่วนร่วมของภาคการเกษตร และครัวเรือน ทั้งการใช้โดยตรงและผ่านระบบประปาหมู่บ้านในพื้นที่ได้ แต่ในช่วงน้ำมากชุมชนต้องการกำจัดเศษไม้ขยะออกจากขอบสะพานด้วย หลังจากนั้นจะมีการต่อยอดในการสร้างฝายชะลอน้ำโดยใช้หิน ท่อซีเมนต์ในพื้นที่ หมู่ 2 หน้าประปาหมู่บ้านบ้านลาน เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนส่งเข้าระบบประปา

รูปธรรมการดำเนินการที่ 2 การจัดการระบบการไหลโดยการขุดลอกคูในพื้นที่ หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4**พื้นที่ดำเนินการ** หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4 ตำบลย่านซื่อ

สถานการณ์ปัญหา น้ำท่วม ฉับพลันในช่วงฤดูฝน เดือนตุลาคม-ธันวาคม สาเหตุจากการถมแก้มลิงถมที่เพื่อสร้างบ้านเรือน อาคารพาณิชย์ ถนน เมื่อฝนตกทำให้น้ำขัง น้ำจึงไม่สามารถไหลผ่านได้ เป็นเหตุทำให้น้ำท่วมฉับพลัน น้ำคลองไหลบ่า บวกกับทางระบายน้ำเดิมถูกปิดกั้น คูส่งน้ำตัน ทำให้เกิดพื้นที่น้ำขังโดยเฉพาะ หมู่ 2 หมู่ 4 หมู่ 6

ผลที่เกิดขึ้น จากการจัดการระบบการไหลโดยการขุดลอกคูในพื้นที่ หมู่ 2 หมู่ 3 หมู่ 4 ส่งผลให้น้ำที่มาจากฝั่ง หมู่ 6 หมู่ 5 สามารถไหลลงคลองได้อย่างสะดวก ไม่เกิดภาวะน้ำขัง แต่หากมีฝนตกในปริมาณมากหลังจากนี้ ก็คงต้องมีการประเมินผลซ้ำกันอีกครั้ง เพื่อเพิ่มศักยภาพการระบายน้ำไปยังจุดต่างๆในพื้นที่

จังหวัดสงขลา

1. ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : “แหล่งน้ำทัพพระยา”
2. ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ : นายเกษฯ สุขสุวรรณ
3. จำนวนสมาชิก : จำนวน 40 คน
4. ข้อมูลทั่วไป : ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

ข้อมูลตำบลและต้นทุนการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ตำบลทับช้าง อำเภอ นาทวี จังหวัด สงขลา กลุ่มน้ำที่ 20 ทะเลสาบสงขลา ลุ่มน้ำย่อยที่ 2004 คลองนาทวี

ที่ตั้ง อาณาเขต การแบ่งเขตการปกครอง

พื้นที่ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เป็น 1 ตำบลจาก 10 ตำบลของอำเภอนาทวี โดยมีระยะห่างของพื้นที่จากตัวอำเภอนาทวีไปทางทิศใต้ระยะ 14 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดสงขลา ระยะทางประมาณ 75 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตที่ติดกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือ ติดกับเขตตำบลสะท่อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ทิศใต้ ติดกับเขต ตำบลประกอบ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ทิศตะวันตก ติดกับเขตตำบลคลองขวาง อำเภอนาทวี และตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และทิศตะวันออก ติดเขตตำบลสะท่อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา (องค์การบริหารส่วนตำบลทับช้าง, 2561)

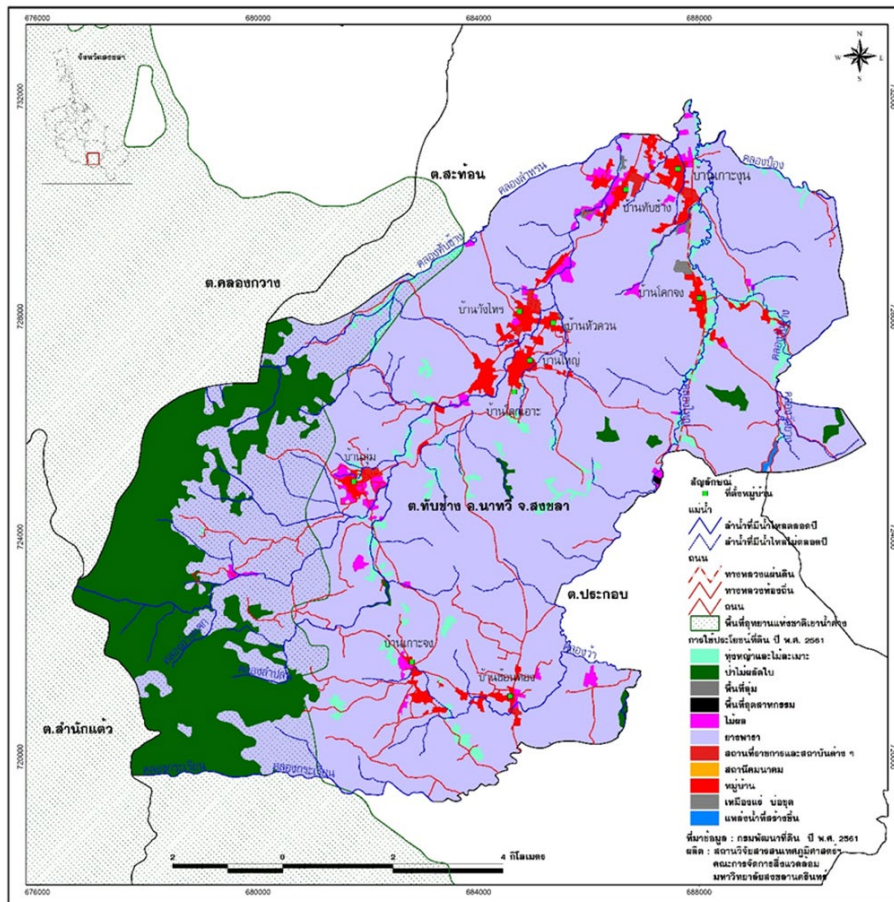
ขนาดพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 62,604.80 ไร่ แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญ 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทการเกษตร ประเภทป่าไม้ ประเภทแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น และอื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ 1) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทการเกษตรจำนวน 49,149.98 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 78.51 ได้แก่ ไม้ยืนต้นประเภทยางพารา 48,334.05 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.21 ประเภทผลไม้ เช่น ทุเรียนบ้าน ทุเรียน

พื้นที่ เาะ ลองกอง มังคุด สละ เป็นต้น 815.93 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.30 2) การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทป่า ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบ 9,783.05 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.63 ทุ่งหญ้าป่าละเมาะจำนวน 1,767.47 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.82 3) การใช้ประโยชน์ที่ดินแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น 35.86 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 4) อื่นๆ ได้แก่ พื้นที่หมู่บ้าน พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่ลุ่ม พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่เหมืองแร่ สถานที่ราชการและพื้นที่คมนาคม จำนวน 1868.44 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3 (สถานวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2563)

จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ในพื้นที่ตำบลทับช้างมีการใช้ประโยชน์ที่ดินมากที่สุด คือ พื้นที่การเกษตร ประเภท พืชไร่ และผลไม้

แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลทับช้าง อำเภอทิวังจังหวัดสงขลา (ที่มา : สถานวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2563)

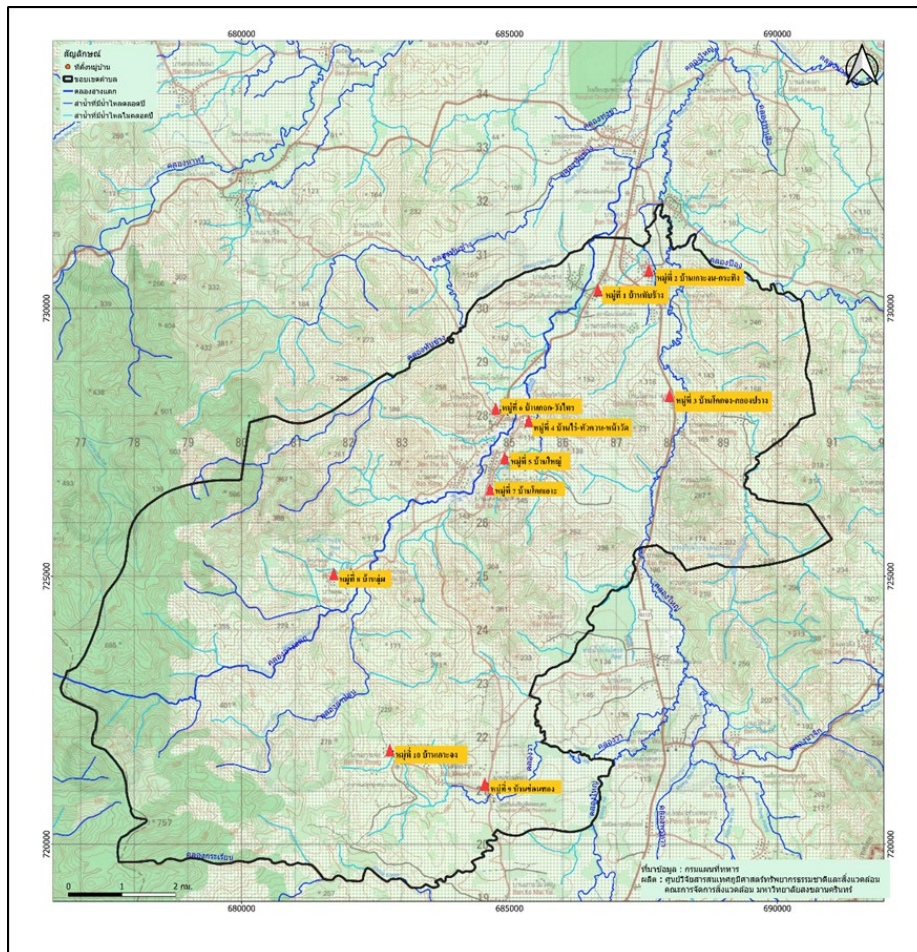
จำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือนตำบลทับช้าง

ตำบลทับช้างมีประชากรทั้งสิ้น 7,099 คนจากทั้ง 10 หมู่บ้าน แยกเป็นชาย 3,576 คน หญิง 3,523 คน จำนวนครัวเรือน 2,283 ครัวเรือน และมีความหนาแน่นเฉลี่ย 160.63 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยแยกจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน ทั้ง 10 หมู่บ้านดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านทับช้างมีประชากร 561 คน จำนวนครัวเรือน 211 ครัวเรือน หมู่ที่ 2 บ้านเกาะงู-กะทิงจำนวนประชากร 715 คน มีจำนวนครัวเรือน 245 ครัวเรือน (จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนมากเป็นอันดับที่ 3 ของตำบลทับช้าง) หมู่ที่ 3 บ้านโคกจง-คลองปรามมีจำนวน

ประชากร 918 คน มีจำนวนครัวเรือน 257 ครัวเรือน หมู่ที่ 4 มีจำนวนประชากร 654 คน จำนวนครัวเรือน 217 ครัวเรือน หมู่ที่ 5 บ้านใหญ่ จำนวนประชากร 1,146 คน จำนวนครัวเรือน 398 ครัวเรือน (จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนมากเป็นอันดับที่ 1 ของตำบลทับช้าง) หมู่ที่ 6 บ้านคอก-วังไทร จำนวนประชากร 425 คน จำนวนครัวเรือน 115 ครัวเรือน หมู่ที่ 7 บ้านโคกเอาะ จำนวนประชากร 638 คน จำนวนครัวเรือน 209 ครัวเรือน หมู่ที่ 8 บ้านลุ่ม จำนวนประชากร 1,040 คน จำนวนครัวเรือน 295 ครัวเรือน (จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนมากเป็นอันดับที่ 2 ของตำบลทับช้าง) หมู่ที่ 9 บ้านช่อนทอง จำนวนประชากร 503 คน จำนวนครัวเรือน 153 ครัวเรือน หมู่ที่ 10 บ้านเกาะจง จำนวนประชากร 499 คน จำนวนครัวเรือน 147 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลทับช้าง, 2561)

สภาพภูมิประเทศ - แผนที่ชุมชนภาพรวมทุกหมู่บ้าน

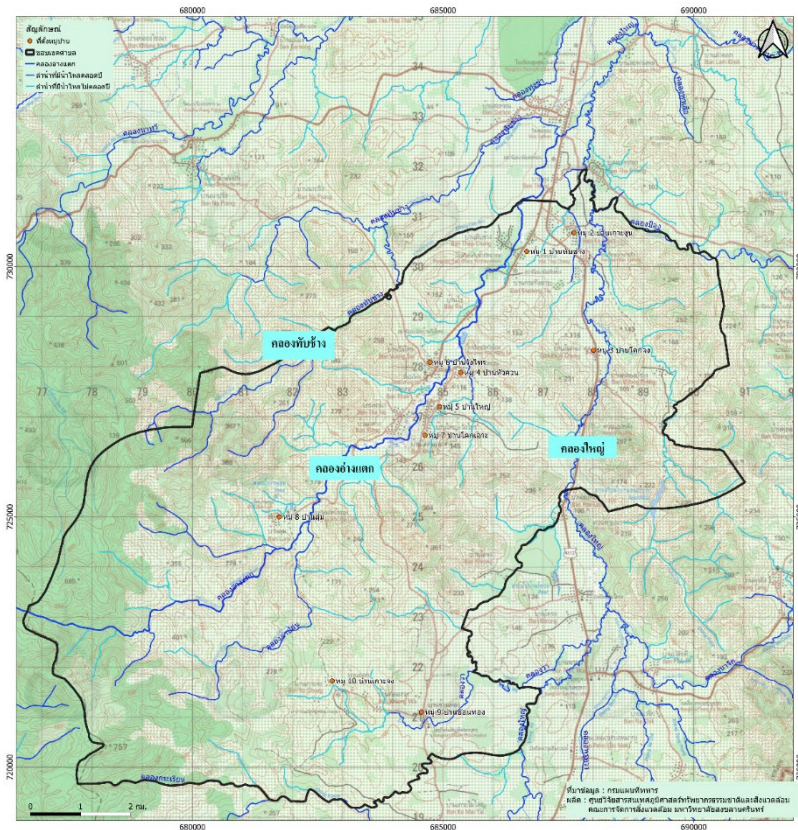
ลักษณะพื้นที่ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา เป็นพื้นที่ต้นน้ำมีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงและเนินเขาพื้นที่ที่มีความลาดชันจากทิศตะวันตกที่ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้างลงสู่ทิศตะวันตก สภาพลักษณะของป่าไม้ มีป่าเขาแดน ป่าเขาน้ำค้าง ป่าควนทางस्या ป่าควนเขาใหม่และป่าควนสีเหรียงซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลทับช้าง ตำบลทับช้างประกอบด้วย 10 หมู่บ้านโดยมีหมู่บ้านที่อยู่ติดโชนพื้นที่เขาสูงใกล้เขตอุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง ได้แก่ หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 8 หมู่ที่ 7 และมีพื้นที่ที่อยู่ต่ำราบสลับเขา ได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 หมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 (องค์การบริหารส่วนตำบลทับช้าง, 2561)

แผนที่ตำบลทับช้าง อำเภอนาหวี จังหวัด สงขลา

แผนที่เส้นทางน้ำชุมชน

เส้นทางน้ำตำบลทับช้าง มีแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยมีคลองธรรมชาติสายหลัก ได้แก่ คลองใหญ่ คลองอ่างแตก คลองทับช้าง และมีคลองคลองธรรมชาติ สายสั้น ๆ ได้แก่ คลองวา คลองพรวา คลองลำทรน คลองลำปล้น คลองกระเรียน คลองห่าน คลองนาจิก คลองทุ่งเปรียง อื่น ๆ มีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ ฝายน้ำล้น หมู่ที่ 1 คลองชลประทาน 2 อ่างเก็บน้ำคลองชลประทานหมู่ที่ 3 อ่างเก็บน้ำโครงการพัฒนาเกษตรผสมผสาน อ่างเก็บน้ำบ้านต้นปรางหมู่ที่ 4 โครงการฝายคลองอ่างแตก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมู่ที่ 7 อ่างเก็บน้ำโตนน้ำเวียน หมู่ที่ 5 สระน้ำฝายน้ำล้นโตนกวางวัง หมู่ที่ 6 ฝายมีชีวิต ฝายน้ำล้น น้ำตกโตนชาติ และอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กหมู่ที่ 10

แผนที่เส้นทางน้ำตำบลทับช้าง

ผังน้ำชุมชนตำบลทับช้าง

5. ข้อมูลต่อบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● การดำเนินการดำเนินการในพื้นที่ บริหารจัดการน้ำด้วยตัวเองแต่ละหมู่บ้านโดยบริหารจัดการน้ำ 2 ส่วน 1) ประปาบาดาลสร้างโดยอบต. บางส่วนส่งมอบให้ชุมชนบริหารจัดการ บางส่วนให้อบต.ดูแล 2) ประปาภูเขา ชุมชนมีการบริหารจัดการระดับหมู่บ้าน ทางอบต.จัดการในส่วนการสร้างประปาบาดาลและส่งมอบให้ชุมชนบริหารจัดการดูแล ถ้าบางหมู่บ้านไม่ได้ให้อบต.ดูแล
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการเก็บข้อมูลทรัพยากรน้ำในพื้นที่ ● ใช้ฐานข้อมูล อบต. ● รู้เฉพาะจุด / เฉพาะเรื่อง / เฉพาะบุคคล
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีความรู้และความเข้าใจเลย ● เจ้าหน้าที่และคนในชุมชนเข้าถึงข้อมูล
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการน้ำเฉพาะในหมู่บ้านของตัวเอง ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อบต. ไม่เคยนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อบต. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● ยังไม่เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการน้ำภาพรวมของตำบลอยู่แค่ระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านไหนจัดการกันเอง ● ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือลุกขึ้นมาจัดการน้ำชุมชนอย่างจริงจัง
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาหลักคือประเด็นน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการในช่วงฤดูแล้ง เกิดการแย่งน้ำของคนต้นน้ำกับปลายน้ำในช่วงฤดูแล้งโดยเฉพาะน้ำเพื่อทำการเกษตร ● ปัญหาด้านน้ำเชิงคุณภาพ น้ำมีสนิม น้ำตะกอนขุ่น ทราบดีเงินในคลองธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นในชุมชน

6. การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

6.1 กิจกรรมชี้แจงโครงการ

กระบวนการ

- ก. ชี้แจงโครงการวิจัยผ่านออนไลน์ด้วย Line meeting
- ข. แลกเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ผลกระทบเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่

6.2 กิจกรรมอบรมให้ความรู้ เครื่องมือ 1) ประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ 2) แผนที่ผังน้ำชุมชน 3) ปฏิทินความต้องการน้ำ/การใช้น้ำ

กระบวนการ

- ก. ประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ชุมชนทั้ง 10 หมู่บ้านตำบลทับช้างช่วยกันเล่าประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ออกในรูปแบบ Timeline เริ่มต้น ปี พ.ศ. 2010-ปัจจุบัน
- ข. แผนที่ผังน้ำชุมชน วาดแผนที่เส้นน้ำด้วยมือจากทีมผู้นำ และผู้เฒ่าผู้แก่ของชุมชน ลงกระดาษขาว ลงพื้นที่จับพิกัดแหล่งน้ำเพิ่มเติมช่วงลงพื้นที่เก็บข้อมูล Data studio ใน Application Epicollect5 ปรับแผนที่ดิจิทัล เพิ่มข้อมูลด้วยเครื่องมือ GIS
- ค. ปฏิทินความต้องการน้ำ/การใช้น้ำ ค้นหาข้อมูลการทำเกษตรในตำบลทับช้างจากข้อมูลพื้นฐานอบต. และข้อมูลจากเกษตรกรอำเภอ ชวนทีมชุมชนคำนวณการใช้น้ำของพืชที่สำคัญ เช่น ทุเรียนพันธุ์

6.3 กิจกรรมลงพื้นที่เก็บข้อมูล Data studio ใน Application Epicollect5

กระบวนการ

- ก. เชิญตัวแทนชุมชนที่เป็นบัณฑิตอาสาหมู่บ้านตำบลทับช้างจำนวน 3 คน เข้าร่วมอบรมการใช้ Application Epicollect5 พร้อม Upload ในโทรศัพท์มือถือ
- ข. ร่วมกับทีมกลาง ร่วมการติดตั้ง Application ในโทรศัพท์มือถือ
- ค. ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 10 หมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกอบต. ทีมบัณฑิตอาสาชุมชน ร่วมเก็บข้อมูลแหล่งน้ำของแต่ละหมู่ เริ่มต้นในพื้นที่ต้นน้ำไล่ลงชุมชนที่อยู่ปลายน้ำของตำบลทับช้าง โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ฝ่ายบันทึกข้อมูลจะเป็นงานทีมบัณฑิตอาสาของชุมชนหรือทีมผู้นำ ส่วนทีมผู้นำที่เหลือทำหน้าที่วัดระยะคลอง ความกว้าง ความลึกของพื้นที่ จับพิกัดเพิ่มเติม ถ่ายรูปแหล่งน้ำ วาดแผนที่ และให้ข้อมูลชื่อแหล่งน้ำ ประเภทแหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ ลักษณะปัญหาสภาพแหล่งน้ำ ความจุแหล่งน้ำ ในการกรอกเข้าระบบ Application Epicollect5
- ง. Upload ข้อมูลส่งให้ทีมกลาง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

6.4 กิจกรรมประชุมจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ

- 1) จัดประชุมผู้นำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทีมชุมชน อบต.ตำบลข้าง จำนวน 25 คน
- 2) ให้ความรู้เรื่ององค์กรผู้ใช้น้ำ โดยมีทีมกลางช่วยให้ความรู้ เรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ที่มา ความสำคัญ กระบวนการขั้นตอนการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ผ่านระบบ Zoom
- 3) แลกเปลี่ยนร่วมการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ เรื่องชื่อองค์กร ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 4) ทีมบัณฑิตอาสาชุมชนรวบรวมรายชื่อ เอกสารหลักฐานสมาชิกองค์กรผู้ใช้น้ำ เขียนที่มาและความสำคัญ กิจกรรมที่เคยดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการน้ำ ผังน้ำชุมชน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 5) ให้ทีมบัณฑิตอาสาชุมชนกรอกข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ เพื่อจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ
- 6) ตรวจสอบติดตามการพิจารณาการจดทะเบียนกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำจากสหชน.

6.5 กิจกรรมทำแผนโครงการบริหารจัดการน้ำ

- ก. จัดประชุม โดยทีมกลางผ่านระบบออนไลน์ ร่วมกับชุมชนในพื้นที่ในการจัดกิจกรรมทำแผนโครงการบริหารจัดการน้ำ เพื่อเตรียมข้อมูลแผนโครงการในการกรอกข้อมูลเพื่อเสนอโครงการผ่านระบบ TWP
- ข. ทำความเข้าใจกับข้อมูลเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ในระบบ Data studio พื้นที่ตำบลทับข้าง ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลแหล่งน้ำชุมชนที่จัดเก็บด้วย Application Epicollect5
- ค. ทำความรู้จัก กับระบบ TWP และ TWR
- ง. แลกเปลี่ยนการทำแผนเพื่อกรอกข้อมูลผ่านระบบ TWP ระหว่างทีมกลาง ทีมตำบล ชุมชน และอปท. ปัญหาอุปสรรค และความกังวล
- จ. ร่วมทำแผนโครงการโดยพิจารณาทำโครงการที่เกี่ยวข้อง 6 ยุทธศาสตร์ของการจัดการน้ำ

7. ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและข้อมูลสมมูลน้ำของพื้นที่ จนนำมาสู่การจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำตำบลทับข้าง ผ่านการพิจารณาการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ “แหล่งน้ำทัพพระยา” เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2565
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชน ที่แสดงถึงข้อมูลสมมูลน้ำ แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลทับข้างทั้ง 10 หมู่บ้าน ทั้งหมด 131 แหล่งน้ำ ที่ประกอบไปด้วย แหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภทคลองธรรมชาติที่สำคัญ 3 เส้น (คลองใหญ่ คลองอ่างแตก คลองทับข้าง) สระน้ำธรรมชาติ น้ำตก แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น บ่อน้ำตื้น ประปาบาดาลถึงแซมเปญ ประปาภูเขา สระน้ำชุด บ่อโยก ถึง

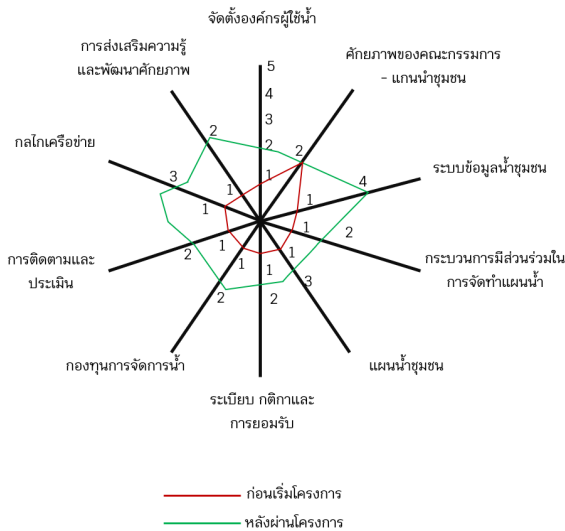
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

เก็บน้ำประปาภูเขา ต้นทุนน้ำ ปริมาณความต้องการน้ำ บทเรียนประสบการณ์ในการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP

- เกิดรูปธรรมในการปรับปรุงแก้ไข ดูแลรักษาแหล่งน้ำ โดยมีการขุดตอสระเก็บน้ำที่ตื้นเขิน และมีวัชพืชปกคลุมทำให้สามารถเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนของชุมชน
- เกิดแผนน้ำชุมชนที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่ที่เื้อต่อการบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565 – 2570

8. ผังการเปลี่ยนแปลงใยแมงมุม

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง) ตำบลทับช้าง จังหวัดสงขลา

ก่อนเริ่มโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับเริ่มต้น: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้น จากคะแนนรวมทั้งหมด 11 คะแนน และคะแนนรายแกน ตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี 0 แกน

หลังผ่านโครงการ
พื้นที่ชุมชนระดับกลาง: ประเมินอยู่ในระดับเริ่มต้นจากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 3 แกน

9. ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน (รูปธรรมที่ดำเนินงาน)

รูปธรรมการดำเนินการ กิจกรรม ขุดลอกโคลน และวัชพืชสระเก็บน้ำหลังบ่อม ชรบ.

พื้นที่ดำเนินการ สระเก็บน้ำหลังบ่อม ชรบ. หมู่ที่ 2 ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

สถานการณ์ปัญหา ด้วยทางทีมตำบลทับช้าง การทำงานอย่างมีส่วนร่วมระหว่าง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้านในนามกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำ “แหล่งน้ำที่พพระยา” และฝ่ายกองช่างช่วยออกแบบและประเมินงบประมาณได้คัดเลือกรูปธรรมเชิงปฏิบัติการของตำบลทับช้าง จึงเลือกแก้ปัญหาสระเก็บน้ำของพื้นที่ในพื้นที่โรงเรียนเกาะงูน หลังบ่อมชรบ.หมู่ที่ 2 จำนวน 2 สระ ด้วยลักษณะปัญหาสระเก็บน้ำดังกล่าวมีปัญหาตื้นเขิน และวัชพืชปกคลุมทำให้ไม่สามารถใช้น้ำได้

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (เบื้องต้น) สระน้ำถูกขุดลอกแก้ปัญหาเรียบร้อยแล้วสามารถใช้ประโยชน์การทำเกษตรในโรงเรียนเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ประโยชน์สำหรับการเกษตรกับเด็กนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 50 คนและมีแผนพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนโคกหนองนาโมเดลในอนาคต เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรสำหรับ

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

กลุ่มชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) จำนวน 20 ครีวเรือนอีกทั้งเป็นแหล่งน้ำเกษตร ใช้ในการเลี้ยงสัตว์ของชาวบ้านบริเวณใกล้เคียง

2. ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

1. ชื่อองค์กรผู้ใช้น้ำ : “กลุ่มบริหารการใช้น้ำเชิงแส” ทะเบียนเลขที่ 2090256400016
2. ประธานองค์กรผู้ใช้น้ำ : นายโกวิทย์ ทะลิตทอง
3. จำนวนสมาชิก : จำนวน 50 คน
4. ข้อมูลทั่วไป : ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา หมู่บ้านที่ 20 กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

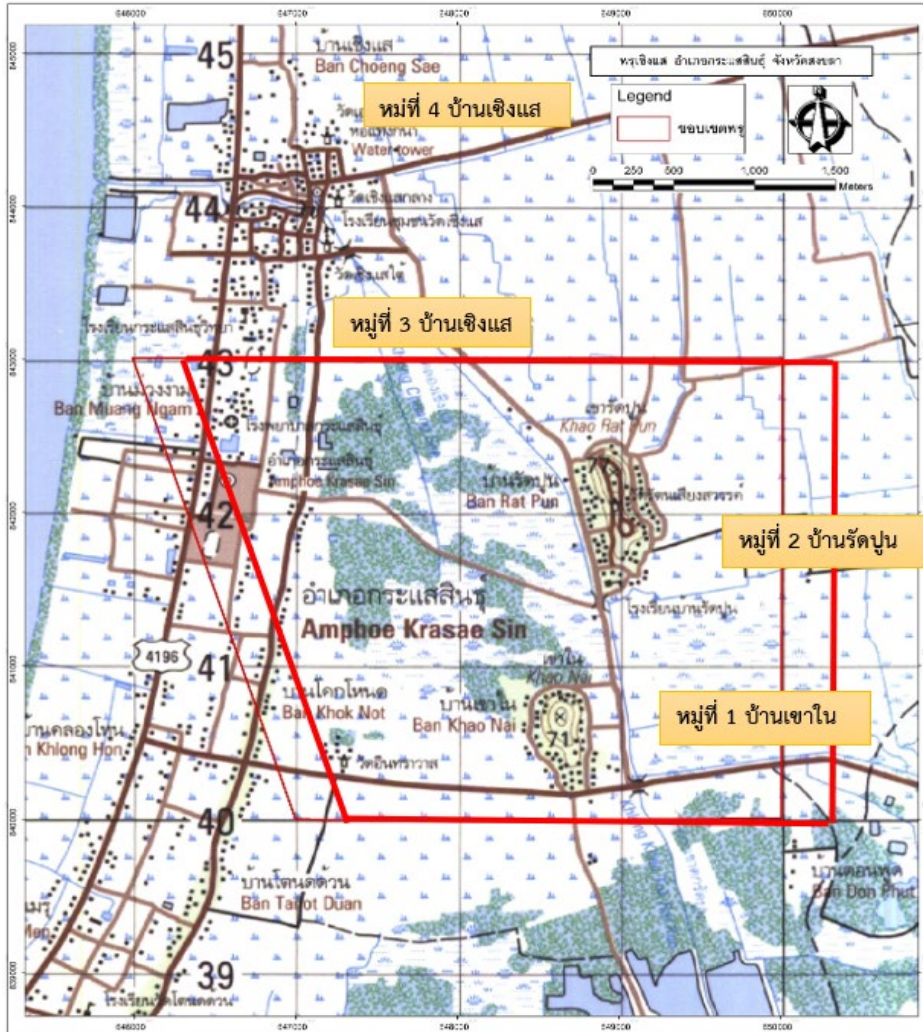
ที่ตั้ง อาณาเขต การแบ่งเขตการปกครอง

พื้นที่ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา ตั้งอยู่บนพื้นที่คาบสมุทรสะทิงพระ ด้านตะวันตกของทะเลสาบสงขลาตอนบน อยู่ห่างจากตัวอำเภอกะแสสินธุ์ประมาณ 1.8 กิโลเมตร มีเขตการปกครองอาณาเขต ทิศเหนือพื้นที่ติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลโรง อำเภอกะแสสินธุ์ ทิศใต้พื้นที่ติดต่อเทศบาลตำบลกะแสสินธุ์ อำเภอกะแสสินธุ์ ทิศตะวันออกพื้นที่ติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลวัดสน อำเภอรโนด และองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ และทิศตะวันตกพื้นที่ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่ 1) หมู่ที่ 1 บ้านเขาใน 2) หมู่ที่ 2 บ้านรัตปุน 3) หมู่ที่ 3 บ้านเชิงแสเหนือ 4) และหมู่ที่ 4 บ้านเชิงแสใต้ (เทศบาลตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์, 2561)

ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา มีจำนวนประชากรทั้งหมด 2,848 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,062 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 101.75 คนต่อตารางกิโลเมตร โดยแบ่งจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนรายหมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านเขาใน มีจำนวนประชากร 404 คน คิดเป็นร้อยละ 14.19 จำนวนครัวเรือน 138 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.99 หมู่ที่ 2 บ้านรัตปุนมีประชากรจำนวน 695 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 จำนวนครัวเรือนจำนวน 226 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 21.28 หมู่ที่ 3 บ้านเชิงแสเหนือ มีจำนวนประชากรจำนวน 927 คน คิดเป็นร้อยละ 32.55 จำนวนครัวเรือนจำนวน 386 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.35 และหมู่ที่ 4 บ้านเชิงแสใต้ มีจำนวนประชากรจำนวน 822 คน คิดเป็นร้อยละ 28.86 จำนวนครัวเรือนจำนวน 312 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.38 (เทศบาลตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์, 2561)

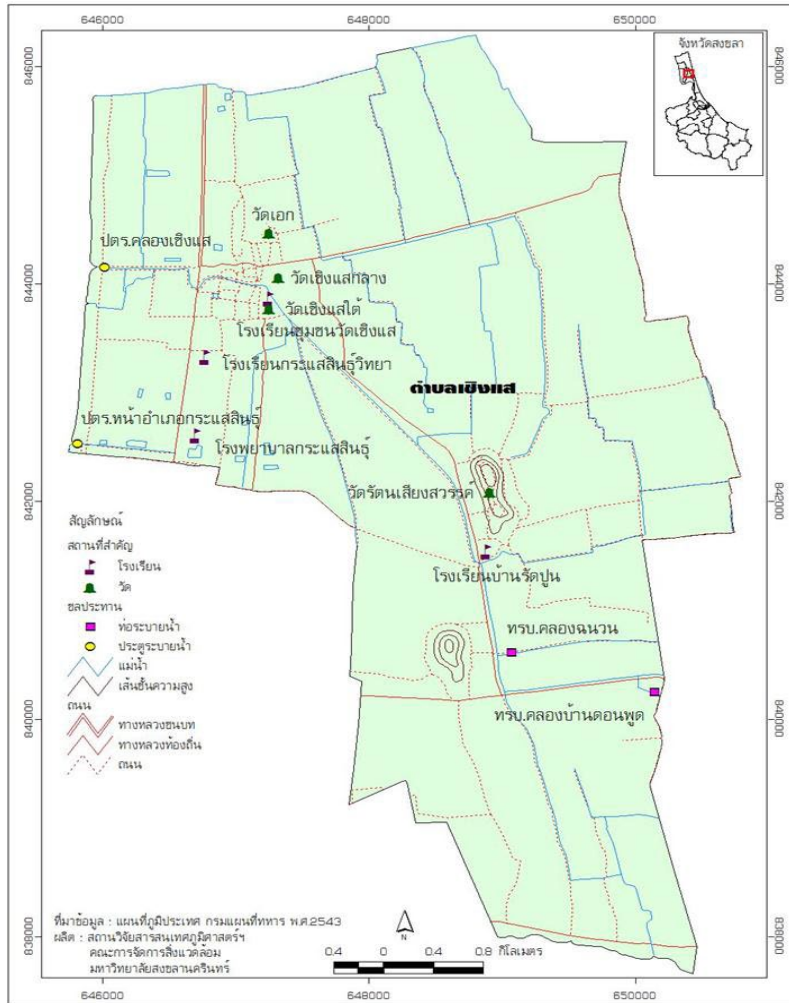
สภาพภูมิประเทศ - แผนที่ชุมชนภาพรวมทุกหมู่บ้าน

ตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์มีพื้นที่ประมาณประมาณ 68 ตารางกิโลเมตร หรือ 42,500 ไร่ (พื้นน้ำ 40 ตรม.) ลักษณะภูมิประเทศตำบลเชิงแส อำเภอกะแสสินธุ์ มีลักษณะพื้นที่ภูเขาได้แก่หมู่ที่ 1 เขารัตปุน และมีลักษณะพื้นที่ราบลุ่มติดทะเลสาบสงขลา ได้แก่ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 อีกทั้งยังมีป่าเสม็ด พรุฉิมพลี เป็นป่าชุ่มน้ำประมาณ 2,500 ไร่ อยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 มีสัตว์ประเภทนกน้ำ เหมาะสมในการเลี้ยงผึ้ง

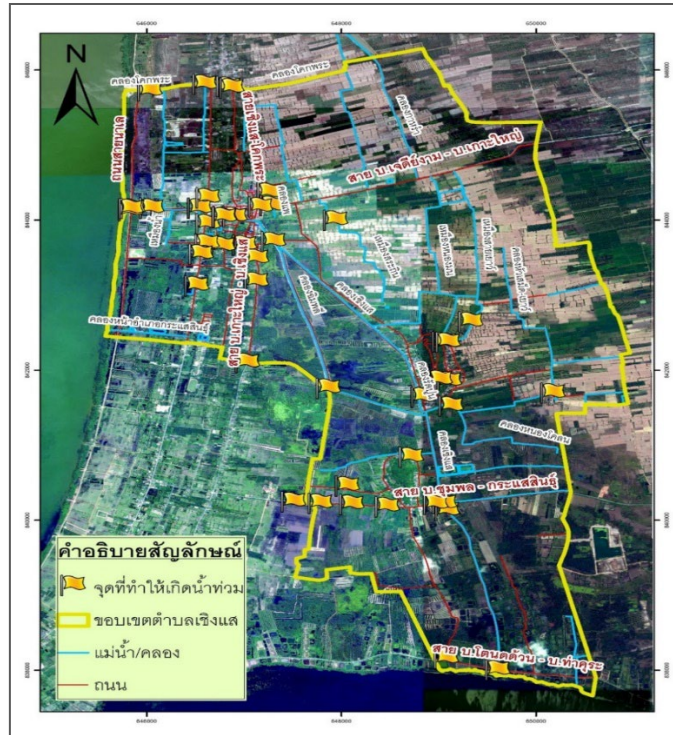
พื้นที่ชุมชนและขอบเขตพรูเชิงแส
(ที่มา : พีรพัฒน์ โกลศศักดิ์สกุลและคณะ, 2561)

แผนที่เส้นทางน้ำชุมชน ตำบลเชิงแส เนื่องจากเป็นพื้นที่ภูเขา ที่ราบลุ่มติดทะเลสาบสงขลา มีคลองสายหลัก คือ 1) คลองเชิงแสที่มีความยาว 7.5 กิโลเมตร โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่คลองเชิงแส คลองรัตปุณ และคลองเขาโน 2) คลองโคกพระ (พีรพัฒน์ โกลศศักดิ์สกุลและคณะ, 2561)

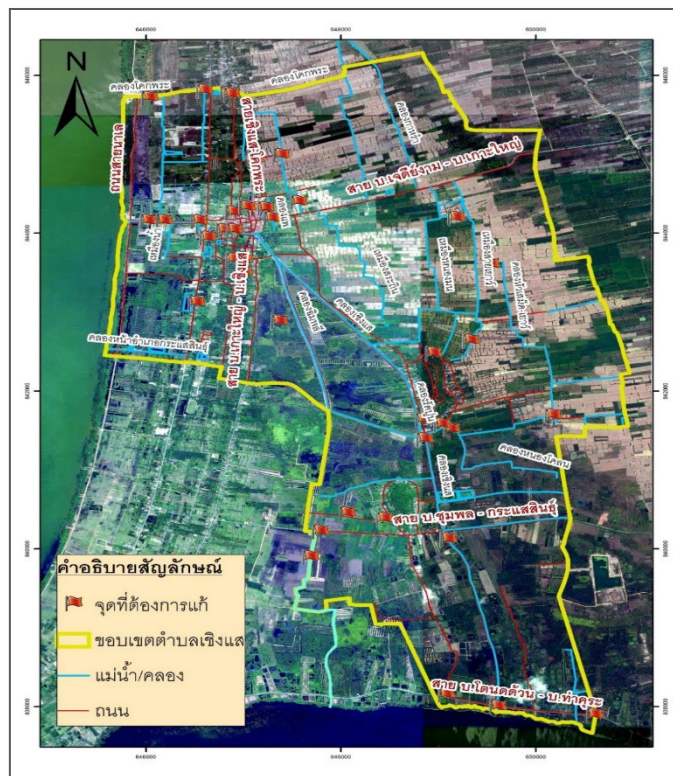

แผนที่ที่ตั้งของตำบลเชิงแส ถนน และทางน้ำ
 (ที่มา : พีรพัฒน์ โภศลศักดิ์สกุลและคณะ, 2561)

เนื่องจากตำบลเชิงแสเกิดปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากหลายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517, 2539, 2543, 2548, 2549, 2553, 2556, 2557, 2559, 2560 ทำให้น้ำท่วมขังเป็นเวลานาน ส่งผลกระทบต่อที่อาศัย การสัญจรไปมา พื้นที่ทางการเกษตร ได้แก่แนวข้าว การเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ เช่น วัว ปลา หมู เป็นต้นจุดเสี่ยงในพื้นที่ตำบลเชิงแสทั้ง 4 หมู่บ้านที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดน้ำท่วมทั้งหมด 47 จุด (ไชยวัฒน์ รังคสยามานนท์ และคณะ, 2563)

ภาพจุดที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ตำบลเชิงแส (ที่มา : ไชยวัฒน์ รังศยามานนท์ และคณะ,2563)
จุดเสี่ยงในพื้นที่ตำบลเชิงแสทั้ง 4 หมู่บ้านที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน ทั้งหมด 39 จุด (ไชยวัฒน์ รังศยามานนท์ และคณะ,2563)

ภาพจุดที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วนในพื้นที่ตำบลเชิงแส (ที่มา : ไชยวัฒน์ รังศยามานนท์ และคณะ,2563)

5. ข้อมูลต่อบลก่อนเริ่มโครงการ

ประเด็น	การดำเนินงานในอดีต
การรวมกลุ่มบริหารจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● การบริหารจัดการน้ำอุปโภค อปท.บริหารจัดการในส่วนน้ำประปาบาดาล ● น้ำเพื่อการเกษตรมีการจัดการ 2 ส่วน คือชุมชนเกษตรกร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่นชลประทาน
ข้อมูลน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● มีการเก็บข้อมูลทรัพยากรน้ำในพื้นที่ที่เป็นข้อมูลจุดเสี่ยงที่ทำให้เกิดน้ำท่วมแต่ยังขาดข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน ● ใช้ฐานข้อมูล อปท.
ความรู้เรื่อง พรบ.น้ำ / องค์กรผู้ใช้น้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● มีความรู้และความเข้าใจบ้างในเรื่องการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ แต่แค่เฉพาะผู้นำ ● การเข้าถึงข้อมูลเฉพาะทีมผู้นำ
การจัดทำแผนน้ำชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการน้ำส่วนใหญ่ที่เป็นน้ำอุปโภค จัดการโดยอปท. ● ส่วนการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรมีความพยายามรวมกลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำระดับพื้นที่ จัดการน้ำในส่วนเกษตรกร แต่ยังไม่ครอบคลุมกลุ่มใช้น้ำอื่นๆที่มีอยู่ในชุมชน ● ไม่มีแผนน้ำครบทุกยุทธศาสตร์ ● เจ้าหน้าที่ อปท. เคยจะนำแผนน้ำเข้าสู่ระบบ TWP แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ
ระบบ TWP	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ อปท. ยังไม่มีความเข้าใจ ● ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการนำข้อมูลเข้าระบบ ● เห็นความสำคัญ ว่าทำไมต้องกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWP แต่ยังคงกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชน ● ยังไม่มีแผนพัฒนาตำบลในด้านน้ำที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะนำเข้าสู่ระบบ
ความสนใจของชุมชนต่อการจัดการน้ำ	<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนมีความสนใจในการจัดการที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากชุมชนประสบปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งในพื้นที่ อีกทั้งมีมหาวิทยาลัยเข้าไปหนุนเสริมการจัดทำข้อมูลร่วมกับชุมชน
ปัญหาหลักที่กำลังเผชิญ	<ul style="list-style-type: none"> ● น้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่การเกษตรช่วงฤดูฝน ช่วงพฤศจิกายน -มกราคม ● ปัญหาน้ำไม่เพียงพอในช่วงทำนาปรัง ● น้ำเค็มรุกน้ำจืด

6. การดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

1) กิจกรรมชี้แจงโครงการ

กระบวนการ

- ก. ชี้แจงโครงการวิจัยผ่านออนไลน์ด้วย Line meeting
  - ข. แลกเปลี่ยนสถานการณ์ปัญหา สาเหตุ ผลกระทบเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่
- ### 2) กิจกรรมอบรมให้ความรู้ เครื่องมือ
- 1) ประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ
  - 2) แผนที่ผิวน้ำชุมชน
  - 3) ปฏิทินความต้องการน้ำ/การใช้น้ำ

กระบวนการ

- ก. ประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ชุมชนทั้ง 4 หมู่บ้านตำบลทับช้างช่วยกันเล่า ประวัติศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ ออกในรูปแบบ Time line เริ่มต้น ปี พ.ศ. 2014-ปัจจุบัน
- ข. แผนที่ผิวน้ำชุมชน
  - ปรับแผนที่เพิ่มเติมจากผิวน้ำที่มีอยู่เดิมจากงานวิจัย ลงพื้นที่จับพิกัดแหล่งน้ำเพิ่มเติม ช่วงลงพื้นที่เก็บข้อมูล Data studio ใน Application Epicollect5 ปรับแผนที่ดิจิทัล เพิ่มข้อมูลด้วยเครื่องมือ GIS
  - เพิ่มการบินโดรนถ่ายภาพทางอากาศด้วยอากาศยานไร้คนขับ (Drone) แบบออร์โธ เริ่มแรกทาง GIS กำหนดพื้นที่บินแค่ 2 โซนที่มีบ้านเรือนหนาแน่น เรืองกำหนดพื้นที่เพื่อครอบคลุมกับความต้องการของข้อมูล สุดท้ายสรุปได้จำนวนพื้นที่ที่ต้องบินได้ 4 โซน จำนวนพื้นที่ทั้งหมดที่ทำการบินโดรนประมาณ 400 ไร่ โดยแบ่ง โซนละ 100 ไร่ ระดับการบินจากพื้นขึ้นไป 80 เมตร
- ค. ปฏิทินความต้องการน้ำ/การใช้น้ำ ค้นหาข้อมูลการทำเกษตรในตำบลเชิงแสงจากข้อมูล พื้นฐานเทศบาล. และข้อมูลจากเกษตรอำเภอ ชวนทีมชุมชนคำนวณการใช้น้ำของพืชที่สำคัญ เช่น นาปี นาปรัง

3) กิจกรรมลงพื้นที่เก็บข้อมูล Data studio ใน Application Epicollect5

กระบวนการ

- ก. เชิญตัวแทนชุมชนที่เป็นบัณฑิตอาสาหมู่บ้านตำบลเชิงแสงจำนวน 2 คน เข้าร่วมอบรมการใช้ Application Epicollect5 พร้อม Upload ในโทรศัพท์มือถือร่วมกับทีมกลาง ร่วมการติดตั้ง Application ในโทรศัพท์มือถือ
- ข. ลงพื้นที่ชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลจำนวน 4 หมู่บ้าน โดยมีผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร่วมการเก็บข้อมูลแหล่งน้ำของชุมชนแต่ละหมู่ โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ ฝ่ายบันทึกข้อมูลจะเป็นทีมผู้นำของชุมชน ส่วนทีมผู้นำที่เหลือทำหน้าที่วัดระยะคลอง ความกว้าง ความลึกของพื้นที่ จับพิกัดเพิ่มเติม ถ่ายรูปแหล่งน้ำ วาดแผนที่และให้ข้อมูลชื่อแหล่ง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

น้ำ ประเภทแหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ ลักษณะปัญหาสภาพแหล่งน้ำ ความจุแหล่งน้ำ ในการกรอกเข้าระบบ Application Epicollect5

ค. Upload ข้อมูลส่งให้ทีมกลาง

4) กิจกรรมประชุมจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ

เนื่องจาก องค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ตำบลเชิงแสมีการจัดตั้งช่วงต้นก่อนที่จะดำเนินโครงการในงานวิจัยนี้ หนุนเสริมให้ทีมสมาชิกได้ทำกิจกรรมการจัดการน้ำร่วมกัน

5) กิจกรรมทำแผนโครงการบริหารจัดการน้ำ จัดกิจกรรมทำแผน จำนวน 3 ครั้ง

ครั้งที่ 1

- ก. ทีมพี่เลี้ยงจังหวัดสงขลา นำกระบวนการเรียนรู้การกรอกข้อมูลในระบบ TWP พร้อมคู่มืออย่างแบบฟอร์ม TWP 004 เบื้องต้น
- ข. ให้ทีมชุมชนและทีมเทศบาลเลือกจุดที่จะแก้ปัญหา พร้อมแลกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาแต่ละจุด
- ค. ใช้เครื่องมือ Google Earth คำนวณพื้นที่ที่แก้ปัญหา และพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์โดยมีชาวบ้านทีมผู้นำ และทีมเทศบาลให้ข้อมูลขอบเขตที่ได้รับประโยชน์
- ง. เขียนแผนในแบบฟอร์ม TWP 004 เบื้องต้น โดยทำร่วมระหว่างทีมผู้นำ ทีมเทศบาล ตำบลเชิงแส

ครั้งที่ 2

- ก. จัดประชุม โดยทีมกลางผ่านออนไลน์ ร่วมกับชุมชนในพื้นที่ในการจัดกิจกรรมทำแผนโครงการบริหารจัดการน้ำ เพื่อเตรียมข้อมูลแผนโครงการในการกรอกข้อมูลเพื่อเสนอโครงการผ่านระบบ TWP
- ข. ทำความเข้าใจกับข้อมูลเรื่องการบริหารจัดการน้ำ ในระบบ Data studio พื้นที่ตำบลทับช้าง ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลแหล่งน้ำชุมชนที่จัดเก็บด้วย Application Epicollect5
- ค. ทำความรู้จัก กับระบบ TWP และ TWR
- ง. แลกเปลี่ยนการทำแผนเพื่อกรอกข้อมูลผ่านระบบ TWP ระหว่างทีมกลาง ทีมตำบล ชุมชน และอปท. ปัญหาอุปสรรค และความกังวล
- จ. ร่วมทำแผนโครงการโดยพิจารณาทำโครงการที่เกี่ยวข้อง 6 ยุทธศาสตร์ของการจัดการน้ำ
1) ด้านการจัดการน้ำเพื่ออุปโภค และบริโภค 2) การสร้างความมั่นคงทางน้ำ 3) การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย 4) การจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ 5) การอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมและป้องกันการพังทลายของดิน 6) การบริหารจัดการ

ครั้งที่ 3

ลงพื้นที่ศึกษาพื้นที่จริงร่วมกันระหว่างกองช่างเทศบาล ปลัดเทศบาล รองนายก ทีมกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพื่อศึกษาพื้นที่ที่จะแก้ปัญหา พร้อมพูดคุยแลกเปลี่ยนความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาจุดเสี่ยงและให้ทางทีมกองช่างประเมิน ช่วยกันเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหา

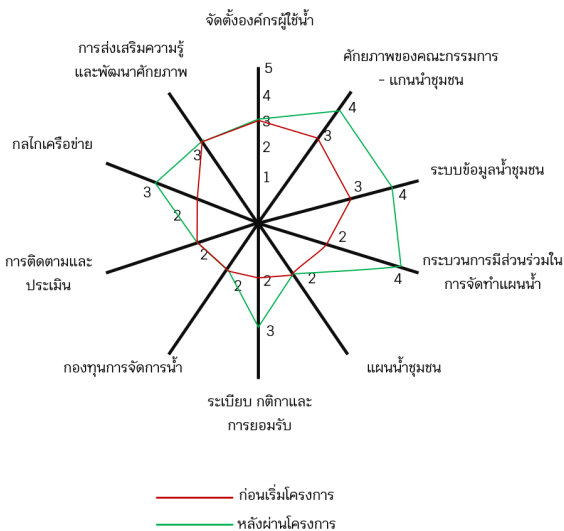
7. ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรม

- เกิดการรวมกลุ่มในการจัดการน้ำของพื้นที่ โดยเป็นความร่วมมือของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและข้อมูลสมมูลน้ำของพื้นที่
- มีการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ “กลุ่มบริหารการใช้น้ำเชิงแส” เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2564 (ก่อนดำเนินโครงการ) และโครงการได้หนุนเสริมให้องค์กรผู้ใช้น้ำ ทำกิจกรรมการจัดการน้ำร่วมกัน การเขียนแผนโครงการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ทั้งข้อมูลแหล่งน้ำ และข้อมูลการแก้ปัญหาเชิงรูปธรรมที่จะนำไปสู่การ ทำแผนโครงการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ทีมผู้นำ ทีมชาวนา และเทศบาลตำบลเชิงแส
- เกิดระบบข้อมูลน้ำชุมชน ที่แสดงถึงข้อมูลสมมูลน้ำ แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลเชิงแสทั้ง 4 หมู่บ้าน ทั้งหมด 44 แหล่งน้ำ ที่ประกอบไปด้วย แหล่งน้ำธรรมชาติ ประเภทคลองธรรมชาติที่สำคัญ คือ คลองเชิงแส ต้นทุนน้ำ ปริมาณความต้องการน้ำ บทเรียนประสบการณ์ในการบริหารจัดการน้ำที่ผ่านมามาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และแผนน้ำชุมชนที่สนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อบต. ที่เอื้อต่อการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ TWP
- เกิดรูปธรรมในการปรับปรุงแก้ไข ดูแลรักษาแหล่งน้ำ โดยมีการขุดอดสระเก็บน้ำที่ตื้นเขิน และมีวัชพืชปกคลุมทำให้สามารถเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนของชุมชน
- เกิดแผนน้ำชุมชน และแผนงานโครงการที่มาจากความร่วมมือของคนในพื้นที่เพื่อการบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นปี 2565 – 2570 และส่งแผนโครงการเข้าในระบบ TWP

8. ฝั่งการเปลี่ยนแปลงโยแมงมุ่ม

การประเมินคุณลักษณะในการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ (ก่อน-หลัง)
ตำบลเชียงแะ จังหวัดสงขลา

ก่อนเริ่มโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 24 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 4 แกน

หลังผ่านโครงการ

พื้นที่ชุมชนระดับกลาง : ประเมินอยู่ในระดับกลาง จากคะแนนรวมทั้งหมด 30 คะแนน และจำนวนแกนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปมี จำนวน 7 แกน

9. ข้อมูลพื้นที่เรียนรู้การจัดการน้ำชุมชน (รูปธรรมที่ดำเนินงาน)

รูปธรรมการดำเนินงาน : ชุดลอกดินโคลนและวัชพืช เหมืองส่งน้ำสายคลองพระ ตำบลเชียงแะ อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

พื้นที่ดำเนินการ : เหมืองส่งน้ำสายคลองพระ ตำบลเชียงแะ อำเภอกะแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

ลักษณะของปัญหา/ที่มาและความสำคัญ : ในวันที่ 10 พฤษภาคม 2565 เป็นหนึ่งในกิจกรรมทดลองเชิงปฏิบัติการแก้ปัญหการบริหารจัดการน้ำชุมชนในพื้นที่ตำบลเชียงแะสำหรับการทำนาปรังในพื้นที่ จำนวน 1 จุด เนื่องจากปัญหาเหมืองส่งน้ำสายคลองพระมีวัชพืชปกคลุมเป็นจำนวนมาก และบางจุดมีความตื้นเขิน ทำให้ไม่สามารถสูบน้ำเข้านาในช่วงทำนาปรังได้ กระบวนการทำงานครั้งนี้ได้รับความร่วมมืออย่างมีส่วนร่วมจากกำนันผู้ใหญ่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้าน เทศบาลตำบลเชียงแะ (ทีมเทศบาล ปลัดเทศบาล ฝ่ายกองช่าง) และผู้ได้รับประโยชน์กลุ่มชาวนา กลุ่มผู้ใช้น้ำทำนาในพื้นที่ โดยร่วมกันประชุมพูดคุย แลกเปลี่ยนเสนอวิธีการแก้ปัญหา ลงพื้นที่ศึกษา สำรวจจุดแก้ปัญหาลงในแผนที่ พร้อมทำแผนแก้ปัญา จัดตั้งงบประมาณ และลงพื้นที่แก้ปัญหาร่วมกัน

ผลลัพธ์เบื้องต้น : การชุดลอกเหมืองสายคลองพระระยะ 200 เมตร ครั้งนี้ จะมีพื้นที่ของชาวนาที่ทำนาปรังที่ได้รับประโยชน์จากการแก้ปัญหาคครั้งนี้ ในการใช้น้ำจากเหมืองส่งน้ำสายคลองพระจำนวน 490 ไร่ จากพื้นที่ทำนาปี จำนวน 600 ไร่ใช้ประโยชน์กับชาวนาหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 ตำบลเชียงแะ

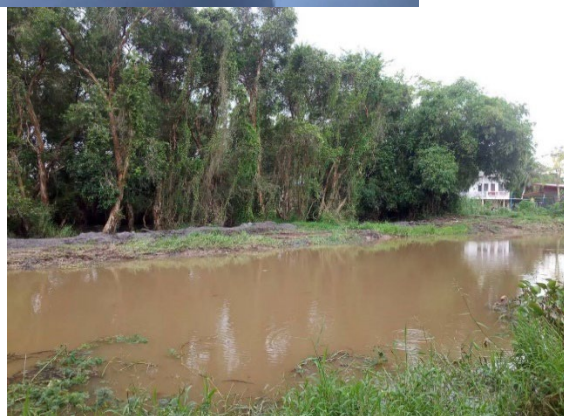
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

รูปภาพกิจกรรมขุดลอกดินโคลนและวัชพืช เหมืองส่งน้ำสายคลองพระ ตำบลเชิงแส อำเภอกะสกันธุ์

แบบสรุปราคากลางงานก่อสร้างชลประทาน
โครงการ ขุดลอกดินโคลนและวัชพืชเหมืองส่งน้ำสายคลองพระ (โดย วช.จัดจ้าง) หมู่ที่ ๓ ตำบลเชิงแส
(รายละเอียดตามที่เป็นกรมชลประทานกำหนด)
(ราคาประเมินโดย วช. อำเภอ เมือง เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสงขลา)

ข้อที่ ๒ ชนิด ที่	ข้อที่ ๒ รายการ	ข้อที่ ๓ ปริมาณ	ข้อที่ ๔ หน่วย	ข้อที่ ๕ ค่าจ้างเหมา (ต่อหน่วยปริมาณ)	ข้อที่ ๖ ค่าจ้างเหมา (บาท)	ข้อที่ ๗ ราคาต่อหน่วย (บาท)	ข้อที่ ๘ ราคาต่อหน่วย (บาท)	ข้อที่ ๙ รวม	หมายเหตุ
๑	ขุดลอกดินโคลนและวัชพืชเหมือง ส่งน้ำสายคลองพระ (โดย วช.จัดจ้าง)	๑๕๕.๖๐	ตร.ม.	๓๓๖.๐๐	๕๒,๕๓๘.๖๐	๓,๓๘๖	๑๖,๕๖๖	๕๕,๙๐๔.๖๖	สถานที่ใน ๖ ไร่ ภาคใต้พื้นที่ ๗ ไร่
รวมค่าจ้างเหมาทั้งหมด									๕๕,๙๐๔.๖๖
รวมค่าจ้างเหมาอื่น ๆ									๕๕,๙๐๔.๖๖

ผู้เสนอราคา (นางนงนุช มีดี)
นางสาวโสภา ช่างเขียน

4.2.4.3 รูปแบบการจัดการน้ำชุมชนบนฐานนิเวศ 5 ภูมิภาค

ตารางที่ 4-16 รูปแบบการจัดการน้ำชุมชนบนฐานนิเวศ 5 ภูมิภาค

สภาพพื้นที่	ลักษณะการดำเนินงาน	รูปแบบการดำเนินงาน
การบริหารจัดการน้ำชุมชนพื้นที่น้ำแล้ง	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มพื้นที่ในการกักเก็บน้ำในช่วงน้ำหลาก / ช่วงฤดูฝน เพื่อสำรองน้ำให้เพียงพอสำหรับช่วงหน้าแล้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เพื่อบริหารจัดการน้ำในเชิงระบบให้เพียงพอต่อความต้องการของพื้นที่ 	<ol style="list-style-type: none"> ขุดลอก หนอง บึง สระ หรือแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่มีในพื้นที่เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำทั้งในระดับครัวเรือน - ชุมชน จัดทำบ่อน้ำ / สระน้ำ ขนาดเล็ก การจัดทำโคกหนองนา การปรับรูปแบบการผลิตเพื่อการจัดการแหล่งน้ำและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน เช่น การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ / เกษตรผสมผสาน การจัดทำแก้มลิงและพัฒนาพื้นที่ลุ่มที่อยู่ในชุมชนเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ในช่วงน้ำหลากและเพิ่มพื้นที่ต้นทุนในการสำรองน้ำ การทดน้ำเพื่อยกระดับน้ำที่มีมาในแหล่งน้ำ ให้มีระดับสูงพอที่จะส่งเข้าคลองส่งน้ำได้ การสูบน้ำผ่านนวัตกรรมแอร์แวง เพื่อนำแรงดันอากาศมาช่วยลดพลังงานของเครื่องสูบน้ำและเสริมแรงการส่งน้ำ การปรับรูปแบบการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย การทำธนาคารน้ำใต้ดิน การทำประปาหมู่บ้าน
การบริหารจัดการน้ำชุมชนพื้นที่น้ำหลาก	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อรองรับการไหลของน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก 	<ol style="list-style-type: none"> การลงแขก ลงคลอง เพื่อกำจัดวัชพืชที่ การปรับปรุงสภาพลำน้ำเพื่อให้สามารถรองรับการไหลผ่านของน้ำได้อย่างสะดวกในช่วงฤดูกาลน้ำหลาก การจัดการระบบการส่งน้ำของพื้นที่ในพื้นที่ ๆ เชื่อมกับโครงการชลประทาน เช่น ประตูระบายน้ำ เส้นทางส่งน้ำจากเขื่อนกักเก็บน้ำ การวางท่อรอด ท่อเหลี่ยม การพัฒนาระบบการกระจายน้ำ / ระบบการส่งน้ำ การจัดระบบการระบายน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก เพื่อไม่ให้เกิดการท่วมขังเป็นระยะเวลานานที่ส่งผลต่อการเกิดน้ำเสีย / คุณภาพน้ำ

		<ol style="list-style-type: none"> 5. การสร้างคันกันน้ำไม่ให้เกิดการไหลบ่าไปท่วมพื้นที่ที่ต้องการป้องกัน 6. การสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำในฤดูน้ำหลากไม่ให้เกิดไหลหลากลงมาในทันที 7. การทำธนาคารน้ำใต้ดิน
การบริหารจัดการน้ำชุมชนในพื้นที่เขตเมือง / เทศบาล	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาระบบการจัดการน้ำเสียในครัวเรือน / เขตเทศบาล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดวางท่อระบายน้ำเพื่อระบายน้ำเสีย 2. การจัดทำบ่อบำบัดน้ำเสียในชุมชน 3. การจัดทำฝังเมืองเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก - ปัญหาน้ำรอการระบาย
การบริหารจัดการน้ำชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลนและนิเวศชายฝั่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่ออนุรักษ์สภาพป่าชายเลนและตลิ่ง รวมทั้งระบบนิเวศชายฝั่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปลูกป่าชายเลนเพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งและเพิ่มความหลากหลายของระบบนิเวศ 2. การลอยไม้ไผ่เพื่อป้องกันวัชพืชเข้าลำคลอง 3. การทำเขื่อนปูนซีเมนต์เพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน 4. การเติมทรายชายหาดเพื่อป้องกันชายฝั่งทะเล 5. การปักไม้ไผ่กันคลื่น เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งของคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่ง 6. การทำเขื่อนหินเพื่อชะลอความเร็วของคลื่น 7. การบำบัดน้ำเสียในครัวเรือน ร้านอาหาร และแหล่งท่องเที่ยวและบริการ
การบริหารจัดการน้ำชุมชนในพื้นที่ป่าต้นน้ำ - พื้นที่เชิงเขา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฟื้นฟูและรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ต้นน้ำและการชะลอการไหลของน้ำที่จะไหลบ่าลงสู่แม่น้ำลำคลอง 2. การป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การทำระบบเหมืองฝายของชุมชน โดยเหมืองจะเป็นการทำคลองส่งน้ำ และฝายเป็นการทดระดับน้ำให้สูงขึ้นกว่าปกติ จนสามารถไหลเข้าลำเหมืองที่ขุดไว้ได้ ลำเหมืองจะขุดไปตามแนวความสูงของภูมิประเทศ อาศัยแรงดูดของโลก บังคับให้น้ำไหลเข้าสู่พื้นที่ที่มีประตูเปิดรับน้ำจากลำเหมืองหลักและลำเหมืองย่อย (ไส้ไก่) เพื่อแบ่งสรรน้ำให้เข้าสู่แต่ละแปลงนา/พื้นที่เกษตรให้เพียงพอ 2. การสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้น และเพื่อปิดกั้นร่องน้ำหรือทางน้ำไหล ลำธารขนาดเล็กเป็นช่วง ๆ เพื่อใช้สำหรับการกักเก็บน้ำและกักเก็บดินตะกอนไว้บางส่วน เพื่อเพิ่ม

		<p>ระยะเวลาให้น้ำสามารถซึมไปสู่การสร้างความชุ่มชื้นแผ่ขยายไปได้ทั้งสองด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> ฝ่ายขนาดเล็กจากหิน ฝ่ายมีชีวิต ฝ่ายปูน ฝ่ายดินซีเมนต์ <ol style="list-style-type: none"> 3. การทำประปาภูเขา 4. การทำประปาหมู่บ้าน โดยดึงน้ำจากประปาภูเขาขึ้นไปกักเก็บไว้บนพื้นที่สูง (ถังพัก) และส่งต่อมาสู่ชุมชน โดยมีกติกาในการบริหารจัดการ 5. การปลูกต้นไม้โตเร็วเพื่อคลุมร่องน้ำ เพื่อรักษาความชื้นของดินและป่า
<p>ระบบการบริหารจัดการของชุมชน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อพัฒนาบุคคล / กลุ่มองค์กร ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการน้ำที่ครอบคลุมทุกมิติ <ul style="list-style-type: none"> คน/กลุ่ม งาน/แผนงาน ทรัพยากร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการด้วยระบบแก้มืองแก่ฝาย 2. การรวมกลุ่มในการบริหารจัดการน้ำชุมชน <ul style="list-style-type: none"> การรวมกลุ่มแบบเป็นทางการ เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน / กลุ่มบริหารจัดการน้ำ JMC เป็นต้น มีระเบียบและโครงสร้างหน้าที่ รวมทั้งมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการชัดเจน (การปฏิบัติการขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ปัจจัยและเงื่อนไข รวมทั้งการหนุนเสริมของเจ้าหน้าที่ ชลประทานที่ ทำอย่างต่อเนื่อง) การรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ เช่น การรวมกลุ่มตามสถานการณ์เฉพาะหน้า ของแกนนำในชุมชน เพื่อร่วมกันจัดการปัญหาทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง ไม่มีโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ชัดเจน ยึดโยงแกนนำท้องถิ่น-ท้องถิ่นที่เป็นหลัก เช่น การระดมวิดน้ำจากคลองเข้าสู่แหล่งน้ำเกษตรของชุมชน เป็นต้น 3. การดัดเด็ก เยาวชนและคนรุ่นใหม่ ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ สร้างสำนึกในการดูแลดิน น้ำ ป่า

4. การใช้เทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่

4.2.4.4 ผลลัพธ์อื่น ๆ จากการดำเนินโครงการ

1) เกิดแกนนำชุมชนในการบริหารจัดการน้ำทั้ง 33 ตำบล รวม 342 คน (ยอดขึ้นต่ำตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ตำบลละ 10 คน) โดยมีคุณสมบัติโดยรวมของทีมพื้นที่ ดังนี้

- มีความตั้งใจและพร้อมจะเรียนรู้ ทั้งในเชิงกระบวนการและเทคโนโลยี
- มีประสบการณ์และความรู้ (เบื้องต้น) เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ
- เป็นคณะกรรมการหรือแกนนำชุมชนที่มีบทบาทหรือหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการน้ำ
- มีเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / ผู้นำท้องที่ เข้าร่วมเป็นทีมคณะทำงาน
- เป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลประโยชน์/ผลกระทบหรือใช้น้ำในพื้นที่
- สามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

*รายละเอียดทีมคณะทำงานตำบลอยู่ในภาคผนวก ก. ส่วนของข้อมูลตำบล

2) เกิดพื้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และติดตั้งทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับแกนนำชุมชน ภายใต้เงื่อนไขสถานการณ์ COVID-19 นำไปสู่การพยายามติดตั้งทักษะการใช้เทคโนโลยีให้กับแกนนำในชุมชน 33 พื้นที่เป้าหมาย โดยรูปแบบการดำเนินการจะเน้นการออกแบบกระบวนการพูดคุยร่วมกับทีมกลไกพี่เลี้ยงทั้ง 5 ภูมิภาค และให้ทีมพี่เลี้ยงประสานแกนนำชุมชนในแต่ละพื้นที่เป้าหมายให้เข้าประชุมเพื่อทดลองใช้ระบบออนไลน์ ในขณะที่เดียวกันยังนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเป็นพี่เลี้ยงให้กับทีมกลไกพี่เลี้ยงของพื้นที่ในการจัดกระบวนการ โดยมีทีมวิจัยหลัก ทำหน้าที่ในการหนุนเสริมกระบวนการผ่านระบบออนไลน์ จนนำไปสู่การมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะการสะท้อนบทเรียนการบริหารจัดการน้ำในแต่ละพื้นที่ ทั้ง 33 ตำบลเป้าหมาย ที่นำไปสู่การเข้าอกเข้าใจกันและเกิดการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- 3) ได้ข้อมูลบริบทชุมชนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านน้ำของชุมชนใน 33 ตำบล ทั้งในส่วนของข้อมูลบริบทชุมชน พัฒนาการและประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงของคนในพื้นที่ทั้งการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับสายน้ำ ปฏิทินการผลิตของชุมชนตลอดจนได้ข้อมูลฝั่งน้ำชุมชน เบื้องต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการให้สมบูรณ์ในแต่ละพื้นที่ (รายละเอียดข้อมูลตำบลเบื้องต้นในภาคผนวก ก.)
- 4) การพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำ ส่งผลให้เกิดการลุกขึ้นมาบริหารจัดการน้ำของชุมชน นำไปสู่ความตระหนักรู้ในการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า เกิดสำนึกในการใช้น้ำและประหยัดน้ำ สามารถวางแผนการจัดการน้ำที่เชื่อมโยงกันระหว่างต้นท่อน้ำและปริมาณความต้องการน้ำของพื้นที่ เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมที่นำไปสู่การกำหนดเป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของแต่ละ อปท. มีแผนการจัดการที่นำไปสู่การประกอบอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับปริมาณน้ำในพื้นที่ และส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจรวมทั้งคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ดีขึ้น
- 5) ได้ข้อค้นพบจากการดำเนินโครงการที่นำไปสู่การออกแบบการดำเนินงาน ดังนี้
  - การจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ จำเป็นต้องมีการวางโครงสร้างองค์กรผู้ใช้น้ำ ระหว่างแกนนำชุมชนกับ อปท. เพื่อให้มีการสนับสนุนการทำงานระหว่างกัน โดยเฉพาะการประสานข้อมูลที่จะใช้ในการวางแผนการจัดการน้ำของพื้นที่
  - นิยามความหมายของแหล่งน้ำ ในแต่ละภูมิภาคมีผลต่อการวางแผนการเสนอโครงการ การมีนิยามความหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้ง่ายต่อการสร้างความเข้าใจร่วมกัน
  - บทเรียนการทำงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักมีการออกแบบแผนงานโครงการที่ขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่สอดคล้องกับระบบนิเวศของพื้นที่และนำมาซึ่งปัญหาที่ต่อเนื่องของคนในพื้นที่ การเปิดพื้นที่ให้คนที่เป็นเจ้าของปัญหาลุกขึ้นมาเสนอข้อมูลประสานกับความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่จะทำให้เกิดการจัดการปัญหาเชิงระบบร่วมกัน
  - มุมมอง ทศนคติ และความเข้าใจต่อระบบนิเวศสายน้ำ – วิถีวัฒนธรรม ของคนแต่ละช่วงวัยที่มีความแตกต่างรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของระบบภูมิอากาศมีผลต่อการบริหารจัดการน้ำชุมชน
  - ความไม่เข้าใจต่ออำนาจหน้าที่ขององค์กรผู้ใช้น้ำ และเส้นทางการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำที่ต้องประสานการทำงานร่วมกับ อปท. ทำให้หลายพื้นที่ยังไม่ได้ดำเนินงาน หรือดำเนินงานแต่ขาดความต่อเนื่อง
  - ระบบข้อมูลที่ชาวบ้านต้องดำเนินการในแต่ละหน่วยงานมีความซ้ำซ้อนขาดการบูรณาการที่เชื่อมโยงกัน
  - พื้นที่นอกเขตชลประทานมีการรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการและมีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำของตนเอง หากแต่หลายพื้นที่ภูมิปัญญาของชุมชนไม่สอดคล้องกับระบบการจัดการของหน่วยงานที่รับผิดชอบ จำเป็นที่จะต้องมีส่วนที่กล่างในการสร้างความเข้าใจร่วม

ผลลัพธ์ในการตอบวัตถุประสงค์ที่ 4 : เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

4.2.5 ข้อเสนอต่อแนวทางการบริหารจัดการน้ำชุมชนผ่านองค์กรผู้ใช้น้ำ

ข้อเสนอสำหรับสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.)

- 1) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ควรที่จะมีการอบรมและสร้างความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดระดับอำเภอ ให้มีความเข้าใจกระบวนการจัดทำแผนน้ำชุมชนผ่านองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกลไกทุกระดับให้สามารถขับเคลื่อนงานร่วมกันในการบริหารจัดการน้ำ
- 2) ควรมีพี่เลี้ยงติดตามหนุนเสริมการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ ไปสู่การติดตามหนุนเสริมการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำในแต่ละรอบปี โดยประสานความร่วมมือกับ อปท. ทุกแห่งให้มีเจ้าหน้าที่ ๆ มีบทบาทโดยตรงในด้านการจัดการน้ำของชุมชน ทำหน้าที่ในการหนุนเสริมองค์กรผู้ใช้น้ำในการดำเนินงานตั้งแต่การจัดประชุม การจัดทำข้อมูลน้ำชุมชน และการจัดทำแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยมีพี่เลี้ยงหลักจาก สทนช.ภาค ทำหน้าที่ติดตามการดำเนินงานในภาพรวมอย่างต่อเนื่อง
- 3) ควรมีหลักสูตรในการเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ อปท. ที่จะเข้ามาเป็นพี่เลี้ยงในการหนุนเสริมการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ ในบทบาทโค้ชขององค์กรผู้ใช้น้ำ ประกอบด้วย
  - ความรู้ในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลเพื่อนำเข้าสู่ระบบ TWP / TWR
  - ความรู้ในด้านการจัดทำข้อมูลน้ำชุมชน - การจัดทำแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม
  - ความรู้และทักษะในการหนุนเสริมการดำเนินงานในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน
- 4) ควรมีเวทีสาธารณะและพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อประสบการณ์และแนวทางการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติสภาพแวดล้อมและมิติสังคม รวมทั้งมิติเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่ปัจจัยการผลิตไปถึงการตลาด (ที่ดิน แหล่งน้ำ การผลิตและการตลาด)
- 5) เพิ่มความถี่ในการสื่อสารความรู้สู่สาธารณะและจัดทำคู่มือการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงและนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการได้ รวมทั้งต้องมีกระบวนการสร้างความตระหนักและทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่ อปท. เห็นความสำคัญของการมีระบบข้อมูลน้ำของชุมชนที่เชื่อมโยงต่อการจัดทำแผนน้ำของพื้นที่ ซึ่งจะมีผลต่อการเสนอแผนงานโครงการ

ข้อเสนอสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการสื่อสารข้อมูลเรื่อง พรบ.น้ำ 2561 และการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำให้คนในชุมชนเกิดการรับรู้ และต้องกระตุ้นให้คนในชุมชน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้นำท้องถิ่น - ท้องที่ ให้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข้อมูลและแผนงานในการจัดการน้ำของชุมชนเอง

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

- 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการประสานการทำงานขององค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ของ อปท. ที่มีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงในการหนุนเสริมการทำงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีระบบข้อมูลน้ำชุมชนของตนเองเพื่อเป็นพื้นที่กลางในการเก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งน้ำและแผนน้ำของพื้นที่จากการดำเนินงานขององค์กรผู้ใช้น้ำ ซึ่งเจ้าหน้าที่ อปท. ควรกระตุ้นให้องค์กรผู้ใช้น้ำมีการจัดเก็บข้อมูลแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องทุกปีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นปัจจุบัน สนับสนุนการทำข้อมูลเพื่อกรอกเข้าสู่ระบบ TWR / TWP
- 4) ระบบข้อมูลสนับสนุนการจัดการน้ำชุมชนควรติดตั้งไว้ที่ อปท. แต่เปิดพื้นที่ให้องค์กรผู้ใช้น้ำและคนในชุมชนสามารถเข้าถึงระบบข้อมูลได้ และก่อนจัดทำแผนน้ำควรมีการนำข้อมูลมาตรวจสอบความ ต้องของข้อมูลร่วมกัน
- 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำ โดยการพัฒนาศักยภาพให้กับคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและคนในชุมชน ให้มีองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่และบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เช่น
  - ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลกและสถานการณ์น้ำของประเทศ / กลุ่มน้ำ / พื้นที่
  - ความรู้เรื่องระบบนิเวศกลุ่มน้ำและความเชื่อมโยงของสายน้ำ
  - ทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูล
  - ทักษะการบริหารจัดการกลุ่มและการสร้างการมีส่วนร่วม
  - ทักษะการเขียนแผนงานโครงการแบบมีส่วนร่วม
  - ทักษะการสรุปข้อมูลและจัดบันทึกข้อมูล
- 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนน้ำชุมชนแยกเฉพาะไม่รวมกับแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นไปที่การวางแผนบริหารจัดการน้ำของชุมชนโดยตรง เป็นวาระสำคัญที่ต้องดำเนินการ อย่างมีระบบและต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

บทที่ 5 อภิปรายและวิจารณ์ผล

5.1 อภิปรายและวิจารณ์ผล

การดำเนินโครงการวิจัย แนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังนี้

- 1) เพื่อค้นหาองค์ความรู้ การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่
- 2) เพื่อจัดทำระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล
- 3) เพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล
- 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

5.1.1 องค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

องค์ความรู้สำคัญในการบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำต้องให้ความสำคัญกับชุดความรู้ว่าด้วยการประเมินคุณลักษณะของชุมชนจัดการน้ำที่ดี เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลตั้งต้นในการขับเคลื่อนองค์กรผู้ใช้น้ำ ถึงแม้ว่าพื้นที่นอกเขตชลประทานจะไม่มีกรรมกรกลุ่มผู้ใช้น้ำที่เป็นทางการเหมือนในเขตชลประทานหากแต่ในแต่ละพื้นที่ต่างก็มีการรวมกลุ่มช่วยเหลือกัน โดยใช้ภูมิปัญญาและต้นทุนของพื้นที่ในการจัดการน้ำของตนเอง รวมทั้งบางพื้นที่มีการดำเนินงานอย่างเข้มแข็งของผู้นำท้องถิ่นและท้องที่ รวมทั้งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำไปหนุนเสริมการดำเนินงาน ทำให้การวิเคราะห์คุณลักษณะการจัดการน้ำของชุมชนตั้งแต่แรกเริ่มจะทำให้เห็นช่องว่างที่จะช่วยเติมเต็มให้กับชุมชนและองค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่สามารถลุกขึ้นมาบริหารจัดการน้ำของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันองค์ความรู้ในเรื่องของการจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำ ภายใต้ พรบ.น้ำ ในครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับทุกคนในพื้นที่ทั้ง 5 ภูมิภาค และเจ้าหน้าที่ อปท. ดังนั้นถึงแม้จะมีชุดความรู้ของชลประทานในการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำและองค์กรบริหารจัดการน้ำเป็นชุดความรู้ตั้งต้นหากแต่ก็ไม่สามารถตอบโจทย์ของชุมชนได้ในทุกพื้นที่ ซึ่งในการดำเนินโครงการครั้งนี้ทำให้เห็นว่าจดทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำเป็นเพียงจุดตั้งต้นของการดำเนินการจัดทำแผนน้ำของชุมชน หากแต่ต้องมีกระบวนการดำเนินงานที่แบ่งออกเป็น 3 จังหวะ คือ จังหวะที่ 1 การพัฒนาคน ที่ประกอบด้วยคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ อปท. และคนในชุมชน ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กร และมีทักษะในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จังหวะที่ 2 การพัฒนาข้อมูล มุ่งเน้นในการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีข้อมูลน้ำของชุมชนที่นำมาใช้ในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จังหวะที่ 3 การพัฒนาแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม ที่ต้องอาศัยทั้งความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมและข้อมูลมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ เพื่อที่จะนำไปสู่การมีแผนน้ำที่สามารถตอบโจทย์การดำเนินงานของพื้นที่ โดยในการดำเนินงานทั้ง 3 จังหวะนี้ ต้องอาศัย

หลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพใน 4 หลักสูตรสำคัญ ประกอบด้วย หลักสูตร 1 การพัฒนาทักษะการ จัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม – แอปพลิเคชัน หลักสูตร 2 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยองค์กรผู้ใช้น้ำ แคน นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. หลักสูตร 3 การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบน้ำชุมชน (DATA STUDIO) และ หลักสูตร 4 การจัดทำแผนงานโครงการ “แผนน้ำชุมชน” เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งจะ ช่วยให้การดำเนินงานใน 3 จังหวัดมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับกระบวนการใน 11 ขั้นตอน ที่ทำ ให้องค์กรผู้ใช้น้ำสามารถทำงานร่วมกับ อปท. และสามารถส่งข้อมูลแหล่งน้ำและแผนน้ำชุมชนเข้าไป กรอกเข้าในระบบ TWP ต่อไป

5.1.2 ระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการทำให้พบว่า ที่ผ่านมาชุมชนยังไม่มีการจัดทำข้อมูลน้ำของชุมชน เอง มีเพียง อปท. ที่มีข้อมูลแหล่งน้ำเพียงบางส่วน ข้อมูลส่วนใหญ่กระจายกันไปตามหน่วยงานที่เข้ามา ดำเนินงานร่วมกับแกนนำชุมชนในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นในขั้นตอนของการจัดทำแผนน้ำของชุมชนในเวที ประชาคมหมู่บ้านที่ผ่านมาจึงขาดการมองระบบน้ำของชุมชนอย่างเชื่อมโยงตลอดสายน้ำ เนื่องจากการมี ข้อมูลที่ไม่รอบด้าน ซึ่งในการดำเนินโครงการครั้งนี้ได้มีการแบ่งการทำข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลบริบททั่วไปของชุมชนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ตั้งของชุมชน ตลอดจนความเป็นมา และพัฒนาการของชุมชนที่สัมพันธ์กับน้ำเพื่อให้เห็นลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ๆ เชื่อมโยงกับ สายน้ำ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพัฒนาการน้ำของพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น ส่วนที่ 2 คือ ข้อมูลปริมาณน้ำต้นทุน เป็น ข้อมูลที่ทางโครงการได้หนุนให้องค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ได้นำ Application และระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ประกอบในการเก็บข้อมูลซึ่งช่วยให้ข้อมูลมีความแม่นยำและสะดวกต่อการเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย มากยิ่งขึ้น ส่วนที่ 3 คือ ข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชนที่นำปฏิทินชุมชนมาผนวกรวมกับตารางการ วิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำของพืชและสัตว์และนำมาคำนวณเทียบเคียงกับจำนวนพื้นที่ในการประกอบ อาชีพของคนในชุมชน จนทำให้เห็นตัวเลขความต้องการใช้น้ำ และกระตุ้นให้คนในชุมชนเกิดความตื่นตัว ต่อสถานการณ์น้ำที่ไม่สมดุลกันของพื้นที่โดยเฉพาะความต้องการใช้น้ำที่มีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนที่ 4 คือ ข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แยกเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อใช้ ประกอบการประเมินแนวทางการจัดทำแผนน้ำแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในอนาคต ซึ่งภายใต้ข้อมูลทั้ง 4 ส่วนนี้ เมื่อผนวกรวมเข้ากับการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ทำให้คนในชุมชนและเจ้าหน้าที่ อปท. เกิดการตื่นตัวในการใช้ข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจเพื่อเขียนแผนน้ำเป็นอย่างมาก ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นที่ก่อนจะมีการดำเนินงานจัดทำแผนกิจกรรม จำเป็นที่จะต้องมี ข้อมูลที่รอบด้านที่ทำให้เห็นภาพรวมของข้อมูลทั้งระบบที่จะช่วยให้การออกแบบแผนกิจกรรมต่าง ๆ ในจุด หนึ่ง ไม่ไปส่งผลกระทบต่ออีกจุดหนึ่ง อันเป็นผลมาจากการที่ทีมวิจัยและทีมคณะทำงานในพื้นที่มีข้อมูล รอบด้านเพียงพอ

5.1.3 รูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล

การสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำภายใต้การดำเนินโครงการครั้งนี้ มุ่งเน้นไปที่การทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำมีแผนการจัดการน้ำของตนเอง โดยมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคนในพื้นที่ร่วมกันกำหนด

แผน โดยใช้ข้อมูลที่รอบด้านในการตัดสินใจ เนื่องจากกรณีที่มิวิจัยได้ทบทวนบทเรียนการดำเนินงานของ ทั้ง 33 ตำบล พบว่า ข้อมูลแผนน้ำของชุมชนส่วนใหญ่เป็นแผนในการจัดการน้ำที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ อปท. เป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันการเปิดพื้นที่ให้คนในชุมชนเข้ามาร่วมในการออกแบบและจัดทำแผนยังมี ไม่มากนัก เป็นเพียงการเข้าร่วมเวทีประชาคม แต่ไม่ได้มีการมาร่วมออกแบบตั้งแต่การจัดทำระบบข้อมูล ไปจนถึงการตัดสินใจกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้แผนน้ำของชุมชนยังเป็นแผนการจัดการ น้ำที่แยกเฉพาะส่วนไม่ได้มีการวางแผนการจัดการน้ำในเชิงระบบนิเวศสายน้ำ เน้นไปที่การแก้ไขปัญหา เป็นจุด ซึ่งที่ผ่านมามีบทเรียนสำคัญ คือ เมื่อจุดหนึ่งได้รับการแก้ไข ปัญหากลับไปเกิดขึ้นกับอีกจุดหนึ่ง แทน เนื่องจากการที่ไม่มีข้อมูลสนับสนุนที่รอบด้านเพียงพอ ดังนั้นภายใต้โครงการครั้งนี้ได้มีการให้กรอบ การเขียนแผนน้ำชุมชนที่ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทน้ำทั้ง 6 ด้าน โดยมีประเด็นตามแบบฟอร์มของ สททช. 004 ที่อยู่ในระบบ TWP เป็นหลักคิดสำคัญในการออกแบบแผนน้ำของชุมชนร่วมกันภายใต้ชุด ข้อมูลที่รอบด้าน และนำกรอบหลักการนั้นมาพัฒนาเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและทำให้ คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ อปท. คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ นำไปสู่การมีแผนน้ำ ของชุมชนอย่างแท้จริงไม่ใช่แผนที่ดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่ อปท. เพียงฝ่ายเดียว เป็นแผนน้ำที่มาจาก แนวราบที่อาศัยความรู้ภายนอกและภูมิปัญญาในพื้นที่มาประยุกต์ใช้จนเกิดเป็นแผนการดำเนินงานที่ตอบ โจทย์ที่แท้จริงของคนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

5.1.4 ข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหาร จัดการน้ำในระดับพื้นที่

ภายใต้การดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ทำให้พบว่าหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อน องค์กรผู้ใช้น้ำ ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ซึ่งมีผลต่อการ หนุนเสริมให้องค์กรผู้ใช้น้ำสามารถวางแผนการจัดการน้ำของชุมชนรวมทั้ง การวางแผนการบริหารองค์กร ผู้ใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจากการดำเนินโครงการครั้งนี้จึงมีการนำแนวคิดการดำเนินงาน ภายใต้ระบบกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และการทำงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เข้ามาเป็นต้นทุนในการออกแบบ การทำกิจกรรม ซึ่งพบว่า กลุ่มผู้ใช้น้ำมีพี่เลี้ยงเป็นเจ้าหน้าที่ชลประทาน ในขณะที่นักวิจัยชุมชนจะมีศูนย์ ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงหรือโค้ช โดยทั้ง 2 ส่วนจะมีการพัฒนาศักยภาพให้กับทีม คณะทำงานอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสื่อสารความรู้ การเติมความรู้จาก การเชิญเข้าร่วมประชุม เป็นต้น แต่จากการดำเนินงานในทั้ง 33 ตำบล ทำให้เห็นว่าบางพื้นที่ ะมีการจด ทะเบียนองค์กรผู้ใช้น้ำอยู่เดิม แต่ไม่มีพี่เลี้ยงไปหนุนเสริมอย่างต่อเนื่อง ทางแกนนำชุมชนที่ขาด ประสพการณ์ก็ไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ดังนั้นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด คือ อปท. จึง ควรที่จะต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเป็นพี่เลี้ยงให้กับองค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งเป็นคนในชุมชน ใน ขณะเดียวกันทาง สททช.ภาค เองก็จำเป็นที่จะต้องลงมาหนุนเสริมทีมเจ้าหน้าที่ อปท. อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะทำให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถไปหนุนองค์กรผู้ใช้น้ำให้เกิดการทำงานที่มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ภายใต้กลไกการทำงานในปัจจุบันการประสานงานระหว่างสำนักงาน ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สททช.) ต้องมีการประสานตามโครงสร้างของกระทรวงมหาดไทย ไปยังกรม

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ โดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องประสานผ่านไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศและนายอำเภอของทุกอำเภอ ในการขับเคลื่อนการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำและยังต้องเชื่อมการทำงานร่วมกับคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ดังนั้นในการทำโครงการวิจัยครั้งนี้ข้อเสนอเชิงวิชาการที่มิวิจัยเสนอจึงมุ่งเน้นไปที่ 2 หน่วยงานหลักข้างต้นนี้ที่สำคัญ แต่อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ก็ต้องมีการทำงานร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการควบคุม ติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย ซึ่งจะสามารถทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำของชุมชนเกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การออกแบบการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องกับระบบนิเวศของสายน้ำหรือลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การดำเนินโครงการแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ทีมนักวิจัยได้ข้อสรุปว่าแนวทางการพัฒนากลุ่มองค์กรผู้ใช้น้ำต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างแกนนำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคนในชุมชน ที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการลุกขึ้นมาบริหารจัดการน้ำของชุมชน ซึ่งในอนาคตปริมาณความต้องการน้ำของคนในพื้นที่จะไม่สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มี โดยต้องเริ่มจากการรวมกลุ่มในนามองค์กรผู้ใช้น้ำเพื่อสร้างให้เกิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน ในการเสนอแผนงานโครงการ โดยต้องเริ่มจากการจัดทำข้อมูลระบบน้ำชุมชนเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบในการตัดสินใจจัดทำแผนน้ำ รวมไปถึงต้องเชื่อมโยงกับการนำข้อมูลเทคโนโลยีมาใช้เพื่อประกอบการวางแผนการดำเนินงาน โดยต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ อปท. และแกนนำชุมชนให้มีทักษะในการบริหารจัดการองค์กร การจัดทำข้อมูล จนนำไปสู่ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ในการเสนอแผนน้ำของชุมชน ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทน้ำทั้ง 6 ด้าน

โดยผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์มี ดังนี้

6.1.1 เพื่อค้นหาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำและแนวทางการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

เกิดองค์ความรู้ต่อแนวทางการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 33 ตำบล ใน 5 ภูมิภาค 15 จังหวัด เกิดเป็นหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสามารถในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่ มีองค์กรผู้ใช้น้ำในระดับพื้นที่จำนวน 74 องค์กรใน 33 ตำบล โดยกระบวนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 จังหวะ คือ จังหวะที่ 1 การพัฒนาคน จังหวะที่ 2 การพัฒนาข้อมูล และจังหวะที่ 3 การพัฒนาแผนน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยต้องอาศัยหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพ 4 หลักสูตร ประกอบด้วย หลักสูตร 1 การพัฒนาทักษะการจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม – แอปพลิเคชัน หลักสูตร 2 การจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่โดยองค์กรผู้ใช้น้ำ แกนนำชุมชน และเจ้าหน้าที่ อปท. หลักสูตร 3 การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบน้ำชุมชน (DATA STUDIO) และ หลักสูตร 4 การจัดทำแผนงานโครงการ “แผนน้ำชุมชน” เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานใน 3 จังหวะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับกระบวนการใน 11 ขั้นตอน ที่ทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำสามารถทำงานร่วมกับ อปท. และสามารถส่งข้อมูลแหล่งน้ำและแผนน้ำชุมชนเข้าไปกรอกเข้าในระบบ TWP ต่อไป

6.1.2 เพื่อจัดทาระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการตัดสินใจ จำนวน 30 ตำบล

มีระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศด้านน้ำของชุมชน ที่ทำให้เห็นทั้งสถานการณ์ต้นทุนน้ำและความต้องการน้ำที่มีในพื้นที่ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการออกแบบโครงการขนาดเล็กในการบริหารจัดการน้ำ ที่ทำให้ได้แผนการจัดการน้ำของชุมชนที่ตอบสนองความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาสนับสนุนการทำกิจกรรม โดยใช้ข้อมูลร่วมกันนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานร่วมกัน จนเกิด

การทำกิจกรรมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ โดยระบบจะแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลบริบททั่วไปของชุมชนที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ตั้งของชุมชน ตลอดจนความเป็นมาและ พัฒนาการของชุมชนที่สัมพันธ์กับน้ำเพื่อให้เห็นลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ๆ เชื่อมโยงกับสายน้ำ ส่วนที่ 2 คือ ข้อมูลปริมาณน้ำต้นทุน เป็นข้อมูลที่ทางโครงการได้หนุนให้องค์กรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ได้นำ Application และ ระบบเทคโนโลยีเข้ามาใช้ประกอบในการเก็บข้อมูลซึ่งช่วยให้ข้อมูลมีความแม่นยำและสะดวกต่อการเก็บข้อมูลของ กลุ่มเป้าหมาย ส่วนที่ 3 คือ ข้อมูลความต้องการใช้น้ำของชุมชนที่นำปฏิทินชุมชนมาผนวกรวมกับตารางการ วิเคราะห์ความต้องการใช้น้ำของพืชและสัตว์และนำมาคำนวณเทียบเคียงกับจำนวนพื้นที่ในการประกอบอาชีพของ คนในชุมชน จนทำให้เห็นตัวเลขความต้องการใช้น้ำ ส่วนที่ 4 คือ ข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แยกเฉพาะโครงการที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำของพื้นที่เพื่อใช้ประกอบการประเมินแนวทางการจัดทำแผนน้ำแบบมีส่วนร่วมของ ชุมชนในอนาคต

6.1.3 เพื่อสร้างรูปธรรมองค์กรผู้ใช้น้ำในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่จำนวน 30 ตำบล เกิดรูปธรรมในการบริหารจัดการน้ำ 33 ตำบล ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดทำฝายมีชีวิต การทำธนาคารน้ำ ใต้ดิน การจัดพื้นที่เกษตรใช้น้ำน้อย การทำฝายข่อยซีเมนต์ การจัดระเบียบกองทุนการจัดการน้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการขยายผลชุดความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการไปยังพื้นที่ใกล้เคียงที่สนใจ โดยเฉพาะใน ส่วนของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีตัวช่วยสำคัญในการเตรียมข้อมูลสำหรับการกรอกข้อมูลเข้าระบบ TWR / TWP ซึ่งเป็นข้อมูลที่มาจากคนในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเกิดแผนการจัดการน้ำที่แยกเฉพาะตาม แบบฟอร์มของ สทช. 004 ที่อยู่ในระบบ TWP เป็นหลักคิดสำคัญในการออกแบบแผนน้ำของชุมชนร่วมกัน ภายใต้ชุดข้อมูลที่รอบด้าน และนำกรอบหลักการนั้นมาพัฒนาเป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่นและทำให้ คณะกรรมการองค์กรผู้ใช้น้ำ เจ้าหน้าที่ อปท. คนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้ นำไปสู่การมีแผนน้ำของชุมชน อย่างแท้จริงไม่ใช่แผนที่ดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่ อปท. เพียงฝ่ายเดียว เป็นแผนน้ำที่มาจากแนวราบที่อาศัยความรู้ ภายนอกและภูมิปัญญาในพื้นที่มาประยุกต์ใช้จนเกิดเป็นแผนการดำเนินงานที่ตอบโจทย์ที่แท้จริงของคนในพื้นที่ได้ อย่างเหมาะสมต่อไป

6.1.4 เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงวิชาการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำให้มีความสามารถในการวางแผนการ บริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่

เกิดข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานในอนาคตที่ต้องมีการสร้างให้เกิดกลไกในลักษณะของอาสาสมัคร บริหารจัดการน้ำในการทำหน้าที่ เชื่อมโยงองค์กรผู้ใช้น้ำ ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานใน ระดับอำเภอ – จังหวัดในการดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้ อปท. ควรต้องเข้ามามีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงให้กับ องค์กรผู้ใช้น้ำซึ่งเป็นคนในชุมชน ในขณะที่เดียวกันทาง สทช.ภาค เองก็จำเป็นที่จะต้องลงมาหนุนเสริมทีม เจ้าหน้าที่ อปท. อย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะทำให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถไปหนุนองค์กรผู้ใช้น้ำให้ เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ ต้อง มีการทำงานร่วมกับ ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการควบคุม ติดตามการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย ซึ่งจะสามารถทำให้องค์กรผู้ใช้น้ำของชุมชนเกิดความเข้มแข็งและนำไปสู่การ ออกแบบการบริหารจัดการน้ำของพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องกับระบบนิเวศของสายน้ำหรือลักษณะทางกายภาพของ พื้นที่ได้อย่างเหมาะสมต่อไปสู่เป้าหมายความมั่นคงด้านน้ำและการพัฒนาที่ยั่งยืน

6.2 ปัญหาการวิจัย

- 1) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ถึงแม้จะเริ่มมีความผ่อนคลาย แต่การจัดประชุมในพื้นที่ที่ยังข้อจำกัดมาตรการและข้อจำกัด ทีมวิจัยจึงต้องมีการจัดประชุมผ่านระบบออนไลน์ คู่ขนานไปกับการลงพื้นที่ โดยมีการเตรียมความพร้อมทีมกลไกพี่เลี้ยงในการสร้างความเข้าใจกับพื้นที่และฝึกทักษะการประชุมออนไลน์ให้กับแกนนำชุมชน/คณะกรรมการองค์กรผู้นำใน 33 ตำบล ซึ่งช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทีมกลไกพี่เลี้ยงจากเครือข่ายมหาวิทยาลัยและทีมแกนนำชุมชนไปพร้อม ๆ กัน
- 2) ลักษณะการทำงานและวิธีการทำงานของเครือข่ายมหาวิทยาลัยและเครือข่ายศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นทั้ง 5 ภูมิภาคมีความแตกต่างกัน ทำให้กระบวนการที่วางไว้ตามแผนงานโครงการขาดความต่อเนื่องในบางช่วง เนื่องจากต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจและติดตั้งเทคนิคและเครื่องมือที่จะใช้ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่เมื่อมีการประชุมอย่างต่อเนื่องและนำบทเรียนและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาค้นหาความรู้ร่วม ทำให้กิจกรรมสามารถดำเนินการต่อไปตามแผนงานโครงการ โดยที่มีความหลากหลายในรูปแบบที่ใช้ภายใต้กรอบคิดที่เป็นแกนกลางร่วมกัน โดยเฉพาะในส่วนของเนื้อหาและหลักสูตรในการพัฒนาองค์กรผู้นำและเจ้าหน้าที่ อปท.ใน 33 ตำบล

6.3 ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรมีการออกแบบกระบวนการดำเนินงานทั้งผ่านระบบออนไลน์และการลงพื้นที่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และดำเนินกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ
- 2) ควรมีการออกแบบกระบวนการและวางแผนทำกิจกรรมของทีมวิจัยภายนอกและทีมวิจัยที่อยู่ในระดับภูมิภาคอย่างมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นทั้งช่วงก่อนลงมือทำ และสรุปบทเรียนหลังทำกิจกรรม เพื่อนำบทเรียนมาปรับการทำกิจกรรมครั้งต่อไปให้ดีขึ้น และเป็นการโค้ชทีมนักวิจัยในภูมิภาคให้เป็นพี่เลี้ยงในพื้นที่ เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนต่อไป
- 3) การดำเนินงานวิจัยในระยะต่อไป ต้องมีการสร้างกลไกอาสาสมัคร ที่ลักษณะคล้ายกับอาสาชลประทาน เพื่อเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานกับองค์กรผู้นำ รวมทั้งการค้นหาความร่วมมือในการทำงานร่วมกับหน่วยงานในระดับอำเภอและในระดับจังหวัด

บรรณานุกรม
(Bibliography)

- กาญจนา แก้วเทพ (2553) **วิชาการยุคใหม่ : งานวิจัยชาวบ้านในท้องถิ่นภาคกลาง ตะวันตก ตะวันออก** กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- กาญจนา แก้วเทพ (2553) **คุณลักษณะและวิธีวิทยางานวิจัยเพื่อท้องถิ่น** กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- กาญจนา แก้วเทพ. 2563. **การวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับความเหลื่อมล้ำในสังคม. โครงการบริหาร งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น สถาบันคลังสมองของชาติ.**
- กาญจนา แก้วเทพ. 2563. **คู่มือความรู้การวิจัยเพื่อท้องถิ่น (CBR) กับความเหลื่อมล้ำทางสังคม. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อท้องถิ่น (Community-Based Research Institute Foundation) และสถาบันคลังสมองของชาติ. วนิดาการพิมพ์. จังหวัดเชียงใหม่.**
- กิงกร นรินทรกุล ณ อยุธยา (2543) **แนวคิดและทิศทางการร่วม โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน วันที่ 26 – 27 ตุลาคม 2543 ณ โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ จังหวัดเชียงใหม่**
- คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่สัมฤทธิ์ผลในประเทศไทยในประเทศไทย วุฒิสภา. 2546.
- ชินวุฒัน มณีศรีขำ. 2563. **โครงการแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำในระดับพื้นที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง จังหวัดกำแพงเพชร. ชุดโครงการวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการน้ำในพื้นที่ชลประทานภาคกลางตอนบน ภายใต้ยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม การบริหารจัดการน้ำ สกสว.**
- ชินวุฒัน มณีศรีขำ และคณะ (2558) **หลักสูตรเสริมพลังชุมชนการจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีส่วนร่วมในระดับชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด สำหรับเจ้าหน้าที่และชุมชน** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ณรงค์ จำตัว (2553) **โครงการแนวทางการบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำน้ำวาลเปียงแบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองแก ตำบลไร่ใหม่ อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รายงานการวิจัย** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
- ประชุม เดชวัน (2553) **โครงการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยสงสัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลเขากระปุก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี รายงานการวิจัย** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ปราโมทย์ ไม้กลัด (2558) **ทางออกการบริหารจัดการน้ำของไทย** เอกสารเผยแพร่ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) <https://tdri.or.th/water/thaipublica20140309/> ค้นหามีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561

ปัญญา โตทอง (2545) **โครงการรูปแบบการจัดการน้ำในลำคลองตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม** รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น
สุจริต คุณธนกุลวงศ์ และคณะ (2558) **บทเรียนจากการวางแผนจัดการน้ำระดับชุมชนสู่ระดับจังหวัด** ชุดโครงการวิจัยระบบการวางแผนจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความมั่นคงระดับจังหวัด รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน กรมชลประทาน (2550) **การบริหารจัดการชลประทาน โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษา** กรุงเทพฯ : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) **โครงการจัดการระบบการจัดเก็บข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานระดับพื้นที่ เพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ในลุ่มน้ำทั่วประเทศ จำนวน 25 ลุ่มน้ำ (โครงการระยะที่ 1) : จังหวัดกำแพงเพชร**

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. 2561. **การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ**.สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ. 2564. **ลุ่มน้ำในประเทศไทยและพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ.2564.ทางออกการบริหารจัดการน้ำของไทย** เว็บไซต์ “TDRI”

Chitsanuwat Maneesrikum , **Community based water resources management criteria towards SDGs**. In THA 2022 International Conference Friday 28 January 2022, 9.00 – 10.20 Room C7.